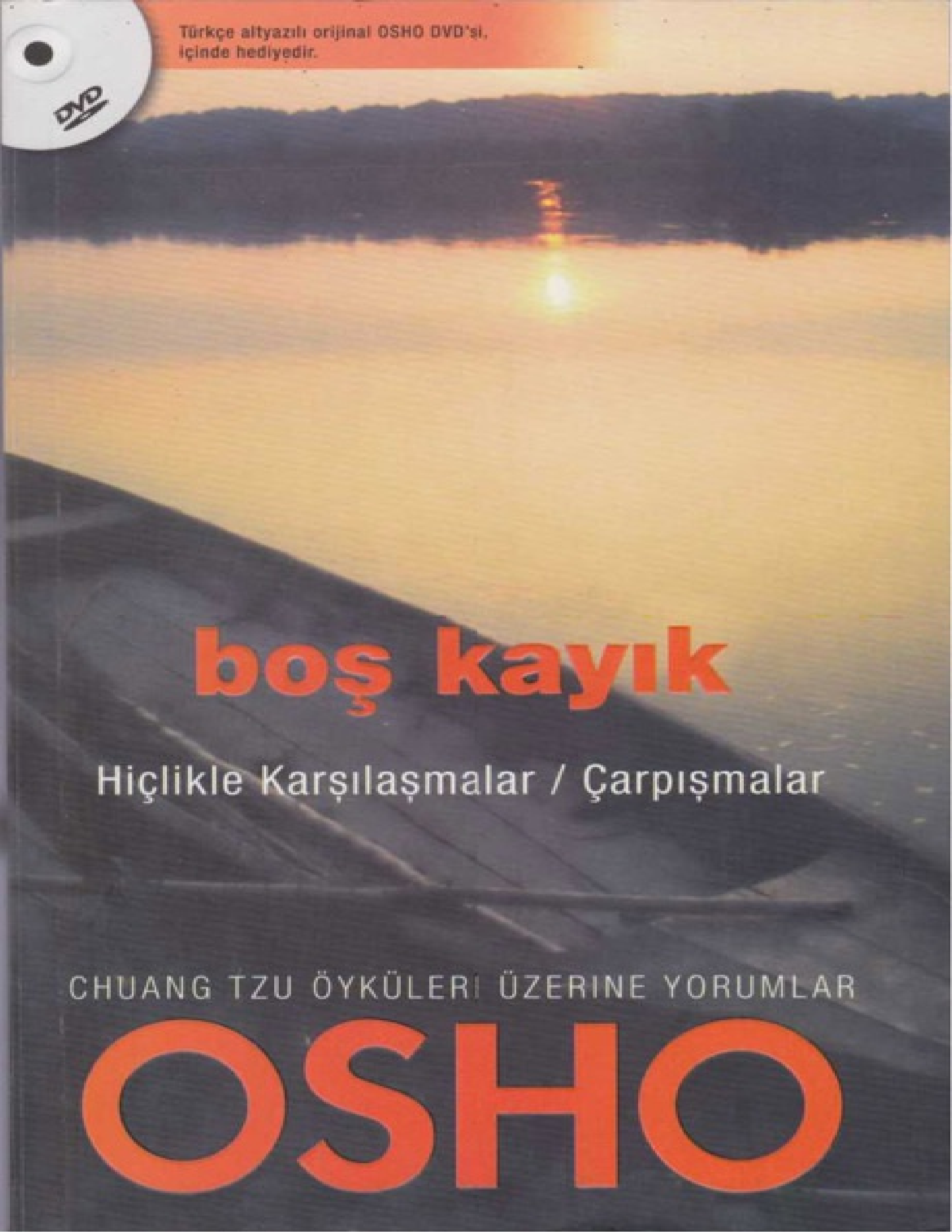

boş kayık

Hiçlikle Karşılaşmalar / Çarpışmalar

CHUANG TZU ÖYKÜLERİ ÜZERİNE YORUMLAR

OSHO

Boş Kayık – Hiçlikle Karşılaşmalar – Osho

“Tapınaklara, kiliselere, rahiplere gidersin ama orada da öteki dünyada önemli biri olmanın yolunu, bir şeye ulaşmanın yolunu, başarılı olmanın yolunu ararsın. Başarı düşüncesi seni gölge gibi takip eder. Nereye gidersen git hep kâr, başarı, kazanç, hüner düşüncesiyle gidersin. Eğer birisi buraya bu fikirle gelmişse, burayı ilk fırsatta terk etmesi ve benden olabildiğince uzağa kaçması gerekir, çünkü ben senin birisi olmana yardım edemem.

Ben senin düşmanın değilim. Sadece birisi olmana yardım edemem. Seni ancak dipsiz uçuruma itebilirim. Asla hiçbir yere varamayacaksın, sadece dağılıp yok olacaksın. Düşecek, düşecek ve düşecek ve yok olacaksın; sen yok olduğun anda bütün varoluş vecde gelir. Bütün varoluş bu olayı kutlar.”

Osho, kendimize ilişkin daha derin bir anlayışa kavuşmamız için Çinli mistik Chuang Tzu’nun hikâyelerinden yola çıkarak Taoculuğun kendini gerçekleştirmeye yönelik 3000 yıllık mesajını açıklıyor. Bu kitabın adı, nehri geçen ve kendi sandalı boş bir kayıkla çarpışan bir insanı anlatan sade bir hikâyeden alınmıştır. Hikâye ilerledikçe, anlaşılması kolay bir biçimde duygular konusunda -burada öfke- bir öğretiye dönüşür ve uyanıklık tekniğini kullanan herkeste derin bir etki ve mucizevi değişimler yaratabilir.

Boş kayık egosuz boş zihindir -hiç kimse olmak- ve Osho, Chuang Tzu'yu az bulunur bir olgunluk olarak anlatır; çünkü hiç kimse olmak dünyadaki en zor, en imkânsız, en sıradışı şeydir.

Bu, insan zihni, insan egosu ve yaşamın derin sırlarına açılan bir kapı olarak büyüleyici bir kitaptır.

Beraberindeki DVD Osho’nun bir konuşmasını içermektedir ve çağdaş bir mistiğe yönelik başka bir canlı deneyimdir.

Telif Hakkı © 2008 by OSHO International Foundation, Switzerland.

www.osho.com/copyrights 2012 BUTİK YAYINCILIK ve KİŞİSEL GELİŞİM HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.

Eserin Orijinal ismi "THE EMPTY BOAT" olup, eser bire bir olarak çevrilmiştir.

Osho; Osho International Foundation'ın tescilli markasıdır, www.osho.com/trademarks

Kitaaptaki metinler Osho'nun canlı konuşmalarından seçmelerdir. Osho'nun tüm konuşmaları kitaplara basılmış olarak ve ayrıca orijinal konuşma kayıtları olarak mevcuttur.

Canlı konuşmalar ve metinleri online olarak www.osho.com adresi üzerinden OSHO Library'den alınabilir.

Daha fazla bilgi için: www.osho.com

Editör: Pantha Nirvano İngilizce aslından Türkçe'ye Çeviren: Işıl Ölmez

Dizgi, Mizanpaj Mineral Görsel İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.

Tel: 0212 289 30 10

Baskı, Cilt

İstanbul Matbaacılık Basılı Yayıncılık, Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti. Tel: 0216 466 74 96

BUTİK YAYINCILIK VE KİŞİSEL GELİŞİM HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/260 Topkapı - İstanbul

Tel: 0212 612 05 00 Faks: 0212 612 05 80

www.butikyayincilik.com • info@butikyayincilik.com

boş kayık

hiçlikle karşılaşmalar / çarpışmalar

chuang tzu öyküleri üzerine yorumlar

OSHO

İçindekiler

Önsöz

Bölüm 1 Tost Yanık

Bölüm 2 Tao İnsanı

Bölüm 3 Baykuş ve Zümrüdüanka

Bölüm 4 Özürler

Bölüm 5 Sabah Üç

Bölüm 6 Kazanma İhtiyacı

Bölüm 7 Üç Arkadaş

Bölüm 8 Yararsız

Bölüm 9 Araçlar ve Sonuçlar

Bölüm 10 Bütünlük

Bölüm 11 Chuang Tzu'nun Cenaze Töreni

Yazar Hakkında

Osho Uluslararası Meditasyon Merkezi

Önsöz

Osho, bir-iki günlüğüne burada olduğum için öğretini kısaca özetlemeni rica ediyorum.

Bu imkânsız. Her şeyden önce benim özetlenecek bir öğretim yok. Ben öğretmen değilim, ben bir mevcudiyetim. Benim dini bir öğretim yok. Sana on emir verememem - şunu yap, bunu yapma.

Üstelik bugün söylediğim bir şeye yarın karşı çıkabilirim - çünkü yalnızca içinde bulunduğum âna karşı sorumluyum. Dün söylediğim her neyse, bugün artık ona karşı hiçbir bağım olmayabilir. Söylediğim anda ondan kurtulmuş olurum. Artık onu dert etmeyeceğim, dönüp ona bir daha bakmayacağım. Sana şu anda söylediğim her neyse, tam şu anda doğru; yarın ona bağlı kalmayacağım. Yarın ne getiriyorsa onu söyleyeceğim. Eğer söylediklerim çelişiyorsa, ben kim oluyorum da onları tutarlı hale getiriyorum? Ben kendi adıma hiçbir çaba sarf etmem.

Benim bağlılığım ânadır. Asla geçmişe bağlı değilim. Bir nehir gibiyim: Yarın nerede olacağımı kimse bilemez, ben bile. Şaşırabilirsin, ben de şaşırabilirim.

Bu soruyu soran Akirema adını verdiğim -Amerika'nın tersten okunuşu- kıtadan geliyor olmalı. Amerika karman çorman. Her şey karmakarışık, insanlar öyle bir telaş içinde ki, sabrın zorunlu olduğu, telaşa getiremeyeceğin birkaç şeyin varlığını unuttular.

Hakikate böyle bir telaş içindeyken ulaşamazsın. Hakikatin temel koşulu sabırdır. Hazır kahve gibi olmaz ve teneke kutularda paketlenmiş olarak gelmez. Hazır gelmez. Hakikat birisinin sana verebileceği bir eşya değildir. Senin içinde gelişir.

Öğretmen değil mevcudiyet olduğumu söylediğimde kastettiğim şey bu. Eğer buradaysan, içinde bir şey gelişebilir. "Belki" diyorum, çünkü bu sana bağlı. Ben buradayım. Beni almaya hazırsan, içinde bir şey büyümeye başlayacak. Bir çocuğun genç bir erkek olması gibi. Evet, hakikat böyledir. Sahte kişilik düşer, gerçek varlık doğar. Bir çocuğun genç bir erkek olması, genç bir erkeğin yaşlanması gibi. Süreci hızlandırmanın yolu yoktur. Bir çocuğu bir gecede, bir-iki günde çabucak büyütemezsin. Zaman alacaktır. Zaman alması da iyi zaten, çünkü olaylar ancak zamanla oturur.

Hayır, bunu yapamam, özetleyemem. Bir öğretim yok. Olsaydı bile özetleyemezdim, çünkü bir şeyi ne kadar özetlersen canlılığından o kadar yitirir. Sevgi uçsuz bucaksızdır, yaşam uçsuz bucaksızdır; kural sınırlıdır. Yöntem özetlenebilir; sevgi özetlenemez.

Yöntem tanımlıdır ama yaşam aşkındır. Yaşamı özetleyemezsin; yöntemi özetleyebilirsin. Ben yaşamım. Beni özetlemenin yolu yok.

Ve hâlâ canlı olduğum için özetlediğin her şeyi yarın yerle bir edeceğim.

Özetlediğin zaman olaylar giderek anlamsızlaşır.

Canlı hiçbir şeyi asla özetleme. Ölüp gittiğimde insanlar özetleyecek. Ben de başlarına dert olacağım. Kolay bir iş olmayacak. Kafayı yiyecekler. Beni özetlemek zor olacak.

Her zaman böyle oldu. Buddha'yı özetleyemezsin. Özetlemeler yüzünden bir sürü okul ortaya çıktı. Buddha öldü, o zaman bir soru vardı, insanlar özetlemek istediler. Adam kırk yıldır öğretiyor -sabah, öğlen, akşam- kırk yıldır. Çok konuşmuş, pek çok şey söylemiş ve şimdi gittiğine göre özetlenmesi gerekiyordu.

Hakikat eşyaya benzemez. Bana geldiğinde, eğer benim hakikatimin ne olduğunu gerçekten bilmek istiyorsan, burada olmak zorunda kalacaksın. Benim hakikatim sana ancak ben de senin hakikatini öğrendiğim zaman ifade edilebilir. Ben seni öğrendiğim zaman ve sen de beni öğrendiğinde, işaret o buluşmada olacak. O sana verilemez. Sen onu almak zorunda kalacaksın ve onun için hazırlanman gerekecek. Çok rahat bir varlık haline gelmek zorunda kalacaksın. Beni sünger gibi çekmen ve kalbinin derinliklerine gömülmeme izin vermen gerekecek.

Amsterdam Devlet Müzesi'nde yaşlı bir çift Rembrandt'ın şaheseri "Gece Bekçisi"ne bakmaya gelirler. Bir sürü koridoru dolaşarak uzun bir yürüyüş yaptıktan sonra nihayet ünlü tabloya ulaştıklarında, müze görevlisi adamın karısına, "Bak, ne güzel bir çerçeve!" dediğine kulak misafiri olur.

Çerçeve güzel olabilir, ama hayranlıkta eksik bir şey olduğunu göremiyor musun? Temelde bir şey kayboldu. Çerçevenin güzel olmadığını söylemiyorum; çerçeve dünyadaki en güzel çerçeve olabilir, ama Rembrandt'ın başyapıtı "Gece Bekçisi"ni görmeye gidip çerçeveden bahsetmek saçmalık. Çerçeveyi görmek bile aptallık. Tablo çerçeve değil. Çerçevenin tabloyla hiçbir ilgisi yok.

Benim söylediğim yalnızca bir çerçeve, olduğum şey tablodur. Başyapıta bak ve çerçeveye kafa yorma.

Bölüm 1 Tost Yanık

Kim ki insanları yönetir, keşmekeş içinde yaşar;
Kim ki insanlar tarafından yönetilir, keder içinde yaşar.

Tao bu nedenle arzuladı
Ne başkalarına söz geçirmeyi
Ne de başkalarının kendisine söz geçirmesini.
Keşmekeşten kurtulmanın
Ve kederden arınmanın yolu
Büyük Boşluk alanında
Birlikte yaşamaktır Tao'yla.
Karşı kıyısına geçiyorsa insan bir ırmağın
Ve kendi sandalına boş bir kayık çarparsa,
Aksi bir insan olmasına rağmen
Çok öfkelenmeyecektir.
Ancak eğer kayıkta insan görürse,
Uzak durması için bağıracaktır ona.
Feryadı duyulmazsa, tekrar bağıracaktır,
Ve bir daha ve lanet okumaya başlayacaktır.
Ve bunların hepsi kayıkta biri olduğu için.
Eğer kayık boş olsaydı,
Bağırmayacak ve öfkelenmeyecekti.
Boşaltabilirsen kayığını
Dünya ırmağını geçerken,
Kimse sana engel olmayacak,
Kimse sana zarar vermeye çalışmayacak.
Dümdüz ağaç ilk kesilendir,
Temiz su kaynağı ilk kurutulandır.
Bilgeliğini artırmak istiyorsan
Ve cahili mahcup etmek,
Karakterini geliştirmek,
Ve herkesi gölgede bırakmak;
Bir ışık parıldayacak etrafında
Güneş'i ve Ay'ı yutmuşsun gibi:

Felaketten sakınmayacaksın.

Şöyle dedi bir bilge:
"Kendinden hoşnut olan
Önemsiz bir iş yapmıştır.
Başarı başlangıcıdır başarısızlığın,
Ün başlangıcıdır gözden düşmenin. "

Kim kendini başarıdan uzak tutabilir
Ve ünden, alçalabilir ve kaybolabilir
insan yığınlarının ortasında?
Tao gibi akacaktır o insan, görünmeden,
Dolaşacaktır
Yaşamın kendisi gibi İsimsiz ve evsiz.
Basittir o insan, ayrım gözetmeden.
Dış görünüşe bakılırsa aptalın tekidir.
Adımları hiçbir iz bırakmaz.
Güç sahibi değildir.
Hiçbir başarısı yoktur, şöhret sahibi değildir.
Kimseyi yargılamadığı için,
Kimse de onu yargılamaz.
Böyledir kusursuz insan:
Kayığı boştur.

Bana geldin. Tehlikeli bir adım attın. Riskli bir şey yaptın, çünkü benim yakınımda sonsuza dek kaybolabilirsin. Yaklaşmak ölüm demek olacaktır ve başka bir anlama gelmeyecektir.

Ben aynı bir uçurum gibiyim. Bana yaklaşırsan, içime düşersin. Bunun için sana davetiye gönderildi. O daveti duydun ve geldin.

Benim aracılığımla hiçbir şey elde edemeyeceğinin farkında ol. Benim aracılığımla ancak her şeyi kaybedebilirsin - çünkü sen kaybolmadıkça, ilahi gerçekleşemez; sen tamamen yok olmadıkça, gerçek ortaya çıkamaz. Engel sensin.

Ve sen o kadar fazla, inatla o kadar fazlasın ve o kadar kendinle dolusun ki, sana hiçbir şey nüfuz edemez. Kapıların kapalı. Sen yok olduğunda, sen olmadığında, kapılar açılır. O

zaman aynı uçsuz bucaksız, sonsuz gökyüzü gibi olursun.

Senin doğan budur. Tao budur.

Chuang Tzu'nun güzel Boş Kayık alegorisine girmeden önce, sana başka bir hikâye daha anlatmak istiyorum, çünkü bu hikâye girdiğin bu meditasyon kampının yönünü belirleyecek.

Hikâye şöyle...

Eski zamanlardan birinde, bilinmeyen bir ülkede, bir prens aniden aklını kaçırmış. Kral çaresizlik içindeymiş - prens tek oğlu, krallığın tek varisi. Bütün büyücüler çağırılmış; bütün keramet sahipleri, tıp adamları davet edilmiş; hiçbir çaba sonuç vermemiş. Genç prense kimse yardım edememiş, aklı yerine gelmemiş.

Delirdiği gün giysilerini çıkarıp atmış, çırılçıplak kalmış ve büyük bir masanın altında yaşamaya başlamış. Horoz olduğunu sanıyormuş. Sonunda kral prensin eski haline dönmeyeceğini kabul etmek zorunda kalmış. Prensin deliliği kalıcıymış; bütün uzmanlar başarısız olmuş.

Fakat bir gün umut doğmuş. Bir bilge, bir Sufi, bir mistik kapıyı çalmış ve "Prensi iyi etmek için bana bir fırsat verin" demiş.

Kral şüphelenmiş, çünkü bu adam da deliye benziyormuş, prensten de deli gibiymiş. Fakat mistik, "Onu ancak ben iyi edebilirim. Bir deliyi iyileştirmek için daha deli birisine ihtiyaç var. Sizin büyücüleriniz, tıp uzmanlarınız başarısız oldu, çünkü deliliğin ABC'sini bilmiyorlar. O yolda asla dolaşmamışlar" demiş.

Söyledikleri mantıklı geliyormuş ve kral, "Bunun bir zararı yok, neden denemeyeyim?" diye düşünmüş. Böylece mistiğe fırsat verilmiş.

Kral, "Tamam, dene" der demez mistik elbiselerini çıkarıp atmış ve masanın altına koşup horoz gibi ötmüş.

Prens şüphelenmiş ve "Sen de kimsin? Ne yaptığını sanıyorsun?" demiş.

"Ben bir horozum, senden daha tecrübeliyim" demiş yaşlı adam. "Sen bir hiçsin, bu işte yenisin, en fazla çıraksın."

"Sen de horozsan iyi, ama insana benziyorsun" demiş prens.

"Görüntülere bakarak karar verme, ruhuma, özüme bak. Ben de senin gibi horozum" demiş yaşlı adam.

Dost olmuşlar. Birbirlerine hep birlikte yaşayacaklarına söz vermişler - ve bütün dünya onların karşısındaymış.

Birkaç gün geçmiş. Bir gün yaşlı adam giyinmeye başlamış. Gömleğini giymiş. "Ne yapıyorsun, delirdin mi, insan elbisesi giymeye çalışan bir horoz olur mu hiç?" demiş prens.

"Sadece bu aptalları, bu insanları kandırmaya çalışıyorum" demiş yaşlı adam. "Hem unutma, giyinsem bile bir şey değişmeyecek. Benim horozluğum baki, bunu kimse değiştiremez. Sırf insan gibi giyindim diye değiştiğimi mi sanıyorsun?" Prens kabul etmek zorunda kalmış.

Birkaç gün sonra yaşlı adam prensi de giyinmeye ikna etmiş, çünkü kış geliyormuş ve hava soğuyormuş.

Sonra bir gün aniden saraydan yiyecek istemiş. Prens dikkat kesilmiş ve "Alçak, ne demek istiyorsun? O insanlar gibi, onlar gibi mi yiyeceksin? Biz horozuz ve horoz gibi yemek zorundayız" demiş.

"Bu horoz söz konusu olduğu sürece hiçbir şey fark etmez" demiş yaşlı adam. "Her şeyi yiyebilir, her şeyin keyfini çıkarabilirsin. İnsan gibi yaşayabilir ve horozluğuna sadık kalabilirsin."

Yaşlı adam yavaş yavaş prensi insanların dünyasına geri dönmeye ikna etmiş. Prens tamamen normal olmuş.

Aynı şey senin ve benim için de geçerli. Ve hatırla, sen daha yeni başlıyorsun. Horoz olduğunu düşünebilirsin ama daha alfabeyi öğreniyorsun. Ben tecrübeliyim ve sana ancak ben yardım edebilirim - bütün uzmanlar başarısız oldu, bu yüzden buradasın. Kapımı çaldın, pek çok yaşamdır arayış içindeydin - sana hiçbir şey çare etmedi.

Fakat ben sana yardım edebileceğimi söylüyorum, çünkü uzman değilim, dışarıdan biri değilim. Aynı yoldan, aynı delilikten, aynı cinnetten geçtim. Aynısını geçirdim - aynı mutsuzluk, keder, aynı kâbuslar. Ve yaptığım şey seni deliliğinden çıkmaya ikna etmekten başka bir şey değil.

Kendini horoz zannetmek çılgınlık; kendini bir beden zannetmek de çılgınlık, hatta daha da büyük çılgınlık. Kendini horoz zannetmek delilik; kendini insan zannetmek daha da büyük delilik - çünkü sen hiçbir biçime ait değilsin. Biçim ister horoz olsun ister insan fark etmez - sen biçimsiz olana aitsin, toplama aitsin, bütüne aitsin. Dolayısıyla biçiminin

ne olduğunu düşünürsen düşün, sen delisin. Sen biçimsizsin. Hiçbir biçime ait değilsin ve hiçbir bedene ait değilsin; hiçbir sınıfa, dine, mezhebe ait değilsin; hiçbir isme ait değilsin: Ve biçimsiz, isimsiz olmadıkça, asla aklı başında olmayacaksın.

Akıl sağlığı doğal olana ulaşmak, senin içinde temel olana ulaşmak, senin gerinde saklı olana ulaşmak demektir. Büyük çaba gerekir, çünkü biçimi kesmek, bırakmak ve biçimi ortadan kaldırmak çok zordur. Biçime çok bağımlı oldun ve onunla özdeşleştin.

Bu Samadhi Sadhana Shibir, bu meditasyon kampı seni biçimsize ikna etmekten başka bir şey değil - biçim içinde olmamayı öğrenmek. Bütün biçimler ego demektir; horozun bile egosu vardır ve insanın da kendi egosu vardır. Her biçim ego merkezlidir. Biçimsiz egosuzluk demektir; o zaman ego merkezli olmazsın, o zaman merkezin her yer veya hiçbir yerdir. Bu mümkün, bu neredeyse imkânsız görünen şey mümkün, çünkü benim başıma da geldi. Ben konuştuğum zaman, tecrübeye dayanarak konuşuyorum.

Sen neredeysen, ben de orada bulundum ve sen de benim olduğum yerde olabilirsin. Bana olabildiğince derin bak ve beni olabildiğince derinden hisset, çünkü ben senin geleceğinim, ben senin olasılığınım.

Bana teslim olmam söylediğimde, bu olasılığa teslim olmanı kastediyorum. İyileşebilirsin, çünkü hastalığın yalnızca bir düşünce. Prens delirdi, çünkü horoz olduğu düşüncesiyle özdeşleşmişti. Hiçbir biçimle tanımlı olmadığını anlayıncaya kadar herkes delidir - ancak o zaman, akıl sağlığı yerine gelir.

Dolayısıyla aklı başında bir insan özellikle birisi olmayacaktır, olamaz. Ancak akıl sağlığı yerinde olmayan biri özellikle birisi olabilir - ister horoz ister insan, ister başbakan olsun ister başkan veya herhangi birisi, her neyse. Aklı başında bir insan hiçliği hissetme noktasına gelir.

Tehlike budur...

Sen bana birisi olarak geldin ve eğer bana izin verirsen, bana fırsat verirsen, bu birisilik yok olabilir ve bir hiç olabilirsin. Bütün çaba budur - seni hiç yapmak, iyi de neden? Bu hiç olma çabası neden? Çünkü bir hiç olmadıkça mutlu olamazsın; hiç olmadıkça vecde gelemezsin; hiç olmadıkça kutsama sana uygun değildir - hayatı kaçırmaya devam edersin.

Gerçekten canlı değilsin, sadece sürüklüyorsun, kendini bir yük gibi taşıyorsun. Fazlaca keder oluyor, fazlaca hüzün, ama zerre kadar mutluluk yok - olamaz. Eğer sen birisiysen, sert bir kaya kütlesi gibisindir, sana hiçbir şey nüfuz edemez. Hiç olduğunda gözenekli

olmaya başlarsın. Hiç olduğunda gerçekten bir boşluksundur, geçirgen olursun, içinden her şey geçebilir. Engel yoktur, direnç yoktur. Bir edilgenlik, bir kapı olursun.

Şu anda duvar gibisin; duvar birisi demektir. Kapı olduğunda, hiç olursun. Kapı bir boşluktan ibarettir, herkes geçebilir, direnç yoktur, engel yoktur. Birisiysen, delisin; hiç kimseysen, ilk kez aklın başına gelecek.

Fakat bütün toplum, eğitim, uygarlık, kültür, hepsi seni işler ve birisi olmana yardım eder. Bu nedenle dinin uygarlığa aykırı olduğunu söylüyorum; din eğitime aykırıdır; din kültüre aykırıdır - çünkü din doğaya uygundur, Tao'ya uygundur.

Bütün uygarlıklar doğaya karşıdır, çünkü seni özellikle birisi yapmak isterler. Ve sen birisi olarak ne kadar belirginleşirsen, ilahi sana giderek o kadar az nüfuz edebilir.

Tapınaklara, kiliselere, rahiplere gidersin, ama orada da arayış içindesindir - öteki dünyada nasıl önemli birisi olacaksın, nasıl bir şey başaracaksın, nasıl bir şeye erişeceksin? Başarı düşüncesi seni gölge gibi takip eder. Nereye gidersen git hep kâr, başarı, kazanç, erişim düşüncesiyle gidersin. Eğer birisi buraya bu fikirle gelmişse, burayı ilk fırsatta terk etmesi ve benden olabildiğince uzağa kaçması gerekir, çünkü ben senin birisi olmana yardım edemem.

Ben senin düşmanın değilim. Sadece birisi olmana yardım edemem. Seni ancak dipsiz uçuruma itebilirim. Asla hiçbir yere varamayacaksın, sadece dağılıp yok olacaksın. Düşecek, düşecek ve düşecek ve yok olacaksın ve sen yok olduğun anda bütün varoluş vecde gelir. Bütün varoluş bu doğaçlamayı kutlar.

Buddha buna erişti. Dil nedeniyle erişti diyorum -yoksa kelime çirkin, erişmek diye bir şey yoktur- ama sen anlayacaksın. Buddha bu boşluğa, bu hiçliğe erişti. İki hafta boyunca, on dört gün boyunca sürekli sessizlik içinde oturdu, kımıldamadan, hiçbir şey söylemeden, hiçbir şey yapmadan.

Cennetteki tanrıların rahatsız olduğu söylenir - birisi böylesine tam bir boşluk haline nadiren gelir. Bütün varoluş bir kutlama hissetti, dolayısıyla tanrılar geldi. Buddha'nın önünde eğildiler ve "Bir şey söylemelisin, eriştiğin şeyi anlatmalısın" dediler. Buddha'nın güldüğü ve "Ben hiçbir şeye erişmedim; tersine hep bir şeye erişmek isteyen bu zihin yüzünden her şeyi kaçırıyordum. Hiçbir şey elde etmedim, bu bir başarı değil; tersine başaran yok oldu. Ben artık yokum, bunun güzelliğini anlayın" der Buddha. "Ben varken mutsuzdum ve ben artık olmadığımda her şey keyifli, mutluluk yağıyor ve her yerde sürekli üzerime yağıyor. Artık mutsuzluk yok."

Buddha daha önce "Hayat acıdır, doğum acıdır, ölüm acıdır - her şey acıdır" demişti. Acıydı, çünkü ego vardı. Kayık boş değildi. Şimdi kayık boştu; artık acı yoktu, keder yoktu, üzüntü yoktu. Varoluş bir kutlamaya dönüşmüştü ve ebediyen, sonsuza dek kutlama olarak kalacaktı.

Bu yüzden bana gelmenin tehlikeli olduğunu söylüyorum. Riskli bir adım attın. Ve eğer cesaretin varsa, o zaman sıçramaya hazır ol.

Bütün çaba seni öldürmek için; bütün çaba seni yok etmek için. Sen bir kez yok olduğunda, yok edilemez olan ortaya çıkacak - orada, gizli. Gereksiz olan bir kez elendiğinde, esas bir alev gibi olacak - bütün ihtişamıyla hayat dolu.

Chuang Tzu'nun bu alegorisi güzel. Bilge bir insanın boş bir kayık gibi olduğunu söylüyor.

Böyledir kusursuz insan -
kayığı boştur.

İçinde kimse yoktur.

Bir Chuang Tzu'ya veya bir Lao Tzu'ya ya da bana rastlarsan, kayık oradadır ama boştur - içinde kimse yoktur. Sadece dış görünüşe bakarsan, orada birisi var, çünkü kayık orada. Fakat daha derine nüfuz ettiğinde, eğer bana gerçekten yakın olursan; bedeni, kayığı unutursan, o zaman bir hiçlikle karşı karşıya gelirsin.

Chuang Tzu az bulunur bir olgunluktur, çünkü hiç kimse olmak en zor, neredeyse imkânsız, dünyadaki en sıradışı şeydir.

Sıradan zihin sıradışı olmayı arzular, bu da sıradanlığın parçasıdır; sıradan zihin özellikle birisi olmak ister, bu da sıradanlığın parçasıdır. İskender olabilirsin, ama sıradan kalırsın – o zaman sıradışı olan kim? Sıradışılık ancak sen sıradışılığı arzulamadığında başlar. O zaman yolculuk başlamıştır, o zaman yeni bir tohum yeşermiştir.

"Kusursuz bir insan boş bir kayık gibidir" diyen Chuang Tzu'nun kastettiği budur. Bunun içinde pek çok şey ima ediliyor. Öncelikle boş bir kayık hiçbir yere gitmiyor, çünkü içinde onu yönlendirecek kimse yok, onu idare edecek kimse yok, onu bir yere götürecek kimse yok. Sadece boş bir kayık var, hiçbir yere gitmiyor. Hareket etse bile hiçbir yere gitmiyor.

Zihin olmadığında yaşam bir hareket olarak kalacak ama yönlendirilmeyecek. Hareket edeceksin, değişeceksin; görünürde hiçbir hedefi olmayan, hiçbir yere gitmeyen nehirsi bir

akış olacaksın. Kusursuz insan amaçsız yaşar; kusursuz insan hiçbir neden olmadan hareket eder. Kusursuz bir insana, "Ne yapıyorsun?" diye sorduğunda, "Bilmiyorum, meydana gelen bu" diyecektir. Bana seninle konuşmamın nedenini sorarsan, "Çiçeğe neden çiçek açtığını sor" diyeceğim. Bu meydana geliyor, bu yönlendirilmiyor. Bunu yönlendirecek kimse yok, kayık boş. Amaç varsa daima acı içinde olacaksın. Neden?

Bir keresinde adamın biri bir cimriye, çok cimri birine, "Bu kadar büyük bir serveti nasıl biriktirdin?" diye sorar.

"İlkem şu oldu" der cimri. "Yarın yapılması gereken bir şey bugün yapılmak zorundadır ve bugün zevk alınacak bir şeyden yarın zevk alınması gerekir. Bu benim sloganım oldu." Servet biriktirmeyi başarmış - insanlar saçmalık biriktirmeyi de bu şekilde başarıyorlar.

O cimri de mutsuzdu. Bir tarafta servet biriktirmeyi başarmıştı, öteki tarafta mutsuzluk biriktirmeyi başarmıştı. Mutsuzluk biriktirmek için de aynı ilke geçerlidir: Yarın yapılması gereken bir şeyi bugün, hemen şimdi yap, erteleme. Ve şu anda zevk alınabilecek bir şeyden asla şu anda zevk alma, yarma ertele.

Cehenneme girmenin yolu budur. Daima başarıya ulaşır, asla hayal kırıklığı olmaz. Bunu dene, başarıya ulaşacaksın - ya da zaten başarmış olabilirsin. Bilmeden çabalayıp duruyor olabilirsin. Zevk alınabilecek her şeyi ertele, sadece yarını düşün.

İsa Yahudiler tarafından bu nedenle çarmıha gerildi, başka bir nedenle değil. İsa'ya karşı olduklarından değil - mükemmel bir insandı, güzel bir insandı, Yahudiler ona neden karşıydı? Tam tersine bu insanı beklemekteydiler. Yüzyıllardır umut ediyor ve bekliyorlardı: "Mesih ne zaman gelecek?"

Sonra birden bu İsa, "Beklediğiniz Mesih benim ve şimdi buradayım. Şimdi bana bakın" diye açıklama yaptı.

Rahatsız olmuşlardı -çünkü zihin bekleyebilir, beklemeyi daima sever- ama zihin gerçekle yüzleşemez, zihin bu anla karşı karşıya gelemez. Daima erteleyebilir.

Ertelemek kolaydı: "Mesih yolda, çok yakında gelecek..." Yahudiler yüzyıllardır düşünüyor ve erteliyor ve sonra birden bu adam bütün umutları yerle bir etti, çünkü "Ben buradayım" dedi. Zihin rahatsız olmuştu. Bu insanı öldürmek zorundaydılar, yoksa yarın için umut besleyerek yaşayamayacaklardı.

Yalnız İsa değil, o zamandan beri başka pek çok insan, "Ben buradayım, ben Mesihim!" dedi. Yahudiler hep inkâr ederler, çünkü eğer böyle yapmazlarsa, nasıl umut edecekler ve

nasıl erteleyecekler? Bu umutla, bu coşkuyla, öyle derin bir yoğunlukla yaşadılar ki inanamazsın. Gece yataklarına bunun son geceleri olacağı, sabah mesihin orada olacağı umuduyla giden Yahudiler var.

Karısına, "Gece gelirse tek bir saniye bile kaybetme, hemen beni uyandır" diyen bir rabbi varmış. Mesih geliyor, geliyor, her an gelebilir.

Başka bir rabbiyle ilgili bir şey duydum - oğlu evlenecekmiş, düğün için dostlara davetiyeler göndermiş ve davetiyeye, "Oğlum şu şu tarihte Kudüs'te evlenecek ama eğer Mesih o zamana kadar gelmezse, bu Korz köyünde evlenecek. Kim bilir, düğün günü geldiğinde, Mesih gelebilir. O zaman ben burada olmayacağım, Kudüs'te kutlama yapıyor olacağım. O yüzden düğün tarihine kadar gelmemişse, ancak o zaman düğün bu köyde, yoksa Kudüs'te olacak" yazmış.

Bekliyor da bekliyor, hayal ediyorlar. Yahudi zihni tamamen mesihin gelişine saplanmış. Fakat Mesih geldiği anda, derhal onu inkâr ediyorlar. Bunu anlamak lazım. Zihin bu şekilde işler: Mutluluğu, coşkuyu beklersin ve geldiğinde onu reddedersin, ona sırtını dönersin.

Zihin gelecekte yaşayabilir, şimdiki zamanda yaşayamaz. Şimdiki zamanda yalnızca umut besleyebilir, arzu edebilirsin. Mutsuzluğu böyle yaratırsın. Tam bu ânı, burada ve şimdi yaşamaya başladığında mutsuzluk yok olur.

İyi de bu durum egoyla nasıl bağlantılı? Ego, birikmiş geçmiştir. Bildiğin, tecrübe ettiğin, okuduğun ne varsa; geçmişte başına ne geldiyse, hepsi orada birikir. O geçmişin tamamı egodur, o sensin.

Geçmiş geleceğe yansıtma yapabilir, çünkü gelecek süresi uzatılmış bir geçmişten başka bir şey değildir. Geçmiş şimdiki zamana karşı duramaz - şimdiki zaman tamamen farklıdır, burada ve şimdi var olma özelliğine sahiptir. Geçmiş daima ölüdür, şimdiki zaman yaşamdır, bütün canlılığın kaynağıdır. Geçmiş şimdiki zamana karşı koyamadığı için geleceğe yönelir - her ikisi de ölüdür, ikisi de yoktur. Şimdiki zaman yaşamdır; ne geçmiş ne de gelecek şimdiki zamanı karşılayabilir. Senin egon, senin birisi olman, geçmişindir. Boş olmadıkça burada olamazsın ve burada olmadıkça canlı olamazsın.

Yaşamın keyfini nasıl bilebilirsin? Her an üzerine yağıyor ve sen onun yanından geçiyorsun.

Chuang Tzu der:

Böyledir kusursuz insan - :

kayığı boştur.

Boşluğu nereden gelir? Boşluğu Ben'sizlikten, egosuzluktan, içeride birisinin olmayışından gelir.

Kim ki insanları yönetir, keşmekeş içinde yaşar;
kim ki insanlar tarafından yönetilir, keder içinde yaşar.
Kim ki insanları yönetir, keşmekeş içinde yaşar...

Neden? Çünkü yönetme arzusu egodan gelir; sahiplenme, güçlü olma, hükmetme arzusu egodan gelir. Hükmedebileceğin krallık ne kadar büyükse, o kadar büyük bir egoya ulaşabilirsin. Sahip olduklarınla içindeki birisi giderek daha da büyür. Bazen kayık çok küçük kalır ve ego çok büyür.

Politikacıların; servet, saygınlık ve güç saplantılı insanların başına gelen budur. Egoları o kadar büyür ki kayıkları onları taşıyamaz. Sürekli boğulma noktasında, sınırdadırlar; korkarlar, ölümüne korkarlar. Korktukça, daha sahiplenici olursun, çünkü güvenliği sahip olduklarınla sağlayabileceğini zannedersin. Korktukça, krallığın biraz daha büyük olsa daha güvende hissedeceğini düşünürsün.

Kim ki insanları yönetir, keşmekeş içinde yaşar...

Gerçekten, yönetme arzusu karmaşadan kaynaklanır; insanlığın lideri olma arzusu kafanın karışık olmasından kaynaklanır. Başkalarını idare etmeye başladığında kendi keşmekeşini unutursun - bu bir çeşit kaçış, bir hiledir. Sen hastasın, ama eğer birisi hastaysa ve sen o insanın tedavisiyle meşgul olursan, kendi hastalığını unutursun.

George Bernard Shaw doktorunu arar ve "Çok kötüyüm, kalbimin yenik düşeceğini hissediyorum. Hemen gel!" der.

Doktor koşarak gelir. Ter içinde üç kat merdiven tırmanmak zorunda kalır. İçeri girer ve hiçbir şey söylemeden bir koltuğa yığılır ve gözlerini kapatır. Bernard Shaw yatağından fırlar ve "Ne oldu?" diye sorar.

"Hiçbir şey söyleme. Galiba ölüyorum. Kalp krizi" der doktor.

Bernard Shaw ona yardım etmeye başlar; bir fincan çay, bir aspirin getirir; elinden geleni yapar. Doktor yarım saat içinde kendine gelir. "Şimdi gitmem lazım, bana ücretimi

ver” der.

“Bu gerçekten inanılmaz. Senin bana para vermen lazım! Yarım saattir senin için koşuşturuyorum ve sen benim neyim olduğunu bile sormadın” der Shaw.

“Seni iyileştirdim. Bu bir tedavidir ve sen bana para ödemek zorundasın” der doktor.

Başka birisinin hastalığıyla meşgul olduğunda kendi hastalığını unutursun; bu yüzden bir sürü lider, bir sürü guru, bir sürü efendi var. Sana bir meşguliyet sağlıyor. Başka insanlarla meşgul oluyorsan, insanlara hizmet ediyorsan, başkalarına yardım eden bir sosyal hizmet görevlisiysen kendi karmaşanı, kendi telaşını unutacaksın - çok meşgulsün.

Psikiyatrlar asla delirmez - buna karşı bağışık olduklarından değil, başka insanların deliliğini tedavi etmekle o kadar meşguldürler ki kendileri de delirebileceklerini tamamen unuturlar.

Sayısız sosyal hizmet görevlisi, lider, politikacı ve guru tanıdım; sırf başkalarıyla ilgilendikleri için sağlıklı kalıyorlar.

Fakat başkalarını yönettiğinde, başkalarına hükmettiğinde, kendi karışıklığın yüzünden onların hayatında da karmaşa yaratacaksın. Bu senin için bir tedavi olabilir, senin için iyi bir kaçış olabilir, ama hastalığın yayılmasına neden olur.

Kim ki insanları yönetir, keşmekeş içinde yaşar...

Sadece keşmekeş içinde yaşamakla da kalmaz, o karmaşayı başkalarına da yayar. Karmaşadan yalnızca karmaşa doğar.

Kafan karışıksa, lütfen hatırla - kimseye yardım etme, çünkü yardımın zehirli olacak. Karışıklık içindeysen başkalarıyla meşgul olma, çünkü sadece sorun yaratıyorsun, hastalığın bulaşıcı olacak. Kimseye nasihat etme ve eğer biraz berrak düşünebiliyorsan, kafası karışık birinden nasihat alma. Tetikte ol, çünkü karmaşa içindeki insanlar daima tavsiye vermek isterler. Karşılıksız verirler, büyük cömertlik gösterirler. Dikkatli ol! Karışıklıktan ancak karışıklık doğar.

Kim ki insanlar tarafından yönetilir, keder içinde yaşar.

İnsanlara hükmedersen, karmaşa içinde yaşarsın; başkalarının sana hükmetmesine izin verirsen, o zaman da üzüntü içinde yaşarsın, çünkü bir köle mutlu olamaz.

Yao bu nedenle arzuladı

ne başkalarına söz geçirmeyi
ne de başkalarının kendisine söz geçirmesini.

Yao adında biri - Chuang Tzu bu insandan bahsediyor.

Yao bu nedenle arzuladı
ne başkalarına söz geçirmeyi
ne de başkalarının kendisine söz geçirmesini.

Kimseyi etkilemeye çalışmamalısın - ve başkalarının seni etkilememesi için tetikte olmalısın. Ego her ikisini de yapabilir, ama ortada kalamaz. Ego söz geçirmeye çalışabilir, o zaman hükmetmek iyi gelir; ama aynı şekilde hükmedilmenin de egoya iyi geldiğini hatırla. Efendiler çok sayıda köleye hükmettikleri için iyi hissederler ve köleler de hükmedildikleri için iyi hissederler.

Dünyada iki tür zihin vardır: hükmedenlerin zihni -erkek zihin- ve hükmedilmekten hoşlananların zihni - dişi zihin. Dişiyle kadınları kastetmiyorum veya erkekle erkekleri.

Erkeksi zihin yapısına sahip kadınlar ve dişi zihin yapısına sahip erkekler var. Her zaman aynı değiller.

Bu bahsettiğim iki zihin tipidir: hükmetmeyi seven ve hükmedilmeyi seven. Her iki türlü de ego doyuma ulaşır, çünkü ister hükmet ister sana hükmedilsin, sen önemlisindir. Biri sana hükmediyorsa, o zaman da önemlisindir, çünkü onun hâkimiyeti sana bağlıdır. Sensiz o insan nerede olacak? Sensiz krallığı, egemenliği, hâkimiyeti nerede olacak? Sensiz bir hiç olacak. Ego her iki uç noktada da doyuma ulaşır; ancak tam ortada ego ölür. Sana hükmedilmesine izin verme ve hükmetmeye çalışma.

Sana başına gelecekleri düşün. Her durumda önemli değilsin, her durumda dikkate değer değilsin, ne efendi olarak ne de köle. Efendiler köleler olmadan yaşayamaz, köleler de efendiler olmadan yaşayamaz - birbirlerine ihtiyaçları vardır, birbirlerini tamamlarlar. Aynı erkekle kadının birbirini tamamlaması gibi. Doyuma ulaşmak için ikisinin de birbirine gereksinimi vardır.

Sen ikisi de olma. O zaman kimsin sen? O zaman sen birden yok olursun, çünkü hiçbir şekilde önemli değilsin, kimse sana bağlı değil, sana ihtiyaç yok.

İhtiyaç duyulmaya duyulan ihtiyaç büyüktür. Hatırla, sana ihtiyaç duyulduğunda kendini iyi hissedersin. Bazen sana mutsuzluk getirse bile, o zaman bile sana ihtiyaç

duyulmasından hoşlanırsın.

Kötürüm bir çocuk, yatağa bağlı ve anne hep, "Ne yapabilirim? Bu çocuğa bakmak zorundayım, hayatım bitti" diyor. Buna rağmen, eğer bu çocuk ölürse, kaybolduğunu hissedecek, çünkü en azından çocuğun ona her şeyiyle o kadar ihtiyacı vardı ki, kendisi önemli olmuştu.

Sana ihtiyaç duyan kimse yoksa sen kimsin? İhtiyaç duyulması ihtiyacını yaratırsın. Kölelere bile ihtiyaç duyulur.

Yao bu nedenle arzuladı
ne başkalarına söz geçirmeyi
ne de başkalarının kendisine söz geçirmesini.
Keşmekeşten kurtulmanın ve kederden arınmanın yolu

boşluk alanında birlikte yaşamaktır Tao'yla.

Bu orta nokta boşluk alanı veya boşluk alanına açılan kapıdır - sen yokmuşsun gibi, kimsenin sana ihtiyacı yokmuş ve senin de kimseye ihtiyacın yokmuş gibi. Sen yokmuşsun gibi var olursun. Sen önemli olmadığında ego devam edemez. Bu yüzden şu ya da bu şekilde önemli olmaya çabalayıp duruyorsun. Sana ihtiyaç olduğunu hissettiğinde, iyi hissediyorsun. Fakat bu senin mutsuzluğun ve keşmekeşin ve cehenneminin temeli de bu.

Nasıl özgür olabilirsin? Bu iki uç noktaya bak. Buddha kendi dinine orta yol, majhim nikaya diyordu. Orta yol dedi, çünkü zihnin uç noktalarda yaşadığını söyledi. Sen ortada kaldığın zaman zihin yok olur. Ortada zihin yoktur.

Hiç bir ip cambazını seyrettin mi? Bir daha sefere izle. Sola doğru eğildiği takdirde derhal dengeyi bulmak için sağa doğru hareket etmesi gerekir; ve çok fazla sağa eğildiğini hissettiği zaman da sola doğru eğilmesi gerekir.

Denge kurmak için ters tarafa gitmek zorundasın. Efendilerin köle, kölelerin efendi olması o yüzdendir; sahip olanlara sahip olunur, sahip olunan sahip olan olur. Bu böyle devam eder, sürekli bir dengedir.

Bunu ilişkinde de gözlemledin mi? Eğer kocaysan, gerçekten yirmi dört saat koca mısın? O zaman gözlemlemedin demektir. Yirmi dört saatte en az yirmi dört kez değişim gerçekleşir - bazen kadın kocadır ve koca da karıdır, bazen de koca yine kocadır ve kadın yine karıdır.

Ve bu durum soldan sağa değişir durur. İp üzerinde yürümek gibidir. Denge kurmak zorundasın. Yirmi dört saat boyunca hükmedemezsin, çünkü o zaman denge kaybolur ve ilişki zarar görecektir.

İp cambazı ortaya geldiğinde, ne sola ne de sağa eğilmediği sırada, sen kendin ip cambazı olmadıkça gözlemlemek zordur; ortada zihin kaybolur. İp üstünde yürümek Tibet'te meditasyon olarak kullanılmış, çünkü ortada zihin kaybolur. Zihin sen yeniden sağa doğru eğildiğinde ortaya çıkar, o zaman zihin yeniden açığa çıkar ve "Dengele, sola doğru eğil" der.

Bir sorun oluştuğunda zihin de ortaya çıkar. Sorun yoksa, zihin nasıl ortaya çıksın? Sen tam ortadayken, tamamen dengedeyken, zihin yoktur. Denge zihinsizlik demektir.

Bir anne oğlu için çok endişeleniyormuş. Çocuk on yaşındaymış ve henüz tek kelime etmemişmiş. Her çareye başvurulur ama doktorlar, "Bir terslik yok, beyin gayet iyi. Vücut sağlıklı, çocuk sağlıklı ve yapılacak bir şey yok. Ters giden bir şey olsaydı, o zaman bir şey yapılabilirdi" der.

Fakat çocuk buna rağmen konuşamıyormuş. Sonra birden, bir sabah çocuk konuşmuş ve "Bu tost yanmış" demiş.

Anne buna inanamamış. Bakmış, korkmuş, "Ne! Konuştun mu? Ve gayet güzel konuştun! O zaman neden hep sustun? Uğraştık, ikna etmeye çalıştık ama asla konuşmadın" demiş.

"Hiçbir zaman bir terslik yoktu. İlk defa tost yanık" demiş.

Ters giden bir şey yoksa, neden konuşasın?

İnsanlar bana geliyor ve, "Her gün konuşuyorsun..." diyorlar. Ben de "Evet, çünkü buraya çok fazla yanlış insan geliyor ve dinliyor. O kadar çok yanlış var ki konuşmak zorundayım. Hiçbir şey yanlış değilse, konuşmaya gerek yok. Ben senin yüzünden konuşuyorum, çünkü tost yanık" diyorum.

Ortada olduğu zaman, iki ucun veya kutbun arasında, zihin yok olur. Bunu dene. İpte yürümek güzel bir deneyimdir ve meditasyonun çok incelikli yöntemlerinden biridir. Başka hiçbir şeye ihtiyaç yok. İp cambazını, nasıl olduğunu kendin gözlemleyebilirsin.

Ve hatırla, ipin üstünde düşünme durur, çünkü çok büyük tehlike içindesindir. Düşünemezsin. Düşündüğün anda düşeceksin. İp cambazı düşünemez, her an uyanık olmak zorundadır. Dengenin sürekli korunması gereklidir. Güvende hissedemez, güvende

değildir. Hep tehlike vardır -her an, dengede ufacık bir değişimde düşecektir- ve ölüm beklemektedir.

İp üzerinde yürüdüğün takdirde iki şey hissetmeye başlayacaksın: Düşünme durur, çünkü tehlike vardır ve gerçekten ortaya geldiğinde, ne sağda ne de solda olmadığında, tam orta noktada, üzerine daha önce hiç tanımadığın büyük bir sessizlik iner. Ve bu, her yönden olur. Hayatın bütünü ip cambazlığıdır.

... Yao bu nedenle arzuladı ortada kalmayı - ne hükmetmek ne de hükmedilmek, ne koca olmak ne de karı, ne efendi olmak ne de köle.

Keşmekeşten kurtulmanın ve kederden arınmanın yolu boşluk alanında birlikte yaşamaktır Tao'yla.

Ortada kapı açılır - boşluk alanı. Sen var olmadığında, bütün dünya yok olur, çünkü dünya sana dayanır. Etrafında yarattığın dünyanın tamamı sana tutunur. Sen yoksan, bütün dünya kaybolur.

Varoluş var olmayı bıraktığından değil, hayır. Dünya yok olur ve varoluş ortaya çıkar. Dünya zihnin eseridir; varoluş hakikattir. Bu ev orada olacak, ama o zaman bu ev senin olmayacak. Çiçek orada olacak ama çiçek isimsiz olacak. Ne güzel ne de çirkin olacak. Orada olacak ama zihninde hiçbir kavram oluşmayacak. Kavramsal çerçeve tamamen yok olur. Varoluş, yalın, çıplak, masum; saf, ayna benzeri varlıksallığıyla orada kalır. Bütün kavramlar, bütün imgelemler boşluk alanında yok olur.

Karşı kıyısına geçiyorsa insan bir ırmağın
ve kendi sandalına boş bir kayık çarparsa,
aksi bir insan olmasına rağmen
çok öfkelenmeyecektir.
Ancak eğer kayıkta insan görürse,
uzak durması için bağıracaktır ona.
Feryadı duyulmazsa, tekrar bağıracaktır,
ve bir daha ve lanet okumaya başlayacaktır.
Ve bunların hepsi kayıkta biri olduğu için.
Eğer kayık boş olsaydı,
bağırmayacak ve öfkelenmeyecekti.

İnsanlar sana çarpmaya devam ediyorsa ve eğer insanlar sana öfkelenip duruyorsa,

hatırla, kabahatli değilsin. Kayığın boş değil. Sen orada olduğun için kızıyorlar. Kayık boş olsa aptal görünecekler, kızdıklarında aptal görünecekler.

Bana çok yakın olanlar bazen bana kızarlar ve çok aptal görünürler. Eğer kayığın boşsa, başkalarının öfkesinden bile keyif alabilirsin, çünkü kızacak kimse yok, baktıkları sen değilsin. O yüzden hatırla, eğer insanlar sana çarpıp duruyorsa, fazlasıyla sert bir duvar olduğun için. Kapı ol, boş ol, bırak geçsinler.

Fakat insanlar o zaman bile öfkelenecekler - bir buddha'ya bile kızgınlar. Çünkü aptal insanlar var - sandalları boş bir kayığa çarptığında içinde kimse olup olmadığına bakmayacaklar. Bağırmaya başlayacaklar; kendi içlerinde o kadar darmadağınıklar ki kayığın içinde birisinin olup olmadığını göremeyecekler.

Fakat o zaman bile kayık bundan keyif alabilir, çünkü öfke asla sana çarpmaz; sen orada değilsen kime çarpabilir?

Bu boş kayık sembolü gerçekten çok güzel. İnsanlar öfkeli, çünkü sen çok fazla oradasın, çünkü sen orada çok ağırsın - o kadar sertsin ki geçemiyorlar. Ve yaşam herkesle iç içedir. Eğer sen çok fazla varsan, o zaman her tarafta çarpışma, öfke, depresyon, saldırganlık, şiddet olacak - çatışma devam eder.

Birisinin öfkelendiğini veya birisinin sana çarptığını hissettiğinde hep onun sorumlu olduğunu düşünürsün. Cehalet bu şekilde sonuca varır, bu şekilde yorumlar. Cehalet daima, "Diğeri sorumlu" der. Bilgelik daima, "Eğer sorumlu birisi varsa, o zaman ben sorumluyum ve çarpışmamanın tek yolu var olmamak" der.

"Ben sorumluyum" demek, "Bir şey yapıyorum, o yüzden kızgınlar" anlamına gelmez. Sorun bu değildir. Sen hiçbir şey yapmıyor olabilirsin, ama sadece orada var olman bile insanları öfkelenmesi için yeterlidir. Konu senin iyi ya da kötü yapman değildir. Sorun orada olmandır.

Tao ve başka dinler arasındaki fark budur. Başka dinler şöyle der: İyi ol, kimsenin sana kızmayacağı şekilde davran. Tao şöyle der: Var olma.

Mesele senin doğru veya yanlış davranman değildir. İyi bir insan bile, aziz gibi bir insan bile öfke doğurur, çünkü oradadır. Bazen iyi bir insan kötü bir insandan daha fazla öfkeye yol açar, çünkü iyi bir insan çok derinden egoist biri demektir.

Kötü bir insan suçluluk duyar - kayığı dolu olabilir ama suçluluk duyar. Kayıkta gerçekten çok fazla yayılmamıştır, suçluluğu büzülmesine yardım eder. İyi bir insan

kendini o kadar iyi hisseder ki kayığı tümüyle doldurur, dışına taşar.

O yüzden ne zaman iyi bir insana yaklaşsan, işkenceye maruz kaldığını hissedeceksin - o sana işkence ettiğinden değil, yalnızca mevcudiyetinden. Sözde iyi insanlar yüzünden hep üzüntülü olursun ve onlardan uzak durmayı tercih edersin. Sözde iyi insanlar gerçekten çok ağırdır. Ne zaman onlarla bağlantıya girsen, seni üzerler, moralini bozarlar ve onlardan olabildiğince çabuk ayrılmak istersin.

Ahlak meraklıları, bağnazlar, faziletli insanlar hep çok ağırdır ve etraflarında kara gölgeler gibi bir yük taşırlar. Kimse onları sevmez. İyi yoldaş, iyi arkadaş olamazlar. İyi bir insanla arkadaşlık imkânsızdır - neredeyse imkânsız, çünkü gözleri daima ayıplar. Ona yaklaştığın anda, o iyi ve sen kötüsündür. O bir şey yaptığından değil - sadece varlığı bile bir şey yaratır ve öfkelenirsin.

Tao tümüyle farklıdır. Tao farklı bir niteliğe sahiptir ve bana göre Tao bu dünya üzerinde var olmuş en derin dindir. Karşısında durabilecek hiçbir şey yok. işaretler oldu; İsa, Buddha ve Krişna'nın sözlerinde işaretler var - ama yalnızca işaretler.

Lao Tzu veya Chuang Tzu'nun mesajı en saf olandır - mutlak şekilde saf, hiçbir şey onu kirletmedi. Mesaj şudur: Hepsinin nedeni kayıkta birisinin olmasıdır. Bütün bu cehennemin nedeni kayığın içinde birisinin olmasıdır.

Eğer kayık boş olsaydı,

bağırmayacak

ve öfkelenmeyecekti.

Boşaltabilirsen kayığını

dünya ırmağını geçerken,

kimse sana engel olmayacak,

kimse sana zarar vermeye çalışmayacak.

Dümdüz ağaç ilk kesilendir,

temiz su kaynağı ilk kurutulandır.

Bilgeliğini artırmak istiyorsan

ve cahili mahcup etmek,

karakterini geliştirmek,

ve herkesi gölgede bırakmak;

bir ışık parıldayacak etrafında

Güneş'i ve Ay'ı yutmuşsun gibi -:

felaketten sakınmayacaksın.

Bunun eşi benzeri yok, çünkü Chuang Tzu başının etrafındaki ermişlik halesinin senin hâlâ orada olduğunu gösterdiğini söylüyor. Senin iyi olduğunu gösteren halenin senin ve başkalarının başına iş açacağı kesindir. Lao Tzu ve Chuang Tzu -usta ve öğrencisi- hiçbir zaman İsa, Zarathustra, Krişna, Buddha veya Mahavira gibi halelerle veya auralarla resmedilmediler. Başlarının etrafına hiçbir zaman aura çizilmedi, çünkü onlar eğer gerçekten iyiysen başının etrafında aura belirmediğini söylerler; tam tersine baş yok olur. Aurayı nereye çizeceksin? Baş kayboluyor.

Bütün auralar bir şekilde egoyla ilişkilidir. Krişna kendi portresini yapmadı, bunu yapan onu başının etrafına bir aura çizmeden düşünemeyen öğrencileridir - yoksa sıradan görünür. Chuang Tzu şöyle der: "Sıradan olmak bilge olmaktır." Kimse seni tanımaz, kimse senin sıradışı biri olduğunu hissetmez. Chuang Tzu şöyle der: "Kalabalığın içine girer ve karışırsın."

Kimse kalabalığın içine bir buddha'nın girdiğini bilmez. Kimse farklı birisinin olduğunu hissetmez, çünkü eğer biri bunu hissediyorsa, o zaman öfke ve bela kaçınılmazdır. Birisi senin önemli biri olduğunu hissettiğinde kendi öfkesi, kendi egosu incinir. Tepki vermeye başlar, sana saldırmaya başlar.

Bu yüzden Chuang Tzu şöyle der: "Karakter geliştirilmemesi gerekir", çünkü o da bir tür varlıktır. Sözde dindar insanlar öğretmeye devam ediyorlar: Karakter geliştir, ahlak geliştir, erdemli ol.

Neden? Neden erdemli olacaksın? Neden günahkârlara karşı olacaksın? Zihnin iki yönlü, hâlâ hırslısın. Eğer cennete ulaşırsan ve orada Tanrı'nın etrafında günahkârların oturduğunu görürsen çok kırılacaksın - bütün hayatın boşa gitti. Bu insanlar eğlenirken ve her türlü ayıp şeyi yaparken sen erdem geliştirdin, karakter geliştirdin - ve şimdi Tanrı'nın etrafında oturuyorlar. Cennette ermişlerle günahkârları birlikte görürsen çok kırılacaksın, çok üzülecek ve mutsuz olacaksın - çünkü erdemin aynı zamanda egonun parçası. Üstün olmak için ermişlik geliştirirsin ama zihin aynı kalır. Gerekçe şu ya da bu şekilde üstün

olmak, başkalarını aşağı yapmaktır.

Büyük bir servetin olursa, o zaman onlar yoksuldur ve sen zenginsindir. Eğer İskender olabilirsen, o zaman sen büyük bir krallığa sahip olursun ve onlar dilencidir. Büyük bir âlim olabilirsen, o zaman sen bilgilisindir ve onlar cahil, eğitimsiz olurlar. Erdemli, dindar, saygın, ahlaklı olabilirsen, o zaman onlar ayıplanır, günahkâr olurlar. Fakat ikilik devam eder. Başkalarına karşı mücadele ediyorsun ve üstün olmaya çalışıyorsun.

Chuang Tzu şöyle der: "Karakterini geliştirirsen ve başkalarının önüne geçersen, beladan kaçamayacaksın." Başkalarının önüne geçmeye çalışma ve bu bencil amaç uğruna karakter geliştirmeye çalışma.

Chuang Tzu'ya göre söz edilmeye değer tek bir karakter vardır ve o da egosuzluktur - başka her şey ondan sonra gelir. Onsuz, hiçbir şeyin değeri yoktur. Karakter bakımından tanrı gibi olabilirsin, ama eğer ego içeride duruyorsa, bütün tanrısallığın Şeytan'ın hizmetindedir; bütün erdemin görüntüden başka bir şey değildir ve günahkâr gerisinde gizlidir. Günahkâr erdem veya herhangi bir geliştirme yoluyla dönüştürülemez. Ancak sen orada olmadığın zaman ortadan kaybolur.

Şöyle dedi bir bilge:

"Kendinden hoşnut olan
önemsiz bir iş yapmıştır.
Başarı başlangıcıdır başarısızlığın,
ün başlangıcıdır gözden düşmenin. "

... son derece çelişkili sözler, anlamak için çok uyanık olmak zorundasın; yoksa yanlış anlaşılabilirler.

Şöyle dedi bir bilge:

"Kendinden hoşnut olan önemsiz bir iş yapmıştır.

Dindar insanlar öğretmeye devam ediyor: Kendinden hoşnut ol. Fakat kendin hoşnut olmak üzere orada kalıyorsun. Chuang Tzu "Orada olma" der, o zaman hoşnutluk veya memnuniyetsizlik söz konusu değildir. Asıl memnuniyet budur, sen orada olmadığında. Fakat eğer hoşnut olduğunu hissediyorsan, bu sahtedir - çünkü sen oradasın ve bu sadece egoyu doyurmaktır. Başardığını hissedersin, ulaştığını hissedersin.

Tao, ulaştığını hissedenin çoktan kaçırdığını söyler. Ulaştığını hisseden kaybetmiştir,

çünkü başarı başarısızlığın başlangıcıdır. Başarı ve başarısızlık bir çemberin, bir çarkın iki parçasıdır. Başarı en üst noktasına ulaştığında, başarısızlık çoktan başlamıştır, çark çoktan aşağıya doğru dönmeye başlamıştır. Ay tam haline ulaştığında, bundan daha fazla ilerleyemez. Artık daha fazla hareket edemez. Ertesi gün aşağıya doğru yolculuk başlar ve artık Ay her gün giderek küçülecektir.

Yaşam döngülerle ilerler. Ulaştığını düşündüğün zaman, o anda çark hareket etti, kaybetmeye başladın. Bunu fark etmek zamanını alabilir, çünkü zihin kördür. Olayları olurken görmek için büyük zekâ gerekir, açıklık gerekir. Olaylar başına gelir ve senin fark etmen günler alır, bazen de aylar veya yıllar. Kimi zaman onları anlamak için pek çok yaşam geçirmen gerekir.

Fakat geçmişini bir düşün. Ne zaman başardığını hissetsen işler hemen değişti, düşmeye başladın - çünkü ego çarkın parçasıdır. Başarısızlığa uğrayabildiği için başarılı olur; başarısız olamadığı takdirde başarı imkânı yoktur. Başarı ve başarısızlık aynı paranın iki yüzüdür.

Chuang Tzu şöyle der:

Şöyle dedi bir bilge:

"Kendinden hoşnut olan önemsiz bir iş yapmıştır.

... Çünkü kişi hâlâ oradadır, boş kayık henüz oluşmamıştır, kayık hâlâ doludur. Ego orada oturuyor, ego hâlâ baş tacı ediliyor.

Başarı başlangıcıdır başarısızlığın,
ün başlangıcıdır gözden düşmenin. "
Kim kendini başarıdan uzak tutabilir ve ünden,

alçalabilir ve kaybolabilir

insan yığınlarının ortasında?

Tao gibi akacaktır...

Uyanık ve dikkatli ol.

Kim kendini başarıdan uzak tutabilir ve ünden,
alçalabilir ve kaybolabilir
insan yığınlarının ortasında?
Tao gibi akacaktır o insan,
görünmeden, dolaşacaktır
yaşamın kendisi gibi isimsiz ve evsiz.
Basittir o insan, ayrım gözetmeden.
Dış görünüşe bakılırsa aptalın tekidir.

Bilge insan böyledir - aptal.

Dış görünüşe bakılırsa aptalın tekidir.
Adımları hiçbir iz bırakmaz.
Güç sahibi değildir.
Hiçbir başarısı yoktur,
şöhret sahibi değildir.
Kimseyi yargılamadığı için,
Kimse de onu yargılamaz.
Böyledir kusursuz insan - kayığı boştur.

Ego nehir gibi akamaz. Donmuş bir nehir nasıl akabilir? Buzun erimesi gerekir, ancak o zaman akabilir. Donukken bir biçime sahipsindir - eridiğinde biçim kaybolur. Donukken birisindir, bir yerdesindir, bir isimsindir - eridiğinde isim kaybolur, "birisi olma hali" kaybolur. Hiçbir şey oldun, biçimsizsin. Ancak donuk olmadığında akarsın ve aktığında hayatın kendisi gibisindir, çünkü yaşam bir devinimdir. Ancak ölüm kımıldamaz, ancak ölüm olduğu yerde kalır. Yaşam hareket etmeye devam eder durur - sürekli bir akıştır.

Başarıya ulaştıysan donarsın, çünkü bu sefer erimeye korkarsın - çünkü eğer erirsen bütün başarı kaybolacak. Başarın donukluğunun parçasıdır. Ünlü olduğunda donarsın, artık ölüsündür, artık eriyemezsin. Kendini, ününü, saygınlığını, itibarını korumak zorundasın. Geçmişini korumak ve geçmişinle kalmak zorundasın. Bilinmeyen gerçeğe ilerleyemezsin, çünkü kim bilir, bilinmeyen yol seni ünün kaybolduğu, itibarın kaybolduğu bir yere götürebilir. O yüzden ancak adımlanmış, haritası çıkarılmış, bilinen yolda ilerleyeceksin. Belleğin döngüsünde, hafızanın çarkında hareket edeceksin.

Yaşam asla adımlanmış yoldan gitmez, daima bilinmeyene ilerler. Her an bilinmeyene ilerliyor ve sen eğer bilinmeyenden korkuyorsan donmuşsun, ölü olacaksın. Yaşam seni

beklemeyecek. Erimek zorundasın ve ancak korunacak bir itibarı, ünü olmayan biri bilinmeyene mutlulukla ilerleyebilir. Kaybedecek hiçbir şeyi yoktur. Buddha'nın dilencilerinin nedeni budur - isimsiz, evsiz, korunacak hiçbir şey yok, kurtarılacak hiçbir şey yok. Her yere gidebiliyorlardı, aynı gökyüzündeki bulutlar gibi, evsiz, hiçbir yere bağlı olmadan, süzülerek; hiçbir hedef, amaç, ego olmadan.

Tao gibi akacaktır o insan,

görünmeden, dolaşacaktır

yaşamın kendisi gibi isimsiz ve evsiz.

Bana göre sannyasin'in anlamı budur. Sannyas'a inisiye ettiğim zaman seni bu ölüme, isimsizliğe, evsizliğe inisiye ederim. Sana başarıya ulaşman için gizli bir anahtar vermiyorum, sana başarılı olman için gizli bir formül vermiyorum.

Eğer sana verdiğim bir şey varsa o da başardı olmamanın, başarısız ve dertsiz olmanın; isimsiz, evsiz, hiçbir hedef olmadan ilerlemenin, dilenci olmanın anahtarıdır - İsa'nın ruhen yoksul olmak dediği şey. Ruhen yoksul insan egosuzdur - boş kayıktır.

Basittir o insan, ayrım gözetmeden.

Kime basit dersin? Basitliği geliştirebilir misin?

Günde sadece bir kez yiyen, sadece birkaç giysisi olan veya çıplak dolaşan, sarayda yaşamayan, bir ağaç altında yaşayan bir insan görürsün - bu insanın basit olduğunu söylersin. Bu basitlik midir? Bir ağaç altında yaşayabilirsin ve yaşamın yalnızca bir üretim olabilir. Onu basit olması için geliştirdin, basit olması için plan yaptın. Günde bir kez yiyebilirsin, ama bunu hesap ettin; bu, zihin tarafından yapılan bir şeydir. Çıplak gezebilirsin - bu seni basit yapmaz. Basitlik yalnızca oluşur.

Basittir o insan, ayrım gözetmeden.

Ağaç altında yaşadığın, günde bir kez yediğin ve vejetaryen olduğun ve çıplak yaşadığın, hiç paran olmadığı için ermiş olduğunu hissedersin - sen bir ermişsin.

Ve sonra parası olan bir insan geçer; içinde bir suçlama doğar ve "Bu günahkâra ne

olacak? Cehenneme gidecek" diye düşünürsün. Ve bu günahkâra karşı merhamet duyarsın. O zaman basit değilsindir. Çünkü ayrımlar girdi, sen farklısın.

Ayrımın nasıl yaratıldığı fark etmez. Bir kral sarayda yaşar - kulübelerde yaşayanlardan farklıdır. Bir kral senin giyemeyeceğin giysiler giyer - giysiler o kadar değerlidir ki kral farklıdır. Sonra adamın biri sokakta çıplak yaşar ve sen sokakta çıplak yaşayamazsın - o yüzden adanı farklıdır. Ayrımın olduğu yerde ego vardır. Ayrımın olmadığı yerde ego kaybolur; egonun olmaması basitliktir.

Basittir o insan, ayrım gözetmeden.

Dış görünüşe bakılırsa aptalın tekidir.

Chuang Tzu'nun ettiği en derin laf budur. Anlamak güç, çünkü biz hep aydınlanmış bir insanın, mükemmel bir insanın bilgelik insanı olduğunu düşünürüz. Chuang Tzu şöyle der: Dış görünüşe bakılırsa aptalın tekidir...

Fakat böyle olması gerekir. Bu kadar aptalın arasında, bilge bir insan başka nasıl olabilir? Görünüşte aptal olacaktır ve tek yolu budur. Bu aptal dünyayı ve bu kadar aptalı nasıl akıllı yapabilir? Çıplak olmak ve masanın altına girmek ve horoz gibi ötmek zorunda kalacak. Ancak o zaman seni değiştirebilir. Senin gibi deli olması lazım, aptal olması lazım, ona gülmene izin vermesi lazım. O zaman kıskanmayacaksın, o zaman incinmeyeceksin, o zaman ona kızmayacaksın, o zaman ona hoşgörülü olabilirsin, o zaman onu unutabilir ve affedebilirsin, o zaman onu rahat bırakabilirsin.

Birçok büyük mistik aptallar gibi davrandılar ve çağdaşları şaşkındı -onların hayatlarından ne çıkarılabilir- ve bu insanların içinde en büyük bilgelik mevcuttu. İnsanların arasında bilge olmak gerçekten aptalcadır. İşe yaramaz; büyük soruna neden olursun. Sokrates, Chuang Tzu'yu bilmediği için zehirlendi. Eğer Chuang Tzu'yu bilseydi, zehirlenmesine gerek kalmayacaktı. Aptalların arasında bilge bir insan gibi davranmaya çalıştı, bilge olmaya çalıştı.

"Dış görünüşe bakılırsa bilge insan aptalın tekidir" der Chuang Tzu.

Chuang Tzu kendisi de aptal gibi, kahkahalar atarak, şarkı söyleyerek, dans ederek, fıkralar ve hikâyeler anlatarak yaşadı. Kimse onun ciddi olduğunu düşünmedi. Chuang Tzu'dan daha içten ve ciddi bir insan bulamazsın. İnsanlar ondan hoşlandılar, onu sevdiler

ve o da bu sevgi yoluyla bilgeliğin tohumlarını atıyordu. Birçok insanı değiştirdi, birçok insanı dönüştürdü.

Fakat bir deliyi değiştirmek için onun dilini öğrenmek, onun dilini kullanmak zorundasın. Onun gibi olmak zorundasın, aşağıya inmek zorundasın. Kendi kaidenin üzerinde durmaya devam edersen, paylaşım olamaz.

Sokrates'in başına gelen bu ve orada böyle olmak zorundaydı, çünkü Yunan zihni dünyadaki en akılcı zihindir ve mantıklı zihin daima aptal olmamaya çalışır. Sokrates herkesi kızdırdı, insanlar gerçekten de onu öldürmek zorunda kaldılar, çünkü garip sorular soruyor ve herkesin kendini aptal gibi hissetmesine neden oluyordu. Herkesi bir köşeye fırlatırdı - sıradan soruları bile cevaplayamazsın.

Birisi ısrar ederse, eğer Tanrı'ya inanıyorsan, o zaman Sokrates Tanrı hakkında bir şey sorardı: "İspatı nedir?" Cevap veremezsin, görmedin. Fakat Tanrı çok uzak bir şey; sıradan şeyleri bile kanıtlayamazsın. Karını evde bıraktın - gerçekten de karını evde bıraktığını, hatta bir karın olduğunu bile nasıl kanıtlayabilirsin? Bu yalnızca senin belleğinde olabilir. Bir rüya görmüş olabilirsin ve eve döndüğünde ne ev vardır ne de karın.

Sokrates her şeyi analiz ederek etkileyici sorular soruyordu ve Atina'daki herkesi kızdırdı. Chuang Tzu'yla karşılaşsaydı -ve o sırada Chuang Tzu Çin'de hayattaydı, çağdaştılar- Chuang Tzu ona sırrı söylerdi: "Kimseye aptal olduğunu kanıtlamaya çalışma, çünkü aptallar bundan hoşlanmaz. Bir deliye deli olduğunu kanıtlamaya çalışma, çünkü hiçbir deli bundan hoşlanmaz. Öfkelenecek, küstahlık edecek ve saldırganlaşacaktır. Çok fazla kanıtlarsan seni öldürecektir. Kanıtlanabileceği noktaya geldiğin takdirde intikam alacaktır."

Chuang Tzu, "Senin aptal olman daha iyi, o zaman insanlar seni sever ve çok incelikli bir yöntemle değişmelerine yardım edebilirsin. O zaman sana karşı olmazlar" derdi.

Bu nedenle Doğu'da; özellikle Hindistan, Çin ve Japonya'da bu kadar çirkin bir olay asla olmadı - Sokrates zehirlenerek öldürüldü. Kudüs'te oldu - İsa çarmıha gerilerek öldürüldü. İran'da, Mısır'da, başka ülkelerde oldu - pek çok bilge insan öldürüldü, katledildi. Hindistan'da, Çin'de veya Japonya'da asla olmadı, çünkü bu üç ülkede insanlar bilge bir insan gibi davranmanın felaketi davet etmek olduğunu fark ettiler.

Aptal gibi davran, deli gibi, sadece deli ol. Bilge insana giden ilk adım budur - ondan korkmayasın diye seni rahatlatmak için. Bu yüzden sana o hikâyeyi anlattım.

Prens bu adamla dost oldu. Doktorlardan, eğitimli uzmanlardan korkuyordu, çünkü onlar onu değiştirmeye, iyileştirmeye çalışıyorlardı ama kendisi deli değildi. Deli olduğunu düşünmüyordu; hiçbir deli asla deli olduğunu düşünmez. Bir deli, deli olduğunu fark ettiği takdirde delilik ortadan kaybolmuştur. O insan artık deli değildir.

Prensi iyileştirmeye çalışan o akıllı insanların hepsi aptaldı, bir tek bu yaşlı bilge akıllıydı. Aptal gibi davrandı. Saray halkı güldü, kral güldü, kraliçe güldü. "Ne? Bu adam prensi nasıl değiştirecek? Kendisi deli ve görünüşe bakılırsa prensten daha deli" dediler.

Prens bile şoke olmuştu. "Ne yapıyorsun? Ne demek istiyorsun?" dedi. Fakat bu adam aydınlanmış bir bilge olsa gerek.

Chuang Tzu bu tip bir olaydan, bu hayret verici insandan bahsediyor.

Dış görünüşe bakılırsa aptalın tekidir.
Adımları hiçbir iz bırakmaz.

Onun peşinden gidemezsin. Aydınlanmış bir insanı takip edemezsin çünkü hiç iz bırakmaz, ayak izleri yoktur. Gökyüzündeki bir kuş gibidir, ilerler ama hiçbir iz kalmaz.

Neden bilge bir insan iz bırakmaz? Senin onun peşinden gitmemen gerektiği için. Hiçbir bilge senin onu takip etmeni istemez, çünkü takip ettiğinde taklitçi olursun. Daima zikzak çizerek ilerlediği için peşinden gidemezsin. Onu takip etmeye çalıştığın takdirde gözden kaçıracaksın. Beni takip edebilir misin? Bu imkânsız, çünkü yarın ne olacağımı bilmiyorsun. Tahmin edemezsin. Tahmin edebilirsen, plan yapabilirsin. O zaman nereye gittiğimi bilirsin, o zaman yönü bilirsin, o zaman adımlarımı bilirsin. Geçmişimi bilirsen, geleceğimi çıkarabilirsin. Ancak ben mantığa aykırıyım.

Mantıklı olursam, yarın ne söyleyeceğimi çıkarabilirsin. Sadece geçen günlerde söylediklerime bakarak mantıken yarın ne söyleyeceğime karar verebilirsin. Fakat bu mümkün değil. Kendimle tamamen çelişebilirim. Gelecekteki her günüm, geçmişteki her günümle çelişecek, o zaman beni nasıl takip edeceksin? Takip etmeye çalışırsan delireceksin.

Er ya da geç kendin olman gerektiğini, taklit edemeyeceğini fark etmek zorunda kalacaksın.

Adımları hiçbir iz bırakmaz.

Tutarlı değildir. Mantıklı değildir. Mantığa aykırıdır. Bir deli gibidir.

Güç sahibi değildir.

Bu, takip etmesi zor bir şey, çünkü biz bilgenin güç sahibi olduğunu, insanların en güçlüsü olduğunu düşünürüz. Senin kör gözlerine dokunacak ve onları açacak ve sen görebileceksin; sen ölüsün ve o sana dokunacak ve dirileceksin. Bizim için bilge keramet sahibidir.

Fakat Chuang Tzu şöyle der: Güç sahibi değildir - çünkü güç kullanmak daima egonun parçasıdır. Ego güçlü olmak ister. Bilge bir insanı gücünü kullanmaya ikna edemezsin, bu imkânsızdır. Eğer onu ikna edebiliyorsan, bu, ikna edilebilecek bir ego kaldığını gösterir. Gücünü asla kullanmayacak, çünkü onu kullanacak ve idare edecek kimse yok. Ego, idareci artık orada değil; kayık boş. Bu kayığı kim idare edecek? Kimse yok.

Bir bilge güçtür, ama güce sahip değildir; bir bilge güçlüdür, ama güce sahip değildir - çünkü kontrol eden artık orada değildir. Kendisi enerjidir -taşan, yönlendirilmemiş- onu yönlendirebilen kimse yoktur. Onun mevcudiyetinde iyileşebilirsin, gözlerin açılabilir, ama gözlerini o açmadı, onlara dokunmadı, seni o iyileştirmedi. Eğer seni iyileştirdiğini düşünüyorsa, o zaman kendisi hastalanmıştır. Bu Ben -"Ben iyileştirdim"- büyük bir hastalıktır, büyük bir körlüktür.

Güç sahibi değildir.
Hiçbir başarısı yoktur, şöhret sahibi değildir.
Kimseyi yargılamadığı için,
kimse de onu yargılamaz.
Böyledir kusursuz insan -
kayığı boştur.

Senin yolun bu olacak. Kayığını boşalt. Kayıkta bulduğun her şeyi atmaya devam et, ta ki her şey atılıp hiçbir şey kalmayıncaya kadar; sen bile atılırsın, hiçbir şey kalmaz, varlığın bomboş olmuştur.

İlk ve son şey boş olmaktır; bir kez boşaldığında dolacaksın. Boş olduğunda her şey üzerine inecek - ancak boşluk her şeyi alabilir, daha azı işe yaramaz, çünkü her şeyi almak için sınırsız boş olmalısın. Ancak o zaman her şey alınabilir. Zihnin o kadar küçük ki, ilahi olanı alamaz. Odaların o kadar küçük ki, ilahi olanı davet edemezsin. Bu evi tamamen yok et, çünkü ancak gökyüzü, boşluk, tam boşluk alabilir.

Boşluk, yol, hedef, her şey olacak. Yarın sabahtan itibaren içinde bulduğun her şeyi

boşaltmaya çalış: mutsuzluğunu, öfkeni, egonu, kıskançlıklarını, ıstıraplarını, acılarını, zevklerini - ne buluyorsan, at gitsin. Hiç ayırmadan, hiçbir tercihte bulunmadan boşalt kendini. Tümüyle boşaldığın an, birden bütün olduğunu, her şey olduğunu göreceksin. Bütüne boşluk yoluyla ulaşılır.

Meditasyon boşaltmaktan, hiç kimse olmaktan başka bir şey değildir.

Bu kampta hiç kimse olarak dolaş. Birisinde öfke yaratır ve çarpışırsan, hatırla, senin kayığın içinde olman gerekir, o yüzden bunlar oluyor. Yakında, kayığın boşaldığında, çarpışmayacaksın, çatışma olmayacak, öfke ve şiddet olmayacak - hiçbir şey.

Bu hiçbir şey kutsamadır, bu hiçbir şey rahmettir. Arayışın bu hiçbir şey için. Fakat arayan kaybolmadıkça, tamamlanma söz konusu olamaz.

Şimdi geldiysen, geriye kendinle dolu olarak dönme. Boş git. Bu koca dünyada boş bir kayık gibi hareket et; o zaman hayatın bütün kutsamaları, varoluşun olası bütün kutsamaları senin olacak. Onları talep et ama onları ancak sen olmadığında talep edebilirsin. Sorun budur - olmamak. Ve ben sana bunun çözülebileceğini söylüyorum. Ben çözdüm, bu yüzden söylüyorum.

Chuang Tzu'yla tanışman zor. Ancak ben buradayım. Benim içime bakabilirsin, aynı boş kayığı bulacaksın. Ben seninle konuşuyorum ama seninle konuşan kimse yok. Bilgelik veya başka bir şeyin iddiasında değilim. Seni iyileştirecek güçlerim yok, burada mucizeler gerçekleşmiyor, çünkü ben yalnızca nihai mucizeyle ilgileniyorum - sıradan olmakla. Nihai mucize budur. Bunun üzerine meditasyon yap, bunun için dua et, bunun için her gayreti göster. Tek bir şeyi hatırla - boş kayık olmak zorundasın.

Bugünlük yeter.

Bölüm 2 Tao İnsanı

Tao insanı
Engelsiz hareket eder
Başka hiçbir canlıya zarar vermez
Eylemleriyle
Yine de bilmez kendisinin “iyi” ve “nazik” olduğunu.

Para için mücadele etmez
Ve yoksulluğu erdem haline getirmez.
Kendi yoluna gider
Başkalarına bel bağlamadan.
Ve gurur duymaz kendisiyle Yalnız yürüdü diye.

“Tao insanı Bilinmez kalır
Kusursuz erdem
Hiçbir şey üretmez
"Olmayan-benlik ”tir
“Gerçek-Benlik."
Ve en büyük insan
Önemsiz biridir. ”

En zor şey, zihin için neredeyse imkânsız olan, ortada kalmak, dengede kalmaktır. Bir şeyden tam tersine gitmek en kolayıdır. Bir kutuptan öteki kutba gitmek zihnin doğasıdır. Bunun iyice anlaşılması gerekir, çünkü bunu anlamadıkça, hiçbir şey seni meditasyona götüremez.

Zihnin doğası bir uçtan öteki uca gitmektir. Zihin dengesizliğe dayanır. Eğer sen dengedeysen, zihin yok olur. Zihin hastalık gibidir: Sen dengesiz olduğunda oradadır, sen dengeliyken yoktur.

Bu yüzden aşırı yemek yiyen birinin oruç tutması kolaydır. Mantıksız geliyor, çünkü yiyeceğe saplantılı birisinin oruç tutamayacağını düşünürüz. Yanılıyorsun. Ancak yemek saplantısı olan biri oruç tutabilir, çünkü oruç ters yönde aynı saplantıdır. Gerçekte kendini değiştirmek değildir. Yine yiyeceğe saplantılısın. Öncesinde aşırı yiyordun; şimdi de aç kalıyorsun - fakat zihin ters uçtan yiyeceğe odaklı kalıyor.

Sekse aşırı düşkün bir erkek dini nedenlerle çok kolay seksten uzak durabilir. Sorun

yoktur. Fakat zihin için doğru beslenmeye gelmek zordur, zihin için ortada kalmak zordur.

Ortada kalmak neden zordur? Aynı bir saatin sarkacı gibidir. Sarkaç sağa gider, sonra sola gider, sonra tekrar sağa, sonra tekrar sola; saat tümüyle bu harekete bağlıdır. Sarkaç ortada kalırsa, saat durur. Sarkaç sağa giderken sen onun sadece sağa gittiğini zannedersin, ama aynı zamanda sola gitmek için de ivme kazanmaktadır. Ne kadar sağa giderse, sola, ters tarafa gitmek için o kadar güç toplar. Sola giderken aynı şekilde sağa gitmek için ivme kazanıyordur.

Çok fazla yediğin zaman, oruç tutmak için ivme kazanıyorsun. Sekse aşırı düşkünlük gösterdiğin zaman, er ya da geç brahmaçarya sana cazip gelecek, seksten uzak yaşamak cazip gelecek.

Aynısı ters kutupta da gerçekleşiyor. Git ve sözde sadhu'larına, bhikku'larına, sannyasinlerine sor. Seksten uzak durmayı önemli hale getirdiler, şimdi zihinleri sekse doğru ivme kazanıyor. Giderek daha çok aç kalmayı, açlıktan ölmeyi önemli hale getirdiler ve zihinleri sürekli yemek düşünüyor. Çok fazla yemek düşünmen, ona doğru ivme kazandığını gösterir. Düşünmek ivme demektir. Zihin tersi için hazırlanmaya başlar.

Bir şey: Her hareket ettiğinde, aynı zamanda tersine doğru hareket ediyorsun. Ters taraf gizlidir, görünür değildir.

Bir insanı sevdiğin zaman, ondan nefret etmek için ivme kazanıyorsun. Bu yüzden ancak dostlar düşman olabilir. Önce dost olmadıkça birden düşman olamazsın. Sevgililer tartışır, kavga eder. Ancak sevgililer tartışabilir ve kavga edebilir, çünkü sevmezsen nasıl nefret edebilirsin? En uca, sola gitmedikçe, sağa nasıl gidebilirsin? Modern araştırma sözde sevginin yakın bir düşmanlık ilişkisi olduğunu söylüyor. Karın yakın düşmanın, kocan yakın düşmanın - ikisi de yakın ve düşman. Ters uçlarda görünüyorlar, mantığa aykırı, çünkü biz şöyle düşünüyoruz: Yakın olan nasıl düşman olabilir? Dost olan nasıl aynı zamanda düşman olabilir?

Mantık yüzeyseldir, yaşam daha derine iner ve yaşamda bütün zıtlıklar birleşir, bir arada var olur. Bunu hatırla, çünkü o zaman meditasyon dengeleyici olur.

Buddha sekiz disiplin öğretti ve her disiplinle birlikte doğru kelimesini kullandı. "Doğru çaba" dedi, çünkü hareketten hareketsizliğe, uyanmaktan uykuya geçmek çok kolaydır ama ortada kalmak zordur. Buddha doğru kelimesini kullandığında, "Ters tarafa gitme, sadece ortada kal. Doğru yiyecek" diyordu - asla oruçtan bahsetmedi. Çok fazla yemeğe düşkün olma ve oruca düşkün olma. "Doğru yiyecek" dedi. Doğru yiyecek ortada durmak

demektir.

Ortada durduğun zaman ivme kazanmıyorsun. Güzelliği buradadır - herhangi bir yere gitmek için ivme kazanmayan bir insan kendisiyle barışık olabilir, rahat olabilir.

Sen asla rahat olamazsın, çünkü ne yaparsan yap, dengelemek için hemen tersini yapmak tersini yapmak zorunda kalacaksın. Ve tersi asla dengelemez, sadece sana dengeleniyor olabileceğin fikrini verir, ama tekrar ters tarafa hareket etmek zorunda kalacaksın.

Bir buddha kimseye ne dost ne de düşmandır. Sadece tam ortada durmuştur - saat çalışmaz.

Bir Hasidik mistikten, bir magid'den bahsedilir - aydınlanmaya ulaştığında duvarında asılı saat birden durmuş. Bu gerçek olabilir de olmayabilir de, çünkü mümkün, ama sembolizm açık: Zihnin durduğunda, zaman durur; sarkaç durduğunda, saat durur. O andan itibaren saat hiç ilerlememiş, o andan itibaren hep aynı zamanı göstermiş.

Zamanı zihnin hareketi yaratır, aynı sarkacın hareketi gibi. Zihin hareket ettikçe zamanı hissedersin. Zihin hareket etmediğinde, zamanı nasıl hissedebilirsin? Hareket olmadığında zaman hissedilemez. Bu nedenle bilimciler ve mistikler bu konuda hemfikirdir: Hareket zaman olgusunu yaratır. Eğer sen kımıldamıyorsan, hareketsizsen, zaman yok olur, sonsuzluk ortaya çıkar. Senin saatin hızlı ilerliyor ve mekanizma bir uçtan ötekine gidiyor.

Zihinle ilgili anlaşılması gereken ikinci şey, zihnin daima uzaktakine özlem duymasıdır, asla yakındakine değil. Yakındaki sana sıkıntı verir, ondan bıkarsın; uzaktaki sana hayaller, umutlar, zevk ihtimalini verir. O yüzden zihin daima uzaktakini düşünür. Çekici, güzel gelen daima başkasının karısıdır; aklına takılan daima başkasının evidir; seni büyüleyen daima başkasının arabasıdır. Daima uzaktakidir. Yakındakine körsün. Zihin çok yakındakini göremez. Ancak çok uzaktakini görebilir.

Çok uzakta, en uzakta olan nedir? Karşı yöndeki en uzaktakidir. Birini seversin - şimdi nefret en uzaktaki olgudur; aşırı yiyorsun - şimdi oruç en uzaktaki olgudur; seksten sakınıyorsun - şimdi seks en uzak olgudur; kralsın - şimdi keşiş olmak en uzak olgudur.

En uzaktaki en fevkaladedir. Cezp eder, ele geçirir; seslenmeye ve çağırmaya devam eder ve o zaman, sen öteki kutba ulaştığında, geldiğin yer yeniden güzel olacaktır. Karını boşadıktan birkaç yıl sonra, karın yeniden güzelleşmiştir.

Bana bir film yıldızı geldi. Kocasını on beş yıl önce boşamıştı. Şimdi yaşlanmıştı,

kocasıyla ayrıldıkları zamana göre daha az güzeldi. Geçen yıl oğulları evlenmişti ve nikahta kocasıyla yeniden karşılaşmışlar ve birlikte seyahat etmek zorunda kalmışlardı. Kocası kendisine yeniden âşık olmuştu. Film yıldızı da bana gelmiş, "Ne yapmalıyım? Çünkü şimdi yine evlenme teklif ediyor" diye soruyordu.

Kendisi de etkilenmişti. Benden evet dememi bekliyordu. "İyi de, birlikte yaşadınız, hep anlaşmazlıktan başka bir şey yoktu. Bütün hikâyeyi biliyorum - nasıl tartıştığınızı, kavga ettiğinizi, nasıl birbirinizi mutsuz ettiğinizi ve birbirinize cehennem hayatı yaşattığınızı. Şimdi yine mi...?" dedim.

Uzaktaki daima büyüleyici hale gelir. Aynı tekdüzeliğe yeniden girebilirsin ve sonra yine tersini düşünmeye başlayacaksın. Hatırla, zihin daima karşı yöndekini düşünür, daima tersinden büyülenir. Yani eğer zenginsen, yoksulluk ilgini çekecek. Bütün zenginler yoksulluğun hiçbir zenginin yaşayamayacağı büyük bir özgürlük olduğunu düşünür. Bir kral bir ağacın altında uyuyan bir dilencinin yanından geçerken -insanlar gelip geçer ama dilenci rahatsız olmaz, çarşıda bile uyuyabilir, ne güzel uyku- onu kıskanır. Krallar daima dilencileri kıskanır ve krallar daima keşiş, sannyasin olduklarını hayal ederler.

Mahavira'nın, Buddha'nın, bütün Cayna tirthankara"larının kral olması tesadüf değil. Saraydan geldiler, krallıklarını bıraktılar. Bir kral için dilenci daima caziptir. Bu ülke kral ve dilencilerin ülkesi oldu, her ikisinin birden. Bir uçta krallar oldu, diğer uçta dilenciler. Ve biz dilencileri övgünün en yüksek zirvesine çıkardık. Buddha sannyasinlerine bhikku'lar derdi - dilenciler. Kendisi kraldı. Kral olmanın gerektirdiği her şeyden bıkmıştı. Bir dilencinin basit yaşamından, masum yaşamından büyülenmişti.

Gel de dilenciye sor... o mutlu değil. Krallar mutlu değilse, dilenciler nasıl mutlu olsun? Mutsuz, çünkü o da kral olabilmek için fırsat bekliyor. Onun hayallerine baktığında hep imparator olduğunu göreceksin. Dilenciler krallıklar hayal eder; krallar sannyasin olmayı, her şeyden feragat etmeyi hayal eder. Dilenciler bütün dünyaya sahip olmayı hayal eder, krallar hiçbir şeye sahip olmamayı hayal eder.

Zihin için tersi çekicidir ve sen anlayış yoluyla bunun üzerine çıkmadıkça, zihin soldan sağa, sağdan sola ilerlemeye devam edecek ve saat çalışacak.

Sayısız yaşamlar boyu çalıştı ve sen kendini bu şekilde kandırıyorsun - çünkü mekanizmayı anlamıyorsun. Yine uzaktaki çekici oluyor, yine yolculuk etmeye başlıyorsun. Ulaştığın anda, bir zamanlar yanında olan artık uzaktadır, albenisi vardır, bir yıldız olur, değerli bir şey haline gelir.

Bir pilot arkadaşıyla Kaliforniya üzerinde uçuyormuş. Arkadaşına, "Aşağıdaki güzel göle bak. Onun yakınında doğdum, şu benim köyüm" demiş.

Gölün yakınındaki tepelere yaslanmış küçük bir köyü gösterir ve "Orada doğdum. Çocukken gölün kıyısında oturur balık tutardım; balık tutmak merakımdı. Fakat o zamanlar, göl kenarında balık tutan bir çocukken, gökyüzünde uçaklar geçerdi ve bir gün pilot olacağımı, kendim uçak uçuracağımı düşünürdüm. Bu benim tek hayalimdi. Şimdi gerçekleşti ve ne mutsuzluk! Şimdi sürekli aşağıdaki göle bakıyorum ve emekli olup yeniden balık tutmaya gideceğim zamanı düşünüyorum. O göl o kadar güzel ki..." der.

İşler böyle yürüyor. Olaylar bu şekilde başına geliyor. Çocukken bir an önce büyümeye can atarsın, çünkü yaşlılar daha güçlüdür, genç insanlar daha güçlüdür. Bir çocuk hemen büyümek ister. Yaşlılar bilgedir ve çocuk yaptığı her şeyin daima yanlış olduğunu hisseder. O zaman yaşlı insana sor - o da hep çocukluğun kaybolduğunu, her şeyin yittiğini düşünür; cennet çocukluktaydı. Bütün yaşlı insanlar çocukluğu, masumiyeti, güzelliği, hayal dünyasını düşünerek ölür.

Sahip olduğun her şey faydasız, sahip olmadığın her şey faydalı görünür. Bunu hatırla, yoksa meditasyon asla gerçekleşemez, çünkü meditasyon bu demektir - zihni, zihnin işleyişini, zihnin yolunu anlamak.

Zihin diyalektiktir, tekrar tekrar ters tarafa gitmeni sağlar. Ve bu sonu olmayan bir süreçtir; sen onu birden bırakmadıkça, sen birden oyunun farkına varmadıkça, sen zihnin oyununu birden fark etmedikçe ve ortada durmadıkça, asla sonu gelmez.

Ortada durmak meditasyondur.

Üçüncü olarak, zihin zıtlıklardan oluştuğu için, asla bütün değilsin. Zihin bütün olamaz; daima yarımdır. Birisini sevdiğinde, nefretini bastırdığını gözlemledin mi? Sevgi bütün değildir, tam değildir; hemen gerisinde bütün karanlık güçler gizlidir ve bu güçler her an patlayabilirler. Bir volkanın ağzında oturuyorsun.

Birini sevdiğinde sadece öfkeni, nefretini, kıskançlığını unutursun. Hiç var olmamışlar gibi onları bırakırsın. Fakat onları nasıl bırakabilirsin? Ancak bilinçaltında gizleyebilirsin. Hemen yüzeyde sevgi dolu olabilirsin, derinlerde karışıklık gizlidir. Er ya da geç bıktığında, sevdiğin tanıdık olduğunda - ve aşırı yakınlığın saygısızlık doğurduğu söylenir... Aşırı yakınlık saygısızlık doğurduğundan değil - yakınlık seni sıkar; saygısızlık hep vardı, gizliydi. Ortaya çıkar, doğru zamanı bekliyordu, tohum oradaydı.

Zihin daima içinde karşıtı taşır ve o karşıt bilinçaltına girer ve vaktinin gelmesini bekler. Dikkatle gözlediğinde bunu her an hissedeceksin. Birisine "Seni seviyorum" dediğinde, gözlerini kapat, meditatif ol ve hisset - saklı bir nefret var mı? Hissedeceksin. Fakat kendini kandırmak istediğin için, hakikat çok çirkin olduğu için -sevdiğin insandan nefret ediyorsun- onunla yüzleşmek istemezsin. Hakikatten kaçmak istediğin için onu gizlersin. Fakat saklamanın faydası olmayacak, çünkü başkasını kandırmıyorsun, kendini kandırıyorsun.

O yüzden bir şey hissettiğin her seferinde, sadece gözlerini kapat ve bir yerlerde tersini bulmak için kendi içine dön. Oradadır. Eğer karşıtını görebilirsen, bu sana bir denge verecektir; o zaman "Seni seviyorum" demeyeceksin. Dürüstsen, "Seninle ilişkim sevgi ve nefrete dayanıyor" diyeceksin.

Bütün ilişkiler sevgi/nefret ilişkisidir. Hiçbir ilişki saf sevgiye ve saf nefrete dayanmaz. Hem sevgi hem nefret ilişkisidir. Eğer dürüstsen, zorluk çekeceksin. Bir kıza, "Seninle ilişkim sevgi ve nefret ilişkisi; seni daha önce kimseyi sevmediğim kadar seviyorum ve hiç kimseden etmediğim kadar senden nefret ediyorum" dersen, gerçeği anlayabilen meditatif bir kız bulmadıkça, zihnin karmaşıklığını anlayabilen bir arkadaş bulmadıkça evlenmen zor olacak.

Zihin basit bir mekanizma değildir, çok karmaşıktır ve zihin yoluyla asla basit olamazsın, çünkü zihin kandırmacalar yaratmaya devam eder. Meditatif olmak, zihnin senden bir şey sakladığının, gözlerini rahatsızlık verici bazı gerçeklere kapadığının farkında olmak demektir. O zaman er ya da geç o rahatsız edici gerçekler patlayacak, sana hükmedecek ve sen ters tarafa hareket edeceksin. Karşıt olan uzakta bir yerde, bir yıldızda falan değil; karşıt senin arkanda, senin zihninde, zihnin işleyişinde gizlidir. Bunu anlayabilirsen, ortada duracaksın.

Görebilirsen -Seviyorum ve nefret ediyorum- birden ikisi de kaybolacak, çünkü bilinçte ikisi birlikte var olamaz. Bir engel yaratmak zorundasın: Biri bilinçaltında olmalı, öteki de bilinçte. İkisi birden bilinçte var olamaz; birlikte var oldukları takdirde birbirlerini etkisiz hale getirecekler. Sevgi nefreti yok edecek, nefret sevgiyi yok edecek; birbirlerini dengeleyecekler ve tümüyle yok olacaklar. Aynı miktarda nefret ve sevgi birbirini etkisiz hale getirecek. Birden buharlaşacaklar - sen orada olacaksın, sevgi ve nefret değil. O zaman dengede olursun.

Dengede olduğun zaman, zihin yoktur - o zaman bütünsündür. Bütün olduğunda, tanrısal olursun ama zihin orada değildir. O yüzden meditasyon bir zihinsizlik halidir. Ona

zihin yoluyla ulaşılamaz. Ona, ne yaparsan yap asla zihin yoluyla ulaşamazsın. O zaman meditasyon yaparken ne yapıyorsun?

Yaşamında çok fazla gerilim yarattığın için, şimdi meditasyon yapıyorsun. Fakat bu gerçek meditasyon değil, gerilimin karşıtıdır. O kadar gerginsin ki, meditasyon cazip geldi. Bu yüzden Batı'da meditasyon Doğu'da olduğundan daha çekicidir. Doğu hâlâ rahat, insanlar o kadar gergin değil, kolayca çıldırmıyorlar, o kadar kolay intihar etmiyorlar. O kadar öfkeli, o kadar saldırgan, o kadar korku içinde değiller - hayır, o kadar gergin değiller. Gerilimden başka hiçbir şeyin birikemeyeceği deli bir hızda yaşamıyorlar.

O yüzden Mahesh Yogi Hindistan'a geldiğinde kimse dinlemiyor. Fakat Amerika'da insanlar ona deli oluyor. Çok fazla gerilim olduğunda, meditasyon cazip gelecek. Fakat bu cazibe yine aynı tuzağa düşüyor. Bu, gerçek meditasyon değildir, bu yine bir hiledir. O zaman birkaç gün meditasyon yaptığında rahatlarsın; rahatladığında, yine faaliyet ortaya çıkar ve zihin bir şey yapmayı, hareket etmeyi düşünmeye başlar. Ondan sıkılırsın.

İnsanlar bana geliyor ve "Birkaç yıldır meditasyon yaptık, sonra sıkıcı gelmeye başladı, artık eğlenceli değildi" diyorlar.

Daha geçen gün bir kız geldi ve "Meditasyon artık eğlenceli değil, ne yapmalıyım?" dedi.

Şimdi zihin başka bir şey arıyor, artık yeter! Kız artık rahatladı, zihin daha fazla gerilim istiyor - rahatsız olunacak bir şey. Artık meditasyonun eğlenceli olmadığını söylediğinde, artık gerilim olmadığını kastediyor. O zaman meditasyon nasıl eğlenceli olabilir? Kız yeniden gerilime girmek zorunda kalacak, o zaman da meditasyon yeniden değerli bir şey haline gelecek.

Zihnin saçmalığına bak: Yaklaşmak için uzaklaşmak zorundasın, meditatif olmak için gerilmek zorundasın. Fakat bu, meditasyon değildir, yine aynı zihnin oyunudur; yeni bir seviyede aynı oyun devam eder.

Meditasyon dediğimde, zıt kutupların oyununun ötesine geçmeyi, bütün oyunu bırakmayı, oyunun saçmalığını görmeyi ve onu aşmayı kastediyorum. Kavrayışın kendisi aşkınlık olur.

Zihin seni ters tarafa gitmeye zorlayacak - karşı tarafa gitme. Ortada dur ve bunun hep zihnin oyunu olduğunu gör. Zihin sana bu şekilde hükmetti - zıt kutuplar yoluyla. Bunu hissettin mi?

Ne zaman bir kadınla sevişsen, sonrasında birden brahmaçaryayı düşünmeye başlarsın ve brahmaçaryanın o anda öylesine cezp edici bir büyüsü vardır ki erişilecek başka bir şey yokmuş gibi hissedersin. Hayal kırıklığına uğrar, kandırıldığını hissedersin; bu sekste hiçbir şey olmadığını hissedersin, yalnızca brahmaçaryada büyük mutluluk vardır. Fakat yirmi dört saat sonra seks yeniden önemli, anlamlı olur ve sen yine o tarafa geçmek zorunda kalırsın.

Zihin ne yapıyor? Seks faaliyetinden sonra tersini düşünmeye başladı ki bu da yeniden seks arzusunu yaratır.

Şiddet kullanan bir insan şiddetsizliği düşünmeye başlar, sonra kolayca yeniden şiddete başvurabilir. Tekrar tekrar öfkelenen bir insan hep öfkelenmemeyi düşünür, hep bir daha kızmamaya karar verir. Bu karar tekrar öfkelenmesine yardım eder.

Eğer bir daha öfkelenmeyi istemiyorsan, öfkeye karşı karar alma. Sadece öfkeye bak ve sadece öfkenin öfkesizlik olduğunu düşündüğün gölgesine bak. Sekse ve seksin brahmaçarya olduğunu, seksten uzak durmak olduğunu düşündüğün gölgesine bak. Bu sadece olumsuzluktur, yokluktur. Aşırı yemeğe bak ve daima aşırı yemenin arkasından gelen onun gölgesi oruca bak. Aşırı hoşgörünün arkasından daima seksten uzak durmak için edilen yeminler gelir; gerginliğin arkasından daima meditasyon teknikleri gelir. Onlara birlikte bak, nasıl ilişkili olduklarını hisset; onlar tek bir sürecin parçalarıdır.

Bunu anlayabilirsen, meditasyon seni bulacak. Bu, gerçekten de yapılması gereken bir şey değil, bir anlayış meselesidir. Bir çaba değildir, geliştirilmesi gereken bir şey değildir. Derinlemesine anlaşılması gereken bir şeydir.

Anlamak özgürlük verir. Zihnin bütün mekanizmasının bilgisi dönüşümdür. O zaman birden saat durur, zaman yok olur - ve saatin durmasıyla birlikte zihin yoktur. Zamanın durmasıyla birlikte, sen neredesin? Kayık boştur.

Şimdi Chuang Tzu'nun bu sutrasına girelim:

Tao insanı
engelsiz hareket eder
başka hiçbir canlıya zarar vermez
eylemleriyle
  yine de bilmez kendisinin
  iyi ve nazik olduğunu.

Tao insanı engelsiz hareket eder... Sen hep engelle hareket edersin, ters kutup daima engel yaratmak için oradadır; sen bir akış değilsin.

Eğer seviyorsan, nefret daima bir engel olarak oradadır. Hareket ediyorsan, bir şey seni durduruyor; asla tam olarak hareket etmezsin, hep bir şey kalır, hareket tam değildir. Tek bacakla hareket edersin, öteki bacağın kımıldamaz. Nasıl hareket edebilirsin? Engel var.

Ve bu engel, bu sürekli yarımın hareket etmesi ve öteki yarımın hareketsiz kalması senin kederin, senin kaygındır. Neden bu kadar keder içindesin? içinde bu kadar kaygı yaratan ne? Ne yaparsan yap, neden onun vasıtasıyla mutluluk gerçekleşmiyor?

Mutluluk ancak bütünde gerçekleşebilir, asla parçada değil. Mutluluk dışarıdan gelen bir şey değildir, senin bütün varlığın hareket ettiğinde gelen duygusudur, bütünün hareketi mutluluktur. Senin başına gelen bir şey değildir, senden doğar, varlığının uyumudur.

Eğer bölünmüşsen -ve hep bölünmüş durumdasın: yarım hareket ediyor, yarım geri çekiyor, yarım evet diyor, yarım hayır diyor, yarım âşık, yarım nefret içinde, bölünmüş bir krallıksın- içinde sürekli çatışma vardır. Bir şey söylersin ama asla ciddi değilsindir, çünkü diğer taraf engelliyor, ayak bağı oluyor.

Baal Şem -öğrencileri söylediği her şeyi yazarmış- "Yazdığınız şeyin benim tarafımdan söylenen olmadığını biliyorum. Siz başka bir şey duydunuz, ben başka bir şey söyledim ve siz hâlâ başka bir şey yazıyorsunuz. Ve eğer anlama bakarsanız, anlam yine başka. Asla yazdığınız şeyi yapmayacaksınız, başka bir şey yapacaksınız - parçalar, bütünleşmiş bir varlık değil" dermiş. Bu parçalar neden var?

Kırkayağın hikâyesini duydun mu? Bir kırkayak yürüyormüş -kırkayağın yüz tane bacağı vardır, bu yüzden kırkayak denir. Yüz ayakla yürümek bir mucize, iki tanesini idare etmek bile çok zor. Yüz bacağı idare etmek gerçekten imkânsız, neredeyse imkânsız. Fakat kırkayak bunu beceriyormuş.

Tilkinin biri merak etmiş - tilkiler meraklıdır. Halk biliminde tilki zihnin, zekânın, mantığın sembolüdür. Tilkiler büyük mantıkçılardır. Tilki bakmış, gözlemiş, incelemiş, buna inanamamış. "Bekle, bir sorum var! Nasıl beceriyorsun, hangi ayağın hangisini takip edeceğini nasıl biliyorsun? Yüz bacak! Bu uyum nasıl gerçekleşiyor, nasıl bu kadar yumuşak yürüyorsun?" demiş.

“Yürüyorum ama bunu hiç düşünmedim. Bana biraz zaman ver” demiş kırkayak.

Böyle diyerek gözlerini kapatmış. İlk kez bölünmüş: gözlemci olarak zihin ve gözlemlenen olarak kendisi. Kırkayak ilk kez iki olmuş. Yaşıyormuş ve yürüyormuş, ama yaşamı boyunca bütün olmuş; durup kendisine bakan bir gözlemci yokmuş, asla bölünmüş değilmiş; bütünleşmiş bir varlıkmış, ilk kez bölünme meydana gelmiş. Kendi şahsına bakıyor, düşünüyormuş. Özne ve nesne olmuş, iki olmuş ve sonra yürümeye başlamış. Çok zormuş, neredeyse imkânsızmış. Düşmüş - yüz bacağı nasıl idare edersin?

Tilki kahkahalar atmış ve “Zor olması gerektiğini biliyordum, önceden biliyordum” demiş.

Kırkayak ağlamaya başlamış, gözlerine yaşlar dolmuş. “Daha önce hiç zor olmamıştı, ama sen problem çıkardın. Bir daha asla yürüyemeyeceğim” demiş.

Zihin doğdu; zihin sen bölündüğün zaman ortaya çıkar. Zihin bölünmeyle beslenir. Bu nedenle Krişnamurti, gözlemci gözlemlenen olduğunda meditasyona girildiğini söyler durur.

Kırkayağın başına tersi geldi. Bütünlük kayboldu, kırkayak iki oldu: gözlemci ve gözlenen, bölünmüş; özne ve nesne, düşünen ve düşünülen. O zaman her şey bozuldu, o zaman mutluluk yok oldu, akış durdu. O zaman kırkayak dondu.

Ne zaman ki işin içine zihin girer; daima kontrol eden bir güç, bir idareci olarak gelir. Efendi değildir, idarecidir. Ve sen idareciyi kenara koymadıkça efendiye ulaşamazsın. İdareci efendiye ulaşmana izin vermez, idareci daima idare ederek kapı ağzında duruyor olacak. Ve bütün idareciler ancak kötü yönetir - zihin kötü idarecilik konusunda harika bir iş çıkardı.

Zavallı kırkayak, hep mutluydu. Hiçbir sorun yoktu. Yaşamıştı, hareket etmişti, sevmişti, her şeyi; hiçbir sorun yoktu, çünkü zihin yoktu. Zihin sorunla, soruyla, araştırmayla geldi. Ve senin etrafında bir sürü tilki var. Onlara dikkat et -filozoflar, teologlar, mantıkçılar, profesörler her yerde- tilkilere. Sana sorular soruyor ve huzursuzluk yaratıyorlar.

Chuang Tzu’nun ustası Lao Tzu, “Tek bir filozof yokken her şey çözülmüştü, hiç soru yoktu ve bütün cevaplar mevcuttu. Filozoflar ortaya çıktığında sorular geldi ve cevaplar kayboldu” demiş. Ne zaman bir soru varsa, cevap çok uzaktadır. Ne zaman sorarsan, cevaba asla ulaşamayacaksın; ama sormayı bıraktığın zaman, cevap daima oradaydı.

Bu kırkayağa ne olduğunu bilmiyorum. O da insanlar kadar aptal olsaydı; sonsuza kadar kötürüm, felçli bir halde hastanede bir yerde olurdu. Soruyu defetmiş olmalı. Tilkiye,

"Sorularını kendine sakla, bırak yürüyeyim" demiş olmalı. Bölünmenin yaşamasına olanak vermeyeceğini, çünkü bölünmenin ölüm getirdiğini anlamış olmalı. Bölünmemiş haldeyken sen yaşamsın, bölünmüş halde ölüm olursun - ne kadar bölünme o kadar ölüm.

Mutluluk nedir? Mutluluk, gözlemci gözlemlenen olduğu zaman sana gelen duygudur. Mutluluk, uyum içinde, parçalanmamış, bölünmemiş, bütün olduğun zaman sana gelen duygudur. Duygu dışarıdan gelen bir şey değildir. Senin içsel ahenginden doğan melodidir.

Chuang Tzu der ki;

Tao insanı
engelsiz hareket eder...

... Çünkü bölünmüş değildir, o zaman engelleyecek kim var? Engel işlevi görecek ne var? Tao insanı tek başınadır, kendi bütünlüğüyle hareket eder. Bu bütünlük içinde devinim başa gelebilecek, mümkün olan en büyük güzelliktir. Bazen onun anlık görüntülerini yakalarsın. Bazen birden bütün olursun; zihin işlemediğinde bu olur.

Güneş doğuyor... birden bakarsın ve gözlemci orada değildir. Güneş orada değil ve sen orada değilsin, gözlemci ve gözlemlenen yok. Güneş sadece doğuyor ve senin zihnin idare etmek üzere orada değil. Bunu görmezsin ve "Güneş güzel" dersin. Bunu dediğin anda mutluluk kaybolur. O zaman mutluluk yoktur; çok geçmiş oldu, çoktan gitti.

Birden güneşin doğduğunu görürsün ve gören orada değildir; gören henüz var olmadı, bir düşünce haline gelmedi. Sen bakmadın, analiz etmedin, gözlemlemedin. Güneş doğuyor ve kimse yok, kayık boş; mutluluk var, bir işaret. Fakat zihin derhal devreye girer ve "Güneş güzel, bu gündoğumu çok güzel" der. Karşılaştırma ortaya çıkar ve güzellik kaybolur.

Bilenler, bir insana "Seni seviyorum" dediğinde sevginin kaybolduğunu bilirler. Sevgi çoktan gitmiştir denir hep - çünkü seven devreye girmiştir, sevgi nasıl var olabilir? Bölünme çoktan işin içine girmiştir, idareci girmiştir. Zihin, "Seni seviyorum" der, çünkü âşıkken ben ve sen yoktur. Âşıkken bireyler yoktur. Aşk bir erime, bir birleşmedir; iki kişi değildirler.

Sevgi vardır, sevgililer değil. Aşkta sevgi vardır, sevgililer değil, ama zihin gelir ve "Âşığım, seni seviyorum" der. Ben geldiğinde, şüphe girer; bölünme işin içine girer ve sevgi artık orada değildir.

Meditasyonun sırasında pek çok kez bu tür işaretlerle karşılaşacaksın. Hatırla, böyle bir belirti hissettiğin zaman, "Ne kadar güzel!" deme, "Ne kadar hoş!" deme, çünkü bu şekilde onu kaybedeceksin. İşaret geldiği zaman, bırak işaret orada olsun. Kırkayağın yaptığını yapma - soru sorma, gözlem yapma, analiz etme, zihnin devreye girmesine izin verme. Yüz bacakla yürü ama nasıl yürüdüğünü düşünme.

Meditasyonda bazı vecd belirtileri yakaladığında, bırak olsun, bırak derine işlesin. Kendini bölme. Herhangi bir açıklamada bulunma, yoksa bağlantı kaybolur.

Bazen işaretler alıyorsun ama o işaretlerle bağlantını kaybetme konusunda o kadar yetenekli oldun ki, nasıl geldiklerini ve onları yeniden nasıl kaybettiğini anlayamıyorsun. Sen yokken geliyorlar, sen tekrar geldiğinde onları kaybediyorsun. Sen varken onlar yok. Kayık boşken mutluluk daima gerçekleşiyor. Bu bir tesadüf değildir, varoluşun tabiatıdır. Hiçbir şeye bağlı değildir - bir sağanaktır, yaşamın soluğudur.

Her yerde yağarken bu kadar mutsuz, bu kadar susuz olmayı becermen gerçekten mucize. Gerçekten imkânsızı başardın!

Her yer ışık içinde ama sen karanlıkta yaşıyorsun. Ölüm hiçbir yerde ve sen sürekli ölüyorsun; yaşam bir kutsama ve sen cehennemdesin.

Bunu nasıl becerdin? Bölünme yoluyla, düşünme yoluyla

- düşünme bölünmeye, analize bağlıdır. Meditasyon analiz olmadığında, bölünme olmadığında, her şey birleştiğinde, her şey bir olduğunda vardır.

Chuang Tzu der ki;

Tao insanı
engelsiz hareket eder,
başka hiçbir canlıya zarar vermez
eylemleriyle,

Nasıl zarar verebilir? Ancak zaten kendine zarar verdiğin zaman başkalarına zarar verebilirsin. Bunu hatırla; sır budur. Kendine zarar verirsen, başkalarına da zarar vereceksin. Başkalarına iyilik yaptığını düşündüğün zaman bile zarar vereceksin. Senin

vasıtanla zarardan başka bir şey olamaz, çünkü yaralarla yaşayan insan, keder ve mutsuzluk içinde yaşayan insan, ne yaparsa yapsın başkaları için daha fazla keder ve mutsuzluk yaratacaktır. Ancak elinde olanı verebilirsin.

Bir hikâye dinledim.

Olay bir sinagogda geçiyor. Bir dilenci gelir ve rabbiye "Ben büyük bir müzisyenim ve bu sinagogun müzisyeninin öldüğünü ve sizin yeni birini aradığınızı duydum. Bu yüzden kendimi öneriyorum" der.

Rabbi mutludur, cemaat mutludur, çünkü müziklerini gerçekten özlüyorlardı. Böylece adam çalar - korkunçtu! Müzik yokken daha ahenklidir. Adam ortalığı cehenneme çevirir. O sabah sinagogun içinde sessizliği hissetmek hiçbir şekilde mümkün değildir. Onu durdurmak zorunda kalırlar, çünkü cemaatin büyük kısmı ayrılmaya başlar. İnsanlar olabildiğince çabuk kaçmaya bakar, çünkü müzik son derece karmaşıktır, deli gibidir ve insanları etkilemeye başlar.

Rabbi herkesin gitmeye başladığını duyunca koşar ve adamı durdurur. "Beni istemiyorsanız, bu sabahın ödemesini yapabilirsiniz, o zaman giderim" der adam.

"Sana para vermemiz mümkün değil, bu kadar korkunç bir şeyi hiç yaşamamıştık" der rabbi.

O zaman adam, müzisyen, "Tamam, öyleyse bunu benden bir bağış olarak kabul edin" der.

"Sende olmayan bir şeyi nasıl bağışlayabiliyorsun?" der rabbi. "Sende hiç müzik yok - nasıl bağışlayacaksın? Ancak sende varsa bağışlayabilirsin. Bu müzik değil; onun yerine, tam tersine müziğe aykırı bir şey. Lütfen onu da beraberinde götür, bize bağışlama, yoksa bize musallat olacak."

Ancak sende olanı verebilirsin. Aslında her zaman varlığını verirsin, içinde ölüysen, yaşama yardım edemezsin; nereye gidersen git öldüreceksin. Bilerek veya bilmeyerek, mesele bu değil - başkalarının yaşamasına yardım ettiğini düşünebilirsin ama buna rağmen öldüreceksin.

Bir keresinde büyük psikanalist Wilhelm Reich'a, "Çocuklarda en temel sorun nedir? Mutsuzluklarının, sorunlarının, anormalliklerinin temelinde ne buluyorsunuz?" diye sorulur - çünkü çocuklar, sorunları üzerinde çalışıyordu.

"Anneler" der Reich.

Bunu hiçbir anne kabul etmez, çünkü bütün anneler kendilerince bencillik etmeden sadece çocuklarına yardım ediyorlar. Çocukları için yaşıyor, çocukları için ölüyorlar. Buna rağmen psikanalistler sorunun anneler olduğunu söylüyor. Bilmeden öldürüyor, sakat bırakıyorlar; bilerek sevdiklerini zannediyorlar.

İçte kötürümsen, çocuklarını da sakat bırakacaksın. Başka bir şey yapamazsın, elinde değil, çünkü kendi varlığından veriyorsun - vermenin başka yolu yok.

Şöyle der Chuang Tzu: Tao insanı... başka hiçbir canlıya zarar vermez eylemleriyle. Şiddetsizliği işlediğinden değil, merhamet geliştirdiğinden değil, iyi bir hayat yaşadığından değil, ermiş gibi davrandığından değil - hayır. Zarar veremez, çünkü kendine zarar vermeyi bırakmıştır. Yaraları yoktur. O kadar keyiflidir ki onun hareketlerinden veya hareketsizliklerinden yalnızca keyif akar. Kimi zaman yanlış bir şey yapıyormuş gibi görünse bile, yapamaz.

Senin için durum tam tersi. Bazen iyi bir şey yapıyormuşsun gibi görünüyor - yapamazsın. Tao insanı zarar veremez, bu imkânsızdır. Bunu yapmanın yolu yoktur, anlaşılmazdır - çünkü o kişide bölünmeler, parçalar yoktur. Kalabalık değildir, birden çok kişiliğe sahip değildir. Şimdi bir evrendir ve içinde melodiden başka bir şey meydana gelmez. Ancak bu müzik yayılmaya devam eder.

Tao insanı fazla hareketli biri değildir - eylem insanı değildir, onun vasıtasıyla mümkün olan en az eylem gerçekleşir. O gerçekten de eylemsizlik insanıdır, faaliyetle fazla meşgul değildir.

Fakat sen sırf kendinden kaçmak için etkinlikle meşgulsün. Kendine katlanamıyorsun, kendinin arkadaşlığına katlanamıyorsun. Kaçış için birisini; kendini unutabileceğin, dahil olabileceğin bir meşguliyet arıyorsun. Kendinden müthiş bıkmış durumdasın.

Tao insanı, içsel doğasına ulaşmış bir insan, gerçekten dindar bir insan büyük faaliyet insanı değildir. Ancak gerekli olan gerçekleşecektir. Gereksiz tümüyle bırakılır, çünkü Tao insanı etkinlik olmadan da rahat olabilir, hiçbir şey yapmadan da evde olabilir, gevşeyebilir, kendiyle arkadaş olabilir, kendi benliğiyle birlikte olabilir.

Sen kendinle birlikte olamazsın, bu nedenle sürekli bir eşlik arayışı içindesin. Bir kulübe, toplantıya, partiye gidiyor, yalnız olmayacağın bir kalabalığın içine giriyorsun. Kendinden o kadar korkuyorsun ki tek başına kaldığın takdirde delireceksin. Bu, dindar insanların söylediği bir şey değil, şimdi psikologlar da bu konuda hemfikir. Sadece üç hafta boyunca bütün faaliyetlerin, bütün arkadaşların elinden alındığı, bir odada

bırakıldığın takdirde -üç hafta içinde delireceksin- bütün faaliyetinin nedeni sadece deliliğinden kurtulmak olduğu için, bu, duygusal bir boşalmadır (katarsis).

Tek başınayken ne yapacaksın? Üç-dört gün hayal kuracak ve içinden konuşacaksın, içsel gevezelik yapacaksın. Sonra bu da sıkıcı gelecek. Birinci haftadan sonra yüksek sesle konuşmaya başlayacaksın, çünkü en azından kendi sesini duyabilirsin. Gece, karanlık bir sokaktan geçerken ıslık çalmaya başlarsın. Neden? Bu ıslık sana nasıl cesaret verecek? Bu ıslığın sana ne faydası olacak? O ıslığı dinlemek sana yalnız olmadığını, birisinin ıslık çaldığını hissettirir. İki kişi yanılsaması yaratılır.

Birinci haftadan sonra yüksek sesle konuşmaya başlayacaksın, çünkü o zaman aynı zamanda dinleyebilirsin de. Yalnız değilsin, konuşuyorsun ve başka birisi seninle konuşuyormuş gibi dinliyorsun, ikinci haftadan sonra kendine cevap vermeye başlayacaksın. Sadece konuşmakla kalmayacak, cevap da vereceksin - bölündün. Artık iki kişisin; biri soruları soran, öteki cevap veren. Artık bir diyalog var - tamamen delirdin.

Adamın biri psikiyatrına, "Çok endişeleniyorum, kendi kendime konuşuyorum. Ne yapmalıyım? Bana yardım edebilir misiniz?" demiş.

"Bunda endişelenecek bir şey yok" demiş psikiyatr. "Herkes kendi kendine konuşur. Yalnız, cevap vermeye başladığınız zaman bana gelin, o zaman yardım edebilirim."

Fakat sadece derece farkı var; nitelik olarak değil, nicelik olarak. Kendi kendine konuşmaya başladığında, er ya da geç cevap da vermeye başlayacaksın, çünkü insan sadece konuşmaya nasıl devam edebilir? Cevap gerekir, yoksa kendini aptal gibi hissedersin. Üçüncü haftada cevap vermeye başlayacaksın - delirdin.

Bu dünya, faaliyet dünyası, iş ve meşguliyet seni tımarhaneden kurtarır. Eğer meşgulsen, enerji dışarı çıkar; o zaman içerisiyle, iç dünyayla ilgilenmene gerek kalmaz, orayı unutabilirsin.

Tao insanı fazla etkin bir insan değildir - ancak gerekli faaliyetleri yürütür. Chuang Tzu'nun eğer ayakta dikilebiliyorsa yürümediği, eğer oturabiliyorsa ayakta durmadığı, eğer uyuyabiliyorsa oturmadığı söylenir. Sadece gerekli olan, en temel şeyleri yapıyordu, çünkü içinde delilik yoktur.

Sen gereksizi yapıyorsun, gerekli olmayanı yapmaya devam ediyorsun. Kendi faaliyetlerine bak: Yüzde doksan dokuzu gereksiz. Onları bırakabilirsin, enerjiden tasarruf edebilirsin, zamandan tasarruf edebilirsin. Fakat bırakamazsın, çünkü kendinden korkuyorsun. Eğer radyo, televizyon, gazete, konuşacak kimse yoksa ne yapacaksın?

Bir hikâye dinledim...

Adamın biri, bir rahip, ölür. Elbette cennete gitmeyi bekliyordu. Oraya ulaşır ve her şey çok güzeldir. Girdiği ev hayal edilebilecek en güzel evlerden biridir, saray gibidir. Ve bir arzu ortaya çıktığı an, derhal bir hizmetkâr belirir. Acıktığı zaman hizmetkâr o güne kadar tattığı en lezzetli yiyecekle orada biter. Susadığında, arzu belirdiğinde -daha arzu düşünceye dönüşmeden önce, sadece his- ortaya içeceklerle adamın biri çıkar.

Bu böyle devam eder, rahip iki-üç gün boyunca çok mutludur ve sonra huzursuzluk hissetmeye başlar, çünkü insanın bir şey yapması gerekir, öyle bir koltukta oturamazsın. Ancak bir Tao insanı bir koltukta oturabilir ve oturmaya devam edebilir. Sen bir koltukta oturamazsın...

Adam huzursuzluk duyar. İki-üç gün tatil gibidir, dinlenmedir. Ve o kadar faal bir hayatı olmuştu ki - bunca kamu hizmeti, misyon, kilise, vaazlar vermek. Adam rahipti, toplumla ve cemaatle çok fazla ilgiliydi, o yüzden dinlenmişti. İyi de ne kadar dinlenebilirsin? Varlığın huzur içinde olmadıkça, er ya da geç tatil sona erer ve sen dünyaya dönmek zorundasın. Huzursuzluk baş gösterir; adam rahatsız hissetmeye başlar.

Birden hizmetkâr belirir ve "Ne istersin? Bu bir istek değil; ne susuzsun ne de aç, sadece huzursuzluk. Öyleyse ne yapmalıyım?" der.

"Burada sonsuza kadar oturamam. Bir faaliyet istiyorum" der adam.

"Bu imkânsız" der hizmetkâr. "Bütün arzuların yerine getirilecek. Her arzu bizim tarafımızdan yerine getirilirken faaliyete ne gerek var? Ne için faaliyete ihtiyaç duyuyorsun? Burada mümkün değil."

Rahip çok huzursuz olur ve "Bu nasıl bir cennet?" der.

"Bunun cennet olduğunu kim söyledi?" der adam. "Burası cehennem."

Gerçekten de cehennemdi. Şimdi anlıyordu: Faaliyet olmadan, burası cehennemdi. Er ya da geç delirmiş olmalı. Hiçbir iletişim veya konuşma yok, yapılacak sosyal bir hizmet yok, Hıristiyanlığa döndürülecek kâfirler yok, bilge yapılacak aptal insanlar yok - ne yapabilirdi?

Ancak bir Tao insanı o cehennemi bir cennete dönüştürebilirdi. Tao insanı, nerede olursa olsun huzur içindedir, rahattır.

Sadece gerekli olan yapılır ve eğer sen onun adına gerekli olanları yapabilirsen,

mutludur. Gereksiz olan bırakılır.

Sen, gereksiz olanı bırakamazsın. Gerçekten, enerjinin yüzden doksan dokuzu gereksiz olana harcanıyor. Gerekli olan yeterli değil ve zihin daima gereksiz olanı özler, çünkü gerekli olan çok az, çok küçüktür, kolayca yerine getirilebilir. O zaman ne yapacaksın?

İnsanlar iyi yiyecekle fazla ilgilenmez. Daha çok büyük bir arabaya sahip olmakla ilgilenir, çünkü iyi yiyecek çok kolay elde edilebilir. O halde ne? insanlar güzel sağlıklı bedenlere sahip olmakla ilgilenmez. Buna kolayca ulaşılabilir. O kadar kolay elde edilemeyecek bir şeyle, imkânsız bir şeyle ilgilenirler ve gereksiz olan daima imkânsızdır. Daha büyük evler, daha büyük arabalar vardır; bunlar giderek büyümeye devam ederler ve senin huzur bulmana asla izin verilmez.

Bütün dünya gereksiz olanı gerçekleştirmeye çalışıyor. Endüstriye baktığında, yüzde doksan dokuzu gereksiz olanla ilgili. İnsan emeğinin yüzde ellisi hiçbir şekilde faydalı olmayana harcanıyor. Daha doğrusu, endüstrinin yüzde ellisi dişi zihne, dişi bedenine hasrediliyor: her üç ayda bir yeni elbiseler tasarlamak; yeni evler, giysiler, pudralar, sabunlar, kremler tasarlamak; endüstrinin yüzde ellisi böyle saçmalıklara tahsis ediliyor. Ve insanlık açlıktan kıvranıyor, insanlar gıdasızlıktan ölüyor ve insanlığın yarısı kesinlikle gereksiz bir şeyle ilgileniyor.

Ay'a gitmek kesinlikle gereksizdir. Biraz daha akıllı olsaydık, bu konuyu düşünmezdik. Bütün dünyayı besleyebilecek parayı buna harcamak kesinlikle aptallık. Savaşlar gereksiz, ama insanlık deli ve savaşa yiyecekten daha fazla ihtiyacı var. Ay'a gitmeye yiyecekten daha fazla, giysilerden daha fazla, temel olandan daha fazla ihtiyacı var, çünkü temel olan yeterli değil.

Ve şimdi bilim en büyük korkuyu yarattı ve o korku da gerekli olanın çok kolay karşılanabilmesidir. On yıl içinde insanlığın bütün ihtiyaçları karşılanabilir; ihtiyaçlar söz konusu olduğunda bütün bu dünya doyurulabilir. O zaman ne olacak? O zaman sen ne yapacaksın? Kendini rahiple aynı durumda hissedeceksin. Cennette olduğunu zannediyordu ve sonra cehennemde olduğunu anladı. On yıl içinde bütün dünya cehennem olabilir.

Gereksiz olan senin deliliğinin meşgul edilmesi için gereklidir. Bu yüzden Aylar yetmez, daha uzağa gitmemiz gerekecek, yararsız olanı üretmeye devam etmek zorunda kalacağız. Meşgul olmak için buna gerek var.

Tao insanı büyük faaliyet insanı değildir. Eylemleri en temel olanlardır -

kaçınılamayacak olanlar. Kaçınılabilecek olandan kaçınır. Kendisiyle o kadar mutludur ki, eylemler içinde hareket etmeye ihtiyacı yoktur. Onun faaliyeti faaliyetsizlik gibidir; orada yapan birisi olmadan yapar.

Denizin üzerinde ilerleyen, hiçbir yere gitmeyen boş bir kayıktır.

Yine de bilmez kendisinin
iyi ve nazik olduğunu.

Bu noktanın kalbinin derinliklerine nüfuz etmesine izin ver. Yine de bilmez kendisinin iyi ve nazik olduğunu - çünkü eğer bilirsen, ana fikri atlamışsın demektir; basit bir insan olduğunu biliyorsan, öyle değilsindir. Bu bilgi onu karmaşıklaştırır. Eğer din insanı olduğunu biliyorsan, öyle değilsin, çünkü bu bilen kurnaz zihin hâlâ oradadır.

Naziksen ve bilmiyorsan, basitsen ve bunun farkında değilsen, senin tabiatın olmuştur. O zaman farkında değilsindir. Bir şey zorla yapıldığında, onun farkındasındır. Bir şey yabancıysa, onun farkındasındır. Bir şey gerçekten doğalsa, onun farkında değilsindir. Bak - birisi yeni zengin olduğunda evinin, yüzme havuzunun, servetinin farkındadır ve onun bir aristokrat olmadığını görebilirsin, çünkü çok fazla gösterir.

Bir yeni zengin bahçesi için üç tane yüzme havuzu sipariş eder. Havuzlar yapılır ve adam onları bir arkadaşına gösterir. Arkadaşı biraz şaşırır. "Üç yüzme havuzu mu? Ne için? Biri işini görür" der.

Yeni zengin, "Hayır, biri nasıl iş görsün? Biri sıcak banyolar için, biri soğuk banyolar için" der.

"Peki üçüncüsü?" diye sorar adam.

"Yüzemeyenler için" der yeni zengin. "Üçüncü boş kalacak."

Birisi servetini yeni edindiğinde, onu gösterdiğini görebilirsin. Gerçek bir aristokrat zengin olduğunu unutmuş kişidir. Tao insanı içsel dünyanın aristokratıdır.

Birisi dinini gösteriyorsa, henüz gerçekten dindar değildir. Din hâlâ bir diken gibidir, doğal değildir, acıtır, kişi onu gösterme hevesindedir. Eğer sadeliğini göstermek istiyorsan, nasıl bir sadelik bu? Nezaketini sergiliyorsan, o zaman sadece kurnazlık, bunda nazik hiçbir şey yok.

Tao insanı içsel dünyanın aristokratıdır. Bununla o kadar uyumludur ki, gösteriş yoktur - sadece sana değil, kendisi de bunun farkında değildir. Bilge olduğunu bilmez, masum

olduğunu bilmez - masum olduğunu nasıl bilebilirsin? Senin bilgin masumiyeti bozacak.

Söylenene göre, bu bir keresinde olmuş: Muhammed'in bir takipçisi onunla birlikte camiye ibadete, sabah namazına gider. Geri dönerlerken, pek çok insan hâlâ uyuyordu; vakit yazdı, sabahın erken saatiydi ve pek çok insan hâlâ evinde veya sokakta uyuyordu.

Adam kibirli bir şekilde Muhammed'e, "Bu günahkârlara ne olacak? Sabah namazına gelmediler" der.

Ve bu adam daha ilk defa gitmiş. Dün kendisi de bu günahkârlar gibi uykudaydı. Bir yeni zengin Muhammed'e bile gösteriş yapmak istiyor: "Hazret, bu günahkârlara ne olacak? Sabah namazına gelmediler, tembeller ve hâlâ uyuyorlar."

Muhammed durur ve, "Sen eve git, benim camiye dönmem lazım" der.

"Neden?" diye sorar adam.

"Sabah ibadetim senin yüzünden boşa gitti" der Muhammed. "Senin eşliğin her şeyi bozdu. İbadetimi yeniden yapmam lazım. Ve lütfen hatırla, böyle yapacaksan bir daha asla gelme - diğerleri gibi uyusan daha iyi; en azından onlar bu kadar günahkâr değil. Senin namazın tek bir şey yaptı - sana başkalarını kınamanın anahtarını verdi."

Sözde dindar yalnızca sana kınayıcı bir gözle bakmak için, senin günahkâr olduğunu söyleyebilsin diye dindardır. Azizlerine, sözde ermişlerine git ve gözlerinin içine bak. Orada bulunması gereken masumiyeti bulamayacaksın. Sana bakan ve cehennemi düşünen hesapçı bir zihin bulacaksın: "Sen cehenneme atılacaksın ve ben cennette olacağım, çünkü bu kadar dua ediyorum." Cenneti satın alabilirmişsin gibi...! Bunlar pazarlık etmeye çalıştığı paralar.

Bir ermişin gözlerinde kınama görüyorsan, yeni zengin biri olduğunu iyi bil; o insan içsel dünyanın aristokratı değildir, henüz onunla bir olmamıştır. Onu bilir - ama bir şeyi ancak senden ayrı olduğu zaman bilirsin.

Burada bir şeyin hatırlanması gerekir: Bunun yüzünden, kendini bilmek imkânsızdır. Kendini bilemezsin, çünkü bildiğin zaman benlik değildir, başka bir şeydir, senden ayrı bir şeydir. Benlik daima bilendir, asla bilinen değil, öyleyse onu nasıl bilebilirsin? Onu bir nesneye indirgeyemezsin.

Ben, seni görebilirim. Kendimi nasıl görebilirim? O zaman gören kim olacak ve görülen kim olacak? Hayır, benlik başka şeylerin bilindiği şekilde bilinemez.

Kendini bilmek bilinen anlamda mümkün değildir, çünkü bilen daima aşar, daima öteye geçer. Bildiği her ne olursa olsun, bu değildir. Upanişadlar şöyle der: neti neti - bu değil, o değil. Şöyle derler: Her ne biliyorsan, sen bu değilsin; her ne bilmiyorsan, sen o da değilsin. Sen bilensin ve bu bilen, bilinen bir nesneye indirgenemez.

Kendini bilmek mümkün değildir. Eğer masumiyetin kendi içsel kaynağından geliyorsa, bunu bilemezsin. Eğer onu dışarıdan dayatıyorsan, bilebilirsin; eğer giymek zorunda olduğun bir elbise gibiyse, onu bilirsin, ama senin yaşamının gerçek soluğu değildir. O masumiyet geliştirilmiştir ve geliştirilmiş bir masumiyet çirkin bir şeydir.

Tao insanı kendinin iyi ve nazik olduğunu bilmez. Naziktir ama bilmez; iyidir ama bilmez; sevgidir ama bilmez - çünkü seven ve bilen iki değildir; nezaket, iyilik, merhamet ve bilen iki değildir. Hayır, bilen ve bilinene ayrılamazlar, içsel aristokrasi budur, bu kadar zengin olduğunun farkında değilsindir. Bu kadar zengin olduğun zaman, onu gösterme ihtiyacı yoktur.

Bir hikâye...

Henry Ford Ingiltere'ye gider. Havaalanında danışma servisine şehirdeki en ucuz oteli sorar. Görevli bakar - yüzü meşhurdu. Henry Ford bütün dünyada tanınıyordu. Daha geçen gün gazeteler geldiğini haber veren büyük fotoğraflar koymuştu. Ve şimdi adam en ucuz oteli soruyor ve ceketi de kendisi kadar eski duruyor.

Danışma bürosundaki görevli, "Eğer yanılmıyorsam, siz

Bay Henry Ford'sunuz. iyi hatırlıyorum, resminizi gördüm" der.

"Evet" der adam.

Memur şaşırır ve "En ucuz oteli soruyorsunuz ve ceketiniz de sizin kadar eski duruyor. Oğlunuzun da buraya geldiğini gördüm ve o hep en iyi oteli sorar ve en iyi giysileriyle gelir" der.

Henry Ford'un şöyle söylediği anlatılır: "Evet, oğlum gösterişçidir, henüz uyum sağlayamadı. Benim pahalı bir otelde kalmama gerek yok; nerede kalırsam kalayım ben Flenry Ford'um. En ucuz otelde bile Henry Ford'um, fark etmez. Oğlum daha yeni, ucuz bir otelde kalırsa insanların düşüneceği şeylerden korkuyor. Bu ceket, evet, bu ceket babamındı - ama fark etmez, yeni giysilere ihtiyacım yok. Ben Henry Ford'um, elbise ne olursa olsun; çıplak dursam bile ben Henry Ford'um. Bu, hiçbir şeyi değiştirmez."

Gerçekten uyum içinde, içsel dünyada gerçekten zengin olduğunda, gösterişle

ilgilenmezsin. İlk defa bir tapınağa gittiğinde, senin duan başkalarından biraz daha yüksektir. Öyle olmak zorunda. Gösteriş yapmak istersin.

Şovmenlik egonun parçasıdır, gösterdiğin şey önemli değildir. Gösterir, sergilersin; o zaman ego oradadır, kayık boş değildir - Tao insanı boş bir kayıktır. Naziktir, farkında değildir, masumdur, bilmez; bilgedir, bu yüzden endişe etmeden aptal gibi hareket edebilir. Ne yaparsa yapsın fark etmez, bilgeliği bozulmamıştır, aptal olmayı kaldırabilir. Sen kaldıramazsın.

Hep birisinin aptal olduğunu düşünmesinden korkarsın. Korkuyorsun, başkaları aptal olduğunu düşünüyorsa, sen de bundan kuşkulanmaya başlayacaksın. Eğer bu kadar insan senin aptal olduğunu düşünüyorsa, özgüvenin kaybolacak. Ve herkes senin aptal olduğunu tekrarlamaya devam ettiği takdirde, er ya da geç buna inanmaya başlayacaksın. Ancak bilge bir insan kandırılamaz, aptal gibi görünebilir.

Deli olarak bilinen bir bilgeden bahsedildiğini duydum. Kimse onun hakkında başka bir şey bilmiyormuş, adını veya başka bir şeyi, Deli olarak bilmiyormuş. Adam Yahudi'ymiş ve Yahudiler gerçekten bilge birkaç kişi çıkardılar, onlarda içsel kaynaktan gelen bir şey var. Bu yüzden Isa onların içinde dünyaya gelebildi.

Bu deli o kadar aptalca davranıyormuş ki, bütün cemaat rahatsız olmuş, çünkü onun ne yapacağını kimse bilmiyormuş. Dini günlerde, Yom Kipur veya başka bayramlarda, bütün cemaat korkuyormuş, çünkü bu rabbinin ne yapacağı, nasıl ortaya çıkacağı, nasıl davranacağı belli olmuyormuş. Duaları da deliceymiş.

Bir keresinde mahkemeyi çağırır, Yahudi mahkemesini, mahkemenin on hâkiminin hepsini. Mahkeme gelir, çünkü rabbi çağırmıştı ve "Tanrı aleyhinde bir davam var, bu vatandaşı, Tanrı'yı nasıl cezalandıracağınıza siz karar verin. Ve Tanrı'nın adaletsiz ve suçlu olduğunu kanıtlayan bütün iddiaları sunacağım" der.

Hâkimler, insanlar çok korkarlar, ama dinlemek zorundaydılar, çünkü adam rabbiydi, sinagogun başıydı. Mahkemedeki bir avukat gibi bütün iddiaları sunar.

"Dünyayı yarattın" der, "ve şimdi bize ondan nasıl feragat edeceğimizi anlatan elçiler gönderiyorsun. Ne aptallık! Bize arzular verdin ve şimdi bütün öğretmenlerin geliyor ve 'Arzusuz olun' diyor. Ne yaptığını sanıyorsun? Eğer bir günah işlediysek, suçlusu gerçekten sensin, yoksa arzuyu neden yarattın?"

Mahkeme neye karar vermiş olmalı? Haklıydı ama mahkeme bu adamın iyice delirdiğine karar verdi. Dolayısıyla bu deliyi sinagogdan uzaklaştırma kararı aldılar.

Fakat bu adam gerçekten de doğruyu söylüyor. Tanrı'yı o kadar seviyor ki - bu bir sen/ben ilişkisidir, o kadar yakındır. "Ne yapıyorsun? Artık yeter, dur, daha fazla aptallık yok" diyor. İlahiyi o kadar sevmiş olmalı ki bu şekilde davranabiliyordu.

Hikâyeye göre Tanrı'nın o seslendikten sonra derhal durduğu söylenir. Bu adamı dinlemek zorundaydı.

Söylendiğine göre melekler, "Birden durdun, ne oldu?" diye sorarlar.

"O deli, dua ediyor" der Tanrı. "Dinlemek zorundayım, çünkü söylediği her şey doğru ve beni o kadar seviyor ki bu tavırları sürdürmenin gereği yok." Sevgi de, nefret te, her şey serbesttir, her şeye izin verilir.

Bu deli geçiyormuş ve bir kadın ona gelmiş. "Kırk yıldır çocuk özlemi çekiyorum. Üç-dört yıl içinde bir çocuk gelmezse, ondan sonra mümkün olmayacak. Bana yardım et" demiş.

"Yardım edebilirim" demiş deli, "çünkü annemde de aynı dert vardı. Kırk yıl boyunca bekledi ve çocuk gelmedi. Bunun üzerine Baal Şem'e gitti, bir mistik; ona anlattı ve o da müdahale etti. Anne ona güzel bir takke verdi. Baal Şem takkeyi başına koydu, yukarı baktı ve Tanrı'ya, 'Ne yapıyorsun? Bu haksızlık. Bu kadının isteğinde bir yanlış yok, ona bir çocuk ver' dedi. Ve dokuz ay sonra ben doğdum."

Bunun üzerine, "Eve gidip sana böyle bir takke getireceğim, bugüne kadar gördüklerinden daha güzel. O zaman çocuk bana doğacak mı?" der kadın mutluluktan ışık saçarak.

"Kaçırdın" der deli. "Annem hikâyeyi hiç bilmiyordu. Senin takken işe yaramaz, kaçırdın. Dini taklit edemezsin, duayı taklit edemezsin. Bir kez taklit ettiğinde, kaçırmışsındır." O yüzden insanlar ne zaman bu deliye gelseler, "Taklit etmeyin, bütün kitapları atın" dermiş.

Bu deli öldüğünde kendisiyle ilgili yazılmış bütün kitapları yakmışmış. Ve yaptığı son şey, öğrencilerine, "Evin etrafını dolaşın, araştırın ve bana hiçbir şey, benim tarafımdan yazılmış tek bir harf bile kalmadığını söyleyin, o zaman gönül rahatlığıyla ölebilirim. Yoksa insanlar takip etmeye başlayacaklar ve takip ettiğinde kaçırırsın" demek olur. Böylece her şey toplanmış ve yakılmış. Her şey yakıldıktan sonra da, "Artık rahatça ölebilirim, geride hiçbir iz bırakmıyorum" demiş.

Bu tip bir bilge korkmaz. Bilge bir insan kimseden nasıl korkabilir? Söylediği şey

anlamsızdır. Görünüşte aptal olabilir, bilgeliğini göstermesine gerek yoktur.

Kendini gözlemledin mi? Hep bilgeliğini göstermeye çalışıyorsun; bilgini, kabiliyetini gösterebileceğin bir kurban arayışı içindesin; senden daha zayıf birini arıyorsun - o zaman girişeceksin ve bilgeliğini göstereceksin.

Bilge bir insan gösterişe gerek duymaz. Her ne varsa, vardır. Bunun farkında değildir, onu gösterme telaşı içinde değildir. Eğer sen bulmak istiyorsan, çaba göstermek zorunda kalacaksın. Onun nazik olup olmadığını bilmek istiyorsan, bu senin keşfin olacak.

Para için mücadele etmez
ve yoksulluğu erdem haline getirmez.

Bunu hatırla. Para kazanma çok kolaydır ve aynı şekilde yoksulluğu erdem haline getirmek de çok kolaydır. Fakat bu iki biçim farklı değildir. İnsan para kazanmaya devam eder ve sonra birden hayal kırıklığına uğrar. Başarmıştır ve hiçbir şey kazanmamıştır - bu yüzden feragat eder. O zaman yoksulluk erdem olur, o zaman yoksul bir insanın hayatını yaşar ve "Tek gerçek yaşam budur, bu dindar yaşamdır" der. Bu insan aynıdır, hiçbir şey değişmemiştir. Sarkaç sola gitti ama şimdi öteki uca gitti.

Para için mücadele etmez...

Bunu anlayacaksın; diğer kısım daha zor.

... yoksulluğu erdem haline getirmez.

Ne yoksuldur ne de zengin. Para için hiçbir çaba sarf etmiyor, yoksul olmak için hiçbir çaba sarf etmiyor - her ne oluyorsa, olmasına izin veriyor. Eğer bir saray oluyorsa, kendisi de o sarayın içinde olacak; eğer saray yok oluyorsa, onu aramayacak. Her ne oluyorsa, onunla birlikte olacak, onun mutluluğunu bozamazsın. Para için mücadele etmiyor, yoksulluk için mücadele etmiyor.

Kendi yoluna gider başkalarına bel bağlamadan...

Bunu kolayca anlayabilirsin.

Kendi yoluna gider başkalarına bel bağlamadan,
ve gurur duymaz kendisiyle yalnız yürüdü diye.

Karşı yöndekinin derhal bırakılması gerek. Başkalarına; karma, çocuklarına, babana, annene, arkadaşlarına, topluma bağlısın; sonra birden bırakırsın - ve Himalayalar'a

kaçarsın. Ondan sonra kendinle gurur duymaya başlarsın: "Tek başıma yaşıyorum, kimseye ihtiyacım yok, dünyadan bağımsızım."

O zaman bile yalnız değilsin, çünkü tek başınalığın da yine dünyaya bağlıdır. Terk edilecek bir dünya olmasaydı, nasıl tek başına olacaktın? Terk edilecek bir toplum olmasaydı, nasıl tek başına olacaktın? Senin tek başınalığın onlara bağlıdır. Bırakılacak bir para olmasaydı, nasıl yoksul olacaktın? Yoksulluğun da servetine bağlıdır.

Mükemmel bir insan, gerçekten bilge biri, Tao insanı, başkalarına bel bağlamadan kendi yoluna gider. Çünkü başkalarına dayandığında acı çekeceksin, başkalarına dayandığında daima bağımlı olacaksın. Başkalarına dayanırsan bağımlı ve zayıf olacaksın. Fakat bu, yalnız yürüdüğün için kendinle gurur duyman demek değildir. Tek başına yürü ama bununla gurur duyma. O zaman onun parçası olmadan dünyada hareket edebilirsin. O zaman, onun bir üyesi olmadan bir aile içinde yaşayabilirsin. Bir koca olmadan koca olabilirsin. O zaman dünya dışarıda vardır ama içeride değil. O zaman sen oradasındır ama o seni bozamaz.

Gerçek tek başınalık budur - ondan etkilenmeden dünyada ilerlemek. Fakat eğer gurur duyuyorsan, kaçırdın. "Önemli biri oldum" diye düşünüyorsan, kayık boş değil ve yine egonun kurbanı oldun.

Tao insanı bilinmez kalır.
Kusursuz erdem
hiçbir şey üretmez
Olmayan benliktir gerçek benlik.
Ve en büyük insan Hiç kimsedir.

Dinle... Tao insanı bilinmez kalır. Kimse onu tanımayacağından değil, ama onu keşfetmek sana kalmıştır. Kendisi bilinmek için çaba göstermez. Her türlü bilinme gayreti egodan kaynaklanır, çünkü sen bilinmediğin zaman ego var olamaz, ancak sen bilindiğin zaman var olur. İnsanlar sana baktığı zaman, sana dikkat ettikleri zaman, sen önemli ve belli biri olduğun zaman var olur, beslenir.

Seni kimse bilmediği zaman nasıl önemli olabilirsin? Bütün dünya seni bildiğinde, o zaman önemlisindir. Bu yüzden insanlar bu kadar ün peşinde ve üne kavuşamadıklarında da bilinmemeye değil kötü şöhrete razı gelirler. Eğer insanlar seni övemiyorsa, o zaman ayıplanmaya razı geleceksin, yeter ki sana karşı kayıtsız olmasınlar.

Bir politikacıdan bahsettiler. İktidarda değilken büyük bir yandaş grubu, onu takdir eden çok sayıda destekçisi varmış, çünkü politikada her şey anlıktır. İktidarda değilken çok masum görünürsün, çünkü güç yokken ne yapabilirsin, nasıl zarar verebilirsin? Dolayısıyla gerçek tabiatın ancak güç elde ettiğinde tanınmak için ortaya çıkar.

Hindistan'da bağımsızlıktan önceki Gandicilere bak -ermiş gibiler. Şimdi her şey tam ters noktaya gitti. Şimdi en çok onlar yozlaştı. Ne oldu? Basit bir kural: İktidarda değilken kumrular gibi masumdular; iktidara geçince yılanlar gibi kurnaz, ahlaksız, sömürücü oldular.

Gerçek tabiatın ancak güç sahibi olduğun zaman bilinir. Zarar verebildiğin zaman, o zaman zarar verip vermeyeceğin bilinir.

Lord Acton şöyle demiş: "Güç yozlaştırır ve mutlak güç mutlak şekilde yozlaştırır." Hayır, bu doğru değil. Güç asla yozlaştırmaz, yalnızca yozlaşmayı açığa çıkarır. Güç nasıl yozlaştırabilir? Sen zaten ahlaksızdın ama fırsat yoktu. Zaten çirkindin ama karanlıkta duruyordun. Şimdi aydınlıkta duruyorsun, öyleyse ışığın seni çirkin yaptığını mı söyleyeceksin? Hayır, ışık sadece açığa çıkarır.

... Bu politikacı çok takdir ediliyor, seviliyormuş; karizmatik bir kişiliği varmış. Sonra iktidara gelmiş ve herkes ona karşıymış. Sonra iktidardan düşmüş, adı kötüye çıkmış, her yerde kınanmış; o kadar ki yaşadığı kenti terk etmek zorunda kalmış, çünkü insanlar orada yaşamasına izin vermemişler; o kadar büyük zarar vermişmiş.

Böylece karısıyla yeni bir yerde yeni bir ev arıyorlarmış. Nerede kalabileceğine bakmak için bir sürü yer gezmişler. Bir yerde insanlar ona taş atmaya başlamış. "Burası doğru yer olacak, bu kasabayı seçmeliyiz" demiş.

"Sen deli misin? Çıldırdın mı? İnsanlar taş atıyor" demiş karısı.

"En azından kayıtsız değiller" demiş politikacı.

En çok kayıtsızlık incitir, çünkü ego kayıtsızlık karşısında var olamaz. Ego ya benden yana ya da bana karşı var olabilir, ama bana karşı ilgisiz olma, çünkü o zaman nasıl var olabilirim, ego nasıl var olabilir? Tao insanı bilinmez kalır. Bu, insanların onu tanımasını amaçlamıyor demektir. Eğer bilmek istiyorlarsa, kendilerinin onu araştırmaları gerekir.

Kusursuz erdem
hiçbir şey üretmez-

Bu, Taocu yaşamın temellerinden biridir.

Kusursuz erdem hiçbir şey üretmez, çünkü kusursuz şekilde erdemli olduğunda hiçbir şeye gerek yoktur. Mükemmel şekilde erdemli olduğunda arzu yoktur, dürtü yoktur. Mükemmelsindir. Mükemmellik nasıl hareket edebilir? Ancak kusurluluk hareket edebilir. Ancak kusurluluk bir şey üretmeyi arzular. O yüzden mükemmel bir sanatçı asla resim yapmaz ve mükemmel bir müzisyen sitarını atar. Mükemmel bir okçu ok ve yayını kırar ve Buddha gibi mükemmel bir insan kesinlikle yararsızdır. Buddha ne üretti - şiir, heykel, resim, toplum? Buddha ne üretti? Kesinlikle verimsiz görünüyor, hiçbir şey yapmadı.

Kusursuz erdem hiçbir şey üretmez, çünkü hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Üretim arzudan kaynaklanır, üretim senin kusurlu olmandan kaynaklanır. Doyumsuz hissettiğin için yerini tutacak bir şey yaratırsın. Tümüyle doyumlu olduğunda, neden yaratasın, nasıl yaratabilirsin? O zaman sen kendin muhteşem bir esere dönüşürsün, o zaman içsel varlığının kendisi o kadar mükemmeldir ki hiçbir şeye ihtiyaç kalmaz.

Kusursuz erdem hiçbir şey üretmez. Eğer dünya erdemliyse, bütün faydacı hedefler kaybolacaktır. Dünya gerçekten erdemliyse, oyun olacak ve üretim olmayacak. O zaman bütün olay yalnızca bir oyun haline gelecek. Onun keyfini sürersin ama ona ihtiyacın yoktur. Mükemmel bir bilge tamamen yararsızdır.

Olmayan benliktir gerçek benlik.

Sen var olmadığını hissettiğinde, ilk kez var olursun, çünkü benlik egonun eşanlamlısıdır. Bu yüzden Buddha, Loa Tzu, Chuang Tzu, hepsi benlik olmadığını, atman olmadığını söylerler. Olmadığından değil - atman olmadığını, benlik olmadığını söylerler, çünkü egon o kadar kurnazdır ki onun gerisine saklanabilir. "Aham brahmasmi, ben brahmanım, Ana'l haq, ben Tanrıyım" diyebilirsin ve ego bunun gerisine gizlenebilir.

Buddha senin içinde sahip çıkılacak hiç kimse, bir benlik olmadığını söyler. Buddha soğan gibi olduğunu söyler: Soyarsın, katları soymaya devam edersin ve sonunda hiçbir şey kalmaz. Zihnin soğan gibidir, soyuldukça soyulur. Meditasyon budur - soyulur, soyulur ve hiçbir şeyin kalmadığı bir an gelir. O hiçlik senin gerçek benliğindir.

Olmayan benliktir gerçek benlik. Kayık boşken, ancak o zaman ilk kez sen kayıktasındır.

Ve en büyük insan
hiç kimsedir.

Bu oldu: Buddha krallıktan vazgeçti. O sırada yürüyerek bir ormandan ötekine, bir aşramdan diğerine, bir üstattan öbürüne arıyordu. Hiç ayakkabısız yürümemişti ama şimdi dilenciydi. Bir dereyi geçiyordu; dere kıyısında, kumda yürürken ayak izleri kalıyordu.

Onu bir ağacın gölgesinde dinlenirken bir astrolog görür. Astrolog Kashi'den, ilimin merkezinden geliyordu. Astroloji konusunda usta olmuştu, mükemmel olmuştu, büyük bir astroloji doktoru olmuştu ve uygulama yapmak için doğduğu yere dönüyordu.

Islak kumun üzerindeki ayak izlerine baktı. Rahatsız oldu, çünkü bu ayak izleri böyle sıcak bir yaz gününde, öğle vakti kumda ayakkabısız yürüyen bir insana ait olamazdı. Bu ayaklar büyük bir imparatora, bir çakravartine aitti. Çakravartin, bütün dünyayı yöneten bir imparatordur. Bütün işaretler oradaydı, bu adam bir çakravartindi; bütün dünyanın, altı kıtanın imparatoruydu. Fakat böyle sıcak bir yaz öğleden sonrasında bir çakravartin neden kumda çıplak ayak, ayakkabısız yürüsün? Bu imkânsızdı!

Astrolog en değerli kitaplarını taşıyordu. "Eğer bu mümkünse, bu kitapları nehre atıp astrolojiyi sonsuza dek unutmalıyım, çünkü bu saçma. Bir çakravartinin ayaklarına sahip bir insan bulmak çok ama çok zordur. Milyon yılda bir, bir insan çakravartin olur ve bu çakravartin burada ne yapıyor?" diye düşünür.

Böylece ayak izlerini takip eder ve Buddha'ya ulaşır. Gözleri kapalı bir ağacın altında oturan, dinlenen Buddha'ya bakar. Bu astrolog daha da rahatsız olur, tamamen rahatsız olur, çünkü bu yüz aynı zamanda bir çakravartinin yüzüydü. Fakat adam yanı başındaki dilenci çanağıyla, yırtık giysileriyle dilenciye benziyordu. Fakat yüz bir çakravartinin yüzüne benziyordu, ne yaparsın?

"Çok huzursuzum" dedi, "beni rahatlat. Tek bir sorum var. Senin ayak izlerini gördüm ve inceledim. Bir çakravartine, bütün dünyayı yöneten, bütün yeryüzü onun krallığı olan büyük bir imparatora ait olmaları gerek - ve sen dilencisin. Öyleyse ben ne yapmalıyım? Bütün astroloji kitaplarımı atmalı mıyım? Kashi'de on iki yıllık çabam boşa gitti ve oradaki insanlar aptal. Hayatımın en önemli kısmını boşa harcadım, o yüzden beni rahatlat. Söyle bana, ne yapmalıyım?"

"Endişelenmene gerek yok" dedi Buddha. "Bu bir daha olmayacak. Sen kitaplarını al, kasabaya git, uygulamana başla, beni dert etme. Ben çakravartin olmak için doğdum. Bu ayak izleri benim geçmişimi taşıyor."

Bütün ayak izleri geçmişi taşır - elindeki, avucundaki izler geçmişini taşır. Bu yüzden astroloji ve el falı geçmiş konusunda daima doğrudur, gelecek konusunda asla o kadar

doğru değildir ve bir buddha hakkında kesinlikle yanılır, çünkü bütün geçmişinden kurtulan bilinmeyeni ele geçirir - onun geleceğini tahmin edemezsin.

"Bu kadar can sıkıcı bir insanla bir daha karşılaşmayacaksın" der Buddha, "Endişelenme, bu bir daha olmayacak, bunu bir istisna olarak gör."

Fakat astrolog, "Birkaç soru daha. Senin kim olduğunu bilmek isterim. Ben gerçekten rüya mı görüyorum? Bir çakravartin dilenci gibi mi oturuyor? Sen kimsin? Kılık değiştirmiş bir imparator musun?" der.

"Hayır" der Buddha.

Astrolog bir soru daha sorar: "Bunu sormak görgüsüzlük ama bu arzuyu, bu isteği sen doğurdun. Sen insan mısın? Eğer bir imparator, bir çakravartin değilsen; cennetten gelen bir deva değilsen, o zaman insan mısın?"

"Hayır, ben hiç kimseyim" der Buddha. "Hiçbir biçime, hiçbir isme ait değilim."

"Beni daha da huzursuz ettin. Ne demek istiyorsun?" der astrolog.

Buddha'nın kastettiği buydu:

Ve en büyük insan
hiç kimsedir.

Birisi olabilirsin ama en büyük olamazsın. Dünyada daima bir yerlerde daha büyük biri vardır. Hem kim önemli birisidir? Ölçü sensin. Bu adamın büyük olduğunu söylersin - ama ölçü kim? Sen.

Kaşık okyanusun ölçüsüdür. "Bu adam büyük" dersin. Ve senin gibi pek çokları, "Bu adam büyük" der - ve o kişi senin sayende büyük olur.

Hayır. Bu dünyada, önemli biri olan hiç kimse en büyük olamaz, çünkü okyanus kaşıkla ölçülemez. Ve sen okyanusu ölçen bir çay kaşığından başka bir şey değilsin. Hayır, bu mümkün değil.

O yüzden gerçekten en büyük insanların arasında hiç kimse olacak. Chuang Tzu'nun "En büyük hiç kimse olacak" demesi ne anlama geliyor? Ölçülemez olacak anlamına geliyor. Ölçemezsin, etiketleyemezsin, sınıflandıramazsın, "Bu kim?" diyemezsin. Adeta hiçbir ölçüye sığmaz. Adeta ötesine, daha da ötesine geçer ve çay kaşığı yere düşer - ölçülemez.

Tanrı önemsiz biri, hiç kimse olmalı. Önemli biri olamaz, çünkü kim onu önemli biri yapacak? Sen mi? - o zaman ölçmüş olursun. O zaman sen Tanrı'dan daha büyük oldun, o zaman çay kaşığı okyanustan daha büyük oldu. Hayır, Tanrı ölçülemez. Tanrı hiç kimse olarak kalacak.

Yine aklıma bu deli Yahudi geldi. Dualarında, "Tanrım, sen ve ben bu dünyada iki yabancıyız" dermiş.

Bir gün bir öğrencisi onu bu duayı okurken duymuş.

"Ne demek istiyorsunuz? Tanrı ve siz, yabancı mı?" diye sormuş öğrenci.

"O hiç kimsedir, ben de hiç kimseyim -ölçülemez- ne onu ölçebilirsin ne de beni" demiş deli.

Birisi, senin ölçüldüğün anlamına gelir. Etiketlenirsin, sınıflanırsın. Bilinirsin. Hiç kimse senin bilinmeden kaldığın anlamına gelir. Nasıl bilirsen bil, ne bilirsen bil, bilgin onu tüketmeyecektir. Bunun sınır olmadığını bileceksin. Ve yakınlaştıkça, daha da büyür, daha da ölçülemez olur. Bir an gelir ve çay kaşığını atarsın, ölçme çabasını bırakırsın. Ancak o zaman büyük insanla, Tao insanıyla yakın olursun.

Bugünlük yeter.

Bölüm 3 Baykuş ve Zümrüdüanka

Hui Tzu, Liang'ın başvekilidir, içeriden sızan haberlere göre Cbuang Tzu'nun onun görevine göz koyduğuna ve onun yerine geçmeye çalıştığına inanıyordu. Chuang Tzu, Liang'ı ziyarete geldiğinde, Başvekil onu tutuklatmak için polisi gönderir. Polis onu üç gün üç gece arar ama bu sırada Chuang Tzu kendi arzusuyla Hui Tzu'nun karşısına çıkar ve şunları söyler:

"Haberin var mı
Güneyde yaşayan kuştan
Hiç yaşlanmayan Zümrüdüanka'dan?

"Bu ölümsüz Zümrüdüanka
Yükselir Güney Denizi'nden
Ve uçar Kuzey Denizi'ne,
Bazı kutsal ağaçlar dışında
Asla yere konmadan.
Dokunmaz en enfes
Nadide meyveden başka
Hiçbir yiyeceğe,
En berrak kaynaklardan
İçer suyunu ancak.

"Bir keresinde bir Baykuş
Çoktan bozulmuş
Ölü bir sıçanı gagalarken
Görür Zümrüdüanka'nın uçtuğunu,
Yukarıya bakar,
Ve acı bir çığlık atar, telaşla
Korku ve dehşet içinde
Kavrar sıkıca sıçanı.
"Neden öfkelisin bu kadar,
Vekilliğine sarılıyor
Ve bana çığlık atıyorsun

Dehşet içinde?”

Dindar zihnin temelde hırsı yoktur. Herhangi bir hırs varsa, dindar olmak imkânsızdır, çünkü ancak üstün biri dindar olabilir. Hırs, aşağılık kompleksini işaret eder. Bunu anlamaya çalış, çünkü bu, en temel kurallardan biridir. Bunu anlamadan tapınaklara gidebilirsin, Himalayalar’a gidebilirsin, dua edebilir ve meditasyon yapabilirsin, ama her şey boşuna olacaktır. Zihnin doğasının anlamadıkça -ister hırslı ister hırstan uzak-, sadece hayatını boşa harcıyor olacaksın. Bütün arayışın boşuna olacak, çünkü hırs asla ilahi olana götüremez. Ancak hırssızlık kapı olabilir.

Modern psikoloji de Chuang Tzu’yla, Lao Tzu’yla, aşağılık duygusunun hırs doğurduğunu anlamış olanların hepsiyle aynı fikirdedir. Bu nedenle politikacılar insanlığın en kötü malzemesinden gelir. Bütün politikacılar sudra'dır, dokunulmazdır. Başka türlü olamaz, çünkü zihin aşağılık kompleksini hissettiği anda üstün olmaya çalışır - zıt yön doğar. Kendini çirkin hissettiğinde güzel olmaya çalışırsın. Eğer güzelsen, o zaman çaba yoktur.

Çirkin kadınlara bak, politikacının tabiatını anlayacaksın. Çirkin bir kadın daima çirkinliği saklamaya çalışır, hep güzel olmaya çalışır. En azından yüz, boyalı yüz, giysiler, süsler, hepsi çirkine aittir. Çirkinliğin bir şekilde üstesinden gelinmelidir ve onu gizlemek, ondan kurtulmak için tersini yaratman gerekir. Gerçekten güzel bir kadın endişe etmez, güzelliğinin bilincinde bile değildir. Bilincinde olduğunda, çirkinlik işin içine girmiştir.

Aşağı olduğunu hissettiğinde, kendini kıyasladığında ve başkalarının senden üstün olduğunu gördüğünde ne yapacaksın? Ego incinir - aşağısın. Bunu kabul edemezsin, o yüzden kendini ve başkalarını kandırmak zorundasın.

Nasıl kandıracaksın? İki yolu var. Birisi delirmek. O zaman bir İskender, bir Hitler, bir Nixon olduğunu ilan edebilirsin. O zaman kolayca ilan edebilirsin, çünkü başkalarının ne dediğini umursamazsın. Dünyanın her yerindeki tımarhanelere git, oralarda tarihin büyük insanlarının hâlâ mevcut olduğunu göreceksin.

Pandit Jawaharlal Nehru hayattayken, Hindistan’da en az bir düzine insan Pandit Jawaharlal Nehru olduğuna inanıyordu. Bir keresinde yeni bir servisin açılışını yapmak için bir tımarhaneye gider. Tımarhane yetkilileri artık sağlıklı ve normal oldukları için onun tarafından serbest bırakılacak birkaç kişi ayarlamışlardı. Birinci şahıs Nehru’ya getirildi ve takdim edildi; Nehru’da kendini daha normal olan deliye tanıtır ve “Ben Pandit Jawaharlal Nehru, Hindistan başbakanı” der.

Deli kahkahalar atar ve "Endişelenme. Üç yıl burada kal, sen de benim kadar normal olursun. Üç yıl önce buraya geldiğimde ben de buna inanıyordum - Pandit Jawaharlal Nehru, Hindistan başbakanı olduğuma. Ama beni tamamen iyileştirdiler, o yüzden endişelenme" der.

Aynı olay çok değişik şekillerde yaşanır. Lloyd George İngiltere'nin başbakanıydı. Savaş zamanı akşam saat altıda karartma olurdu ve kimse evinden çıkamazdı. Bütün trafik durur ve herkes bir sığınağa girmek zorunda kalırdı. Işık, elektrik yasaktı. Lloyd George her günkü yürüyüşünü yapıyordu. Unuttu.

Birden siren sesi... Saat altıydı ve evi uzaktaydı ve en az bir buçuk kilometre yürümesi gerekiyordu. Bunun üzerine en yakındaki kapıyı çalar ve kapıyı açan kişiye, "Gece burada uyuyayım; yoksa polis beni yakalar. Ben Lloyd George'um, başbakan" der.

Adam birden onu kavrar ve "İçeri gel. Doğru yerdesin. Üç tane Lloyd George'umuz daha var!" der. Orası tımarhaneydi.

Lloyd George adamı ikna etmeye çalışır ama adam, "Uğraşma, hep ikna etmeye çalışırlar; sen içeri gel, yoksa seni döverim" der.

Böylece Lloyd George gece boyunca sessiz durmak zorunda kalır, yoksa dayak yiyecektir. Onları nasıl ikna edebilirdi? Başka üç tane daha Lloyd George vardı ve hepsi de kanıtlamaya çalışmıştı.

Bir yol delirmektir - o zaman aniden üstün olduğunu, en üstün olduğunu ilan edersin. Başka bir yol da politikacı olmaktır. Delir ya da politikacı ol. Politika yoluyla birden açıklayamazsın - gerçekten başbakan veya başkan olduğunu kanıtlamak zorundasın. O yüzden uzun bir yoldur. Delilik şöhrete giden kestirme yol, politika uzun yoldur. Fakat ikisi de aynı hedefe ulaşır.

Eğer dünya aklı başında, normal bir dünya olacaksa, o zaman iki tip insanın tedavi edilmesi gerekir: deliler ve politikacılar. İkisi de hastadır. Biri uzun yoldan gelmiştir, öteki kestirmeden. Ve delinin politikacıdan daha az tehlikeli olduğunu da hatırla, çünkü deli sadece ilan eder, asla kanıtlamaya uğraşmaz; politikacı kanıtlamaya çalışır - ve kanıtın bedeli çok ağırdır.

Hitler neyi kanıtlamaya çalışıyordu? En üstün, en Aryan olduğunu. Delirmesi ve kestirme yoldan ilan etmesi dünya için daha iyi olurdu; o zaman ikinci Dünya Savaşı olmazdı.

Politikacılar daha tehlikelidir, çünkü onlar kanıtları olan delilerdir. Onlar, sırf içlerindeki aşağılık duygusunu gizlemek için çalışan, başaran, bir hedefe ulaşan delilerdir. Bir insan ne zaman aşağı hissetse, bunu kanıtlamak ya da basitçe kendini hipnotize etmek zorundadır - aşağı olmadığına. Bu anlamda eğer deliysen dindar olamazsın. Aziz Francis gibi deli değil - o delilik vecdden kaynaklanır, bu delilik aşağılık duygusundan kaynaklanır. Aziz Francis'in veya Chuang Tzu'nun deliliği üstünlükten kaynaklanır, yürekten kaynaklanır, asıl kaynaktan kaynaklanır. Bu diğer delilik egodan, aşağılık duygusundan kaynaklanır. Ruh daima üstündür ve ego daima aşağıdır.

Bu yüzden egoist biri öyle ya da böyle politikacı olmak zorundadır. Hangi mesleği seçerse seçsin, o meslek yoluyla politikacı olacaktır.

Politikayla neyi kastediyorum? Egolar arasındaki çatışmayı, hayatta kalma mücadelesini kastediyorum. Egolar arasında -senin egon ve benim egom çatışma halinde- o zaman biz politikacıyız. Kimsenin egosuyla çatışma içinde olmadığım zaman, dindar bir insanım. Üstün olmaya çalışmadığım zaman, üstünüm. Fakat bu üstünlük aşağılık duygusunun tersi değildir, aşağılık duygusunun yokluğudur.

Bu ayrımın hatırlanması gerekir. İki tip üstünlük vardır. Bir tanesinde sadece aşağılık duygusunu gizler, onu örtersin; bir maske kullanıyorsun - aşağılık duygusu maskenin gerisinde durur. Üstünlüğün yüzeyseldir; yüreğinin derinliklerinde aşağı kalırsın ve o aşağılık duygusunu hissetmeye devam edersin; bu üstünlük, güzellik maskesini taşımak zorundasın. Çirkinliğinin farkında olduğun için, güzel olmaya çalışmak, teşhir etmek, sahte bir yüze sahip olmak zorundasın. Bu, üstünlüğün bir tipidir; gerçek değildir.

Başka bir üstünlük türü daha vardır ve o üstünlük aşağılık duygusunun yokluğudur, onun tersi değil. Basit bir ifadeyle, kıyas yapmazsın. Kıyaslamadığında, nasıl aşağı olabilirsin? Bak, dünya üzerinde bir tek sen olsan ve başka kimse olmasa, aşağı olacak mısın? Kime karşı? Kendini kiminle karşılaştıracaksın? Neye göre? Tek başınaysan, sen ne olacaksın, aşağı mı üstün mü? İkisi de olmayacaksın. Senin önünde kimse bulunmadığı için aşağı olamazsın; senin gerinde kimse bulunmadığı için üstünlüğünü de ilan edemezsin. Ne üstün ne aşağı olacaksın - ve ben sana bunun ruhun üstünlüğü olduğunu söylüyorum. Asla karşılaştırmaz. Karşılaştırdığında, aşağılık duygusu ortaya çıkar. Kıyaslamadığında sadece sen varsındır - benzersiz.

Dindar bir insan, aşağılık duygusunun yok olması bakımından üstündür. Bir politikacı, aşağılık duygusunun üstesinden gelmesi bakımından üstündür. O duygu gizlidir, hâlâ içeridedir. Politikacı yalnızca giysiyi, yüzü, üstün insan maskesini kullanıyor.

Karşılaştırdığın zaman kaçırırsın; o zaman hep başkalarına bakacaksın. Birbirinin aynısı iki insan yoktur, olamaz. Her birey benzersizdir ve her birey üstündür ama bu üstünlük kıyaslanabilir değildir. Sen üstünsün, çünkü başka bir şey olamazsın. Üstünlük tamamen senin tabiatındır. Ağaç üstündür, kaya da üstündür, çünkü varoluşun tamamı ilahidir. Burada herhangi bir şey nasıl aşağı olabilir? Milyonlarca biçimde akan varoluş vardır. Varoluş bir yerde bir ağaç olmuştur, bir yerde bir kaya olmuştur, bir yerde bir kuş olmuştur, başka bir yerde sen olmuştur. Yalnızca tanrısallık vardır, o yüzden kıyaslama yoktur. Varoluş üstündür ama herhangi bir şeye göre değil - çünkü yalnızca tanrısallık vardır ve hiçbir aşağılık duygusu olamaz.

Dindar insan benzersizliğini deneyimleme noktasına gelir, ilahiliğini deneyimleme noktasına gelir ve ilahiliğini deneyimlemesi yoluyla her şeyin ilahiliğini fark etme noktasına gelir. Bu, politika değildir çünkü artık hırs yoktur, kanıtlayacak bir şeyin yoktur, sen zaten kanıtlanmışsındır; ilan edeceğin bir şey yoktur, sen zaten ilan edilmişsindir. Varlığın tek başına kanıttır. Sen varsın... yeterli. Başka bir şeye ihtiyaç yoktur.

Bu yüzden şunu temel kural olarak hatırla: Dinde de, eğer kıyaslamaya devam ediyorsan, sen siyasetin içindesin, dinin değil. Bu yüzden bütün dinler politik oldu. Dini terminolojiyi kullanıyorlar ama gerisinde politika gizli. Şimdi Hıristiyanlık ne, Hinduizm ne, Müslümanlık ne? Hepsi politik gruplar, din adı altında politika yapan politik kuruluşlar.

Dua etmek için tapınağa gittiğinde, sadece dua mı ediyorsun yoksa kıyaslıyor musun? Eğer orada birisi dua ediyorsa, zihninde kıyaslama beliriyor mu? O senden daha mı iyi dua ediyor ya da sen ondan daha mı iyisin? O zaman tapınak artık orada değildir. Tapınak yok oldu, politika oldu.

Dinde karşılaştırma mümkün değildir; sadece dua edersin ve dindarlık senin içsel varlığın olur. Bu, karşılaştırılması gereken dışa dönük bir şey değildir. Bu karşılaştırılamaz dindarlık, kıyaslanamaz meditasyon seni bütün varoluşun gerçek üstünlüğüne götürecek.

Buddha şöyle der: Hırslı olma, çünkü hırs yoluyla hep aşağı kalacaksın. Hırssız ol ve gerçek üstünlüğüne eriş. O üstünlük hakikidir, kanıtlanması veya başarılması gereken bir şey değildir, ona zaten sahipsin. Zaten orada - hep seninleydi ve hep de seninle kalacak. Senin gerçek varlığın üstündür ama orada hangi varlığın olduğunu bilmezsin. Kim olduğunu bilmiyorsun - kimliğini aramak, araştırmak, başkalarından üstün olduğunu kanıtlamak için bu kadar çaba bu yüzden. Kim olduğunu bilmiyorsun.

Bir kez öğrendiğinde, o zaman sorun kalmaz. Sen zaten üstünsün. Ve üstün olan yalnız

sen değilsin - her şey üstün. Hiçbir şey aşağı olmadan bütün varoluş üstündür, çünkü varoluş birdir. Ne aşağı ne de üstün var olabilir. Hırsı olmayan zihin bunu fark etme noktasına gelir.

Şimdi, Chuang Tzu'nun cümlelerini, bu güzel gerçek olayı ele alacağız. Chuang Tzu başkente geliyordu ve başvekil korktu. Gizli servis vasıtasıyla Chuang Tzu'nun geldiği haberlerini duymuş olmalı. Politikacılar hep korkarlar, çünkü herkes düşmanlarıdır; dostlar bile düşmandır; onlar da seni itmeye veya aşağı çekmeye çalıştığı için insanın kendini arkadaşlardan da koruması gerekir.

Hatırla, kimse arkadaş değildir. Politikada herkes düşmandır. Dostluk sadece dış görünüştür. Dinde düşman olan kimse yoktur. Dinde hiçbir düşman olamaz; politikada arkadaş olamaz.

Başvekil korktu - Chuang Tzu geliyordu. Chuang Tzu'nun üstünlüğü öyleydi ki, Başvekil onun başvekil olmak isteyebileceğini düşündü. Tehlikeliydi ve elbette Chuang Tzu üstündü; başka birisine kıyasla üstün değil, sadece üstündü. Bu üstünlük içe yönelikti.

Chuang Tzu gibi bir insan hareket ettiğinde, kraldır; dilenci gibi yaşasın ya da yaşamasın fark etmez. Nereye giderse gitsin kraldır. Bir krallık onun dışındaki bir şey değildir, içsel bir şeydir.

Bu yüzyılın başında bir dilenci, Hintli bir keşiş Amerika'ya gider; adı Ramateertha'ydı. Kendine "imparator" derdi. Amerika başkam onu görmeye gelir; etrafına bakınır - adam dilenciydi! "Anlayamıyorum" der. "Neden kendine İmparator deyip duruyorsun? Dilenci gibi yaşıyorsun. Bir kitap bile yazmışsın - Neden?" Kitap yazmıştı: İmparator Ram'ın Altı Emri.

Ramateertha güler ve "İçime bak, benim krallığım içsel dünyaya ait. İçime bak. Ben bir imparatorum. Krallığım bu dünyaya ait değil" der.

İsa bu yüzden çarmıha gerildi. Hep krallıktan bahsediyordu. Hep, "Ben kralım" diyordu. Yanlış anlaşıldı. Kral olan adam, Herod dikkat kesildi. Vali Pontius Pilatus bu adamın tehlikeli olduğunu düşündü, çünkü krallıktan ve kraldan bahsediyordu ve "Ben Yahudilerin kralıyım" diye açıklamada bulunmuştu. Yanlış anlaşıldı. Bu dünyaya ait olmayan, farklı türde bir krallıktan bahsediyordu.

Çarmıha gerilirken askerler onunla eğleniyor, taşlar ve ayakkabılar atıyorlardı ve sırf onunla alay etmek için başına üzerinde "Yahudilerin Kralı" yazılı dikenden bir taç oturttular. Ona taş ve ayakkabı atarken de, "Şimdi, bize krallığın hakkında bir şeyler

anlat, bize bir şeyler anlat seni Yahudilerin Kralı!" diyorlardır.

İsa başka bir krallıktan bahsediyordu, bu dünyadakinden değil; o krallık dışta değildir, o krallık içtedir. Fakat İsa gibi bir insan yürüdüğünde, imparatordur. Bu onun elinde değildir. Kimseyle rekabet içinde değildir, bu dünyaya ait bir taç arzulamaz ama nereye giderse gitsin hırslı insanlar korkar, politikacılar korkar. Bu insan tehlikelidir, çünkü yüzüyle, gözleriyle, yürüyüşüyle, imparator gibidir. Bunu kanıtlamasına gerek yoktur, kendisi kanıttır. Bunu açığa vurmasına, söylemesine gerek yoktur.

Başvekil gizli servisten Chuang Tzu'nun geldiğini duyunca, başkente onun yerine geçmek için geliyor olması gerektiğini düşündü; yoksa neden gelsin? İnsanlar başkente ancak bunun için gelir. İnsan Delhi'ye asla başka bir şey için gitmez. İnsanlar başkentlere hırs peşinde, ego peşinde, kimlik arayışı içinde gelir. O niçin geliyor - bir fakir, bir dilenci? Onun başkente gelmesine ne gerek var?

"Benim koltuğum için geliyor olmalı. Krala, 'Doğru insan benim. Beni başvekil yapın, her yanlışı düzelteceğim. Bütün sorunlarınızı çözeceğim' demek için geliyor olmalı."

Ve adamı kuşatan bir ihtişam, bir karizma vardı. Başvekil korktu. Başvekiller daima aşağıdır. Aşağılık kompleksi derinlerdedir, hastalık gibi, kalbi kemiren bir kurt gibi, hep üstün olandan korku içinde.

Hui Tzu, Liang'ın başvekilidir. İçeriden sızan haberlere göre Chuang Tzu'nun onun görevine göz koyduğuna ve onun yerine geçmeye çalıştığına inanıyordu.

Politikacılar başka türlü düşünemez. Anlaşılması gereken birinci şey: Başkalarını da kendin gibi zannedersin. Senin arzuların, senin hırsların sana kalıbı verir. Eğer sen para peşindeysen, herkesin de para peşinde olduğunu zannedersin. Eğer sen hırsızsan, hep cebini yoklarsın, tekrar tekrar. Hırsız olduğunu bu şekilde gösterirsin. İçsel arzun anlayışının dilidir. Politikacılar daima entrikalar, komplolar açısından düşünür - "Birisi yerime geçecek; birisi beni kapı dışarı edecek." Çünkü kendi yaptıkları şey budur; hayatları boyunca yaptıkları şey dolap çevirmektir. Politikacılar komplocudur; bu onların dilidir. Ve başkalarına kendi aklınla bakarsın, kendi içinin derinliklerinde gizli şeyleri başkalarına yansıtırsın.

Hui Tzu, "Bu Chuang Tzu benim yerime geçmek için plan yapıyor" diye düşündü.

Chuang Tzu Liang'ı ziyarete geldiğinde, Başvekil onu tutuklatmak için polisi gönderir ama onu üç gün üç gece aramalarına rağmen bulamazlar.

Bu güzel!

Polis ancak hırsızları bulabilir - birbirlerini anlarlar. Polisin bakışıyla hırsızın bakışı farklı değildir - polis hükümetin hizmetindeki hırsızdır. Onların kafası, onların düşünce şekli aynıdır, sadece onların efendileri farklıdır. Hırsız kendi yararına çalışır, polisin devletin hizmetindedir - fakat ikisi de hırsızdır. Bu yüzden polisler hırsızları yakalayabilir. Bir Hintli bilgeyi hırsız yakalamaya gönderirsen, bulamayacaktır, çünkü başkalarını kendisi gibi görecektir.

Bir rabbi geçiyordu. Genç bir adam orada duruyordu, dini bir gündü ve genç adam sigara içiyordu, o gün sigara içmek yasaktı. Bu yüzden rabbi durur ve genç adama, "Bu günün dini bir gün olduğunu ve sigara içmemen gerektiğini biliyor musun, genç adam?" diye sorar.

"Evet, bugünün dini bir gün olduğunu biliyorum" der genç adam. Sigara içmeye devam eder - sadece bu da değil, dumanını rabbinin yüzüne doğru üfler.

"Sigara içmenin yasak olduğunu bilmiyor musun?" diye sorar rabbi.

"Evet, yasak olduğunu biliyorum" der genç adam burnu havada.

Rabbi gökyüzüne bakar ve "Tanrım, bu genç adam güzel. Kuralı çiğniyor olabilir ama kimse onu yalan söylemeye zorlayamaz. Dürüst bir insan. 'Evet, bunun dini bir gün olduğunu biliyorum ve evet, yasak olduğunu biliyorum' diyor. Hesap günü bunu hatırla, bu genç adamı kimse yalan söylemeye zorlayamaz" der.

Bu, güzel bir rabbi. Bu bir sadhu'[{1}]nun zihnidir. Yanlışı göremez, daima doğruyu görür.

Polis Chuang Tzu'yıı bulamadı. Hırslı bir insan olsaydı, planlar yapıyor olsaydı, politik bakımdan düşünüyor olsaydı, onu bulabilirlerdi - o zaman yakalanmış olurdu. Polis onun olmadığı yerlere bakmış olsa gerek ve yolları pek çok kez kesişmiş olmalı. O bir dilenciydi; polis onun dilenci, hırstan uzak bir insan olduğunu fark etmemiş olmalı. Plan yapmıyordu. Aklı planlara ermezdi, rüzgâr gibiydi. Polis günlerce aradı ama onu bulamadı. Ancak kendi olduğun şeyi bulabilirsin. Başkalarında daima kendini bulursun, çünkü başkaları sadece aynadır. Chuang Tzu'yu yakalamak için bir Lao Tzu gerekiyordu. Onu başka kimse yakalayamazdı, çünkü onu kim anlayabilirdi? Bir buddha gerekiyordu; Buddha onu hemen yakalardı: "İşte burada!" Fakat bir polis - imkânsız! Ancak o da hırsız olsaydı mümkündü. Polise bak, nasıl olduğuna, konuşmasına, kullandığı çirkin ve kaba dile; hırsızların kullandığından da kaba bir dil. Polis daha kaba olmak zorunda, yoksa hırsızlar kazanırdı.

Bir şey dinledim...

Adamın biri yakalanmış ve, "Anlat bana, yakalandığında, bu polis sana ne söyledi?" diye sormuş hâkim.

"Onun kullandığı küfürleri burada, mahkemede söyleyebilir miyim? Ağrınıza gitmeyecek mi?" demiş adam.

"Argo kısmını geç, ne söylediğini söyle" demiş hâkim.

Adam düşünmüş ve, "O zaman... hiçbir şey söylemedi" demiş.

Polis, Hui Tzu'ya gelir ve bilgi verir: "Bu adam bulunamıyor, böyle bir insan yok." Bu Chuang Tzu denen adamı, onu nasıl bulacaklarını, nasıl yakalayacaklarını, ne tip bir adam olduğunu belirlesinler diye onlara bir resim vermiş olsalar gerek.

Fakat Chuang Tzu bir kimliğe, bir yüze sahip değildir. O, an be an bir akış, bir akışkanlıktır. An be an yansıtır, varoluşa karşılık verir. Sabit bir yeri yoktur, evsizdir, çehresizdir. Adı yoktur. O, geçmiş değildir, daima şimdiki zamandır ve bütün fotoğraflar geçmişe aittir.

Saçma görünüyor ama ne zaman Buddha gibi bir insan çıksa onu fotoğraflayamayacağın söylenir ve bu güzel ve anlamlıdır. Fotoğrafını çekemeyeceğinden değil - fakat fotoğraf çekildiği an Buddha ilerlemiştir. Dolayısıyla fotoğraf daima geçmişe aittir, asla şimdiki zamana değil. Buddha'nın mevcut yüzünü yakalayamazsın. Sen onu yakaladığın anda, o geçmiş olur. Sen anladığın anda, çoktan gitmiştir.

Buddha'nın isimlerinden biri Tathagata'dır. Bu kelime gerçekten harika, anlamı şu: Rüzgâr gibi geldi ve geçti. Bir rüzgârı, bir meltemi fotoğraflayamazsın. Sen onu yakalayana kadar, o çoktan gitmiştir, artık orada değildir.

Chuang Tzu bulunamadı, çünkü polis onun geçmişini arıyordu ve o şimdide yaşıyordu. O bir varlıktı, bir zihin değil. Zihin yakalanabilir ama varlık yakalanamaz. Ağlar yoktur. Varlık yakalanamaz. Zihin çok kolay yakalanabilir ve herkes öyle ya da böyle yakalanır. Bir zihnin olduğu için, bir kadın, bir koca seni yakalayacak; bir dükkân, bir servet, bir mevki, herhangi bir şey seni yakalayacak. Ağlar var, milyonlarca ağ. Ve sen, zihinden kurtulmadıkça özgür olamazsın. Tekrar tekrar yakalanacaksın. Bu kadından kaçabilirsin ama kadınlardan kaçamazsın. Bu adamdan kaçabilirsin ama nereye gideceksin? Sen birini terk etmeden öteki gelir. Bu kentten gidebilirsin ama nereye gideceksin? Başka bir kent seni yakalayacak. Bu arzuyu bırakabilirsin, başka bir tanesi bağımlılık haline gelecek,

Zihin daima esaret altında olduğu için, zaten yakalanmıştır. Sen zihni bıraktığında, o zaman polis seni yakalayamaz.

Bu Chuang Tzu zihinsizdi. Zihinsiz bir dilenci veya bir imparatordu, ikisi aynı şeydir. Yakalanamadı.

Chuang Tzu, Liang'ı ziyarete geldiğinde, Başvekil onu tutuklatmak için polisi gönderir. Polis onu üç gün üç gece arar ama bulamaz. Bu sırada Chuang Tzu kendi arzusuyla Hui Tzu'nun karşısına çıkar ve şunları söyler...

Üçüncü veya dördüncü gün birden Chuang Tzu kendiliğinden ortaya çıkar. Bu tip bir insan, bu tavırda bir insan, Chuang Tzu, yakalanamaz. Daima kendiliğinden ortaya çıkar. Bu onun özgürlüğüdür. Sen onu yakalayamazsın, ancak onu davet edebilirsin. Ortaya çıkmak veya çıkmamak onun özgürlüğüdür.

Zihin varsa, daima yakalanırsın. Zihin seni zorlar, sen onun tutsağısın. Zihin yoksa özgürsün. Kendiliğinden ortaya çıkabilirsin, ortadan kaybolabilirsin. Bu senin kendi özgürlüğündür.

Eğer seninle konuşuyorsam, sen bir soru sorduğun için değil, kendim konuşuyorum. Seninle çalışıyorsam sebebi sen değilsin, kendim yapıyorum. Zihin olmadığında, özgürlük vardır. Zihin bütün köleliğin temelidir.

Chuang Tzu kendiliğinden ortaya çıkar ve güzel bir hikâye anlatır.

"Haberin var mı
Güneyde yaşayan kuştan
Zümrüdüanka'dan...

mitolojik bir kuş...

... hiç yaşlanmayan?"

Bir Çin efsanesi, güzel ve büyük anlam taşıyor. Efsane hakikat değildir ama herhangi bir hakikatten daha gerçektir.

Efsane hikâyedir, başka türlü gösterilemeyecek bir şeyi gösterir. Ancak bir alegori vasıtasıyla, şiir vasıtasıyla söylenebilir. Efsane şiirdir, tasvir değildir. Hakikati işaret eder, dış dünyadaki bir olayı değil; içe aittir.

"Haberin var mı güneyde yaşayan kuştan?" Çin'de Hindistan güneydir ve o kuş da

burada yaşar. Lao Tzu'nun güneyde ortadan kaybolduğu söylenir. Onun ne zaman öldüğünü bilmezler - hiçbir zaman ölmedi. Böyle insanlar asla ölmez, sadece güneye giderler - Hindistan'da ortadan kaybolurlar.

Bodhidharma'nın güneyden geldiği söylenir. Hindistan'ı terk etmiş ve sonra dokuz yıl boyunca Buddha'nın hâzinesini aktaracağı bir mürit beklemiş. Aktardıktan sonra yine güneyde ortadan kaybolduğu söylenir. Hindistan, Çin için güneydir. Gerçekten de Hindistan bütün efsanenin kaynağıdır; bütün dünyada burada doğmamış tek bir efsane yoktur.

Bilim Yunan zihninden doğdu, efsane Hintli zihninden doğdu. Ve dünyaya bakmanın sadece iki yolu vardır: biri bilim, öteki din. Dünyaya bakacak olursan, bir gün bilim yoluyla, öteki gün din yoluyla...

Dünyaya bilim vasıtasıyla bakmak demek analiz, matematik, mantık yoluyla bakmak demektir. Atina, Yunan zihni dünyaya bilimi verdi; Sokratesçi analiz yöntemi, mantık ve şüphe. Din, tamamen farklı bir dünyaya bakma modelidir. Dünyaya şiir yoluyla, efsane yoluyla, sevgi yoluyla bakar. Elbette romantiktir. Sana gerçekleri veremez, ancak kurgular verecektir. Fakat ben kurguların gerçeklerden daha gerçek olduğunu söylerim, çünkü sana en içteki çekirdeği verirler, dıştaki olayla ilgilenmezler. Bu nedenle Hindistan'ın tarihi yoktur. Sadece efsanesi, purana'ları vardır; itiha yok, tarih yok, sadece mitoloji.

Rama tarihi bir kişilik değildir. Olabilir de, olmayabilir de.

Bunu kanıtlayamazsm; var mıydı yok muydu, kimse bir şey söyleyemez. Krişna bir efsanedir, tarihi bir gerçek değildir. Belki vardı, belki yoktu. Fakat Hindistan Krişna ve Rama'nın tarihi olup olmamasına aldırmaz. Onlar anlamlıdırlar; harika şiirdirler, destandırlar. Tarih Hindistan için anlamsızdır, çünkü tarih sadece çıplak gerçekleri içerir, en içteki öz asla ortaya çıkmaz. Biz en içteki özle, çarkın merkeziyle ilgileniyoruz. Çark dönmeye devam eder; bu, tarihtir ama çarkın hiç kıpırdamayan merkezi efsanedir.

"Haberin var mı güneyde yaşayan kuştan - hiç yaşlanmayan Zümrüdüanka'dan?" der Chuang Tzu. Dünyaya gelen her şey yaşlanır. Tarih bu kuşa inanmaz, çünkü tarih başlangıç ve son demektir, tarih doğum ve ölüm demektir. Doğumla ölüm arasındaki süredir ve doğumsuzla ölümsüz arasındaki süre de efsanedir.

Rama hiç doğmadı ve asla ölmez. Krişna hiç doğmadı ve asla ölmez. Onlar daima oradadırlar. Efsane zamanla ilgilenmez, ölümsüzlükle ilgilenir. Tarih değişmeye devam eder, efsaneler daima kalırlar. Modası geçecek bir efsane yoktur ve asla da olamaz.

Gazete tarihtir, dünün gazetesi çoktan güncelliğini yitirmiştir. Rama gazetenin parçası değildir, haber değildir ve güncelliğini asla yitirmeyecek. Rama daima şimdiki zamanda, daima anlamlı, alakalıdır. Tarih değişir durur; Rama çarkın hareketsiz merkezinde kalır.

"güneydeyaşayan-hiçyaşlanmayanZümrüdüanka'dan?" der Chuang Tzu.

Hiç Rama'nın veya Krişna'nın yaşlılık zamanlarına ait bir resim gördün mü? Bir sakal veya bıyıkları bile olmaksızın hep gençler. Hiç sakallı bir Rama resmi gördün mü? Hormonal bir bozukluk olmadıkça, eğer gerçekten erkektiyse -evet erkekti- sakalı çıkmış olmalı. Rama tarihi bir kişilik olsaydı, o zaman sakal olması gerekirdi; ama sakalı yok, biz onu sakalsız resimledik, çünkü sakal çıkmaya başladığı anda çoktan yaşlanmaya başlamışsındır. Er ya da geç sakal beyazlaşacaktır. Ölüm yaklaşıyor ve biz Rama'nın öleceğini düşünemediğimizden onun yüzünü ölümün her türlü belirtisinden tamamen temizledik. Ve bu sadece Rama için geçerli değil; Caynaların yirmi dört tirtankarasının hepsi de sakalsızdır, bıyıksızdır. Buddha ve Hinduların bütün avatarları sakalsız, bıyıksızdır - sırf sonsuz gençliklerini, ölümsüzlüğü, zamansızlığı, sonsuzluğu göstermek için.

"... hiç yaşlanmayan Zümrüdüanka." Zaman vardır -zamanın içinde her şey değişir- ve sonsuzluk vardır. Sonsuzlukta hiçbir şey değişmez. Tarih zamana aittir, efsane sonsuzluğa aittir. Bilim zamana aittir; din geçici olmayan, sonsuza aittir.

Senin içinde aynı zamanda ikisi de var - zaman ve sonsuzluk. Yüzeyinde çark, zaman var - doğdun, öleceksin, ama bu yalnızca yüzeyde. Gençsin, yaşlanacaksın. Sağlıklısın, hasta olacaksın. Şimdi hayat dolusun, er ya da geç her şey bozulacak, ölüm sana nüfuz edecek. Fakat yalnızca yüzeyindedir, tarihin çarkıdır. Derinde, tam şu anda sonsuzluk senin içinde mevcut, zamansız mevcut. Orada hiçbir şey yaşlanmaz - anka kuşu, güney, Hindistan, sonsuz. Hiçbir şeyin yaşlanmadığı, hiçbir şeyin değişmediği yerde her şey kıpırtısızdır. O güney senin içindedir.

Bu yüzden Hindistan'ın coğrafyanın parçası olmadığını, tarihin parçası olmadığını, içsel bir haritanın parçası olduğunu söyleyip duruyorum. Delhi'de değil, asla orada var olmadı. Politikacılar ona ait değil; o da politikaya ait değil. O, içtekidir. Her yerde mevcuttur.

Bir insan nerede kendi içinin derinliklerine inerse insin, Hindistan'a ulaşır. Hindistan'ın ebedi çekim gücünün, cazibesinin nedeni budur. Bir insan ne zaman hayatından rahatsızlık duysa, Hindistan'a doğru ilerler. Bu, yalnızca semboliktir. Fiziksel hareket yoluyla Hindistan'ı bulamayacaksın. Dıştan içe, güneye, efsane ülkesine ve ölümsüz, "... hiç yaşlanmayan Zümrüdüanka"ya doğru ilerlemeye başladığın farklı bir hareket gerekir.

"Bu ölümsüz Zümrüdüanka
yükselir Güney Denizi'nden
ve uçar Kuzey Denizi'ne,
bazı kutsal ağaçlar dışında
asla yere konmadan.
Dokunmaz en enfes
nadide meyveden başka
hiçbir yiyeceğe,
en berrak kaynaklardan
içer suyunu ancak.

Bu ruh, bu varlığın en içteki özü, bazı kutsal ağaçlar dışında asla yere konmayan," bu içsel kuş, bu senin varlığındır. Ancak bazı kutsal ağaçlara konar.

Dokunmaz en enfes nadide meyveden başka hiçbir yiyeceğe, en berrak kaynaklardan içer suyunu ancak.

"Bir keresinde bir Baykuş
çoktan bozulmuş
ölü bir sıçanı gagalarken
görür Zümrüdüanka'nın uçtuğunu,
yukarıya bakar,
ve acı bir çığlık atar,
telaşla korku ve dehşet içinde
kavrar sıkıca sıçanı. "

Chuang Tzu, "Ben Zümrüdüanka'yım ve sen de çoktan ölmüş bir sıçanı gagalayan bir baykuştan başka bir şey değilsin. Senin yerini almaya geliyorum diye alarma geçtin. Senin konunum, senin gücün benim için ölü bir sıçandan başka bir şey değil. Bana göre bir yiyecek değil bu. Hırs yaşamak için bir yol değildir, ancak zaten ölü olanlara göredir. Ben hırsı inceledim ve yararsız olduğunu gördüm" diyor.

Kadının biri ağlayıp feryat ederek bir rabbiye gelmiş ama rabbi dua ediyormuş. "İçeri gir ve gerekiyorsa duasını böl. Kocam beni terk etti. Rabbinin benim için, kocamın geri dönmesi için dua etmesi gerekiyor" demiş kadın sekretere.

Sekreter içeri girer ve duayı böler. Rabbi sekreteri geri göndererek, "Endişelenme,

kocan yakında geri dönecek” demesini söyler .

Sekreter kadına gider ve, “Endişelenmeyin, üzülmeyin. Rabbi kocanızın yakında döneceğini söyledi. Eve gidin ve dinlenin” der.

Kadın, “Tanrı rabbiyi milyon katı ödüllendirecek, o çok iyi biri” diyerek mutlu bir şekilde ayrılır oradan.

Kadın gittiğinde sekreter üzülür ve orada duran birisine bunun faydasının olmayacağını söyler: “Kocası geri dönemez, zavallı kadın, giderken ne kadar da mutluydu.”

Orada duran kişi, “iyi de neden? Rabbiye ve duasına inanmıyor musunuz?” der.

“Elbette rabbiye ve duasına inanıyorum” der sekreter.

“Fakat o sadece kadının dileğini duydu, ama ben onun yüzünü gördüm. Kocası asla geri dönemez.”

Hırsın yüzünü görmüş olan, arzunun yüzünü görmüş olan, ihtirasın yüzünü görmüş olan asla dönmeyecektir arzuya, ihtirasa, hırsa. O yüz o kadar çirkindir ki, dönmek imkânsızdır.

Chuang Tzu hırsın yüzünü görmüştü. Bu yüzden, “Senin koltuğun, senin gücün, senin başvekilliğin benim için ölü bir sıçandan farksız. Çığlık atma ve umutsuzluğa kapılma” diyor.

“Bu ölümsüz Zümrüdüanka
yükselir güney denizinden
ve uçar kuzey denizine,
bazı kutsal ağaçlar dışında
asla yere konmadan.
Dokunmaz en enfes
nadide meyveden başka
hiçbir yiyeceğe,
en berrak kaynaklardan içer suyunu ancak. ”

“Bir keresinde bir baykuş
çoktan bozulmuş
ölü bir sıçanı gagalarken
görür zümrüdüankanın uçtuğunu,

yukarıya bakar,
ve acı bir çığlık atar, telaşla
korku ve dehşet içinde
kavrar sıkıca sıçanı.”

“Başvekil,
neden öfkelisin bu kadar,
vekilliğine sarılıyor
ve bana çığlık atıyorsun
dehşet içinde?”

Gerçek budur ama ancak onu bir kez bildiğin zaman, ancak o zaman. Bir Buddha’yı, Isa’yı veya bir Zarathustra’yı dinlediğin zaman hep şunu duyarsın: “Arzuyu bıraktığında mutluluk senin olacak.” Fakat onu bırakamazsın, arzuyu bıraktığın zaman mutluluğun nasıl meydana geleceğini anlayamazsın, çünkü sadece arzuyu tattın. Arzu zehirli olabilir ama senin tek gıdan oldu. Zehirli kaynaklardan içiyorsun ve birisi, “Bırak onu” dediğinde, “O zaman susuzluktan öleceğim” diye düşünüyorsun. Temiz pınarların olduğunu bilmiyorsun ve nadide meyveler veren ağaçların olduğunu bilmiyorsun. Yalnızca arzunun kanalıyla baktığın için o meyveleri ve o ağaçları göremiyorsun.

Gözlerin arzuyla dolu olduğunda yalnızca ölü sıçanları görürsün. Ramakrişna, ihtiraslarının nesnelerinden başka bir şey göremeyen insanlar olduğunu söylerdi. Bu baykuş yüksek bir ağacın tepesinde oturabilir ama sadece ölü sıçanlar arıyor. Sokakta ne zaman ölü bir sıçan belirse, baykuş heyecanlanır. Ona güzel bir meyve attığında o kadar heyecanlanmayacak, görmeyecek bile. Görmeyecek, fark etmeyecek; arzular perde vazifesi gördüğü için haber ona asla ulaşmayacak. Senin içine sürekli olarak arzuların izin verdiği girer. Arzular yalnızca onlara cazip gelene izin verir.

Bu gözcüyü değiştir; yoksa hep ölü sıçanlarla yaşayacaksın. Baykuş olarak kalacaksın ve bu da mutsuzluktur, çünkü kalbinin derinlerinde Anka kuşu gizli ve sen baykuş gibi davranıyorsun. Memnuniyetsizlik budur. Bu yüzden asla huzurlu hissedemiyorsun, bu yüzden asla mutlu hissedemiyorsun.

Hissedemezsin - bir Anka ölü bir sıçanla nasıl mutlu olabilir? Hep bir yabancıdır; bu, onun için doğru yiyecek değildir.

Ve sen bunu pek çok kez hissettin. Bir kadınla veya erkekle sevişirken, bunun sana

göre olmadığını birçok kez hissettin. Anka kendini öne sürer ama baykuş çok daha gürültücüdür. Anka duyulmaz, sesi çok incedir, zayıftır, girişken değildir. Huzur ve meditasyon anlarında Anka, "Ne yapıyorsun? Bu sana göre değil. Ne yiyorsun? Bu sana göre değil. Ne içiyorsun? Bu sana göre değil" der.

Fakat baykuş çok gürültücüdür ve sen o kadar uzun zamandır baykuşa inandın ki, aynı bir alışkanlık gibi onu takip etmeyi sürdürüyorsun. Bu durum ölü bir alışkanlığa dönüştü. Sadece ona uyuyorsun, çünkü çok az direnç var. Tekdüzelik var. Hiçbir şey yapman gerekmiyor. Sadece rayın üzerinde koşuyor ve koşmaya devam ediyorsun - aynı arzular, aynı ihtiraslar, aynı hırslar ve sen bir çemberin içinde koşmaya devam ediyorsun. Keder içinde yaşamana, bir kâbusun içinde yaşamana şaşmamak lazım.

Bırak içindeki Chuang Tzu kendini öne sürsün, bırak içindeki Anka kendini öne sürsün. Onu dinle, hâlâ sakin ve küçük bir ses. Sakinleşmek zorunda kalacaksın, bu baykuşu uyutmak zorunda kalacaksın; ancak o zaman dinleyebileceksin. Bu baykuş egodur, zihindir; Anka ruhtur. Güneyde, denizden doğar. Toprağın parçası değildir, çamurun parçası - uçsuz bucaksız denizden doğar. Asla yaşlanmaz, asla ölmez. Ancak nadide, kutsal, mübarek ağaçlara konar; sadece seçkin nadide meyveleri yer; sadece en temiz pınarlardan içer. Öyle pınarlar vardır, öyle kutsal ağaçlar vardır. Sen onları baykuş yüzünden gözden kaçırıyorsun, baykuş lider oldu.

Meditasyonun tamamı o sakin küçük sesin duyulabilmesi için bu baykuşun susturulması çabasından başka bir şey değildir. O zaman ne yapmakta olduğunu göreceksin - ölü bir sıçanı gevelediğini.

Chuang Tzu haklı. Başvekil gereksiz yere dehşete kapılmıştı. Sen, senin içsel Anka kuşun hayatını yaşamaya başladığında; baykuş, başvekil başlangıçta büyük bir umutsuzluğa düşecektir. Zihnin meditasyonla ilgili her türlü engeli üretecektir, çünkü zihin korkar, başvekil korkar - bu Chuang Tzu, bu meditatif hal onun yerini alacaktır.

Zihnin ölü sıçana yapışacak ve çığlık atacak, birisi yiyeceği senden çalacakmış gibi. Başlangıçta bu olacak - uyanık ve bunun farkında olmak zorundasın. Yavaş yavaş sadece farkındalığın yardım edecek.

İnsan ne zaman meditasyona başlayacak olsa, zihin isyankarlaşır. Her türlü tartışmayı başlatacaktır: "Ne yapıyorsun, neden zaman harcıyorsun? Bu zamanı kullan! Bu sürede çok şey yapılabilir, çok şey başarılabilir. O arzu o kadar uzun zamandır bekliyordu ki ve vakit yoktu ve şimdi sen zamanını meditasyonla mı harcıyorsun? Unut gitsin.

Meditasyonun mümkün olduğunu söyleyenler seni kandırıyor. Bu Buddha'lar, bu Chuang Tzu'lar, onlara inanma. Akla inan" der zihin. Herkesle ilgili her türden şüpheyi üretir ama kendisiyle ilgili asla en ufak bir şüphe yaratmaz.

Bir hikâye dinledim...

Adamın biri küçük çocuğuyla konuşuyordu. Çocuk ödevinin parçası olarak bir mektup yazmıştı ve onu babasına gösteriyordu. Kelime sayısı kadar yazım hatası vardı, daha da fazla. O yüzden baba, "İmlan berbat. Neden sözlüğe bakmıyorsun? Şüpheye düştüğün zaman sözlüğe bak" dedi.

"Ama baba" dedi çocuk, "hiç şüpheye düşmüyorum ki."

Senin zihnin bunu yapıyor. Buddha'ya, "Ama baba, hiç şüpheye düşmüyorum ki" diyor.

Zihin kendinden asla şüphe etmez, sorun burada. Herkesten şüphe eder - Buddha'dan bile şüphe edecektir. Krişna kapını çalsa, şüphe eder; İsa gelse, şüphe edecektir. Bu hep böyle oldu, bunu sürekli yapıyorsun.

Benden şüphe ediyorsun ama kendinden asla, çünkü zihin bir kez kendinden kuşkulanmaya başladığında zaten varoluşun dışına çıkıyordur. Bir kez kendinden şüphe doğduğunda, temel yıkılır, zihin güvenin kaybetmiştir. Bir kez zihinden şüphelenmeye başladığında, er ya da geç meditasyonun uçurumuna düşeceksin.

Bir mistik olan Baal Şem ölmüştü. Oğlu Hertz çok uyuşuk, son derece bilinçsiz bir insandı. Baal Şem ölürken derin uykudaydı ve Baal Şem, "Bu benim son gecem olacak" demişti.

Fakat Hertz, "Ölümün ne zaman geleceğini kimse bilemez" dedi. Şüphe etti. Baal Şem onun babasıydı ve binlerce insan onun mesih olduğuna, milyonları kurtuluşa götürecek insan olduğuna inanıyordu. Fakat oğlu şüphe etti, derin bir uykuya daldı. Gece yarısı uyandığında babası ölmüştü. Ağlamaya, feryat etmeye başladı. Büyük bir fırsatı kaçırmıştı ve artık bir karşılaşma mümkün değildi. Fakat kendi aklından asla şüphe etmemiş, Baal Şem'inkinden şüphe etmişti.

O zaman umutsuzluk ve çaresizlik içinde ağlamaya başladı. Gözlerini kapadı ve hayatında ilk kez, babası öldüğünde, onunla konuşmaya başladı. Babası pek çok kez onu çağırmıştı: "Hertz, bana gel." Hertz, "Evet, geleceğim ama önce yapacak başka, daha önemli işler var" diyordu.

Senin zihnin bunu söylüyor. Ben seni çağırıyorum: "Bana gel." Sen, "Şu anda daha

önemli başka şeyler var. Daha sonra geleceğim, bekle!" diyorsun.

Fakat ölüm köprüyü yıkmıştı. O yüzden Hertz ağladı ve babasıyla konuşmaya başladı ve "Şimdi ne yapmalıyım? Kayboldum. Karanlıktayım. Şimdi beni kandıran bu zihni nasıl bırakabilirim? Ondan hiç şüphe etmedim ama senden şüphe ettim. Şimdi bu beni çok üzüyor" dedi.

Baal Şem, Hertz'in içinde belirdi ve "Bana bak. Aynısını yap" dedi. Hertz, bir rüyadaymış gibi, Baal Şem'in bir tepeye çıktığını ve kendini uçuruma bıraktığını gördü. "Aynısını yap" diyordu.

"Anlayamıyorum" dedi Hertz. Gerçekten de şüphe yeniden yükselmişti: "Bu adam ne diyor? Bu intihar olur."

Baal Şem güldü ve "Hâlâ benden şüphe ediyorsun, kendinden kuşkulanmıyorsun. O zaman bunu yap" dedi. Hayalinde Hertz alevler içinde, volkan gibi büyük bir dağ gördü; her yer yanıyor, kayalar ayrılıyor ve bütün dağ paramparça oluyordu. "Böyle de yapabilirsin" dedi Baal Şem. "Zihin uçuruma düşsün, bırak zihin tamamen yansın."

Ve hikâyeye göre Hertz, "Bunu düşüneceğim" demiş.

Ne zaman, "Düşüneceğim" desen, şüphe etmeye başlamışsındır. Şüphe düşünür, sen değil. Ve şüphe olmadığında iman harekete geçer, sen değil. Şüphe düşünür, iman harekete geçer. Şüphe yoluyla büyük bir filozof olabilirsin; iman yoluyla bir Chuang Tzu, asla yaşlanmayan, ölümsüz bir Anka olacaksın. Şüphe yoluyla zamanın gizemlerine nüfuz edebilirsin; inanç yoluyla sonsuzluğun kapısından içeri gireceksin.

Bir hikâye...

İki adam ormanda kaybolurlar. Çok tehlikeliydi, orman çok sıktı, geceydi, karanlıktı ve etrafta vahşi hayvanlar vardı. Adamlardan biri bir filozoftu ve diğeri ise bir mistikti - biri şüphe insanı, diğeri ise inanç insanı. Birden bir fırtına kopar, bulutlar çarpışır ve muazzam bir şimşek çakar.

Filozof gökyüzüne bakar, mistik yola bakar. O şimşek sırasında önündeki yol aydınlanmıştır. Filozof şimşeğe bakmaktadır ve "Neler oluyor?" diye düşünmeye başlamıştır ve yolu kaçırır.

Hikâyedekinden daha sık bir ormanda kayboldun. Gece daha da karanlık. Bazen şimşek çakıyor. Yola bak.

Bir Chuang Tzu şimşektir, bir Buddha şimşektir, ben şimşeğim. Bana bakma, yola bak. Bana bakarsan, çoktan kaçırmışsındır, çünkü şimşek devam etmeyecek. Sadece bir an sürer ve sonsuzluk zamana nüfuz ettiği zaman, an, bulunmazdır; aynı şimşek gibidir.

Şimşeğe bakarsan, bir buddha'ya bakarsan -bir buddha güzeldir, yüzü büyüler, gözler çekicidir- eğer buddha'ya bakarsan, yolu kaçırdın.

Yola bak, buddha'yı unut. Yola bak. Fakat o bakış ancak şüphe olmadığında, inanç olduğunda, düşünce olmadığında, zihin olmadığında vardır.

Düşünülmesi gereken Chuang Tzu değil. Onu düşünme. Sadece bu hikâye senin içine nüfuz etsin ve onu unut. Bu hikâye yoluyla yol aydınlanır. Yola bak ve bir şey yap. Yolu izle, harekete geç. Ancak eylem seni götürecek, düşünmek değil, çünkü düşünmek kafada devam eder, asla tam olamaz. Ancak harekete geçtiğinde tamdır.

Bugünlük yeter.

Bölüm 4 Özürler

Eğer insan bir yabancının ayağına basarsa
Pazar yerinde
Kibar bir özür diler
Ve açıklamada bulunur
"Burası çok feci
Kalabalık!"

Eğer bir ağabey
Basarsa küçük kardeşinin ayağına,
"Afedersin!" der Hepsi bu kadar.

Eğer bir ebeveyn
Çocuğunun ayağını çiğnerse
Bir şey söylenmez bile.

En büyük nezaket
Her türlü resmiyetten uzaktır.
Kusursuz davranış Endişeden uzaktır.
Kusursuz bilgelik Plansızdır.
Kusursuz sevgi Gösterişsizdir.
Kusursuz samimiyet sunmaz
En ufak güvence.

Büyük olan her şey, güzel olan her şey, doğru ve gerçek olan her şey daima kendiliğinden oluşandır. Onu planlayamazsın. Planladığın anda her şey ters gider. Plan işin içine girdiği anda her şey sahte olur.

Fakat insanlığın başına gelen budur. Sevgin, samimiyetin, hakikatin, her şey ters gitti, çünkü sen onu planladın, çünkü sana doğal olmamak öğretildi. Kendini idare etmen, kontrol etmen, yönlendirmen ve doğal bir akış olmaman öğretildi. Katı, donuk, ölü bir hale geldin.

Hayat plan bilmez. Kendisi olması yeterlidir. Ağaçlar nasıl büyüyeceklerini, nasıl olgunlaşacaklarını, nasıl çiçekleneceklerini planlar mı? Gelişmelerinin bilincinde bile

olmadan sadece büyürler. Kendilerini bilmezler, ayrılık yoktur.

Plan yapmaya başladığın anda kendini bölmüş olursun, iki olursun - kontrol eden ve kontrol edilen. Çatışma doğdu, artık asla huzurlu olmayacaksın. Kontrol etmeyi başarabilirsin ama huzur olmayacak veya kontrol etmeyi başaramamış olabilirsin, o zaman da huzur olmayacak. Başarılı ol ya da olma, en sonunda başarısızlığa uğradığını fark edeceksin. Ne yaparsan yap hayat mutsuz geçecek.

Bu bölünme çirkinlik yaratır, tek değilsindir ve güzellik tekliğe aittir, güzellik uyumlu bir bütüne aittir. Bütün kültür, bütün uygarlık, bütün toplumlar seni çirkinleştirir. Ahlak seni çirkinleştirir, çünkü bölünmeye, kontrole dayanır.

Bir keresinde Baal Şem üç atlı güzel bir arabayla yolculuk ediyormuş. Fakat sürekli merak içindeymiş. Üç gündür gidiyormuş ama atlardan biri bile bir kez olsun kişnememişmiş. Atlara ne olmuştu? Sonra dördüncü gün birden yoldan geçen bir köylü ona kontrolü gevşetmesi için bağırmış. Baal Şem gevşetmiş ve birden üç at da kişnemeye başlamış, canlanmışlar. Üç gündür ölüymüşler, ölüyorlarmış.

Bu herkesin, bütün insanlığın başına geldi. Kişneyemiyorsun ve kişnemedikçe bir at ölüdür, çünkü kişnemek keyif aldığını, bir akış olduğunu gösterir. Fakat sen kişneyemiyorsun, ölüsün. Yaşamın hiçbir şekilde coşan bir şarkı, enerji çok fazla geldiğinde ortaya çıkan bir dans değil.

Çiçeklenme daima lükstür, gereklilik değil. Hiçbir ağacın gereksinim olarak çiçeğe ihtiyacı yoktur, kökler yeterlidir. Çiçeklenme daima lükstür. Çiçekler ancak ağaç çok fazlasına sahip olduğunda, vermeye ihtiyacı olduğunda, paylaşmaya ihtiyacı olduğunda ortaya çıkar.

Sen çok fazlasına sahip olduğun zaman yaşam bir dansa dönüşür, bir kutlamaya dönüşür. Fakat toplum senin dans etmene, kutlamana izin vermez; toplum asla gerekenden fazla enerjiye sahip olmadığını görmek istemez. Ancak açlık seviyesinde yaşamana izin verilir. Çok fazla olmana izin verilmez, çünkü bir kez çok fazla olduğunda kontrol edilemezsin ve toplum seni kontrol etmek ister. Bu son derece incelikli bir tahakkümdür.

Her çocuk taşarak doğar. O zaman enerji kaynağını kesmemiz gerekir, kontrol edilebilmesi için çocuğu oradan buradan budamamız gerekir. Ve bütün kontrolün kökeni çocuğu ikiye bölmektir. O zaman endişelenmene gerek kalmaz, o kendi başına kontrol etme işini yapacaktır. O zaman dert etmene gerek kalmaz, o kendi kendisinin düşmanı

olacaktır.

O yüzden çocuğa, "Bu yanlış. Bunu yapma" derler. Çocuk birden bölünür, artık neyin yanlış olduğunu biliyordur, artık varlığının hangi parçasının yanlış olduğunu biliyordur ve baş kontrol eden olur.

Bölünme yoluyla akıl kontrol eden, efendi olmuştur. Bölünmediğinde, başın olmayacak. Başın yok olacağından ya da düşeceğinden değil, baş odaklı olmayacaksın - tüm varlığın sen olacak.

Şu anda yalnızca başsın, bedenin geri kalanı sadece başı ayakta tutmak için var. Baş sömüren, diktatör oldu. Ve bu çatışma yoluyla, senin içinde çatışma yaratılmasıyla gerçekleşti. Sana bunun doğru ve şunun yanlış olduğu öğretildi. Akıl bunu öğrenir ve sonra akıl seni kınamaya devam eder.

Hatırla, kendini kınarsan, herkesi kınayacaksın - bütünü kınayacaksın. Kendini kınayan bir insan sevemez. Kendini kınayan insan dua edemez. Kendini kınayan insan için Tanrı yoktur, olamaz. Suçlayıcı bir zihin ilahi tapınağa asla giremez. Ancak dans ettiğinde, ancak vecd içinde olduğunda, kınamadığında, ancak aktığında, kontrolü elinde tutan kimse olmadığında, kimse idare etmediğinde hayat bir bırakmaya dönüşür. Biçimsel değildir, doğaldır. O zaman sen girersin, o zaman her yer kapıdır. O zaman her yerden tapınağa ulaşabilirsin.

Fakat şu andaki halinle şizofrensin. Yalnızca bir psikanalist öyle olduğunu söylediğinde şizofren değilsin. Bir psikanalistin seni incelemesine gerek yok. Toplum şizofrenler yaratır; bölünme şizofrenidir. Sen, tek değilsin. Tek doğdun ama toplum derhal çalışmaya başlar; büyük cerrahi gerekir; bölünmen için üzerinde sürekli çalışılır. O zaman toplum rahat eder, çünkü kendinle kavga ediyorsun, eneri içsel çatışmayla dağılıyor, asla taşkın değil. O zaman tehlikeli değilsin.

Taşkın bir enerji isyana dönüşür. Taşkın enerji daima isyankârdır, taşkın enerji daima devrim halindedir. Aynı taşan bir nehir gibidir - kıyılara, kurallara, kanunlara inanmaz; denize doğru akmaya devam eder. Tek bir hedef bilir - deniz olmak, sonsuz olmak.

Taşkın enerji daima tanrısallığa doğru ilerler. Bizim dünyamızda eksik olan bu; bilim yüzünden değil, ateistler yüzünden değil. Sözde dindarlar yüzünden. Seni o kadar böldüler ki nehir kendisiyle kavga edip duruyor. Hareket edecek hiçbir şey kalmıyor, hiç enerji kalmıyor; kendinle savaşmaktan o kadar yorgunsun ki, denize doğru nasıl ilerleyeceksin?

Tao'nun, Lao Tzu'nun, Chuang Tzu'nun temel kurallarından biri doğal, hazırlıksız

olmanın en yüksek ibadet olduğudur; Tanrı'yı kaçırman mümkün değildir, yaptığın her şey ona ulaşacaktır. O yüzden Chuang Tzu asla Tanrı'dan bahsetmez; konuşmak alakasızdır, gerek yoktur. Sadece senin içindeki bütünlüğü açığa çıkarmaktan bahseder. Kutsal alakasızdır. Bütün olduğunda, kutsal olursun. Parçaların bir'in içinde yok olduğunda, yaşamın ibadete dönüşmüştür. Tao insanı asla ibadet hakkında konuşmaz, gerek yoktur.

Kendiliğindenlik, bütün olarak yaşamak... Fakat bütün olarak yaşamak istiyorsan, plan yapamazsın. Kim plan yapacak? Yarın için karar veremezsin, ancak burada ve şimdi yaşayabilirsin. Kim karar verecek? Eğer sen karar verirsen, bölünme girmiştir, o zaman yönlendirmek zorunda kalacaksın. Kim plan yapacak? Gelecek bilinmeyendir, bilinmeyen için nasıl plan yapabilirsin? Bilinmeyen için plan yaparsan, planlama geçmişten gelecektir. Bu da ölünün yaşayanı kontrol edeceği anlamına gelir. Geçmiş ölüdür ve geçmiş geleceği kontrol etmeyi sürdürür, bu nedenle bu kadar sıkılıyorsun. Bu doğal, böyle olmak zorunda. Sıkıntı geçmişten gelir, çünkü geçmiş ölüdür ve geçmiş geleceği kontrol etmeye çalışıyor.

Gelecek daima maceradır ama sen onun bir macera olmasına izin vermezsin. Onu planlarsın. Bir kez planlandığında hayatın bir izin üzerinde koşmaktır. Bir nehir değildir.

Bir izin üzerinde koştuğunda ne zaman nereye gittiğini, ne olduğunu bilirsin. Her şey sadece tekrardır. Kim plan yapacak? Eğer zihin plan yaparsa, zihin daima geçmişle ilgilidir. Yaşam planlanamaz, çünkü plan yaparak intihar ediyorsun.

Yaşam an be an bilinmeyene doğru ilerlemek suretiyle ancak plansız olabilir. Fakat korku nedir? Sen karşılık vermek üzere orada olacaksın; durum ne olursa olsun, sen karşılık vermek üzere orada olacaksın. Korktuğun ne? Neden planlıyorsun?

Korku, sen orada olup olmayacağından emin olmadığın için gelir. O kadar bilinçsizsin ki, belirsizlik budur. Uyanık değilsin.

Bir iş için görüşmeye gidiyorsan, zihninde ne cevap vereceğini, nasıl cevap vereceğini, ofise nasıl gireceğini, nasıl ayakta duracağını, nasıl oturacağını planlarsın. Neden? Orada olacaksın, karşılık verebilirsin.

Fakat kendinden emin değilsin, gözün o kadar kapalı, o kadar bilinçsizsin, bilmiyorsun - eğer plan yapmazsan, bir şeyler ters gidebilir. Eğer uyanıksan, o zaman sorun yoktur. Sen orada olacaksın, durum neyi gerektirirse gerektirsin karşılık vereceksin.

Hatırla, planlamanın faydası olmayacak, çünkü eğer sen bilinçli olamazsan, plan yaptığın bir durumun içinde uyanık olamazsan, o zaman o plan da uykuda yapılıyor

demektir. Fakat onu o kadar çok tekrarlayabilirsin ki mekanik hale gelir, o zaman soru sorulduğunda cevaplayabilirsin. Cevap hazırdır, sana gerek yoktur. Belirlenmiş bir kalıptır, sen sadece onu tekrarlarsın; mekanik bir cihaza dönüşürsün, senin orada olmana bile gerek yoktur. Cevap verilebilir, hafızadan gelir; birçok kez tekrarladıysan, ona güvenebileceğini bilirsin.

Planlama yoluyla yaşam giderek daha da bilinçsiz hale gelir ve sen giderek daha bilinçsiz olur, giderek daha fazla plan yapmaya ihtiyaç duyarsın. Gerçekten ölmeden önce ölmüşsündür. Canlı olmak karşılık vermek, duyarlı olmak demektir. Canlı olmak şu demektir: Her ne gelirse gelsin karşılık vermek için hazır olacağım ve karşılık hafızadan değil benden gelecek. Onun için hazırlık yapmayacağım.

Farkı gör: Bir Hıristiyan misyoner veya bir Hıristiyan papaz, bir rahip, vaazı için hazırlık yapar...

Bir keresinde bir teoloji okulunu ziyaret etmiştim. Orada papazlarını, rahiplerini hazırlarlar - beş yıllık eğitim. Onlara Isa'nın nerede hazırlandığını ve eğitim aldığını, ona nasıl konuşacağını kimin öğrettiğini sordum.

Elbette bu Hıristiyan rahipler ölü, onlarla ilgili her şey planlı. Bunu söylediğin zaman, şu hareketin yapılması gerekiyor - hareketin bile hazırlıksız olmasına izin yoktur. Bunu söylediğin zaman, bu tarafa bakman lazım, gözlerin bile hazırlıksız olmasına izin yoktur. Nasıl duracağın, ne zaman sesini yükselteceğin ve ne zaman fısıldayacağın, masaya ne zaman vuracağın ve ne zaman vurmayacağın - her şey planlıdır.

Onlara İsa'nın nerede eğitildiğini sordum. İsa papaz bile değildi, rahip değildi. Bir teoloji okuluna gitmedi, bir marangozun oğluydu.

Hıristiyan rahipler iki bin yıldır eğitiliyor ama tek bir İsa çıkarmadılar ve bir daha da çıkaramayacaklar, çünkü İsa üretilemez. Fabrikada Isa yapamazsın. Ve bunlar fabrikalar, bu teoloji okullarında rahip üretiyorsun ve bu rahipler çok sıkıcı, cansız, bir yük - böyle olacağı açık.

İki tür din vardır. Birisi zihinden gelir - ölüdür. Bu din teoloji olarak bilinir. Başka bir din türü vardır - gerçek, doğal. Teolojik değildir, mistiktir. Hatırla, Hindular bir teolojiye sahip, Hıristiyanlar başka bir teolojiye sahip ama din, mistik din aynıdır; farklı olamaz.

Buddha ve İsa ve Chuang Tzu ve Lao Tzu, hepsi aynıdır, çünkü onlar teolog değiller. Başa göre konuşmuyorlar, sadece kalplerinden akıtıyorlar. Onlar mantıkçı değil, şair. Kitaplara bakarak bir şey söylemiyorlar, bunun için eğitim almamışlar, yalnızca senin

içindeki bir gerekliliğe karşılık veriyorlar. Onların kelimeleri hazır değil, tavırları belirlenmiş değil, davranışları planlı değil.

Şimdi Chuang Tzu'nun sutrasına girelim:

Eğer insan bir yabancının ayağına basarsa
pazar yerinde
kibar bir özür diler
ve açıklamada bulunur
"Burası çok feci
kalabalık!"

Özür gereklidir, çünkü ilişki yoktur, diğer kişi yabancıdır. Açıklama gerekir, çünkü sevgi yoktur. Eğer sevgi varsa, o zaman açıklamaya gerek yoktur, karşı taraf anlayacaktır. Eğer sevgi varsa, özür dilemeye gerek yoktur, karşı taraf anlayacaktır - sevgi daima anlar.

O yüzden sevgiden daha yüksek ahlak yoktur, olamaz da. Sevgi en yüksek kanundur ama eğer yoksa onun yerine geçecek şeylere ihtiyaç vardır. Pazarda bir yabancının ayağına bastığında özür gerekir ve açıklama da şudur:

"Burası çok feci kalabalık!"

Buradan yola çıkarak bir şeyin anlaşılması gerekir. Batı'da bir koca bile özür diler, bir zevce bile özür diler. Bu, sevginin yok olduğu anlamına gelir. Herkesin yabancı olduğu, ev olmadığı, her yerin pazaryerine dönüştüğü anlamına gelir. Doğu'da bunu anlamak imkânsızdır ama Batılılar Doğuluların kaba olduğunu düşünür. Bir koca asla açıklamada bulunmaz - gerek yok, çünkü biz yabancı değiliz, karşı taraf anlayabilir. Öteki anlayamadığında, ancak o zaman özür gerekir. Ve eğer sevgi anlayamazsa, özrün ne faydası olacak?

Eğer dünya bir eve dönüşürse, bütün özürler yok olacak, bütün açıklamalar yok olacaktır. Sen açıklamalar yapıyorsun, çünkü diğer kişiden emin değilsin. Açıklama çatışmadan kaçınmak için bir numaradır, özür çatışmadan kaçınmak için bir araçtır. Fakat çatışma oradadır ve sen ondan korkarsın.

Bu, çatışmadan kurtulmanın medeni bir yoludur! Bir yabancının ayağına bastın, bakıyorsun -gözlerinde öfke var- sinirlendi, sana vuracak. Özür gerekir, öfkesi bir özürle azalacaktır - bu bir hiledir. Özrün konusunda dürüst olman gerekmez, sosyal bir araçtır

sadece, kayganlaştırıcı vazifesi görür. Sonra sadece, "Ben sorumlu değilim, burası çok kalabalık, pazaryeri, bir şey yapılamaz, kaçınılmazdı" diyerek bir açıklamada bulunursun. Açıklama senin sorumlu olmadığını söyler.

Sevgi daima sorumludur, yer kalabalık olsun ya da olmasın, çünkü sevgi daima tetikte ve dikkatlidir. Sorumluluğu duruma yükleyemezsin, sen sorumlusun.

Bu olaya bak - özür bir araç, sadece kayganlaştırıcı gibi, çatışmadan kaçmak için ve açıklama sorumluluğu başka bir şeyin üzerine yıkıyor. "Farkında değildim, dikkatsizdim, bu yüzden ayağına bastım" demiyorsun. "Burası çok kalabalık!" diyorsun.

Dindar bir insan bunu yapamaz ve bunu yapmaya devam ettiğin sürece asla dindar olamayacaksın, çünkü din kaçmadan, sakınmadan var olan bütün sorumluluğu almak demektir. Ne kadar sorumlu olursan, bundan o kadar farkındalık doğacaktır; ne kadar az sorumlu hissedersen, giderek o kadar bilinçsiz olacaksın. Sorumlu olduğunu hissetmediğinde uykuya dalacaksın. Ve bu oldu - sadece bireysel ilişkilerde değil, toplumun bütün düzeylerinde bu oldu.

Marksizm toplumun her şeyden sorumlu olduğunu söyler. Eğer birisi yoksulsa, toplum sorumludur, eğer birisi hırsızsa, toplum sorumludur. Sen sorumlu değilsin, hiçbir birey sorumlu değildir. Bu nedenle Komünizm dine karşıdır - Tanrı'yı reddettiğinden değil, ruh olmadığını söylediğinden değil, bu yüzden. Bütün sorumluluğu topluma kaydırır; sen sorumlu değilsin.

Dini yaklaşıma baktığında tamamen farklıdır, nitelik olarak farklıdır. Dindar bir insan kendini sorumlu görür: Biri dileniyorsa, eğer orada bir dilenci varsa, ben sorumluyum. Dilenci dünyanın öbür ucunda olabilir, ben onu tanımayabilirim, onun yoluna çıkmayabilirim ama eğer dilenci varsa, ben sorumluyum. İsrail'de, Vietnam'da, bir yerde, herhangi bir yerde bir savaş devam ediyorsa, görünürde o savaşa hiçbir şekilde dahil olmasam da, ben sorumluyum. Ben buradayım. Sorumluluğu topluma yıkamam.

Toplum derken neyi kastediyorsun? Bu toplum nerede? En büyük kaçışlardan biri budur -sadece bireyler vardır- toplumla asla karşılaşmayacaksın. Onu asla "bu toplum" diye tam olarak belirleyemeyeceksin. Her yerde birey vardır ve toplum bir kelimeden ibarettir.

Toplum nerede? Eski uygarlıklar hile yaptılar. Tanrı sorumlu, kader sorumlu, dediler. Şimdi Komünizm toplum sorumlu diyerek aynı oyunu oynuyor. Toplum nerede? Tanrı bir yerde olabilir, toplum hiçbir yerde; sadece bireyler var. Din şöyle der: Sen varsın, daha doğrusu, ben sorumluyum. Bundan kaçınmak için hiçbir açıklama gerekmez.

Bir şeyi daha hatırla: Bütün çirkinlikten, bütün karmaşadan, anarşiden, savaştan, şiddetten, öfkeden sorumlu olduğunu hissettiğin zaman; birden gözün açılır. Sorumluluk yüreğine nüfuz eder ve seni uyandırır. "Burası çok fazla kalabalık" dediğinde, uykuda yürümeye devam edebilirsin. Gerçekte yabancının ayağına orası kalabalık olduğu için değil sen farkında olmadığın için basıyorsun. Uyurgezer gibi yürüyorsun. Onun ayağına bastığında birden farkına varırsın, çünkü şimdi tehlike var. Özür dilersin, uykuya dalarsın ve tekrar, "Burası kalabalık!" dersin. Yeniden ilerlemeye başlarsın.

İlk kez şehre gelen kendi halinde bir köylünün hikâyesini duydum. Tren istasyonunda birisi ayağına basar ve "Pardon" der. Sonra köylü otele gider, yine birisi çarpar ve "Pardon!" der. Sonra sinemaya gider ve birinin onu yere düşürmesine ramak kalır ve "Pardon" der.

"Bu güzel" der köylü. "Biz bu numarayı bilmiyorduk. İstediğini yap ve pardon de!" Böylece yanından geçen adama sert bir şekilde çarpar ve "Pardon!" der.

Pardon derken aslında ne yapıyorsun? Uykun bölündü, rüyada yürüyordun -rüya görüyor, hayal kuruyor olmalısın; kafanda bir şeyler olup bitiyordu- ve sonra birisini ezdin. Orası kalabalık olduğundan değil - orada kimse olmasaydı bile tökezleyecektin, o zaman bile birisini çiğneyecektin.

Konu sensin, senin bilinçsizliğin, senin bilinçsiz tavrın. Bir buddha pazaryerinde bile olsa tökezlemez, çünkü tam bir bilinçle hareket eder. Ne yaparsa yapsın, onu bilerek yapacaktır. Ve eğer senin ayağına basmışsa, bunu bilerek yapmış demektir; bunda bir amaç olması gerekir. Sırf uyanmana yardım etmek için olabilir; sırf seni uyandırmak için ayağına basmış olabilir ama orasının kalabalık olduğunu söylemeyecek, hiçbir açıklamada bulunmayacaktır.

Açıklamalar daima yanıltıcıdır. Mantıklı görünürler ama sahtedirler. Ancak bir şeyi gizlemek istediğin zaman açıklamada bulunursun. Bunu kendi yaşamında da gözleyebilirsin. Bu bir teori değil, herkesin deneyimlediği basit bir hakikattir - ancak bir şeyi gizlemek istediğin zaman açıklamada bulunursun.

Hakikat açıklama istemez. Ne kadar yalan söylersen, o kadar açıklama gerekir. İnsan bu kadar yalan söylediği için bu kadar kutsal kitap var; o zaman yalanları gizlemek için açıklamalar gerekir. Bir açıklama yapmak zorundasın, o zaman bu açıklama da daha başka açıklama gerektirecek ve bu böyle devam eder. Bu, sonsuz bir gerilemedir. Ve son açıklamayla bile hiçbir şey açıklığa kavuşmaz, temeldeki yalan bir yalan olarak kalır -

sadece açıklayarak bir yalanı hakikate dönüştüremezsin. Sen öyle düşünebilirsin ama açıklamalarla hiçbir şey açıklanmaz.

Bu bir kez olmuş: Nasrettin Hoca ilk kez uçağa binmiş ve korkuyormuş ama bunu kimsenin bilmesini istemiyormuş, ilk hava yolculuğunda herkesin başına gelir. Kimse bunun ilk yolculuğu olmasını istemez. Hoca kayıtsız davranmak istediği için cesaretli yürür. O cesaret bir açıklamaydı: "Hep uçakla seyahat ederim." Sonra koltuğuna oturmuş ve sırf kendini rahatlatmak için bir şey söylemek istemiş, çünkü konuşmaya başladığında cesaret toplarsın; konuştuğunda daha az korkarsın.

Bu nedenle Nasrettin yanında oturan yolcuyla konuşmuş. Pencereden bakmış ve "Bak, ne kadar yüksek! İnsanlar karınca gibi görünüyor" demiş.

"Efendim, henüz havalanmadık. Onlar karınca" demiş yanındaki adam.

Açıklamalar hiçbir şeyi gizleyemez. Tersine açığa çıkarırlar. Eğer bakabiliyorsan, eğer gözlere sahipsen, her açıklama şeffaftır. Hoca sessiz kalsaydı daha iyi olurdu. Fakat sessizliği açıklama olarak kullanma. Açıklama olarak işe yaramaz. Senin sessizliğin açıklayıcıdır ve kelimelerin açığa çıkaracaktır - en iyisi yalancı olmamak! O zaman hiçbir açıklamaya ihtiyacın kalmaz. Açık yürekli olmak daha iyidir - en kolay şey içten ve dürüst olmaktır. Eğer korkuyorsan, "Korkuyorum" demek daha iyidir ve gerçeği kabul ettiğinde korkun yok olacaktır.

Kabullenme büyük bir mucizedir. Korktuğunu kabul ettiğin ve "Bu benim ilk seyahatim" dediğin zaman birden üzerinde bir değişimin gerçekleştiğini hissedeceksin. Temel korku, korku değildir; temel korku, korkunun korkusudur - kimse korktuğumu bilmemeli. Kimse benim korkak olduğumu bilmemeli. Fakat yeni bir durum karşısında herkes korkar ve yeni bir durumda cesur olmak aptallıktır. Korkak davranmak sadece durum çok yeni olduğu için zihnin cevaplar veremiyor, geçmiş cevaplar veremiyor, o yüzden titriyorsun demektir. Fakat bu iyi! Neden zihinden bir cevap almaya çalışıyorsun? Titre ve cevabın mevcut bilinç halinden gelmesine izin ver. Duyarlısın, hepsi bu; bu duyarlılığı açıklamalarla öldürme.

Bir dahaki sefere açıklama bulmaya çalıştığında, tetikte ol. Ne yapıyorsun? Bir şeyi gizlemeye mi çalışıyorsun? Bir şeyi örtbas etmeye mi çalışıyorsun? Böyle bir şeyin hiçbir faydası olmayacak.

Yeni zengin bir adam çok pahalı, çok ayrıcalıklı bir plaja gitmiş ve sırf etrafındaki insanları etkilemek için deli gibi para harcıyormuş. Ertesi gün karısı yüzerken boğulmuş. Kadın sahile taşınıp kalabalık toplanınca, "Ne yapıyorsunuz?" diye sormuş adam.

"Karma suni teneffüs yapacağız" demiş adamın biri.

"Asla" demiş adam, "gerçek olanı yapın. Neyse parası ödeyebilirim."

Yaptığın veya yapmadığın, söylediğin ya da söylemediğin her şeyi seni açığa vurur. Etrafında hep aynalar var. Her insan bir aynadır, her durum bir aynadır - ve kimi kandırdığını sanıyorsun? Kandırmak alışkanlık haline geldiğinde, en nihayetinde kendini kandırmış olacaksın, başkasını değil. Aldatmacalarla boşa geçirdiğin kendi hayatın.

Chuang Tzu şöyle der: Açıklamalar içten olmadığını, güvenilir olmadığını gösterir.

Eğer bir ağabey
basarsa küçük kardeşinin ayağına,
"Afedersin!" der hepsi bu kadar.

İki kardeş... İlişki daha yakın olduğunda, diğer kişi yabancı değildir. O zaman açıklama gerekmez, ağabey sadece pardon der. Suçu kabul eder. "Farkında değildim" der. Sorumluluğu başkasına atmıyor, onu kabul ediyor ve hepsi bu. İlişki daha yakındır.

Eğer bir ebeveyn çocuğunun ayağını çiğnerse bir şey söylenmez bile.

Gerek yoktur, ilişki daha da yakın, daha da derindir. Sevgi vardır ve o sevgi yetecektir. Yerine bir şey, açıklama, özür gerekmez.

En büyük nezaket her türlü resmiyetten uzaktır,
kusursuz davranış endişeden uzaktır.
Kusursuz bilgelik plansızdır.
Kusursuz sevgi gösterişsizdir.
Kusursuz samimiyet sunmaz en ufak güvence.

Fakat bütün bu kusursuzluklar tek bir şeyi gerektirir - o da kendiliğinden farkındalıktır; yoksa hep sahte paralara sahip olacaksın, hep sahte yüzlere sahip olacaksın. Samimi olabilirsin ama eğer çaba göstermen gerekiyorsa, o samimiyet de biçimseldir.

Sevgi dolu olabilirsin ama eğer sevgin çaba gerektiriyorsa, eğer sevgin Dale Carnegie'nin Dost Kazanma ve İnsanları Etkileme Sanatı kitabında bahsettiği gibi bir sevgiyse, eğer o tip bir sevgi söz konusuysa, gerçek olamaz. Onu sen idare ediyorsun. O zaman dostluk bile iştir.

Dale Carnegie'lere dikkat et; bunlar tehlikeli insanlardır, gerçek ve içten olan her şeyi

yok ederler. Sana dost edinmenin yollarını gösterirler; sana numaralar, teknikler öğretirler, sana beceri kazandırırlar, sana uzmanlık verirler.

Fakat sevginin uzmanlığı yok, olamaz. Sevgi eğitim gerektirmez ve dostluk öğrenmen gereken bir şey değil. Öğrenilmiş bir dostluk, dostluk değil sadece sömürü olur - karşındakini sömürüyor ve kandırıyorsun. Sen içten değilsin, bu bir iş ilişkisi.

Fakat Amerika'da her şey iş haline geldi, dostluk ve sevgi de - ve Dale Carnegie'nin kitapları Incil'den sonra milyonlarca kopya, yüzlerce baskı sattı.

Kimse nasıl arkadaş olunacağını bilmiyor, öğrenilmesi gerekiyor. Eninde sonunda sevgi için kolejler, kurslar, postayla bile öğrenip uygulayabileceğin dersler olacak. Sorun şu ki, bunu başardığın takdirde tamamen kaybolmuş olacaksın, çünkü gerçek asla başına gelmeyecek, kapı tümüyle kapanacak. Bir kez belli bir şeyde etkin hale geldiğinde, zihin direnir. Zihin şöyle der: Bu kestirme yol ve sen bunu gayet iyi biliyorsun, neden başka bir yol seçmiyorsun?

Zihin daima en az dirençten yanadır. Bu yüzden akıllı insanlar asla sevemezler. O kadar akıllıdırlar ki yönlendirmeye başlarlar. Kalplerinden geçeni söylemezler, cazip gelecek olanı söylerler. Diğer insana bakarlar ve onun ne söylenmesini istediğini görürler. Kalpten konuşmazlar, sadece diğerinin kandığı bir durum yaratırlar.

Kocalar karılarını aldatıyor, kadınlar kocalarını aldatıyor, dostlar dostlarını kandırıyor... Bütün dünya bir düşman topluluğuna dönüştü. Sadece iki tip düşman vardır: kandıramadıkların ve kandırabildiklerin. Tek fark budur. O zaman hayatında nasıl coşku olabilir?

Bu bir eğitim değildir... Sahicilik okumayla gelemez, sahicilik farkındalıkla gelir - eğer farkındaysan, bilinçli yaşıyorsan. Farkı gör: Bilinçli yaşamak açık yaşamak, gizlenmemek, oyunlar oynamamak demektir. Uyanık olmak savunmasız olmak demektir ve her ne olacaksa olur. Bunu kabul edersin ama asla ödün vermezsin, asla bilincinden vazgeçerek herhangi bir şeyi satın almazsın. Tümüyle tek başına kalsan bile, tek başına kalmayı kabul edeceksin ama bilinçli şekilde uyanık olmak isteyeceksin. Ancak bu uyanıklıkta gerçek din meydana gelmeye başlar.

Sana bir hikâye anlatacağım:

Olay eski zamanlarda geçiyor: Aynı zamanda astrolog olan bir kral varmış. Kral yıldızları incelemeye çok derin bir ilgi duyuyormuş. Gelecek yılın hasadının tehlikeli olacağını fark ettiği için birden kralın yüreğinde bir korku yükselmiş. Gelecek yılın ürününü

yiyecek herkes delirecekmiş. Bunun üzerine akıl hocası ve danışmanı olan başvekilini çağırmış ve ona bunun gerçekleşeceğini, bunun kesin olduğunu anlatmış. "Yıldızlar açık. Kozmik ışınların birleşimi öyle ki, bu yılın hasadı zehirli olacak. Bu çok ender olur, bin yılda bir ama bu yıl olacak ve yiyen herkes delirecek. Öyleyse ne yapmalıyız?" demiş.

Başvekil, "Herkese geçen yılın ürününden vermemiz imkânsız ama bir şey yapılabilir. Biz ikimiz geçen yılın hasadıyla yaşayabiliriz. Geçen yılın hasadı toplanıp el konabilir. Sorun yok, sizin ve benim için yeterli olur" demiş.

"Bu bana cazip gelmiyor" demiş kral. "O zaman benim sadık insanlarımın hepsi delirecek - kadınlar, azizler ve bilgeler, sadık uşaklar, bütün kullarım, çocuklar bile ve dışarıda kalmak hoşuma gitmez. Seni ve kendimi kurtarmaya değmez; bu sorunu çözmez. Herkesle birlikte delirmeyi yeğlerim. Fakat başka bir önerim var. Ben senin başını delilik mührüyle işaretleyeceğim ve sen de benim başımı delilik mührüyle işaretleyeceksin."

"Fakat" demiş başvekil, "bunun kimseye ne faydası olacak?"

"Duyduğuma göre" demiş kral, "bilgeliğin kadim şartlarından biriymiş, o yüzden deneyelim. Herkes delirdikten sonra, biz delirdikten sonra, ne zaman senin alnına baksam deli olduğumu hatırlayacağım. Sen de ne zaman benim alnıma baksan, deli olduğunu hatırlayacaksın."

Başvekilin kafası daha da karışmış; "iyi de bunun ne faydası olacak?" demiş.

"Bilge insanlardan deli olduğunu hatırladığın takdirde artık deli olmadığını duydum" demiş kral.

Bir deli, deli olduğunu hatırlayamaz. Cahil bir insan cahil olduğunu hatırlayamaz. Rüyadaki bir insan rüya gördüğünü hatırlayamaz. Eğer rüyalarında uyanır ve rüya gördüğünü bilirsen, rüya biter, tamamen uyanıksındır. Cahil olduğunu anlayabilirsen, cehalet gider. Cahil insanlar bilge olduklarına inanmaya devam ederler ve deliler de bir tek kendilerinin aklı başında olduğunu düşünürler. Birisi gerçekten bilge olduğunda, cehaletini fark etmek suretiyle böyle olur. O yüzden kral,

"Böyle yapacağız" demiş.

Ne olduğunu bilmiyorum, hikâye burada bitiyor ama anlamlı.

Bütün dünya deliyken ancak uyanıklığın faydası dokunabilir, başka bir şeyin değil. Kendini dışarıda tutmak, Himalayalar'a gitmek pek işe yaramaz. Herkes deliyken, sen de delireceksin, çünkü sen de herkesin ayrılmaz parçasısın; bu bir bütünlük, organik bir

tamlıktır.

Kendini nasıl ayırabilirsin? Nasıl Himalayalar'a gidebilirsin. Derinlerde bütünün parçası olarak kalırsın. Himalayalar'da yaşarken bile arkadaşlarını hatırlayacaksın. Rüyalarına girecekler, onları düşüneceksin, senin hakkında ne düşündüklerini merak edeceksin - ilişkili olmaya devam edersin.

Dünyanın dışına çıkamazsın. Dünya dışında bir yer yok, dünya tek bir kıtadır. Kimse bir ada olamaz - adalar bile en dipte kıtayla birleşiktir. Sen sadece yüzeyde ayrı olduğunu düşünebilirsin ama kimse ayrı olamaz.

Kral gerçekten bilgeydi. "Faydası olmayacak. Ben dışarıda kalmayacağım, içeride olacağım ve yapacağım şey de bu. Deli olduğumu hatırlamaya çalışacağım, çünkü deli olduğunu unuttuğun zaman, o zaman gerçekten delisindir. Yapılması gereken budur" dedi.

Nerede olursan ol kendini, ne olduğunu hatırla; olduğun şeye ilişkin bu bilinç bir süreklilik olmalı. İsmin değil, sınıfın değil, milletin değil, bunlar boş şeyler, kesinlikle faydasız şeylerdir. Sadece ne olduğunu hatırla; bunun unutulmaması gerekir. Hinduların öz hatırlama dediği, Buddha'nın doğru farkındalık dediği, Gurdjieff'in kendini hatırlamak dediği, Krişnamurti'nin farkındalık dediği şey budur.

Meditasyonun en önemli kısmı budur, olduğum şeyi hatırlamak. Yürürken, otururken, yerken, konuşurken, şunu hatırla:

Ben varım. Bunu asla unutma. Zor olacak, çok güç olacak. Başta unutup duracaksın; aydınlandığını hissedeceğin münferit anlar olacak, sonra kaybolacak. Fakat mutsuz olma; münferit anlar bile çoktur. Devam et, ne zaman hatırlayabiliyorsan, o zaman tekrar hatırla, ipin ucunu yeniden yakala. Unuttuğun zaman endişelenme - tekrar hatırla, ipliği yeniden yakala; yavaş yavaş boşluklar azalacak, aralar azalmaya başlayacak, bir süreklilik oluşacak.

Bilincin sürekli olduğunda, zihni kullanmana gerek kalmaz. O zaman planlama yoktur, o zaman zihninle değil bilincinle hareket edersin. O zaman özre gerek yoktur, açıklamaya gerek yoktur. O zaman sen neysen o'sun, gizleyecek bir şey yok. Her neysen o'sun. Başka bir şey yapamazsın. Ancak sürekli bir hatırlama hali içinde olabilirsin. Bu hatırlama, bu farkındalık yoluyla gerçek din gelir, gerçek ahlak gelir.

En büyük nezaket

her türlü resmiyetten uzaktır.

Resmi olmadığın zaman, kimse yabancı değildir. İster pazaryerinde dolaş ister kalabalık bir caddede, kimse yabancı değildir, herkes dosttur. Sadece dost da değil, gerçekten de herkes senin bir uzantındır. O zaman resmiyete gerek yoktur. Kendi ayağıma basarsam -ki bu zor- özür dilemeyeceğim ve kendime, "Bu çarşı çok kalabalık!" demeyeceğim. Senin ayağına bastığımda, kendi ayağıma basıyorum.

Tümüyle uyanık bir zihin bilincin tek, yaşamın tek, varlığın tek, varoluşun tek olduğunu; parçalanmış olmadığını bilir. Orada çiçek açan ağaç, farklı bir biçimdeki ben'dir; orada duran kaya farklı bir biçimdeki ben'dir. O zaman varoluşun bütünü organik bir birlik haline gelir - organik, içinden yaşam akıyor, mekanik değil. Mekanik bir birlik farklı bir şeydir - ölüdür.

Bir araba mekanik bir bütünlüktür, içinde yaşam yoktur ve bu yüzden bir parçayı başka bir tanesiyle değiştirebilirsin. Her parça değiştirilebilirdir. Bir insanın yerine başkasını koyabilir misin? İmkânsız! Bir insan öldüğünde benzersiz bir olay gerçekleşir; insan tamamen yok olur, yerine başkasını koyamazsın. Kocan veya karın öldüğünde, onu nasıl yenileyeceksin? Başka bir kadınla evlenebilirsin ama bu başka birisi olacak, buna yerine koymak denemez. Ve birincinin gölgesi daima orada olacak; birinci unutulamaz, daima orada olacaktır. Bir gölge haline gelebilir ama sevginin gölgeleri bile son derece önemlidir.

Bir insanı yenileyemezsin, yolu yoktur. Eğer mekanik bir birlikse, o zaman zevceler değiştirilebilir parçalardır, yedek zevce sahibi bile olabilirsin. Onları deponda tutabilir, karın öldüğünde yerine depodakini koyabilirsin.

Batı'da olan bu. Teknik açıdan düşünmeye başladılar. O yüzden artık hiçbir şeyin sorun olmadığını söylüyorlar - bir eş öldüğünde başka bir tanesini alırsın; bir koca artık yoksa, yerine başka bir tane koyarsın. Batı'da evlilik mekanik bir birlik, bu yüzden boşanma mümkün. Doğu boşanmayı reddeder, çünkü evlilik organik bir birliktir. Canlı bir insanın yerine başkasını nasıl koyabilirsin? Bir daha asla yeniden olmayacak, o kişi nihai gizemin içinde yok oldu.

Yaşam organik bir birliktir. Bir bitkinin yerine başkasını koyamazsın, çünkü her bitki benzersizdir, başka bir tane bulamazsın, aynısı bulunamaz. Yaşam benzersizlik özelliğine sahiptir. Küçük bir kaya bile benzersizdir - benzer bir kaya bulmak için bütün dünyayı dolaşabilirsin ama bulamayacaksın. O kayanın yerine başkasını nasıl koyabilirsin? Organik

bütünlükle mekanik bütünlük arasındaki fark budur. Mekanik bütünlük parçalara bağlıdır; parçalar değiştirilebilir, benzersiz değildirler. Organik bütünlük bütüne bağlıdır, parçalara değil. Parçalar aslında parça değildir, bütünden ayrı değildirler - hepsi birdir, değiştirilemezler.

İçsel varlığının içsel alevine karşı uyanık olduğunda birden bir ada olmadığını, devasa bir kıta, sınırsız bir kıta olduğunu anlarsın. Seni ondan ayıran sınırlar yoktur. Bütün sınırlar sahtedir, hayal ürünüdür. Bütün sınırlar zihindedir; varoluşta sınırlar yoktur.

O zaman yabancı kim? Birisinin ayağına bastığında, o sen'sin; kendi ayağına bastın. Hiçbir özre gerek yok, açıklamaya gerek yok. Başka kimse yok, sadece insan var. O zaman yaşamın gerçek, sahici, kendiliğinden olur; o zaman resmiyet yoktur, o zaman hiçbir kurala uymazsın. Nihai kuralı öğrenmişsindir. Artık kurallarla gerek yoktur. Sen kural oldun - artık kuralları hatırlamaya gerek yoktur.

En büyük nezaket
her türlü resmiyetten uzaktır.

Nazik insanlara baktın mı? Onlardan daha egoist insan bulamazsın. Kibar birine bak, duruşuna, konuşmasına, bakışına, yürüyüşüne; kibar görünmek için her şeyi ayarlamıştır ama içte ego yönlendirir.

Sözde alçakgönüllü insanlara bak. Önemsiz insanlar olduklarını söylerler, ama bunu söylerken onların gözlerinin içine, kendini ortaya koyan egoya bak. Ve bu çok kurnaz bir egodur, çünkü, "Ben önemli biriyim" dediğinde herkes sana karşı olacak ve herkes sana haddini bildirmeye çalışacak. "Ben hiç kimseyim" dediğinde, herkes senden yanadır, kimse sana karşı değildir.

Nazik insanlar çok kurnaz, akıllıdırlar. Ne söyleyeceklerini, ne yapacaklarını bildiklerinden seni sömürebilirler. "Ben birisiyim" dediklerinde herkes onlara karşı olacağından çatışma doğar, çünkü herkes o insanın bencil olduğunu düşünür. O zaman insanları sömürmek zor olacaktır, çünkü herkes sana kapalı, karşıdır. "Ben hiç kimseyim, senin ayağının tozuyum" dediğinde kapılar açılır ve sömürebilirsin. Bütün görgü kuralları, kültür gelişmiş bir kurnazlık tipidir; sömürüyorsun.

En büyük nezaket
her türlü resmiyetten uzaktır.

Konfüçyüs, Chuang Tzu'nun ustası Lao Tzu'yu görmeye gelir. Konfüçyüs biçimsel nezaketin simgesiydi. Dünyadaki en büyük biçimciydi, dünya bu kadar büyük bir biçimci daha tanımamıştır. Sırf terbiye, resmiyet, kültür, görgüydü. Konfüçyüs, Lao Tzu'yu, zıt kutbu görmeye gelir.

Konfüçyüs çok yaşlıydı, Lao Tzu o kadar yaşlı değildi. Dolayısıyla geleneklere göre Konfüçyüs girdiğinde, Lao Tzu'nun onu karşılamak için ayağa kalkmış olması lazım. Fakat Lao Tzu yerinden kalkmaz. Bu kadar büyük, bütün ülkede alçakgönüllülüğüyle tanınan bir ustanın bu kadar nezaketsiz davrandığına inanmak Konfüçyüs için imkânsızdı. Bu konuyu konuşmak zorundaydı.

"Bu doğru değil" der derhal, "ben senden büyüğüm."

Lao Tzu kahkahalarla güler ve "Kimse benden büyük değil. Ben her şey var olmadan önce vardım. Konfüçyüs, biz aynı yaştayız, her şey aynı yaşta. Ahretten beri var olduk, o yüzden bu yaşlılık yükünü taşıma. Otur" der.

Konfüçyüs'ün bazı sorular sorması gerekiyordu: "Dindar bir insan nasıl davranmalı?" diye sorar.

"Nasıl işin içine girdiğinde" der Lao Tzu, "din yoktur. Nasıl, dindar bir insan için bir soru değildir. Nasıl, dindar olmadığını ama dindar biri gibi davranmak istediğini gösterir - bu yüzden nasıl diye soruyorsun."

Bir sevgili nasıl sevmek gerektiğini sorar mı? Sever! Ancak daha sonra âşık olduğunun farkına varır. Sevgili gittiği zaman âşık olduğunun farkına varmış olabilir. Sadece sever. Oluverir. Kendiliğinden olan bir şeydir, yapılan değil.

Konfüçyüs ne sorduysa Lao Tzu öyle bir şekilde karşılık verir ki, Konfüçyüs çok rahatsız olur: "Bu adam tehlikeli!" Geri döndüğünde öğrencileri, "Ne oldu, nasıl bir adam bu Lao Tzu?" diye sorarlar.

"Yanına yaklaşmayın" der Konfüçyüs. "Tehlikeli yılanlar görmüş olabilirsiniz ama bu adamın yanında hiç kalırlar. Yırtıcı aslanları duymuş olabilirsiniz, bu adamın yanında hiç kalırlar. Bu adam yeryüzünde dolaşan bir ejderha, denizde yüzebilir, gökyüzünün en ucuna gidebilir - çok tehlikeli. Bizim gibi küçük insanlara göre değil, biz çok küçüğüz. Tehlikeli, bir uçurum kadar dipsiz. Yanına yaklaşmayın yoksa başınız döner ve düşebilirsiniz. Ben bile sersemledim. Ne dediğini anlayamadım, adam kavrama gücünün ötesinde."

Onu resmiyet yoluyla anlamaya çalışırsan, Lao Tzu'nun kavrayışın ötesinde olması kaçınılmazdır; yoksa basit bir insandır. Fakat Konfüçyüs için zordu, anlaması neredeyse imkânsızdı, çünkü Konfüçyüs biçimler yoluyla görür, Lao Tzu hiçbir biçime ve resmiyete sahip değildir. İsimsiz, hiçbir biçim olmadan, sonsuzda yaşar.

En büyük nezaket
her türlü resmiyetten uzaktır.

Lao Tzu oturuyordu; Konfüçyüs onun ayağa kalkmasını bekliyordu. Kim gerçekten kibardı? Konfüçyüs, kendisi daha yaşlı olduğu için Lao Tzu'nun ayağa kalkmasını ve kendisini karşılamasını, buyur etmesini bekliyordu; Konfüçyüs sadece egoisttir. Şimdi ego yaş, büyüklük biçimine girmiştir.

Fakat Konfüçyüs, Lao Tzu'nun gözlerine dosdoğru bakamadı, çünkü Lao Tzu haklıydı. Biz aynı yaştayız, diyordu. Gerçekten de aynı yaştayız. Benim içimde akan yaşam, senin içinde akanla aynı. Sen benden üstün değilsin, ben senden üstün değilim. Üstünlük ve aşağılık söz konusu değil ve büyüklük ve yaşça küçük olmak söz konusu değil. Sorun yok, biz bir'iz.

Keşke Konfüçyüs gözlere bakabilseydi ve o gözlerin ilahi olduklarını görebilseydi. Fakat kendi gözleri kanunlar, kurallar, kaideler, resmiyetlerle dolu bir insan adeta kördür, göremez.

Kusursuz davranış
endişeden uzaktır.

Düşünceli olduğun için kendini iyi idare edersin. İyi davranırsın çünkü düşüncelisindir.

Daha geçen gün bir adam bana geldi. "Sıçrama yapmak istiyorum. Sannyasin olmak istiyorum ama ailem var, çocuklarım koleje gidiyor ve onlara karşı büyük bir sorumluluğum var" dedi.

Düşünceli bir insan. Yerine getirmesi gereken bir görevi var ama sevgisi yok. Görev endişedir; yapılması gereken bir şey açısından düşünür çünkü öyle beklenir, çünkü "Eğer terk edersem insanlar ne der?" insanların ne diyeceği kimin umurunda? Egonun. "İnsanlar ne der? O yüzden önce görevlerimi yerine getireyim."

Ben asla kimseye terk etmesini, vazgeçmesini söylemem ama insanın görev yüzünden bir ilişkinin içinde olmaması gerektiğinde ısrar ederim - çünkü o zaman bütün ilişki çirkindir. İnsan bir ilişkide sevgi yüzünden bulunmalı. O zaman bu adam, "Yerine

getirmem gereken bir görevim var" demezdi. "Şu anda gelemem. Çocuklarım büyüyor ve ben onları seviyorum ve onlar için çalışmaktan mutluyum" derdi.

O zaman bu bir mutluluk olacaktı. Şimdi mutluluk değil, yük. Bir yük taşıdığında, sevgini bile yüke dönüştürdüğünde, mutlu olamazsın. Ve eğer sevgini yüke dönüştürdüysen, ibadetin de yük olacak, meditasyonun da yük olacak. O zaman, "Bu guru, bu üstat yüzünden, yakayı ele verdim ve şimdi bunu yapmak zorundayım" diyeceksin. Senden, senin bütünlüğünden kaynaklanmayacak; bir akış olmayacak.

Neden endişeleniyorsun? Eğer sevgi varsa, nerede olursa olsun yük yoktur. Ve eğer çocuklarını seviyorsan, onları terk etsen bile, anlayacaklardır. Eğer çocuklarını sevmiyorsan ve onlara hizmet etmeyi sürdürüyorsan, asla anlamayacaklar ve bunların sadece yapmacık şeyler olduğunu bilecekler.

Bu oluyor. İnsanlar beni görmeye geliyor ve "Hayatım boyunca çalıştım ve kimse bana teşekkür bile etmiyor" diyorlar. Birisi sana nasıl minnettarlık duyabilir? Onları yük gibi taşıyordun. Sevginin varlığını küçük çocuklar bile anlar ve senin yalnızca görevini yerine getirdiğini de iyi anlarlar. Görev çirkindir, görev şiddet taşır; ilgini gösterir ama içinden geldiğini göstermez.

Kusursuz davranış endişeden uzaktır.

Her ne yapılıyorsa, sevgiden yapılır - o zaman dürüst değilsin çünkü dürüstlük yarar sağlar, dürüstsün çünkü dürüstlük güzeldir.

İşadamları bile eğer dürüstlük yarar sağlıyorsa dürüsttürler. Dürüstlüğün en iyi politika olduğunu söylerler. Dürüstlük gibi güzel bir şeyi nasıl yok eder ve en iyi politikaya dönüştürürsün? Politika siyasettir, dürüstlük dindir.

Yaşlı bir adam ölüm döşeğindeymiş, ölüyormuş. Oğlunu çağırmış ve "Artık ölüyorum, sana sırrımı söylemeliyim. İki şeyi her zaman hatırla - ben bu şekilde başarıya ulaştım. Birincisi, bir söz verdiğin takdirde, o sözü tut. Bedeli ne olursa olsun dürüst ol ve sözünü tut. Bu benim kuralım oldu, bu şekilde başarılı oldum. Ve ikinci şey, asla hiçbir söz verme" demiş.

Bir işadamı için din bile bir politikadır, bir politikacı için din bile bir politikadır - her şey bir politikadır, sevgi bile bir politikadır. Kral ve kraliçeler asla sıradan, halktan insanlarla evlenmezler. Neden? Politika yüzünden. Krallar başka prensesler, kraliçelerle evlenir ve ilgilenilen konu hangi ilişkinin krallık için daha kârlı olacağıdır. Eğer iki krallık akraba olurlarsa dost olacaklar, düşman olmayacaklar. Bu yüzden evliliğin kiminle yapılması

gerekir?

Hindistan'da eski günlerde bir kral birden çok, yüzlerce, hatta binlerce kadınla evlenirdi. Bu iş politikanın parçasıydı, bir güç ilişkileri ağı yaratabilsin diye bir güce sahip herhangi birinin kızıyla evlenirdi. Kızıyla evlendiğin kişi senin dostun olurdu, sana yardım ederdi.

Buddha'nın döneminde Hindistan'da iki bin krallık vardı. Dolayısıyla en başarılı kral, iki bin karısı olandı, her krallıktan bir eş. O zaman huzur içinde yaşayabilirdi, o zaman düşman olmazdı, kimse ona karşı düşmanca davranmazdı. O zaman bütün ülke bir aile gibiydi. Fakat böyle bir kaygı içindeyken sevgi nasıl var olabilir? Sevgi asla sonuçları düşünmez, asla sonuçları arzulamaz. Kendine yeter.

Kusursuz davranış endişeden uzaktır.
Kusursuz bilgelik plansızdır.

Bilge bir insan ânı yaşar, asla plan yapmaz. Ancak cahiller plan yapar ve cahil insan neyi planlayabilir? Cehaletine uygun plan yapar. Plan yapmasa daha iyi ederdi, çünkü cehaletten ancak cehalet doğar; karmaşadan ancak daha büyük karmaşa doğar.

Bilge bir insan ânı yaşar, hiçbir planı yoktur. Hayatı gökyüzünde süzülen bir bulut kadar özgürdür, bir hedefe ilerlemez, belirlenmemiştir. Gelecek için haritası yoktur, haritasız yaşar, haritasız hareket eder - çünkü asıl olay hedef değildir, asıl olay hareketin güzelliğidir. Asıl olay ulaşmak değildir, asıl olay yolculuktur. Hatırla, asıl olay yolculuk, yolculuğun kendisidir. O kadar güzeldir ki, hedefi neden dert edesin? Hedefi çok fazla dert edersen, yolculuğu kaçıracaksın ve yolculuk yaşamdır - hedef yalnızca ölüm olabilir.

Yolculuk yaşamdır ve sonsuz bir yolculuktur. En başından beri hareket halindesin - eğer bir başlangıç vardıysa. Bilenler başlangıç olmadığını söylerler; bu yüzden hareketinin başlangıcı yok, sonsuza kadar da hareket halinde olacaksın - ve eğer hedefe odaklıysan, kaçıracaksın. Bütün, yolculuktur, yoldur, sonsuz yoldur, asla başlamayan, asla bitmeyen. Gerçekten hedef yoktur - hedef kurnaz zihin tarafından yaratılır. Bütün bu varoluş nereye ilerliyor? Nereye? Hiçbir yere gitmiyor.

Sadece gidiyor ve gitmek çok güzeldir, bu yüzden varoluş yükten arınmıştır. Plan yoktur, hedef yoktur ve amaç yoktur. Bir iş değildir, bir oyundur, lila'dır. Her an hedeftir.

Kusursuz bilgelik plansızdır.
Kusursuz sevgi gösterişsizdir.

Sevgi olmadığı için göstermeye gerek vardır. Ne kadar az seversen, o kadar çok gösterirsin - sevgi varsa, göstermezsin. Bir koca eve karısı için bir hediyeyle geldiğinde, kadın ters bir şeyler olduğunu anlar. Adam çizgiyi aşmış olmalı, başka bir kadınla tanışmış olmalıdır. Şimdi bu hediye açıklamadır, bir bedeldir; yoksa sevgi öyle bir armağandır ki, başka hiçbir armağana gerek yoktur. Başka ne verebilirsin? Başka ne mümkün?

Fakat koca ne zaman bir şeyin ters gittiğini hissetse, onu yoluna koymak zorundadır. Her şeyin yeniden düzenlenmesi, dengelenmesi gerekir. Sorun budur - kadınların sezgileri o kadar güçlüdür ki, hemen anlarlar, hediyen onları kandıramaz. Bu imkânsızdır, çünkü kadınlar hâlâ sezgileriyle, mantığa aykırı zihinleriyle yaşıyorlar. Derhal sıçrarlar ve bir şeyin ters gittiğini anlarlar, yoksa bu hediye neden?

Ne zaman gösteri yapsan, içsel yoksulluğunu gösterirsin. Sannyas'ın bir gösteriye dönüşmüşse, meditatif değilsin; çünkü gerçeği var olduğunda öyle bir ışıktır ki onu göstermeye gerek yoktur. Evin aydınlandığında, bir ışık varken, komşulara gidip, "Bakın, bizim evimizde lamba var" demezsin. Fakat evin karanlıktayken komşularını aydınlık olduğuna ikna etmeyi çalışırsın. Onları ikna ederken kendini de bunun gerçek olduğuna ikna etmeye çalışırsın. Neden göstermek istiyorsun? Çünkü eğer diğeri ikna olursa, onun inancı senin de ikna olmanı sağlayacak.

Bir hikâye...

Nasrettin Hoca'nın güzel bir evi varmış ama herkes gibi o da sıkılmış. Güzel olup olmaması fark etmez; her gün aynı evin içinde yaşayınca sıkılmış. Ev güzelmiş, büyük bir bahçesi varmış, yüzme havuzu, her şey. Fakat sıkılmış, bir emlakçı çağırmış ve ona, "Satmak istiyorum. Bıktım, bu ev cehennem oldu" demiş.

Ertesi sabah satış ilanı gazetelerde çıkmış; emlakçı güzel bir ilan koymuş. Nasrettin Hoca ilanı tekrar tekrar okumuş ve o kadar ikna olmuş ki emlakçıyı aramış: "Bekle, satmak istemiyorum. İlanın beni o kadar derinden ikna etti ki, şimdi hayatım boyunca bu evi istediğimi, aynen bu evi aradığımı biliyorum" demiş.

Başkalarını sevgine inandırdığında, kendin de inanabilirsin. Fakat eğer sevgin varsa, gerek yoktur, bilirsin.

Bilgeliğe sahipsen, onu göstermeye gerek yoktur. Fakat sadece bilgiye sahipsen, gösterirsin, başkalarını inandırırsın ve onlar inandığında, sen de bilgi insanı olduğuna inanırsın. Bilgeliğe sahipsen, buna gerek yoktur. Tek bir insan inanmasa bile, o zaman bile sen eminsindir, sen tek başına yeterli kanıtsındır.

Kusursuz samimiyet sunmaz
en ufak güvence.

Bütün güvencelerin nedeni samimiyetsizliktir. Güvence verirsin, vaat edersin, "Bu kesin, bunu yapacağım" dersin. Sen güvence verirken, tam o anda samimiyetsizlik oradadır.

Kusursuz samimiyet hiçbir güvence vermez, çünkü kusursuz samimiyet farkındadır; birçok şeyin farkındadır. Öncelikle gelecek bilinemez. Nasıl güvence verebilirsin? Yaşam her an değişir, nasıl söz verebilirsin? Bütün güvenceler, bütün vaatler ancak bu an için olabilir, bir sonraki için değil. Bir sonraki an için hiçbir şey yapılamaz. Beklemek zorundasın.

Gerçekten samimiysen ve bir kadını seviyorsan, "Seni hayatım boyunca seveceğim" diyemezsin. Eğer bunu söylüyorsan, sen yalancının birisin. Bu güvence sahte. Fakat eğer seviyorsan, bu an yeterlidir. Kadın senden bütün hayatını istemeyecek. Eğer sevgi bu anda oradaysa, o kadar doyurucudur ki bir an birçok ömre bedeldir. Tek bir anlık sevgi sonsuzluktur; kadın sormayacak. Fakat hep soruyor, çünkü bu anda sevgi yok. O yüzden, "Ne güvence vereceksin? Beni hep sevecek misin?" diye soruyor.

Bu anda sevgi yok ve kadın güvence istiyor. Bu anda sevgi yok ve sen gelecek için güvence veriyorsun - çünkü ancak o güvence yoluyla bu anda kandırabilirsin. Güzel bir gelecek resmi yaratabilir ve şu anın çirkin resmini gizleyebilirsin. "Evet, seni sonsuza dek seveceğim. Bizi ölüm bile ayırama- yacak" dersin. Ne saçmalık! Ne samimiyetsizlik! Bunu nasıl yapabilirsin?

Bunu yapabiliyorsun ve o kadar kolay yapıyorsun ki, söylediğin şeyin farkında bile değilsin. Bir sonraki an bilinmez; nereye götüreceğini kimse bilemez, ne olacağını kimse bilemez.

Bilinemezlik gelecek oyununun parçasıdır. Nasıl güvence verebilirsin? En fazla, "Seni şu anda seviyorum ve şu anda bizi ölümün bile ayıramayacağını hissediyorum. Fakat bu, şu an için geçerli bir duygu. Bir güvence değil. Şu anda seni daima sevecekmişim gibi hissediyorum ama bu duygu bu âna ait, bir güvence değil. Gelecekte ne olacağını kimse bilemez.

Bu anla ilgili hiçbir şey bilmiyorduk, öyleyse başka anları nasıl bilebiliriz? Beklemek zorundayız. Böyle olması için, seni sonsuza kadar sevmem için dua edelim ama bu bir

güvence değil” diyebilirsin.

Kusursuz samimiyet hiçbir güvence veremez. Kusursuz samimiyet o kadar içtendir ki söz veremez. Şu anda ve burada ne verebiliyorsa onu verir. Kusursuz samimiyet şimdiki zamanda yaşar, gelecekle ilgili en ufak fikri yoktur.

Zihin geleceğe ilerler, varlık burada ve şimdi yaşar. Ve kusursuz samimiyet varlığa aittir, zihne değil. Sevgi, hakikat, meditasyon, samimiyet, sadelik, masumiyet, hepsi varlığa aittir. Zıtlıklar zihne aittir ve zihin zıtlıkları gizlemek için sahte paralar yaratır: güvence veren, vaatte bulunan sahte samimiyet; göreve verilen bir isimden ibaret olan sahte sevgi; sadece içsel çirkinliğin bir yüzü olan sahte güzellik. Zihin sahte paralar yaratır ve hatırla, senden başka kimse inanmaz.

Bugünlük yeter.

Bölüm 5 Sabah Üç

Nedir bu "sabah üç tane?"

Bir maymun terbiyecisi maymunlarına gider ve onlara şöyle der:
"Kestanelerinizle ilgili olarak: Sabah üç ve öğleden sonra dört ölçü alacaksınız. "

Buna bütün maymunlar öfkelenirler. "Tamam" der terbiye ci, "o halde size sabah dört vereceğim ve öğleden sonra üç. " Bu sefer memnun olurlar.

İki düzen aynıydı, kestanelerin sayısı değişmemişti. Fakat bir durum hayvanların hoşuna gitmemişti ve diğer durumda memnun olmuşlardı. Bakıcı nesnel koşulları yerine getirmek amacıyla kendi düzenini değiştirmeye gönüllü olmuştu. Bunu yaparak hiçbir şey kaybetmemişti!

Gerçekten bilge insan, taraf tutmadan sorunun her iki tarafını da dikkate alarak ikisini de Tao'nun ışığında görür.

Buna aynı anda iki yoldan gitmek denir.

Sabah üç kuralı: Chuang Tzu bu hikâyeyi çok severdi. Sık sık tekrarlardı. Pek çok anlam katmanına sahip güzel bir hikâye. Çok basit olduğu açık ama buna rağmen çok belirgin bir şekilde insan zihnini gösteriyor.

Anlaşılması gereken ilk şey, insan zihninin maymununki gibi olduğudur. İnsanın maymundan geldiğini keşfeden Darwin değildi. İnsan zihninin maymun zihniyle aynı kalıplara göre davrandığı görüşü uzun zamandır var. Ancak ender olarak maymunluğunu aştığın oluyor. Zihin hareketsiz olduğunda, zihin sessiz olduğunda, hatta gerçekte zihin bile olmadığında, maymunsu kalıbı aşarsın.

Maymunsu kalıp nedir? Öncelikle asla hareketsiz değildir. Ve sen sakin olmadıkça, hakikati göremezsin. O kadar çok sallanır, titrersin ki hiçbir şey görülmez. Açık algı imkânsızdır. Meditasyon sırasında ne yapıyorsun? Maymunu hareketsiz bir duruma sokuyorsun, meditasyonun bütün zorluklarının nedeni bu. Sen zihni sakinleştirmeye çalıştıkça, o daha fazla başkaldırıyor, daha fazla karışıklığa girmeye başlıyor, daha fazla huzursuzlaşıyor.

Hiç bir maymunun sessiz ve sakin durduğunu gördün mü? İmkânsız! Maymun hep bir

şey yer, bir şey yapar, daldan dala atlar, gevezelik eder. Senin yaptığın da bu. İnsan pek çok şey icat etti. Eğer yapacak hiçbir şey yoksa çiklet çiğner; eğer yapacak hiçbir şey yoksa sigara içer. Bunlar aptalca meşguliyetler, maymunca uğraşlardır. Meşgul kalabilmen için sürekli bir şey yapılması şarttır.

O kadar huzursuzsun ki huzursuzluğunun öyle ya da böyle meşgul edilmesi gerekir. Bu yüzden, sigaranın aleyhinde ne söylenirse söylensin bırakılamaz. Sigara ancak meditatif bir dünyada bırakılabilir, başka türlü olmaz. Ölüm, kanser, tüberküloz tehlikesi olsa bile bırakılamaz, çünkü bu iş sadece sigara içme meselesi değildir, huzursuzluğu açığa çıkarma meselesidir.

Mantralar söyleyen insanlar sigarayı bırakabilirler, çünkü onun yerine koyacak bir şey bulmuşlardır. Ram, Ram, Ram diye tekrarlamaya devam edebilirsin ve bu da bir nevi sigara içmeye benzer. Dudakların çalışıyor, ağzın çalışıyor, huzursuzluğun serbest kalıyor. Bu yüzden japa bir tür sigaradır; daha iyi bir tür, sağlık için daha az zararlı.

Fakat temelde olay aynı kalır, zihnin huzura kavuşamaz. Zihin bir şey yapmak zorundadır, yalnız uyanıkken değil, uykudayken bile. Bir gün karını veya kocanı uyurken seyret; iki-üç saat sessiz otur ve yüzü izle. İnsanı değil maymunu göreceksin. Uykuda bile bir sürü şey devam eder. Zihin meşguldür. Bu uyku derin olamaz, gerçekten gevşetici olamaz, çünkü çalışma devam ediyor. Gündüz devam eder, hiç ara yoktur; zihin aynı şekilde işlemeyi sürdürür. Sürekli bir iç gevezelik vardır; kendinle konuşmayı, içsel bir monologu sürdürürsün ve sıkılmana şaşırmamak lazım. Kendi kendini sıkıyorsun. Herkes sıkkın görünüyor.

Molla Nasrettin öğrencilerine bir hikâye anlatıyormuş - bunun gibi bir gün olsa gerek. Birden yağmur başlamış ve oradan geçen biri yağmurdan korunmak için Nasrettin'in öğrencileriyle konuştuğu sundurmanın altına girmiş. Yağmurun durmasını bekliyormuş ama kulak misafiri olmadan edememiş.

Nasrettin inanılması güç hikâyeler anlatıyormuş. O kadar saçma şeyler söylüyormuş ki, adam birçok kez lafa karışmamak için kendini zor tutmuş. Fakat düşünmüş taşınmış, "Beni ilgilendirmez. Ben yağmur yüzünden bu sundurmanın altındayım ve yağmur durur durmaz gideceğim. Araya girmeme gerek yok" demiş. Fakat öyle bir an gelmiş ki dayanamamış, kendini tutamamış. "Bu kadar yeter" diye lafa karışmış. "Afedersiniz, beni ilgilendirmez ama artık fazla ileri gittiniz!"

Önce hikâyeyi anlatayım, bu adamın kendini tutamadığı bölümü...

Nasrettin, "Olay gençlik günlerimde, Afrika'nın, Karanlık Kıta'nın ormanlarında geçiyor. Bir gün hemen beş metre öteme birden bir aslan fırladı. Silahım yoktu, hiçbir korunmam yoktu ve ormanda yalnızdım. Aslan gözünü dikti ve bana doğru yürümeye başladı" diyormuş.

Öğrenciler çok heyecanlıymış. Nasrettin bir an durmuş ve yüzlerine bakmış. O zaman bir öğrenci, "Bizi bekletme, ne oldu?" demiş.

"Aslan yaklaştıkça yaklaştı, bir metre uzağıma geldi" demiş Nasrettin.

"Daha fazla bekletme. Ne olduğunu anlat" demiş başka bir öğrenci.

"O kadar basit, o kadar mantıklı ki sonucu kendiniz de çıkarabilirsiniz. Aslan atladı, beni öldürdü ve yedi!" demiş.

Bu noktada, yabancı kendini tutamamış. "Bu kadar yeter. Sen ne diyorsun? Aslan seni öldürdü ve yedi ve sen burada canlı oturuyor musun?" demiş.

Nasrettin adama bakmış, gözünü dikmiş ve "Ha, ha, buna canlı olmak mı diyorsun?" demiş.

İnsanların yüzlerine bak, onun ne demek istediğini anlayacaksın. Buna canlı olmak mı diyorsun? Sıkıntıdan patlamış bir halde, sürükleyerek...

Bir keresinde adamın biri Nasrettin'e, "Çok yoksulum. Neredeyse imkânsız, artık hayatta kalmak âdeta imkânsız görünüyor. Altı çocuğum ve karım, dul bir kız kardeşim, yaşlı annem ve babam, büyük bir ailem ve akrabalarım var. Giderek zorlaşıyor. Bir şey önerebilir misin? İntihar mı etmeliyiz?" diye sormuş.

"İki şey yapabilirsin" demiş Nasrettin, "ve ikisinin faydası olacaktır. Birincisi, ekmek pişirmeye başla, çünkü insanlar yaşamak zorunda ve yemek zorundalar, hep bir işin olur."

"Ve öteki?" diye sormuş adam.

"Ölüler için kefen yapmaya başla" demiş Nasrettin, "çünkü hayatta olan insanlar ölecekler. Bu iş hep devam edecek. Bu iki iş iyi - ekmek ve ölüler için kefen."

Bir ay sonra adam geri gelmiş. Daha da umutsuz, çok üzgün görünüyormuş ve "Hiçbir şeyin faydası yokmuş gibi geliyor. Sahip olduğum her şeyi işe koydum, önerdiğin gibi, ama her şey aleyhimde görünüyor" demiş.

"Bu nasıl olabilir?" demiş Nasrettin, "insanlar hayattayken ekmek yemek zorunda ve öldüklerinde de akrabalarının kefen satın alması gerekir."

“Fakat anlamıyorsun” demiş adam. “Bu köyde kimse hayatta değil ve kimse hiç ölmüyor. Tek yaptıkları sürüklemek.” Herkes sadece kendini sürüklüyor, kimse canlı değil ve kimse hiç ölmüyor, çünkü ölmek için insanın önce canlı olması gerekir. İnsanlar sadece sürüklüyor. Yüzlerine bak -başkalarının yüzüne bakmaya gerek yok, aynaya bak, sürüklemenin ne anlama geldiğini göreceksin- ne canlı ne de ölü. Hayat çok güzel, ölüm de güzel - sürüklemek çirkin.

İyi de neden bu kadar yüklenmiş duruyorsun? Çünkü zihnin sürekli gevezelik etmesi enerjiyi yok eder. Zihnin sürekli gevezeliği varlığında sürekli bir sızıntıdır. Enerji dağılır. Kendini canlı, genç, diri hissetmeni sağlayacak enerjiye asla sahip değilsin ve eğer genç ve diri ve hayat dolu değilsen, ölümün de çok sıkıcı bir iş olacak.

Yoğun şekilde yaşayan, yoğun şekilde ölür ve ölüm yoğun olduğunda, kendine has bir güzelliği vardır. Tam manasıyla yaşayan, tam manasıyla ölür ve bütünlüğün olduğu yerde güzellik vardır. Ölüm, ölüm yüzünden değil, sen hiç doğru yaşamadığın için çirkindir. Eğer hiç canlı olmadıysan, güzel bir ölümü hak etmemişsindir. Hak edilmesi gerekir. İnsanın öyle bir şekilde, o kadar tam ve bütün yaşaması gerekir ki, parçalar halinde değil bütünüyle ölebilsin. Bir parça ölür, sonra başka bir parça, sonra başka bir parça ve ölümün yıllar sürer. Bütün olay çirkinleşir. İnsanlar canlı olsaydı, ölüm güzel olurdu. Bu içsel maymun canlı olmana izin vermez ve bu içsel maymun güzel ölmene de izin vermeyecektir. Bu sürekli gevezeliğin durdurulması gerekir.

Gevezelik nedir, ihtilaf konusu nedir? İhtilaf konusu zihinde devam eden sabahki üç kestanedir. Zihnin içinde ne yapıyorsun? Sürekli düzenlemeler yapıyorsun: bunu yapmak, şunu yapmamak, bu evi yapmak, o evi yıkmak; daha fazla kâr olacağı için şu işten bu işe geçmek; bu kocayı veya bu karıyı değiştirmek. Ne yapıyorsun? Sadece düzenlemeleri değiştiriyorsun.

Chuang Tzu, sonunda, en nihayetinde, toplama bakabilirsen, toplamın daima aynı olduğunu söylüyor. Toplam yedidir. Sana ister sabah üç ve akşam dört ölçü kestane verilsin ister tersi -dört ölçü sabah ve üç ölçü akşam- toplam daima aynıdır.

Bunu anlayamayabilirsin ama bir dilenci veya bir imparator öldüğünde, toplamları aynıdır. Dilenci sokakta yaşadı, imparator saraylarda yaşadı, ama toplam aynıdır. Zengin bir insan, yoksul bir insan, başarılı bir insan ve başarısız bir insan, toplam aynıdır. Yaşamda toplama bakabilirsen, o zaman Chuang Tzu’nun sabah üç kestaneyle neyi kastettiğini anlayacaksın.

Ne olur? Yaşam tarafsız değildir, yaşam taraflı değildir, yaşam senin düzenlemelerine karşı kesinlikle kayıtsızdır - senin yaptığın düzenlemelere aldırmaz. Hayat bir armağandır. Düzeni değiştirdiğinde, toplam değişmez.

Zengin biri daha iyi bir yemek buldu ama açlık giderildi; zengin aç olmanın yoğunluğunu gerçekten hissedemez. Oran daima aynıdır. Zengin güzel bir yatak buldu, ama yatakla birlikte uykusuzluk gelir, uyuyamaz. Uyumak için daha iyi ayarlamalar yapar. Sushupti'ye dalıyor olması gerekir –Hinduların bilinçdışı samadhi dedikleri şey- ama öyle olmaz. Uyuyamaz. Ayarlamaları değiştirdi.

Bir dilenci hemen oracıkta sokakta uyur. Trafik geçiyor ve dilenci uyuyor. Yatağı yok. Uyuduğu yer düz değil, sert ve rahatsız ama o uyuyor. Dilenci iyi yiyecek bulamaz, bu imkânsızdır, çünkü dilenmek zorundadır. Fakat iştahı yerindedir. Toplam sonuç aynıdır. Toplam sonuç yedidir.

Başarıyla birlikte her türlü felaket de geldiğinden başarılı bir insan yalnızca başarılı değildir. Başarısızlıkla birlikte her türlü kutsama da geldiği için bir başarısızlık sadece başarısızlık değildir. Toplam daima aynıdır ama toplama nüfuz etmek ve incelemek gerekir, açık bir bakış açısı gerekir. Toplama bakmak için göz gerekir, çünkü zihin ancak parçaya bakabilir. Zihin eğer sabaha bakıyorsa, akşama bakamaz; eğer zihin akşama bakıyorsa, sabah unutulur. Zihin günün toplamına bakamaz, zihin parçalardan oluşur.

Ancak meditatif bir bilinç, doğumdan ölüme bütüne bakabilir - ve toplam daima yedidir. Bu nedenle bilge insanlar asla düzeni değiştirmeye çalışmaz. Bu yüzden Doğu'da bugüne kadar devrim gerçekleşmedi - çünkü devrim düzeni değiştirmek demektir.

Sovyet Rusya'da olanlara bak. 1917'de dünya üzerindeki en büyük devrim gerçekleşti. Düzen değiştirildi. Fakat sanırım Lenin, Stalin ve Troçki bu sabah üç tane hikâyesini hiç duymamıştı. Chuang Tzu'dan çok şey öğrenebilirlerdi. Fakat o zaman da devrim olmazdı. Ne oldu? Kapitalistler yok oldu, artık kimse zengin değildi, kimse yoksul değildi. Eski sınıflar artık yoktu. Fakat sadece isimler değişti. Yeni sınıflar ortaya çıktı. Artık yöneten ve yönetilen var. Öncesinde zengin insan ve yoksul insandı, kapitalist ve proletarya vardı - şimdi yöneten ve yönetilen. Fakat ayrım aynı kalır, boşluk aynı kalır. Hiçbir şey değişmedi. Sadece şimdi kapitaliste yönetici diyorsun.

Rus devrimini araştıranlar, bunun sosyalist bir devrim olmadığını, yönetimle ilgili bir devrim olduğunu söylüyorlar. İki sınıf arasında aynı boşluk, aynı mesafe kaldı ve sınıfsız bir toplum ortaya çıkmadı.

Chuang Tzu kahkahalarla gülerdi. Bu hikâyeyle bağlantı kurardı. Sen ne yaptın? Yöneten güçlü oldu, yönetilen güçsüz kaldı.

Hindular, daima yöneten insanlar ve daima yönetilecek insanlar olduğunu söylerler. Sudralar ve kshatriya'lar vardır; ve bunlar yalnızca etiketler değildir, bunlar insan tipleridir. Hindular toplumu dört sınıfa böldüler ve toplumun asla sınıfsız olamayacağını söylerler. Bu bir sosyal düzen meselesi değildir - dört tip vardır. Sen tipi değiştirmedikçe, hiçbir devrimin faydası olmayacak.

İşçi olan, daima yönetilecek olan bir sudra tipi olduğunu söylüyorlar. Eğer onu kimse yönetmezse ne yapacağını bilemez, mutlu olamaz. Ona emir verecek birine ihtiyacı vardır; itaat edebileceği birine ihtiyacı vardır; bütün sorumluluğu alabilecek birine ihtiyacı vardır. Kendi başına sorumluluk almaya hazır değildir. Bu bir tiptir. Bu tip insan ancak yönetici ortalardaysa çalışacaktır. Eğer yöneten ortada yoksa, sadece oturur.

Yöneten hemen göze çarpmayan bir olgu olabilir, hatta görünmez bile olabilir. Örneğin kapitalist bir toplumda kâr isteği yönetir. Sudra çalışmayı sevdiğinden, çalışmak onun hobisi olduğundan, yaratıcı olduğundan değil kendini ve ailesini doyurmak zorunda olduğundan çalışır. Eğer çalışmazsa karnını kim doyuracak? Yöneten kâr dürtüsü, açlık, beden, midedir.

Komünist bir toplumda bu dürtü yöneten değildir. Orada gözle görülür yöneticiler koymaları gerekir. Stalin Rusya'sında her vatandaşa bir polis olduğu söylenir. Yoksa yönetmek zordur, çünkü artık kâr dürtüsü yoktur. O zaman zorlamak, emretmek, sürekli başının etini yemek gerekir; sudra ancak o zaman çalışacaktır.

Daima parayı, serveti, birikimi seven bir işadamı tipi vardır. Bunu yapacaktır - nasıl yaptığı fark etmez. Eğer para varsa, para toplar; eğer para yoksa, o zaman da posta pullarını toplar. Fakat ne yapar eder, toplar. Eğer pul yoksa, o zaman da çiçek toplar - ama toplar. Sayılarla bir şey yapması gerekir. On bin, yirmi bin, bir milyon çiçeğe sahip olduğunu söylediğinde - bu onun için bir milyon rupiye sahip olduğunu söylemekle aynı şeydir.

Sadhularına git - ne kadar çok takipçileri varsa o kadar büyükler. Dolayısıyla takipçiler banka hesabından başka bir şey değiller. Eğer kimse seni takip etmezse, önemsiz birisin - o zaman yoksul bir gurusun. Eğer bir sürü insan seni takip ediyorsa, zengin bir gurusun. İşadamı, her ne olursa olsun toplayacaktır. Sayacaktır. İçerik önemsizdir.

Savaşacak savaşçı vardır - herhangi bir bahane yetecektir. Savaşacaktır, savaşmak

onun iliğine kemiğine işlemiştir. Bu tip yüzünden dünya huzur içinde yaşayamaz. İmkânsızdır. Her on yılda bir büyük bir savaş olması gerekir. Büyük savaşlardan kaçınmak istersen, o zaman çok sayıda küçük savaş vardır ama toplam aynı kalacaktır. Atom ve hidrojen bombaları yüzünden büyük bir savaş artık imkânsızlaştı. Bu yüzden bütün dünyada büyük savaşlar var: Vietnam'da, Keşmir'de, Bangladeş'te, İsrail'de, pek çok küçük savaş ama toplam aynı olacak. Beş bin yılda insan on beş bin savaş gördü; her yıl üç savaş.

Bu tip savaşmak zorundadır. Tipi değiştirebilirsin ama değişim yüzeysel olacaktır. Eğer bu savaşçının bir savaşta savaşmasına olanak sağlanmazsa, başka şekillerde savaşacaktır. Bir seçim mücadelesine girecektir veya sporcu olabilir - futbol veya krikette mücadele edebilir. Tatmin olması için öyle ya da böyle bir yerde savaşması şarttır. Bu yüzden uygarlık büyüdükçe insanlara giderek daha fazla spor sunulması gerekiyor. Eğer savaşçı tipe spor verilmezse ne yapacak?

Git bir kriket, futbol veya hokey maçını izle - insanların nasıl çok ciddi bir şey oluyormuş, gerçek bir savaş yaşanıyormuş gibi çıldırdığını gör. Ve savaşanlar, oynayanlar, onlar ciddi ve taraftarlar da çıldırıyor. Kavgalar kopuyor, kargaşa çıkıyor. Tehlikelidir, oyun sahası daima tehlikelidir, çünkü orada toplanan tip, savaşçı tiptir. Her an her şey ters gidebilir.

Bir brahmin tipi vardır; daima kelimelerle, kutsal kitaplarla yaşar. Batı'da brahmin diye bir tip yok; isim önemli değil ama brahmin her yerde var. Senin bilimcilerin, profesörlerin; üniversitelerin onlarla dolu. Kelimelerle, sembollerle çalışıyorlar; teoriler yaratıyorlar; onları savunuyor, tartışıyorlar. Bunu yapmaya devam ediyorlar, bazen bilim adına, bazen din adına, bazen de edebiyat adına. İsimler değişir ama brahmin devam eder.

Bunlar dört tiptir. Sınıfsız bir toplum yaratamazsın. Bu dördü sürüp gidecek ve toplam düzen aynı kalacaktır. Parçalar değişebilir. Sabah bir şey yapabilirsin, akşam başka bir şey, ama gün toplamda aynı kalacaktır.

Bir bilimciden bahsedildiğini duydum - babası onun bilimsel araştırmasına karşıymış. Baba hep araştırmanın yararsız olduğunu düşünüyormuş: "Zamanını harcama. Doktor olmak daha iyi, daha faydalı olur ve insanlara yararı dokunur. Sadece teorilerin, soyut fizik teorilerinin faydası yok." Sonunda oğlunu ikna etmiş ve oğul doktor olmuş.

İlk hastası ağır zatürreeden mustaripmiş. Doktor kitaplarına bakmış - çünkü soyut düşünür biriydi, brahmindi. Kitaplarına bakmış, uğraşmış da uğraşmış. Sonunda hasta

sabırsızlanmış; "Daha ne kadar beklemem gerekiyor?" demiş.

Şimdi doktorluk yapan bilimci, "Umut olduğunu sanmıyorum. Ölmeniz gerekecek. Tedavi yok; hastalık tedavi edilemeyecek duruma gelmiş" demiş. Hasta terziymiş, evine gitmiş.

İki-üç hafta sonra doktor geçerken terzinin çalıştığını görmüş ve adam sağlıklı ve enerji doluymuş. "Ne, hâlâ hayatta mısın? Ölmüş olmalıydın. Kitaplara baktım, bu imkânsız. Nasıl sağ olabilirsin?" demiş.

"Bana bir hafta içinde öleceğimi söyledin" demiş terzi. "Ben de düşündüm: O zaman neden yaşamayayım? Sadece bir hafta kaldı... Patatesli kreplere zaafım var, ben de senin muayenehanenden çıkıp dosdoğru bir otele gittim ve otuz iki tane patatesi krepi yedim. Derhal içime büyük bir enerji dolmaya başladığını hissettim. Şimdi de tamamen iyiyim."

Doktor hemen günlüğüne otuz iki patates krepinin ağır zatürree vakalarında kesin bir tedavi olduğunu yazmış.

Tesadüfe bakın ki bir sonraki hasta da zatürreeyle gelmiş. O da ayakkabıcıymış. Doktor, "Endişelenme. Artık tedavisi bulundu. Hemen git ve otuz iki patates krepi ye, otuz ikiden az olmasın; iyileşeceksin, yoksa bir hafta içinde öleceksin" demiş.

Bir hafta sonra doktor ayakkabıcının kapısını çalmış. Kapı kilitliymiş. Komşu, "O öldü. Senin patates kreplerin onu öldürdü" demiş. Doktor derhal günlüğüne otuz iki patatesli krepin terzileri iyileştirdiğini, ayakkabıcıları öldürdüğünü yazmış.

Bu, soyut zihindir.

Yüzeyleri değiştirebilirsin, yüzleri boyayabilirsin ama içsel tip aynı kalır. Bu nedenle Doğu kendini devrimlerle tedirgin etmedi. Doğu bekliyor; ve Doğu'daki bilgeler, onlar Batı'ya bakıyorlar ve senin oyuncaklarla oynadığını biliyorlar. Devrimlerinin hepsi oyuncak. Er ya da geç sabah üç tane kuralını fark edeceksin.

Şimdi sutraya gelelim. Bir öğrenci Chuang Tzu'ya, "Nedir bu sabah üç?" diye sormuş olmalı. Çünkü ne zaman biri devrimden veya değişimden bahsetse Chuang Tzu güler ve "Sabah üç kanunu" dermiş.

Şöyle der Chuang Tzu:

Bir maymun terbiyecisi maymunlarına gider ve onlara şöyle der:
"Kestanelerinizle ilgili olarak: Sabah üç ve öğleden sonra dört ölçü alacaksınız. "

Buna bütün maymunlar öfkelenirler.

Çünkü geçmişte sabah dört ölçü ve akşam üç ölçü alıyorlardı. Açıkça sinirlenirler: "Ne demek istiyorsun? Hep sabah dört ölçü kestane alıyorduk, sen şimdi üç diyorsun. Bunu kabul edemeyiz."

"Tamam" der terbiyeci, "o halde size sabah dört vereceğim ve öğleden sonra üç. " Hayvanlar memnun olurlar.

Toplam aynı kaldı - ama maymunlar toplama bakamaz. Sabahtı, o yüzden ancak sabahı görebiliyorlardı. Her sabah dört ölçü almak alışkanlık olmuştu ve dört ölçü bekliyorlardı; şimdi bu adam gelmiş, "Sabah üç ölçü" diyordu. Bir ölçü kesiyor. Bu kabul edilemez. Kızdılar, isyan ettiler.

Bu maymun terbiyecisi bilge bir insan olmalı; yoksa maymun terbiyecisi olmak zordur. Bunu kendi tecrübelerime dayanarak biliyorum. Ben de maymun terbiyecisiyim.

"Tamam" dedi maymun terbiyecisi. "Canınızı sıkmayın. Eski usule uyacağım. Sabah dört ve akşam üç ölçü alacaksınız." Maymunlar mutluydu. Zavallı maymunlar - iki türlü de nedensiz mutlu veya mutsuz olabilirler. Fakat bu adam daha geniş bir bakış açısına sahipti. Görebiliyordu, dörtle üçü toplayabiliyordu. Sonuç yine aynıydı - maymunlara yedi ölçü verilmesi gerekiyordu. Nasıl aldıkları, hangi düzen içinde aldıkları önemli değildi. İki düzen aynıydı, kestane sayısı değişmiyordu ama bir durumda maymunlar hoşnutsuzdu ve diğer durumdaysa memnundular.

Senin zihnin bu şekilde çalışmaya devam ediyor, sadece düzeni değiştirip duruyorsun. Bir düzenle hoşnut hissediyor, başka bir tanesiyle mutsuz oluyorsun - ve toplam aynı kalıyor. Fakat asla toplama bakmıyorsun. Zihin toplamı göremez. Ancak meditasyon toplamı görebilir. Zihin parçaya bakar, uzağı göremez. Bu yüzden ne zaman bir haz duysan, hemen hazzın içine atlıyorsun; hiç akşama bakmıyorsun. Deneyimin bu yönde oldu ama bunun -hazzın olduğu yerde, içinde acının gizli olduğunun- farkına varmadın. Fakat acı akşam gelecek ve haz sabah burada.

Asla saklı olana, görünmez olana, örtülü olana bakmıyorsun. Sadece yüzeye bakıyor ve deliriyorsun. Hayatın boyunca bunu yapıyorsun. Bir parça seni yakalıyor. Birçok insan bana gelir ve "Bu kadınla ilk evlendiğimde her şey çok güzeldi. Fakat zaman içinde her şey kayboldu. Şimdi her şey çirkinleşti, artık mutsuz ediyor" derler.

Bir keresinde bir araba kazası olur. Araba yol kenarındaki bir çukurun içinde baş aşağı

duruyordu. Adam bilincini kaybetmiş, eli ayağı tutmaz bir halde yerde yatıyordu. Bir polis gelir ve tutanağı doldurmaya başlar. "Evli misin?" diye sorar adama.

"Evli değilim. Başım ilk defa bu kadar büyük bir belaya giriyor" der adam.

Bilenlerin asla evlenmeyeceği söylenir. Fakat evlenmeden evlilikte ne olduğunu nasıl bilebilirsin? Bir insana bakarsın, parçaya ve sonunda bazen bu konuyu düşündüğünde parça çok aptalca gelecektir.

Göz rengi - ne aptallık! Hayatın nasıl göz rengine veya başka birisinin gözlerine bağlı olabilir? Sırf göz rengi yüzünden hayatın nasıl güzel olabilir? Beş kuruşluk küçük bir pigment. Fakat romantikleşirsin: Oh, gözler, gözlerin rengi. Sonra çılgına dönersin ve "Bu kadınla evlenmezsem hayatım biter, intihar ederim" diye düşünürsün.

Fakat yaptığın şeyi görmüyorsun. İnsan sonsuza kadar göz rengiyle yaşayamaz. İki günde o gözlere alışacaksın ve onları unutacaksın. Ondan sonra bütün yaşam, onun tamamı var ve o zaman mutsuzluk başlar. Balayı bitmeden mutsuzluk başlar; kişinin bütünü asla dikkate alınmamıştı - zihin toplamı göremez. Sadece yüzeye, şekle, yüze, saça, göz rengine, kadının yürüyüşüne, konuşmasına, sesine bakar. Bunlar parçalar, insanın toplamı nerede?

Zihin toplamı göremez. Zihin parçalara bakar ve parçalara bağımlı olursun. Bir kez bağlandıktan sonra toplam devreye girer - toplam uzakta değildir. Gözler ayrı bir olgu olarak var olmazlar, bütünün parçasıdırlar. Gözlere kapılırsan, bütün insana kapılırsın. Ve bu bütün ortaya çıktığında, her şey çirkinleşir.

Sorumlusu kim? Bütünü dikkate almalıydın. Fakat sabahken zihin sabaha bakar ve akşamı tümüyle unutur. İyi hatırla - akşam sabahta gizlidir. Sabah sürekli akşama dönüyor ve bu konuda hiçbir şey yapılamaz, bunu durduramazsın.

Şöyle der Chuang Tzu:

İki düzen aynıydı, kestanelerin sayısı değişmemişti. Fakat bir durum hayvanların hoşuna gitmemişti ve diğer durumda memnun olmuşlardı.

Maymunlar senin zihnindir; bütüne nüfuz edemezler. Bu mutsuzluktur. Hep gözden kaçırırsın, daima parça yüzünden kaçırırsın. Bütünü görebilir ve öyle hareket edebilirsen, hayatın asla cehennem olmayacak. O zaman yüzeysel düzenlere, sabaha ve akşama aldırmayacaksın; çünkü o zaman sayabilirsin - daima yedidir. Sabah dört veya üç alman fark etmez - toplam yedidir.

Küçük bir çocuk eve şaşkın gelir. "Neden bu kadar şaşkın duruyorsun?" diye sorar annesi.

"Ortada kaldım" der çocuk. "Öğretmenim çıldırmışa benziyor. Dün dört artı birin beş ettiğini söylüyordu, bugün üç artı ikinin beş ettiğini söyledi. Delirmiş olmalı, eğer dört artı bir zaten beşse, üç artı iki nasıl beş olabilir?"

Çocuk pek çok düzenlemeyle beş elde edilebileceğini göremez - toplamın beş edeceği tek bir düzen yoktur. Toplamın beş edeceği milyonlarca ayarlama olabilir.

Yaşamını nasıl düzenlersen düzenle, dindar insan daima toplama bakacaktır, dünyalı insan daima parçaya bakacaktır. Fark budur. Dünyalı yakında olana bakacaktır ama uzaktaki de orada saklıdır. Uzak gerçekte uzak değildir; gelecek, yakın olacaktır. Akşam geliyor.

Bütün yaşamın görüldüğü bir bakış açısına sahip olabilir misin? Bir insan boğuluyorsa, birden bütün yaşamının hatırlandığı söylenir ve ben bunun doğru olduğunu düşünüyorum.

Fakat ölürken, bir nehirde boğulurken, zaman kalmamıştır ve birden gözünde baştan sona bütün yaşamın canlanır. Bütün film zihnin perdesinden geçiyormuş gibidir. Fakat bunun ne faydası var, artık ölüyorsun?

Dindar bir insan her an toplama bakar. Bütün hayat oradadır ve bütüne ait o bakış açısına göre hareket eder. Senin hep yaptığın gibi pişmanlık duymaz asla. Senin pişmanlık duymaman mümkün değil. Yaptığın her şeyden pişmanlık duyacaksın.

Kralın biri bir tımarhaneyi ziyaret eder. Tımarhanenin müdürü kralı bütün odalara götürür. Kral delilik olgusuyla çok ilgileniyordu, araştırıyordu. Herkes ilgilenmeli, çünkü herkesin sorunu. Ve tımarhaneye gitmene gerek yok - herhangi bir yere git ve insanların yüzlerini incele. Bir tımarhanede araştırma yapıyorsun!

Adamın biri ağlıyor ve bağırıyor, kafasını parmaklıklara vuruyordu. Kederi o kadar derindi, acısı o kadar etkileyiciydi ki, kral sordu: "Bana bütün hikâyeyi anlatın, bu adamın nasıl delirdiğini."

"Bu adam bir kadını sevmiş ve onu elde edemeyince delirmiş" der müdür.

Sonra başka bir odaya geçerler. Orada da bir kadının resmine tüküren başka bir adam vardı. "Bu adamın hikâyesi nedir? O da bir kadınla ilgili gibi görünüyor" der kral.

"Aynı kadın" der müdür. "Bu adam da ona âşık olmuş ve onu elde etmiş. Bu yüzden

delirmiş.”

İstediğini elde ettiğinde delirirsin; istediğini elde edemediğinde de delirirsin. Toplam aynı kalır. Ne yaparsan yap pişmanlık duyacaksın. Tek parça asla doyurucu olamaz. Bütün o kadar büyüktür ve parça o kadar küçüktür ki, parçadan bütünü anlayamazsın. Ve eğer parçaya bağlı kalırsan ve yaşamının nasıl olacağına buna göre karar verirsen, hep kaçıracaksın. Bütün hayatın boşa gidecek.

O zaman ne yapmalıyız? Chuang Tzu bizden ne yapmamızı istiyor? Parçalar halinde olmamamızı istiyor - toplam olmamızı istiyor. Fakat hatırla, toplama ancak sen toplam olduğunda bakabilirsin, çünkü ancak benzer benzeri bilebilir. Eğer sen parçalar halindeysen, toplamı bilemezsin. Eğer sen parçalanmışsan, toplamı nasıl bilebilirsin? Eğer sen parçalara ayrılmışsan, toplam senin içinde yansıtılamaz. Meditasyondan bahsettiğimde, artık bölünmüş olmayan, içinde bütün parçaların ortadan kaybolduğu bir zihni kastediyorum. Zihin, bölünmemiş tek bir bütündür.

Bu tek zihin en sona derinlemesine bakar. Ölümden doğuma bakar; doğumdan ölüme bakar. Her iki kutup da onun önündedir. Bu bakıştan, bu keskin görme gücünden eylem doğar. Bana günahın ne olduğunu sorarsan, şunu söyleyeceğim: Parçalanmış zihinden doğan eylem günahtır. Bana erdemin ne olduğunu sorarsan, sana şunu söyleyeceğim: Toplam zihinden doğan eylem erdemdir. Bu nedenle günahkâr biri daima pişmanlık duyacaktır.

Kendi hayatını hatırla, onu gözlemle. Ne yaparsan yap, ne seçersen seç, şu ya da bu, her şey ters gidiyor. Kadın ister senin olsun ister olmasın, her iki durumda da deliriyorsun. Ne seçersen seç, mutsuzluğu seçiyorsun. Bu nedenle Krişnamurti ısrarla tercihsizlik üzerinde durur.

Bunu anlamaya çalış. Burada beni dinliyorsun. Bu bir tercih, çünkü bir işi bitirmeden, bir çalışmayı yarım bırakmış olmalısın. Ofise, dükkâna, ailene, pazara gitmek zorundasın ve burada beni dinliyorsun. Bu sabah ne yapacağına karar vermiş olmalısın - gidip bu adamı dinlemek ya da işe, ofise, pazara gitmek. O zaman karar verdin, buraya gelmeyi seçtin.

Pişmanlık duyacaksın - çünkü buradayken bile tam manasıyla burada olamazsın. Zihnin yarısı oradadır ve sen gidebilmek için benim bitirmemi bekliyorsun. Fakat sence öteki türlü karar verseydin, dükkâna veya ofise gitseydin, tam manasıyla burada olur muydun? Hayır, çünkü o da bir tercihti. O zaman sen orada olacaktın ve zihnin burada olacaktı. Ve

pişmanlık duyacaktın: "Neden zaman harcıyorum? Kim bilir orada neler oluyor, nelerden bahsediliyor? Kim bilir bu sabah hangi kilit nokta aktarılıyor?"

O yüzden ne seçersen seç, ister gelmeye karar ver ister gelmemeye, eğer bu bir tercihse, kalbin yarısı ya da biraz daha fazlası tercih yaptı demektir. Demokratik, parlamenter bir karardır. Zihin çoğunluğuyla karar verdin ama azınlık hâlâ orada. Ve hiçbir azınlık sabit bir şey değildir, hiçbir çoğunluk sabit bir şey değildir. Kimse bilemez - üyeler parti değiştirir durur.

Buraya geldiğinde karar verdin. Zihninin yüzde elli biri gelmek, kırk dokuzu ofise gitmek istedi. Fakat vardığında, sıralama değişmişti. Gitme ve dinleme kararıyla birlikte bir rahatsızlık vardır.

Sen buraya vardığında azınlık çoğunluğa dönüşmüş olabilir. Henüz çoğunluk olmadıysa, sen ayrıldığında öyle olacak, çünkü o sırada "İki saat gitti - şimdi nasıl telafi edeceğim? Gelmemek daha iyiydi - ruhsal işler ertelenebilir ama bu dünya ertelenemez. Hayat yeterince uzun, daha sonra meditasyon yapabiliriz" diye düşüneceksin.

Hindistan'da insanlar meditasyonun ancak yaşlı insanlara, ölümün eşiğindekilere göre olduğunu söylerler. Onlar meditasyon yapabilir; genç insanlara göre değildir.

Meditasyon listedeki en son şeydir, başka her şeyi yaptıktan sonra yapabileceğin. Fakat hatırla, bu her şeyi yaptığın nokta asla gelmez. Yahut bütün enerjin bittiği için başka bir şey yapamadığında - o zaman meditasyon.

Fakat başka bir şey yapamıyorsan, meditasyonu nasıl yapacaksın? Meditasyon enerji ister, en safından, en canlısından - meditasyon taşan bir enerji ister. Bir çocuk meditasyon yapabilir ama yaşlı bir insan nasıl meditasyon yapabilir? Çocuk kolayca meditasyona girer, yaşlı bir insan - hayır, eriyip bitmiştir. Yaşlı insanın içinde enerji hareket etmez; ırmağı akmaz, yaşlı insan donmuştur. Yaşamının pek çok parçası çoktan ölmüştür.

Tapınağa gelmeyi seçtiğinde acı çeker, pişmanlık duyarsın. Ofise veya pazara gittiğinde acı çeker, pişmanlık duyarsın.

Bir keresinde bir keşiş ölmüş. Çok ünlü bir keşişmiş, bütün ülkede tanınıyormuş. Birçok insan ona tapıyormuş, aydınlanmış olduğu düşünülüyormuş. Aynı gün bir fahişe de ölmüş. Fahişe tam keşişin evinin, keşişin tapınağının karşısında oturuyormuş. O da çok ünlü bir fahişeymiş, keşiş kadar ünlüymüş. İkisi birlikte yaşayan iki zıt kutuptular ve aynı gün ölmüşler.

Ölüm meleği gelmiş ve keşişi cennete götürmüş; diğer ölüm melekleri gelmişler ve fahişeyi cehenneme götürmüşler. Melekler cennete ulaştıklarında kapılar kapalıymış ve görevli şahıs, "Karıştırmışsınız. Bu keşişin cehenneme gitmesi gerek ve fahişe de cennete gelecek" demiş.

"Ne demek istiyorsun?" demişler. "Bu adam çok ünlü bir çileciydi, sürekli meditasyon yapar ve dua ederdi. Bu yüzden hiç araştırmadık, doğruca gidip getirdik. Fahişe de cehenneme ulaşmış olmalı, çünkü diğer grup onu aldı ve biz nedenini sormayı hiç düşünmedik. Gayet açıktı."

Kapıdaki görevli şahıs, "Sadece yüzeye baktığınız için karıştırmışsınız. Bu rahip sürekli başkaları için meditasyon yaptığını düşünüyordu. Kendisi için hep, 'Hayatı kaçırıyorum.

Ne güzel bir kadın ve müsait. Her an karşı tarafa geçebilirim ve kadın müsait. Ne saçmalık yapıyorum, sadece dua ediyor, bir buddha duruşunda oturuyor ve hiçbir şey kazanmıyorum' diye düşünüyordu. Fakat şöhreti yüzünden cesaret edemiyordu" demiş.

Çoğu insan korkak olduğu için erdemlidir. Bu keşiş de korktuğu için erdemliydi - sokağın karşı tarafına geçemiyordu. Çok insan onu tanıyordu, fahişeye nasıl gidebilir? İnsanlar ne derdi?

Korkaklar daima başkalarının düşüncelerinden korkarlar. O yüzden çileci olarak kaldı, oruç tuttu, ama aklı hep fahişedeydi. Şarkı ve dans olduğunda dinlerdi. Buddha heykelinin önünde otururdu ama Buddha orada değildi. İbadet etmiyordu, gelen sesleri dinliyordu. Hayal kuruyordu ve hayalinde fahişeyle sevişiyordu.

Fahişenin durumu neydi? Hep pişman oluyor, pişmanlık duyuyordu. Hayatını boşa harcadığını biliyordu, altın bir fırsatı kaçırmıştı. Üstelik ne için? Sırf para için bedenini ve ruhunu satıyordu. Hep keşişin tapınağına bakıyor, onun yaşadığı sessiz hayatı kıskanıyordu. "Orada nasıl bir meditasyon olayı gerçekleşiyor? Tanrı bana ne zaman bir kez olsun tapınağa girme fırsatı verecek?" diyordu. Fakat sonra, "Ben bir fahişeyim, dine aykırıyım ve tapınağa girmemeliyim" diye düşüyordu.

Oraya gidemediği için dışarıdan keşişin tapınağının etrafını dolaşıyordu, sadece dışarıdan bakıyordu. İçeride nasıl bir güzellik, nasıl bir sessizlik, nasıl bir kutsama var. Ve kirtan ve bhajan, şarkı ve dans varken gözyaşı döker ağlar ve kaçırdığı şeylerin arkasından feryat ederdi.

O yüzden görevli, "Fahişeyi cennete getirin ve keşişi de cehenneme götürün. Dıştaki

yaşamları farklı, içsel yaşamları farklıydı ama ikisi de pişmanlık duyuyordu" dedi. Fahişe pişman, keşiş de pişman.

Biz Hindistan'da dünyada başka hiçbir dilde olmayan bir kelime icat ettik. Cennet ve cehennem her yerde var; bu kelimelere bütün diller sahip. Bizde farklı kelimeler var; mokşa veya nirvana ya da kaivalya - ne cehennem ne cennet olan mutlak özgürlük.

Eğer dıştaki yaşamın cehennemse ve sen pişmansan, cennete ulaşacaksın. Eğer fahişeysen ama sürekli meditasyon ve dua dünyasını arzuluyorsan, cennete ulaşacaksın. Eğer dıştaki yaşamın cennetse ve içsel yaşamın cehennemse, fahişeyi arzulayan keşiş gibiysen, cehenneme gideceksin. Fakat eğer seçim yapmazsan, pişmanlıkların yoksa, eğer tercihsizsen, o zaman mokşa'ya ulaşacaksın.

Tercihsiz farkındalık mokşa"dır, mutlak özgürlüktür. Cehennem esarettir, cennet de esarettir. Cennet güzel bir hapishane olabilir, cehennem çirkin bir hapishane olabilir - ama ikisi de hapishanedir. Bu noktayı ne Hıristiyanlar anlayabiliyor ne de Müslümanlar, çünkü onlara göre cennet son nokta. Onlara Isa'nın nerede olduğunu sorduğunda cevapları yanlış. "Cennette Tanrı'yla birlikte" diyorlar. Bu kesinlikle yanlış. Eğer İsa cennetteyse, o zaman aydınlanmamış demektir. Cennet çok değerli olabilir ama yine de hapishanedir. İyi olabilir, hoş olabilir ama yine de bir tercihtir, cehenneme karşı bir tercih. Günaha karşı seçilmiş erdem çoğunluğun aldığı bir karardır ama azınlık da kendi tercihi için bekliyor.

İsa mokşa'dadır, benim söylediğim bu. Cennette değil, cehennemde değil. İsa bütün esaretlerden tamamen kurtulmuştur: iyi/kötü, günah/erdem, ahlak/ahlaksızlık. Tercihte bulunmadı. Tercihsiz bir hayat yaşadı. Ben de sana bunu söyleyip duruyorum: Tercihsiz bir hayat yaşa.

İyi de, tercihsiz bir yaşam nasıl mümkün? Ancak sen toplamı, yediyi görebilirsen mümkün; yoksa seçim yapacaksın. Sabah bu, akşam bu olmalı diyeceksin ve düzeni değiştirmekle toplamı değiştirdiğini zannedeceksin. Toplam değiştirilemez. Toplam aynı kalır - herkesin toplamı aynı kalır.

Bu yüzden dilenci yoktur, imparator yoktur, diyorum. Sabah imparatorsun, akşam dilenci olacaksın; sabah dilencisin, akşam imparator olacaksın. Toplam aynı kalır. Toplama bak, toplam ol ve o zaman bütün tercihler ortadan kalkar.

O maymun terbiyecisi sadece toplama baktı ve "Tamam, sizi aptal maymunlar, eğer böyle mutluysanız, bu düzen olduğu gibi kalsın" dedi. Fakat eğer kendisi de maymun olsaydı, o zaman kavga çıkardı. O zaman ısrar ederdi: "Düzen böyle olacak. Kimin lider

olduğunu sanıyorsunuz, siz mi ben mi? Kimin efendi olduğunu sanıyorsunuz? Kim karar verecek sanıyorsunuz, siz mi ben mi?

Ego daima tercih yapar, karar verir ve zorlar. Maymunlar isyan ediyordu ve eğer bu adam da maymun olsaydı, delire- cekti. Onlara ağızlarının payını vermek, hadlerini bildirmek zorunda kalacaktı. Israr edecekti: "Artık sabahları dört yok. Kararları ben veririm."

Bu bir keresinde olmuş. Bir adamın altmışıncı doğum günüymüş - kavga ve gürültüyle geçen neredeyse otuz beş-kırk yıllık uzun bir evlilik yaşamından sonra. Fakat adam şaşırmış. Eve geldiğinde karısı onu hediye olarak iki güzel kravatla bekliyormuş. Bunu karısından hiç beklemiyormuş. Bu adeta imkânsız bir şeymiş. Çok mutlu olmuş, "Yemek hazırlama, ben iki dakikada üzerimi değiştireceğim ve en güzel otele gideceğiz" demiş.

Duş yapmış, hazırlanmış, kravatlardan birini takmış ve gelmiş. Karısı bakmış ve "Ne? Öteki kravatı beğenmediğini mi söylüyorsun? Öteki kravat da yeterince iyi değil mi?" demiş, insan ancak bir kravat takabilir ama hangi kravatı seçerse seçsin, aynı şey olacaktı: "Ne demek istiyorsun? Öteki kravat güzel değil mi?"

Eski kavga dövüş alışkanlığı. Aynı kadının her gün kavga edecek bir şey bulduğu söyleniyordu. Hep bir şey bulurmuş, çünkü ararsan, bulursun. Bunu hatırla: Ne arıyorsan, onu bulacaksın. Dünya o kadar büyük ve varoluş o kadar zengin ki, bir şeyi bulmayı gerçekten istiyorsan bulursun.

Bir gün de kocasının ceketinde bir saç bulmuş ve bir kadınla birlikteydi diye kavga çıkarmış. Fakat bir keresinde yedinci gün olmuş ve hiçbir şey bulamamış. Uğraşmış uğraşmış ama kavga etmek için hiçbir bahane yokmuş. Yedinci gün koca eve geldiğinde kadın çığlıklar atmaya ve göğsünü yumruklamaya başlamış. "Ne yapıyorsun?" demiş adam. "Sorun nedir?" "Seni alçak, başka kadınları bitirdin ve şimdi de kel kadınlarla birlikte oluyorsun!" demiş kadın.

Zihin daima dert arayışındadır. Gülme, çünkü bu senin zihninle ilgili. Gülerek sadece kendini kandırabilirsin. Başka birisiyle ilgili olduğunu düşünebilirsin - seninle ilgili. Ve benim söylediğim her şey daima seninle ilgili.

Zihin tercih yapar ve daima derdi seçer, çünkü seçimle birlikte sorun ortaya çıkar. Tanrı'yı seçemezsin. Eğer seçersen, sorun olacaktır. Sannyası seçemezsin. Eğer tercih edersen, sorun olacak. Özgürlüğü tercih edemezsin. Eğer tercih edersen, sorun olacak.

O zaman nasıl olacak? Tanrısallık, sannyas, özgürlük, mokşa nasıl gerçekleşir? Sen

tercihin aptallığını anladığın zaman gerçekleşir. Bu yeni bir tercih değildir, sadece bütün seçimleri bırakmaktır. Toplam aynı kalır. Sonunda, akşam olduğunda, toplam aynı kalacaktır. O zaman sabah imparator olmuşsun akşam dilenci, fark etmez. Mutlusundur, çünkü akşama her şey aynı hesaba gelir, her şey dengelenir.

Ölüm eşitler. Ölümde kimse ne imparatordur ne de dilenci. Ölüm toplamı ortaya çıkarır; toplam daima yedidir.

İki düzen aynıydı. Hatırla, kestanelerin sayısı değişmedi. Fakat bir durumda maymunlar hoşnutsuzdu, diğer durumda memnundular.

Bakıcı nesnel koşulları yerine getirmek amacıyla kendi düzenini değiştirmeye gönüllü olmuştu. Bunu yaparak hiçbir şey kaybetmemişti.

İdrak sahibi bir insan daima nesnel koşullara bakar, asla öznel duygulara değil. Maymunlar hayır dediğinde, maymun terbiyecisi sen olsaydın kırılacaktın. Bu maymunlar isyan etmeye çalışıyor, itaatsizlik etmeye çalışıyorlardı. Bu kabul edilemezdi; maymunlar hayvandır ve çok üstün hayvanlardır. İçten içe gücenecektin.

Cansız şeylere bile kızıyorsun. Kapıyı açmakta zorlandığında deliriyorsun. Mektup yazmak istediğinde kalem yazmıyorsa öfkeleniyorsun. Kalem bunu bilerek yapıyormuş gibi, kayıkta biri varmış gibi inciniyorsun. Kalemin kayığında bile birisinin olduğunu ve seni rahatsız etmeye çalıştığını hissediyorsun.

Ve bu yalnızca küçük çocukların mantığı değil, senin de mantığın. Bir çocuk masaya çarptığında masaya vuracaktır, sırf düzeltmek için. Ve hep masaya düşman olacaktır. Sen de aynısın - cansız şeylere bile sinirleniyor, deliriyorsun.

Bu öznel ve bilge bir insan asla öznel değildir. Bilge bir insan daima nesnel koşullara bakar. Kapıya bakar ve eğer açık değilse, onu açmaya çalışır. Fakat öfkelenemez - çünkü kayığı boştur. Orada kapıyı kapamaya çalışan, senin çabalarına karşı gelen kimse yok.

... nesnel koşulları yerine getirmek amacıyla kendi düzenini değiştirdi. Maymunlara ve zihinlerine baktı, gücenmedi - kendisi maymun terbiyecisiydi, maymun değil. Baktı ve içinden gülmüş olmalı, çünkü toplamı biliyordu. Boyun eğdi. Ancak bilge bir insan boyun eğer. Aptal bir insan daima direnir. Aptallar boyun eğmektense ölmeyi yeğleyeceklerini söylerler, eğilmektense kırılmak daha iyidir.

Lao Tzu ve Chuang Tzu daima şöyle der: Kuvvetli bir rüzgâr varken aptal bencil ağaçlar karşı koyar ve ölürler ve bilge çimen eğilir. Fırtına geçtikten sonra çimen yine

gülerek ve keyfini çıkararak doğrulur. Çimen nesneldir, büyük ağaç özneldir. Büyük ağaç kendini çok düşünür: "Ben önemli birisiyim, beni kim eğebilir? Kim beni boyun eğmeye zorlayabilir?" Büyük ağaç fırtınayla mücadele eder. Fırtınayla mücadele etmek aptallıktır, çünkü fırtına senin için gelmedi. Özel bir şey yok, fırtına sadece geçiyor ve sen oradasın, tesadüfen.

Maymunlar, maymun terbiyecisini gücendirmiyor. Maymun yalnızca maymundur; maymunlar böyledir. Toplama bakamazlar, toplama yapamazlar. Ancak yakma bakabilirler, uzağa bakamazlar - uzak çok uzaktır. Onlar için akşamı kavramak imkânsızdır, sadece sabahı bilirler.

O yüzden maymun maymundur, fırtına da fırtına. Neden gücenesin? Onlar seninle kavga etmiyorlar. Onlar kendi alışıldık yollarında, kendi alışkanlıklarına göre gidiyorlar. O yüzden maymun terbiyecisi gücenmedi. Bilge bir insandı, boyun eğdi, aynı çimen gibiydi. Kişisel hissetmeye başladığın zaman bunu hatırla. Birisi bir şey söyler ve sana söylenmiş gibi hemen kırılırsın. Kayıkta çok fazlasın; sana söylenmemiş bile olabilir. Öteki insan kendi öznelliğini belirtiyor olabilir.

Birisi, "Beni aşağıladın" dediğinde gerçekte kastedilen başka bir şeydir. Eğer biraz daha zeki olsaydı bunu başka bir şekilde söylerdi. "Aşağılandığımı hissediyorum. Sen beni aşağılamamış olabilirsin ama söylediğin şey aşağılandığımı hissetmeme neden oldu" derdi. Bu, kişisel bir duygudur.

Fakat kimse öznelliğini göz önüne almaz ve herkes kendi öznelliğini nesnel koşullara yansıtır durur. Öteki insan hep, "Beni aşağıladın" der. Ve bunu duyduğunda sen de kişiselleşirsin. Her iki kayık da doludur, çok fazla kalabalıktır. Bir çarpışma, düşmanlık, şiddet kaçınılmazdır.

Eğer bilgeysen, karşıdaki, "Beni aşağıladın" dediğinde, tarafsız bakacak ve "Neden aşağılandığını hissediyor?" diye düşüneceksin. Karşıdakinin duygularını anlamaya çalışacaksın ve eğer işleri yoluna koyabilirsen, boyun eğeceksin. Maymun maymundur. Neden öfkeleniyorsun, neden güceniyorsun?

Nasrettin Hoca'nın yaşlandığında fahri hâkimliğe getirildiği söylenir. Önüne gelen ilk dava soyulan bir adamınkiymiş ve adam hikâyesini anlatmış. Nasrettin olayı dinlemiş ve "Evet, sen haklısın" demiş. Fakat daha diğer kişinin hikâyesini dinlememişmiş.

Mahkeme kâtibi kulağına, "Sen yenisin Nasrettin. Ne yaptığını bilmiyorsun. Yargıda bulunmadan önce öteki tarafı da dinlemek zorundasın" demiş.

"Tamam" demiş Nasrettin.

Sonra diğer kişi, hırsız hikâyesini anlatmış. Nasrettin dinlemiş ve "Haklısın" demiş.

Mahkeme kâtibinin kafası karışmış: "Bu adam yalnız tecrübesiz değil, saçmalıyor da." Yine kulağına, "Ne yapıyorsun? Nasıl ikisi de haklı olabilir?" diye fısıldamış.

"Evet, sen de haklısın" demiş Nasrettin.

Bu, nesnel koşullara bakan bilge bir insandır. Boyun eğecektir. Hep boyun eğiyor, hep evet diyor - çünkü eğer hayır dersen, o zaman kayığın boş değildir. Hayır daima egodan gelir.

O yüzden eğer bilge bir insanın hayır demesi gerekiyorsa, yine evet terminolojisini kullanacaktır. Dosdoğru hayır demeyecek, evet terminolojisini kullanacak. Aptal biri evet demek istediğin, o zaman bile evet demeyi zor bulur. Hayır terminolojisini kullanacaktır ve boyun eğmesi gerekse bile, gönülsüz boyun eğecektir. Dargın, direnç içinde boyun eğecektir.

Maymun terbiyecisi boyun eğdi.

Bakıcı nesnel koşulları yerine getirmek amacıyla kendi düzenini değiştirmeye gönüllü olmuştu. Bunu yaparak hiçbir şey kaybetmemişti.

Bugüne kadar hiçbir bilge insan aptal insanlara evet diyerek hiçbir şey kaybetmedi. Bilge böyle yapmakla her şeyi kazanır. Ego yoktur, bu nedenle herhangi bir kayıp olamaz. Kayıp daima ego tarafından hissedilir: Kaybediyorum. Neden kaybettiğini hissediyorsun? Çünkü asla kaybetmek istemedin. Neden başarısız olduğunu hissediyorsun? Çünkü daima başarılı olmak istedin. Neden dilenci olduğunu hissediyorsun? Çünkü hep imparator olmayı arzu ettin.

Bilge bir insan her şeyi nasılsa öyle alır. Toplamı kabul eder. Bilir - sabah dilenci, akşam imparator; sabah imparator, akşam dilenci. Hangi düzen daha iyi?

Eğer bilge bir insan sıraya koymaya zorlansaydı, sabah dilenci, akşam imparator olmayı tercih ederdi. Bilge bir insan asla seçmez ama eğer ısrar edersen, sabah dilenci, akşam imparator olmanın daha iyi olduğunu söyleyecektir. Neden? Çünkü sabah imparator, sonra akşam dilenci olmak çok zor gelecektir. Fakat tercih budur.

Bilge bir insan başlangıçta acıyı, sonda hazzı seçecektir, çünkü başlangıçta acı sana tecrübe, altyapı verecek ve o zaman haz her zaman olduğundan daha memnuniyet verici

olacaktır. Başlangıçta haz seni yok eder ve sana öyle bir altyapı verir ki, acı çok fazla, dayanılmaz gelecektir.

Doğu ve Batı farklı düzenlemeler yaptı. Doğu'da ilk yirmi beş yılında her çocuk zorluktan geçmek zorundadır. Batı gelip Doğu'ya hükmetmeye başlayıncaya kadar, uyulan binlerce yıllık prensip buydu.

İzlenen politika buydu. Çocuğun ustanın balta girmemiş ormandaki evine gitmesi, mümkün olan her türlü zorluğu yaşaması gerekiyordu. Dilenci gibi yerdeki bir şiltenin üzerinde yatacaktı - rahatlık olmayacaktı. Dilenci gibi yemek zorundaydı; kasabaya gitmek ve ustası için dilenmek zorundaydı; odun için ağaç kesmek zorundaydı; hayvanları dereye su içmeye, ormana beslenmeye götürmek zorundaydı.

İster kral doğmuş olsun ister dilenci -fark yoktu-, ilk yirmi beş yıl boyunca en sade, sert yaşamı sürmek zorundaydı. İmparatorun oğlu bile aynı programa uymak zorundaydı, ayrım yoktu. O zaman hayat çok keyifliydi.

Doğu'nun bu kadar doyumlu olmasının nedeni bu hile, bu düzendi, çünkü hayat ne verirse versin daima başlangıçta bildiklerinden fazlası olacaktır. Çocuk bir kulübede yaşamaya başlar ve bu ona saray gibi gelir. Öncesinde yerde, korunaksız, dip dibe yatıyordu. Alelade bir yatağı vardır ama ona cennet gibi gelir. Alelade yiyecek - ekmek, tereyağı ve tuz yeterince cennettir çünkü ustanın evinde tereyağı bile yoktu. O yüzden hayat ne verirse versin mutlu olacak.

Şimdi Batı modeli bunun tam tersi. Çocuklar lazım olan her şeye sahip. Öğrenciyken sana her türlü rahatlık sağlanıyor. Yurtlar, güzel üniversiteler, güzel odalar, sınırlar, öğretmenler - her türlü düzenleme yapılıyor. Tıbbi imkânlar, yiyecek, sağlığa uygunluk, her şeye özen gösteriliyor. Ve yirmi beş yıl sonra hayat mücadelesinin içine fırlatılıyorsun. Oysa sen sıcak ortamda yaşayan bir bitkiye dönüştün - mücadelenin ne olduğunu bilmiyorsun. Sonra bir ofiste memur, bir ilkokulda müdür olursun ve hayat cehennemdir. O zaman bütün hayatın bir homurdanma olacak; bütün hayatın sadece şikâyetle geçen, her şeyin ters gittiği uzun bir suratsızlık olacak.

Maymun terbiyecisi, "Üç ölçü sabah ve dört ölçü akşam" dedi.

Fakat maymunlar ısrar ettiler: "Dört sabah ve üç akşam."

Dört sabah ve üç akşam - o zaman akşam bulanık olacak. Geçmişle, sabahla karşılaştıracaksın. Sabah imparator, akşam dilenci - o zaman akşam mutsuz geçecek. Akşam doruk noktası olmalı, mutsuzluk değil.

Maymunlar bilgece bir düzenleme seçmiyorlar. Her şeyden önce bilge bir insan asla tercih yapmaz, tercihsiz yaşar çünkü toplamın aynı olacağını bilir. İkinci olarak eğer nesnel koşullar yüzünden tercih yapması gerekiyorsa, sabah üç ve akşam dört ölçüyü seçecektir. Fakat maymunlar, "Hayır. Biz tercih yapacağız. Sabah dört alacağız" dediler. Terbiyeci, bakıcı gönüllüydü - nesnel koşulları yerine getirmek amacıyla. Bunu yaparak hiçbir şey kaybetmedi. Maymunlara ne oldu? Onlar bir şey kaybettiler.

O yüzden bilge bir insanın yanında olduğun zaman, bırak düzenlemeyi o yapsın, kendi düzenlerinde ısrar etme. Çünkü sen ne seçersen seç, her şeyden önce tercih yanlıştır; ikinci olarak da sen maymun neyi tercih edersen et, yanlış olacaktır. Maymun zihni sadece yakındaki, anlık mutluluğu hemen şimdi arayacaktır. Daha sonra ne olduğuyla ilgilenmez. Bilmez. Bütüne dair bir görüşü yoktur. O yüzden bırak bilge insan seçsin.

Fakat bütün düzen değişti. Doğu'da bilge insanlar karar verdi. Batı'da demokrasi var - maymunlar oy veriyor ve seçiyor. Ve şimdi bütün Doğu'yu demokrasiye geçirdiler - demokrasi maymunlar oy veriyor ve seçiyor demektir.

Aristokrasi, bilge insanlar düzeni seçecek ve maymunlar boyun eğecek ve takip edecek demektir. Doğru şekilde yürütüldüğü takdirde hiçbir şey aristokrasi kadar etkili olamaz. Demokrasi kaosa dönüşmeye mahkûmdur. Fakat düzeni onlar seçtikleri için maymunlar çok mutludurlar. Tercihin bilge insanlar tarafından yapıldığı zamanlarda dünya daha mutlu bir yerdi.

Hatırla, krallar mali kararlar için daima bilgelere danışırlardı. Bilgeler kral değildi, çünkü bundan hoşlanmazlardı, bunun için canlarını sıkamazlardı. Onlar dilenciydiler, ormandaki kulübelerinde yaşıyorlardı. Fakat ne zaman bir problem olsa, kral insanlara "Ne yapılması gerekiyor?" diye sormak için seçmenlere koşmazdı. Her şeyden vazgeçmiş insanlara sormak için ormana koşardı - çünkü onlar bütüne dair bir bakış açısına sahipti, bağlı değildiler, saplantıları yoktu. Kendi tercihleriyle hiçbir şeye sahip değiller. Tercihsizler; bütünü görebilir ve karar verebilirler.

Gerçekten bilge insan, taraf tutmadan sorunun her iki tarafını da dikkate alarak ikisini de Tao'nun ışığında görür.

Buna aynı anda iki yoldan gitmek denir.

Toplama bakmak, aynı anda iki yoldan gitmek demektir. O zaman mesele sabah dört,

akşam üç değildir. Söz konusu olan yaşamın bütünündeki yedidir.

Düzen önemsizdir. İşler nesnel koşullara göre düzenlenebilir ama toplam yedidir, iki yol birliktedir. Bilge insan her şeyin bütününe bakar. Seks sana zevk verir ama bilge ondan ortaya çıkan acıya da bakar. Zenginlik sana haz verir ama bilge onunla birlikte gelen kâbusa da bakar. Başarı seni mutlu eder ama bilge zirvenin arkasından gelen uçurumu; yoğun, dayanılmaz bir acıya dönüşecek başarısızlığı bilir.

Bütüne bakar. Ve bütüne baktığın zaman seçeneğin yoktur. O zaman aynı anda iki yola sahipsin. Sabah ve akşam artık birliktedir - dört artı üç artık birliktedir. Artık hiçbir şey parçalar halinde değildir, her şey bütün olmuştur. Ve bu bütünü takip etmek Tao'dur. Bu bütüne uymak dindar olmaktır. Bu bütünü izlemek Yoga'dır.

Bugünlük bu kadar.

Bölüm 6 Kazanma İhtiyacı

Bir okçu amaçsız atarken okunu
Becerisi tamdır.
Pirinç bir kemer tokası için atarsa okunu
Sinirleri çoktan gerilmiştir.
Altından bir ödül için atıyorsa okunu

Gözleri kör olur
Yahut iki hedef görür –
Aklı yerinde değildir!

Becerisi değişmedi. Ancak ödül
Böler onu. Dikkat eder.
Okunu atmaktan çok
Kazanmayı düşünür –
Ve kazanma ihtiyacı
Onu güçsüz düşürür.

Zihin hayallerle doluysa, doğru göremezsin. Eğer kalp arzularla doluysa, doğru hissedemezsin. Arzular, hayaller ve umutlar - gelecek huzursuz eder ve var olan ne varsa, şimdiki zamandadır. Bölündüğünde, arzu seni geleceğe yöneltir ama hayat burada ve şimdidir. Gerçek burada ve şimdidir ve arzu seni geleceğe yöneltir. O zaman burada değilsin. Görürsün ama yine de görmezsin; işitirsin ama yine de kaçırırsın; hissedersin ama his donuktur, derine inemez, etkili olamaz. Hakikat bu şekilde kaçırılır.

İnsanlar ilahi olanı nerede bulacaklarını, hakikati nerede bulacaklarını soruyorlar. Bu bir ilahi olanı veya hakikati bulma meselesi değil. Hakikat daima burada, asla başka bir yerde olmadı, olamaz da. Senin olduğun yerde ama sen orada değilsin, zihnin başka bir yerde. Gözlerin hayallerle dolu, kalbin arzularla dolu. Geleceğe doğru ilerliyorsun ve gelecek hayal. Yahut geçmişe doğru ilerliyorsun ve geçmiş çoktan ölmüş.

Geçmiş artık yok ve gelecek de henüz gelmedi. Bu ikisinin arasında mevcut an var. O an çok kısa, olabildiğince kısa, çok küçük, onu bölemezsin - bölünemezdir. O an göz açıp kapayıncaya kadar geçer. Eğer bir arzu girerse onu kaçırdın demektir; eğer bir hayal

varsa, onu kaçırıyorsun.

Dinin tamamı seni bir yere yönlendirmemekten, seni buraya ve şimdiye getirmekten, seni bütüne geri getirmekten, hep olduğun yere geri getirmekten ibarettir. Ancak baş uzaklara, çok ama çok uzaklara gitti. Bu başın geri getirilmesi gerek. O yüzden Tanrı'yı bir yerde aramamak lazım - bu yüzden O'nu kaçırıyorsun, çünkü bir yerde arıyorsun. O burada seni bekliyor.

Bir gün Nasrettin Hoca eve sarhoşluktan yalpalayarak gelir. Kendi kapısını çalar, tekrar tekrar çalar. Saat gece yarısını yarım saat geçmiştir. Karısı gelir ve Nasrettin ona, "Bayan, bana Nasrettin Hoca'nın nerede oturduğunu söyleyebilir misiniz?" diye sorar.

"Bu kadarı fazla" der karısı. "Sen Nasrettin Hoca'sın." "Orası tamam" der Nasrettin Hoca, "o kısmını biliyorum ama bu benim sorumun cevabı değil. Nerede oturuyor?" Durum budur. Arzulardan sarhoş, yalpalayarak kendi kapını çalıyor ve evinin neresi olduğunu soruyorsun. Aslında kim olduğunu soruyorsun. Ev bu ve sen oradan hiç ayrılmadın, orayı terk etmek imkânsızdır. Orası terk edip gidebileceğin senin dışında bir şey değil. Senin içinde, varlığının ta kendisi.

Tanrı'nın nerede olduğunu sormak aptallık, çünkü Tanrı'yı kaybedemezsin. Senin içindedir, senin en içteki varlığın, senin tam özündür. Senin varoluşundur: O'nu solursun, O'nu yaşarsın ve başka türlü olamaz. Yalnızca o kadar sarhoş oldun ki kendi yüzünü tanıyamıyorsun. Ve geri dönüp ayılmadıkça aramaya, araştırmaya ve gözden kaçırmaya devam edeceksin.

Tao, Zen, Yoga, Sufizm, Hasidizm, bunların hepsi seni geri getirmek, seni yeniden ayıltmak, sarhoşluğunu gidermek için yöntemler. Neden bu kadar sarhoşsun? Seni bu kadar sarhoş eden ne? Neden gözlerin bu kadar uykulu? Neden uyanık değilsin? Bütün bunların temel nedeni ne? Temel neden senin arzu etmendir.

Arzunun tabiatını anlamaya çalış. Arzu alkoldür, mümkün olan en güçlü uyuşturucudur. Marihuana hiç kalır, LSD hiç kalır. Arzu mümkün olan en güçlü LSD'dir - uyuşturucuların en güçlüsü.

Arzunun tabiatı nedir? Arzu ettiğinde ne olur? Arzu ettiğinde, zihninde bir yanılsama yaratıyorsun; arzu ettiğinde, buradan çoktan gittin. Artık burada değilsin, yoksun, çünkü zihin bir düş yaratıyor. Bu yokluk senin sarhoşluğundur.

Mevcut ol. Tam bu anda cennetin kapıları açılır. Kapıyı çalmaya bile gerek yok, çünkü cennetin dışında değilsin, içeridesin. Sadece uyanık ol ve arzuyla dolu olmayan gözlerle

etrafa bak, kahkahalarla güleceksin. Bütün bu şakaya, olanlara güleceksin. Bu aynı insanın gece rüya görmesi gibidir.

Adamın biri çok huzursuzmuş - geceleri uzun kâbuslar gibiymiş. Bütün gece mücadeleyle geçiyormuş. Bu durum o kadar acı vericiymiş ki adam adeta uyumaktan korkuyormuş ve yataktan kalktığında hep mutlu oluyormuş. Bütün gece kâbus gibiymiş - çok kötü, vahşi rüyalar görüyormuş. Rüyalar öyleymiş ki uykuya daldığı anda milyonlarca aslanın, ejderhanın, kaplanın, sürüngenin, timsahın küçük yatağının altında oturduğunu görmeye başlıyormuş. Bu hayvanlar her an saldırabilecekleri için uyuyamıyormuş.

Hepsinin geri geleceğini bildiğinden bütün gece uzun bir huzursuzluk, bir işkence, bir cehennemmiş. Tıbben tedavi görmüş ama hiçbir şeyin faydası olmamış. Her şey yetersiz kalmış. Psikologlar, psikiyatrlar tarafından incelenmiş ama kimse başarılı olamamış. Sonra bir gün evinden gülerek çıkmış.

Kimse yıllardır güldüğünü görmemişmiş. Suratı korkunçlaşmış; hep üzgün, korku içindeymiş. O yüzden komşular, "Mesele nedir? Gülüyor musun? Yıllardır güldüğünü görmedik. Güldüğünü bile tamamen unuttuk. Kâbuslarına ne oldu?" diye sormuşlar.

"Enişteme anlattım ve beni tedavi etti" demiş adam.

"Enişten büyük bir psikiyatr falan mı? Seni nasıl tedavi edebildi?" diye sormuş komşular.

"Marangoz" demiş adam. "Sadece yatağımın bacaklarını kesti. Artık hiç yer yok, o yüzden ilk defa uyudum."

Yer yaratırsın - ve arzu o yeri açmanın yoludur. Arzu ne kadar büyükse, o kadar yer yaratılır. Bir arzu bir yılda gerçekleşecekse, o zaman bir yıllık yerin olur. O yerin içinde hareket edebilirsin ama o zaman çok sayıda sürüngenle, ejderhayla karşılaşmak zorunda kalacaksın. Arzu tarafından yaratılan bu alana zaman diyorsun. Arzu yoksa, zamana ihtiyaç yoktur.

Tek bir an vardır - iki an bile değil, çünkü İkincisine ancak arzu tarafından ihtiyaç duyulur, senin varoluşunun ihtiyacı yoktur. Varoluş tümüyle doyumludur, tamamen bir ânın içindedir. Hatırla: Zamanın senin dışında bir şey olduğunu düşünüyorsan, kendini kandırıyorsun. Zaman senin dışında bir şey değildir.

İnsan yeryüzünden kaybolursa, zaman olacak mı? Ağaçlar büyüyecek, nehirler akacak, bulutlar yine gökyüzünde dolaşacak ama soruyorum, zaman olacak mı? Hiç zaman

olmayacak. Anlar olacak, daha doğrusu bir an olacak - ve bir an yok olduğunda başka bir tanesi ortaya çıkar. O yok olduğunda da başka bir tanesi gelir. Ancak aslında zaman yoktur. Yalnızca çok küçük an vardır.

Ağaçlar hiçbir şeyi arzulamaz, çiçek açmayı arzulamazlar, çiçekler kendiliğinden gelirler. Çiçeklerin gelmesi ağacın tabiatındandır. Fakat ağaç hayal kurmuyor, ağaç hareket etmiyor, düşünmüyor, arzu etmiyor.

Eğer insan yoksa, zaman olmayacak, sadece sonsuz anlar. Sen zamanı arzuyla yaratırsın. Arzu ne kadar büyükse, o kadar zamana ihtiyaç vardır.

Maddi arzular için çok fazla zaman gerekir. Bu yüzden Batı'da tek bir yaşam olduğunu söylüyorlar. Doğu'da biz mokşayı arzuladık. Bu, mümkün olan en büyük arzudur - bundan daha büyük bir arzu olamaz. Fakat tek bir yaşamda mokşaya nasıl ulaşabilirsin? Tek yaşam yetmez. Bir saray edinebilirsin, bir krallık kurabilirsin, çok zengin ve güçlü olabilirsin, bir Hitler veya bir Ford olabilirsin. Bu dünyada bir şey olabilirsin ama mokşa o kadar büyük bir arzudur ki, tek hayat yetmez.

Bu yüzden biz Doğu'da birden çok yaşama, yeniden doğuma inanırız, çünkü daha çok zaman, çok sayıda yaşam gerekecektir. Ancak o zaman mokşa arzusunun gerçekleşmesini umut edebilirsin. Birden çok yaşam olduğunu söylemiyorum. Konu bu değil. Fakat Doğu'da insanlar çok sayıda yaşama inanır, çünkü mokşa"yı arzu ederler. Eğer tek bir yaşam varsa, ona nasıl ulaşabilirsin?

Eğer tek bir yaşam varsa, o zaman ancak maddi şeylere ulaşılabilir. O zaman ruhsal dönüşüm mümkün değildir. Arzu o kadar büyüktür ki milyonlarca yaşam gerekir. İnsanlar

Doğu'da bu yüzden bu kadar tembel bir hayat sürüyorlar. Telaş yok, çünkü zaman kıtlığı yok. Tekrar tekrar doğacaksın. Niye telaş edesin? Sonsuz zamanın var.

Eğer Doğu tembelse ve zamandan kesinlikle habersiz görünüyorsa, işler bu kadar yavaş akıyorsa, nedeni sayısız yaşam kavramıdır. Batı'nın zamana bu kadar duyarlı olmasının nedeni de tek bir yaşamın olması ve her şeye o tek yaşamda ulaşılmak zorunda olunmasıdır. Eğer kaçırırsan, sonsuza kadar kaçırmış olursun - ikinci bir fırsat mümkün değildir. Bu zaman kıtlığı yüzünden Batı bu kadar gergin oldu. Yapacak çok şey var ve çok az zaman kaldı - bunca arzu ve zaman hep az.

Herkes hep telaş içinde, koşuşturuyor. Kimse yavaş hareket etmiyor, kimse yavaş yürümüyor. Herkes koşuyor ve daha fazla hız gerekiyor. O yüzden Batı daha hızlı araçlar icat etmeyi sürdürüyor ve hiç tatmin yok. Batı, sırf sana arzularını yerine getirmek için

biraz daha zaman vermek amacıyla insan yaşamını uzatmaya devam ediyor.

İyi de zaman neden gerekli? Zaman olmadan burada ve şimdi olamaz mısın? Geçmiş ve gelecek olmadan, sadece yanımda oturmak, bu an yeterli değil mi? İkisinin arasındaki, gerçekten sanki yokmuş gibi görünen bu çok küçük an yeterli değil mi? Bu an o kadar küçüktür ki onu yakalayamazsın; sen yakaladığında çoktan geçmiştir. Düşündüğün zaman gelecektedir. Onun içinde olabilirsin ama onu yakalayamazsın. Yakaladığında, gitmiştir; düşündüğünde, orada değildir.

Oradayken bir tek şey yapılabilir - onu yaşayabilirsin, hepsi bu. O kadar küçüktür ki onun içinde ancak yaşayabilirsin ama o kadar yaşamsaldır ki sana hayat verir.

Hatırla, aynı atom gibidir, o kadar küçüktür ki görülemez. Atomu henüz kimse görmedi, henüz bilimciler bile görmedi. Ancak sonuçları görebilirsin. Onu patlatabildiler – Hiroşima ve Nagasaki sonuçlardı. Hiroşima'nın yandığını, yüz binin üzerinde insanın öldüğünü gördük - bu sonuçtur. Fakat atom patlamasından ne olduğunu kimse görmedi. Kimse atomu kendi gözleriyle görmedi. Onu görebilen aletler henüz yok.

Zaman atomiktir, bu an da atomiktir. Onu kimse göremez, çünkü gördüğün zaman çoktan geçmiştir. Görmekle geçirilen zaman geçmişe sahiptir - nehir aktı, ok ilerledi. Kimse zamanı hiç görmedi. Zaman kelimesini kullanmaya devam ediyorsun ama birisi ısrarla bir tanım isteyecek olursa ne yapacağını bilemeyeceksin.

Birisi Aziz Augustine'e, "Tanrı'yı tanımla. Tanrı kelimesini kullandığında neyi kastediyorsun?" diye sormuş.

Augustine, "Aynı zaman gibidir. Onun hakkında konuşabilirim ama tanım konusunda ısrar ederseniz, ne yapacağımı şaşırırım" demiş.

İnsanlara, "Zaman nedir?" diye sormaya devam edebilirsin. Saatlerine bakıp cevap verecekler. Fakat gerçekten "Zaman nedir?" diye sorduğunda, tanım istediğinde, saatlerin faydası olmayacak.

Zamanı tanımlayabilir misin? Onu kimse görmedi, onu görmenin yolu yok. Baktığında, gitmiştir; düşündüğünde, orada değildir. Düşünmediğin zaman, bakmadığın zaman, sadece var olduğun zaman, oradadır. Onu yaşarsın. Aziz Augustine haklı: Tanrısallık yaşanabilir ama görülemez. Zaman yaşanabilir ama görülemez. Zaman felsefi bir sorun değildir, varoluşsaldır. Tanrısallık da felsefi değildir, varoluşsaldır. insanlar onu yaşadı ama ısrarla tanım istersen sessiz kalacaklar, cevaplayamazlar. Ve eğer bu ânın içinde

olabilirsen, bütün sırların kapıları açılır.

O yüzden bütün arzulardan kurtul; gözlerindeki bütün tozu yok et; hiçbir şeye, tanrısallığa bile özlem duymadan içinde huzurlu ol. Her özlem aynıdır, ister büyük bir araba için olsun ister tanrı ya da büyük bir ev, fark etmez. Özlem aynıdır. Özlem duyma - sadece var ol! Düşünme! Bu ânın orada olmasına izin ver ve sen de içinde ol ve birden her şeye sahip olursun - çünkü yaşam oradadır. Birden her şey üzerine yağmaya başlar ve o zaman bu an sonsuz olur ve o zaman zaman yoktur. Daima şimdi'dir. Asla son bulmaz, asla başlamaz. Fakat o zaman sen onun içindesin, dışarıda değilsin. Bütünün içine girdin, kim olduğunu fark ettin.

Şimdi Chuang Tzu'nun sutrasını anlamaya çalış: kazanma ihtiyacı. Bu ihtiyaç, kazanma ihtiyacı nereden doğar? Herkes zafer peşinde, kazanmaya çalışıyor ama bu kazanma ihtiyacı nereden doğar?

Zaten muzaffer olduğunun, yaşamın senin başına geldiğinin hiçbir şekilde farkında değilsin. Zaten galipsin ve daha fazlası mümkün değil, olabilecek her şey başına geldi. Zaten imparatorsun ve ele geçirilecek başka bir krallık yok. Fakat bunu fark etmedin, çoktan başına gelmiş olan hayatın güzelliğini anlamadın. Sessizliği, huzuru, zaten var olan mutluluğu tanımadın. Çünkü bu içsel krallığın farkında değilsin; hep bir şey, dilenci olmadığını kanıtlamak için bir zafer gerektiğini hissediyorsun.

Büyük İskender Hindistan'a geliyormuş -kazanmak için elbette- çünkü kazanmaya ihtiyacın yoksa hiçbir yere gitmezsin. Neden uğraşasın? Atina o kadar güzeldi ki, bu kadar uzun bir yolculuğa çıkmaya uğraşmaya hiç gerek yoktu.

Yolda, bir mistikten, bir nehir kıyısında yaşayan Diogenes'ten bahsedildiğini duyar. Onunla ilgili pek çok hikâye duymuştu. O günlerde, özellikle Atina'da sadece iki isim geçiyordu - biri İskender, öteki Diogenes. İkisi iki karşıt, iki zıt kutuptular. İskender imparatordu ve dünyanın bir ucundan öteki ucuna kadar uzanan bir krallık kurmaya çalışıyordu: "Bütün dünya benim hâkimiyetim altında olmalı." İskender bir fatihti, zafer arayışı içinde olan bir insandı.

Ve her şeyiyle tamamen onun tersi olan Diogenes var. Çıplak yaşıyordu, tek bir eşyası bile yoktu. Başlangıçta su içmek veya bazen yiyecek dilenmek için bir kâsesi vardı. Sonra bir gün nehirden su içen bir köpek görür ve derhal kâsesini fırlatıp atar. "Köpekler kâsesiz yapabiliyorsa, ben neden yapamayayım? Eğer köpekler kâsesiz yapabilecek kadar zekiyse, bu kâseyi yanımda taşımak için aptal olmalıyım, yükten başka bir şey değil" der.

O köpeği ustası olarak kabul eder ve çok zeki olduğu için köpekten kendisiyle birlikte kalmasını ister. Kâse taşımanın gereksiz bir yük olduğunu fark eder. O günden sonra o köpek yanında kalır. Birlikte uyurlar, yiyeceklerini birlikte bulurlarmış. Köpek onun tek arkadaşıydı.

"Neden bu köpekle yoldaşlığı sürdürüyorsun?" diye sorar birisi.

"Sözde insanlardan daha zeki" der Diogenes. "Önceden bu kadar zeki değildim. Ona bakmak, onu izlemek beni daha uyanık yaptı. Şimdi ve burada yaşıyor, hiçbir şeye aldırmıyor, hiçbir şeye sahip değil. Ve çok mutlu - hiçbir şeye sahip olmayarak her şeye sahip. Ben henüz bu kadar doyumlu değilim; içeride, içimde bir parça huzursuzluk kalıyor. Ben de aynı onun gibi olduğum zaman hedefe ulaşmış olacağım."

İskender, Diogenes'i, onun mest edici mutluluğunu, sessizliğini, aynı bulutsuz bir gökyüzüne benzeyen ayna gibi gözlerini duymuştu. Ve bu adam çıplak yaşıyordu, giysiye bile ihtiyacı yoktu. Birisi, "Nehir kıyısında, yakınından geçiyoruz, çok uzakta değil" der. İskender onu görmek istediği için gider.

Vakit sabahtı, bir kış sabahı ve Diogenes kumun üzerine çıplak uzanmış güneş banyosu yapıyordu; sabahın, üzerine yağan güneşin keyfini çıkarıyordu; her şey çok güzeldi, sessizdi, nehir akıyordu...

"Ne demeliyim?" diye düşünür İskender. İskender gibi bir insan nesnelerden ve mülkler dışında düşünemez. O yüzden Diogenes'e bakar ve "Ben Büyük İskender'im. Bir şeye ihtiyacın varsa, bana söyle. Büyük yardımım dokunabilir ve sana yardım etmek isterim" der.

Diogenes güler ve "Hiçbir şeye ihtiyacım yok. Yalnız biraz kenara çekil, çünkü güneşi kapatıyorsun. Benim için yapabileceğin tek şey bu. Ve hatırla, kimsenin güneşini kapama, bir insanın yapabileceği tek şey budur. Gölge etme, başka bir şey istemem" der.

İskender bu adama bakar. Onun karşısında kendini dilenci gibi hissetmiş olmalı: "Hiçbir şeye ihtiyacı yok ve benim bütün dünyaya ihtiyacım var ve o zaman bile tatmin olmayacağım, bu dünya bile yeterli değil." İskender, "Seni gördüğüme sevindim, hiç bu kadar halinden memnun bir insan görmemiştim" der.

"Sorun yok!" der Diogenes. "Benim kadar memnun olmak istiyorsan, gel yanıma uzan, güneş banyosu yap. Geleceği unut ve geçmişi bırak. Seni engelleyen kimse yok."

İskender güler, yapay bir kahkaha elbette ve "Haklısın - ama daha zamanı gelmedi. Bir

gün ben de senin gibi dinlenmek isterim" der.

"O bir gün asla gelmeyecek" der Diogenes. "Dinlenmek için neye ihtiyacın var? Eğer benim gibi bir dilenci dinlenebiliyorsa, başka neye ihtiyaç var? Bu mücadele, bu çaba, bu savaşlar, bu fetihler neden? Bu kazanma ihtiyacı neden?"

"Muzaffer olduğumda, bütün dünyayı fethettiğimde, gelip senden ders almak ve senin yanında oturup bu kıyıda uzanmak isterim" der İskender.

"Fakat eğer şu anda bu kıyıda uzanıp dinlenebiliyorsam, geleceği beklemek neden? Sonunda bana gelip burada dinleneceksen, kendin ve başkaları için mutsuzluk yaratarak bütün dünyayı dolaşmak neden? Ben zaten dinleniyorum" der Diogenes.

Kazanma ihtiyacı neden? Kendini kanıtlamak zorundasın. İçten içe o kadar aşağı, o kadar boş ve kof, içinde o kadar önemsiz hissedersin ki, kendini kanıtlama ihtiyacı doğar. Önemli biri olduğunu kanıtlamak zorundasın ve bunu kanıtlamadıkça, nasıl huzurlu olabilirsin?

İki yolu var ve bunların tek yol olduğunu anlamaya çalış. Biri dışarı çıkıp önemli biri olduğunu kanıtlamaktır. Diğer yol içe dönmek ve hiç kimse olduğunu fark etmektir. Dışarı çıkarsan, önemli biri olduğunu asla kanıtlayamayacaksın. İhtiyaç kalacak; aksine büyüyebilir de. Kanıtladıkça İskender gibi, Diogenes'in karşısında duran bir dilenci gibi hissedeceksin. Bunu daima hissedeceksin. Çünkü sadece başkalarına önemli biri olduğunu kanıtlamak seni önemli biri yapmaz. Derinlerde o önemsizlik duygusu kalır. Yüreğini kemirmeye devam eder - önemsiz birisin.

Krallıkların faydası olmayacak çünkü krallıklar içeriye girip boşluğu doldurmayacak. Hiçbir şey içeri giremez. Dışarıdaki dışarıda kalacak; içerideki içeride kalacak. Kavuşma yoktur. Dünyanın bütün zenginliğine sahip olabilirsin ama onu nasıl içeri getirecek ve boşluğu dolduracaksın? Hayır, bütün zenginliğe sahip olduğun zaman bile boş, hatta daha da boş hissedeceksin çünkü bu sefer çelişki olacak. Bu yüzden Buddha sarayını terk etti: bütün zenginliği görmesine rağmen içindeki boşluğu hissettiği, hepsinin yararsız olduğunu hissettiği için.

Başka bir yol içe dönmektir - bu önemsizlikten kurtulmaya çalışmamak, onu fark etmek. Chuang Tzu bunu söylüyor: Boş bir kayık ol, sadece içeri gir ve hiç kimse olduğunu fark et. Hiç kimse olduğunu fark ettiğin anda patlayıp yeni bir boyuta uçarsın çünkü bir insan hiç kimse olduğunu fark ettiğinde, aynı zamanda her şey olduğunu fark ediyordur.

Sen birisi değilsin, çünkü her şeysin. Her şey nasıl birisi olabilir? Birisi daima bir parça

olacak. Tanrı birisi olamaz çünkü O hepsidir; hiçbir şeye sahip olamaz çünkü O bütündür. Ancak dilenciler sahip olur, çünkü sahip olduklarının sınırları vardır. Sahip olunan şeyler sınırsız olamaz. Birisi olmanın sınırı vardır, sınırlar olmadan birisi olunamaz, sonsuz olunamaz. Hiç kimselik sınırsızdır, tıpkı bütünlük gibi.

Gerçekten de ikisi aynıdır. Eğer dışa gidiyorsan, içsel varlığını hiç kimse olarak hissedeceksin. İçe gidiyorsan, aynı hiç kimseliği her şey olarak hissedeceksin. Bu yüzden Buddha shunya'nın, mutlak boşluğun brahman olduğunu söyler. Hiç kimse olmak, bütün olduğunu fark etmektir. Birisi olduğunu fark etmek, bütün olmadığını fark etmektir. Bundan başkası işe yaramayacaktır.

Diğer yol içe gitmek, bu hiç kimselikle mücadele etmemek, bu boşluğu doldurmaya çalışmamak ama onu fark etmek ve onunla bir olmaktır. Boş kayık ol, o zaman bütün denizler senindir. O zaman keşfedilmemiş olana girebilirsin, o zaman bu kayık için engel yoktur, kimse yolunu tıkayamaz. Hiçbir haritaya gerek yoktur. Bu kayık sonsuza doğru ilerleyecektir. Artık her yer hedeftir ama kişinin içe gitmesi gerekir.

Kazanma ihtiyacı birisi olduğunu kanıtlamak içindir ve kanıtlamanın bildiğimiz tek yolu başkalarının düşüncesine göre kanıtlamaktır, çünkü başkalarının gözleri yansımalara dönüşür.

İskender birisi olduğunu başkalarının düşüncesine bakarak görebiliyordu; Diogenes'in yanında dururken, hiç kimse olduğunu fark etti. Diogenes onun İskender olduğunu anlamadı. Tersine İskender kendini aptal gibi hissetmiş olmalı. Diogenes'e, eğer Tanrı kendisine başka bir hayat daha bahşederse, İskender yerine Diogenes olmak istediğini söylediğinden bahsedilir - bir daha sefere!

Zihin daima gelecekte hareket eder. Tam bu anda Diogenes olabilirdi, engel yoktu, kimse onu engellemiyordu. Büyük İskender olmak için milyonlarca engel bulunabilirdi, çünkü herkes onu engellemeye çalışacaktı. Birisi olduğunu kanıtlamak istediğinde, herkesin egosunu incitirsin ve hepsi senin bir hiç olduğunu kanıtlamaya çalışacaklar. Sen onları öldürmedikçe, sen onları yok etmeyi başarmadıkça, senin bir hiç olduğunu söylemeye devam edecekler. Kendini ne olarak düşünüyorsun? Kim olduğunu düşünüyorsun? Bunu kanıtlamak zorundasın ve bu çok zor, çok sert, yıkıcı bir yoldur.

Diogenes olmak için bir engel yoktu. İskender bu insanın güzelliğini, zarafetini hissetti. "Eğer Tanrı bana bir daha dünyaya gelme fırsatı verirse, Diogenes olmak isterim - ama bir daha sefere" dedi.

Diogenes güldü ve "Bana sorulursa, kesin olan tek bir şey var: Asla Büyük İskender olmak istemezdim!" dedi.

İskender, Diogenes'in gözlerinde kendi zaferlerinin tanınmadığını görmüş olmalı. Birdenbire çöken duyguyu, o öldürücü, hiç kimse olduğu duygusunu hissetmiş olmalı. Kaçmış, Diogenes'ten olabildiğince uzaklaşmış olmalı. Diogenes tehlikeli bir insandı.

Diogenes'in hayatı boyunca İskender'in yakasını bırakmadığı söylenir. Nereye giderse gitsin, Diogenes bir gölge gibi yanındaymış. Gece, rüyalarında, Diogenes gülüyormuş. Ve ikisinin aynı gün öldüğü söylenir, güzel bir hikâye.

Diogenes bu adamın arkasından gelmesi için beklemiş olmalı. Aynı gün öldüler ve bu dünyayı ötekinden ayıran ırmağı geçerken İskender tekrar Diogenes'le karşılaşmış ve bu ikinci buluşma, ikinci karşılaşma öncekinden de tehlikeliymiş. Birkaç dakika önce öldüğü için İskender öndeymiş - böyle olması gerekiyordu, çünkü Diogenes'in arkadan gelmesi gerekiyordu; beklemiş olmalı. İskender bir ses duyar, arkada nehri geçen başka birisi olmalıydı, döner ve orada Diogenes'i gülerken görür. Donup kalmıştır herhalde, çünkü bu sefer işler kesinlikle farklıydı. Kendisi de Diogenes gibi çıplaktı, çünkü giysilerini öteki tarafa götüremezsin. Bu sefer yeniden kesinlikle hiç kimseydi, imparator değildi.

Fakat Diogenes aynıydı. Ölümün alabileceği her şeyden zaten vazgeçmişti, o yüzden ölüm ondan hiçbir şey alamamıştı. Nehir kıyısında nasılsa öyleydi ve aynı şekilde burada da nehir kıyısındaydı. Umursamaz davranmak ve kendini cesaretlendirmek ve güven vermek için İskender de güler ve "Müthiş, harika! İmparator ve dilenci yine buluştu, en büyük imparatorla en büyük dilencinin buluşması" der.

"Kesinlikle haklısın" der Diogenes, "sadece kimin imparator kimin dilenci olduğu konusunda senin biraz aklın karışık. Bu, en büyük imparatorla en büyük dilencinin buluşması ama imparator geride, dilenci önde. İskender, ilk karşılaşmada da böyleydi. Sen dilenciydin ama benim dilenci olduğumu düşünüyordun. Şimdi kendine bak. Bütün dünyayı kazanmakla ne elde ettin?"

Kazanma ihtiyacı nedir? Neyi kanıtlamak istersin? Kendi gözünde önemsiz biri, bir hiç olduğunu ve bu hiçliğin bir yürek sancısına dönüştüğünü biliyorsun. Hiç olduğun için acı çekiyorsun - o yüzden başkalarının gözünde kendini kanıtlamak zorundasın. Başkalarının zihinlerinde birisi olduğun, bir hiç olmadığın düşüncesini yaratmak zorundasın. Ve onların gözlerine bakarak fikirleri, genel fikri toplayacaksın ve genel fikir yoluyla bir imaj yaratacaksın. Bu imaj egodur, senin gerçek benliğin değildir. Yansıtılmış bir ihtişamdır,

sana ait değildir - başkalarının gözlerinden toplanmıştır.

Bu tip hep başkalarından korkar, çünkü verdikleri şeyi geri alabilirler. Bir politikacı daima halktan korkar çünkü verdikleri şeyi geri alabilirler. Ödünç alınmıştır, benliği ödünç alınmış bir benliktir. Başkalarından korkuyorsan, sen bir kölesin, efendi değilsin.

Bir Diogenes başkalarından korkmaz. Ondan hiçbir şeyi geri alamazsın çünkü hiçbir şeyi ödünç almamıştır. O benliğe sahiptir, sen sadece egoya sahipsin. Benlikle ego arasındaki fark budur - ego ödünç alınmış bir kişiliktir; başkalarına, genel fikre bağlıdır. Benlik senin gerçek varlığındır, ödünç alınmamıştır, senindir. Onu kimse geri alamaz.

Chuang Tzu'nun güzel satırlarına bak:

Bir okçu eğlenmek için atarken okunu
becerisi tamdır.

Bir okçu eğlenmek için atarken okunu becerisi tamdır. Oyun oynarken birisi olduğunu kanıtlamaya çalışmıyorsun. Rahatsın, evdesin. Sırf eğlence olsun diye oynarken başkalarının hakkında ne düşüneceği umurunda değildir.

Hiç çocuğuyla eğlencesine güreşen bir babayı gördün mü? Yenilir. Sırt üstü yatar ve çocuk göğsüne oturur kahkahalar atar ve "Ben kazandım!" der - ve baba mutlu olur. Bu sadece eğlencedir. Eğlenirken yenilebilir ve mutlu olabilirsin. Eğlence ciddi değildir, egoyla ilişkili değildir. Ego daima ciddidir.

O yüzden hatırla, eğer ciddiysen hep karmaşa, içsel karmaşa içinde olacaksın. Bir ermiş daima oyun halindedir, okunu eğlence olsun diye atıyormuş gibi. Belli bir hedefi vurmakla ilgilenmez, sadece keyfine bakar.

Alman felsefeci Eugene Herrigel meditasyon öğrenmek için Japonya'ya gitmiş. Japonya'da meditasyon öğretmek okçuluk dahil için her türlü bahaneyi kullanırlar.

Herrigel kusursuz bir okçuymuş. Hedefi asla ıskalamazmış. Okçulukla meditasyon öğrenmek için bir ustaya gitmiş, çünkü bu konuda zaten becerisi varmış.

Üç yıl sonra Herrigel bunun zaman kaybı olduğunu hissetmeye başlamış, çünkü usta onun oku atmaması gerektiği konusunda ısrar edip duruyormuş. Herrigel'e, "Bırak ok kendi gitsin. Nişan alırken sen orada olmamalısın, bırak ok kendisi nişan alsın" diyormuş.

Bu saçmaydı. Özellikle de Batılı bir insan için kesinlikle saçmaydı: "Ne demek istiyorsun, ok kendi kendine mi vuracak? Ok nasıl kendi kendine vurabilir? Ben bir şey

yapmak zorundayım.” Ve devam eder. Hedefi asla kaçırmaz.

Fakat usta, “Hedef aslında hedef değil. Sen hedefsin. Ben senin hedefi vurup vurmadığına bakmıyorum. Bu mekanik bir beceri. Ben, senin orada olup olmadığını görmek için sana bakıyorum. Eğlenmek için vur! Keyfini çıkar, hedefi asla kaçırmadığını kanıtlamaya çalışma. Egoyu kanıtlamaya çalışma. O zaten orada, sen oradasın, bunu kanıtlamaya gerek yok. Rahat ol ve okun kendi kendine vurmasına izin ver” der.

Herrigel anlayamaz. Dener, tekrar tekrar dener ve tekrar tekrar, “Hedefim yüzde yüz doğruysa, neden bana sertifika vermiyorsun?” der.

Batılı zihin daima sonuçla ilgilidir ve Doğu daima başlangıçla ilgilenir, sonla değil - okçuyla, hedefle değil. Son, yararsızdır. O yüzden usta, “Hayır!” diyordu.

Bunun üzerine büyük hayal kırıklığına uğrayan Herrigel ayrılmak için izin ister. “O zaman gitmek zorundayım. Üç yıl çok fazla ve ele geçen bir şey yok ve sen hayır deyip duruyorsun, benim hâlâ aynı olduğumu söyleyip duruyorsun” der.

Ayrılacağı gün vedalaşmaya gider. Usta öteki öğrencilere ders vermektedir. O sabah Herrigel ilgilenmez; gidiyordu, projeyi tamamen bırakmıştı. O yüzden ustanın işinin bitmesini bekliyordu. Onunla vedalaşacak ve gidecekti.

Bir bankın üzerinde otururken ilk kez ustaya bakar. Üç yılda ilk kez ustaya bakar. Gerçekte usta bir şey yapmıyordu; ok kendi kendine vuruyormuş gibiydi. Usta ciddi değildi, oyun oynuyordu, eğleniyordu. Bir hedefle ilgilenen kimse yoktu.

Ego daima hedefe odaklıdır. Eğlencenin ulaşılacak bir hedefi yoktur, eğlence oku yaydan ayrıldığı başlangıçtadır. Hedefi vurup vurmaması tesadüfe bağlıdır, hedefe ulaşıp ulaşmaması konu dışıdır; mesele ulaşması veya kaçırması değildir. Fakat ok yaydan çıktığında okçunun eğleniyor, keyif alıyor olması, ciddi olmaması gerekir. Ciddiyken gergin olursun, ciddi olmadığında gevşersin ve gevşediğin zaman sen var olursun. Gerginken ego vardır; sen bulanıksındır.

Herrigel ilk kez bakar - çünkü artık ilgilenmiyordu. Artık onun meselesi değildi, bütün olayı bırakmıştı. Ayrılıyordu, o yüzden ciddi olması söz konusu değildi. Başarısızlığını kabul etmişti, hiçbir şeyin kanıtlanması gerekmiyordu. Baktı ve ilk kez gözleri hedefe takılı değildi.

Ustaya baktı, o kendi kendine vuruyormuş gibiydi. Usta ona yalnızca enerji veriyordu, atmıyordu. Hiçbir şey yapmıyordu, bütün olay çabasızdı. Herrigel bakar ve ilk kez bunun

ne anlama geldiğini anlar.

Büyülenmiş gibi ustaya yaklaşır, yayı eline alır ve oku çeker. "Kavradın. Üç yıldır sana bunu yapmanı söylüyorum" der usta. Ok henüz yaydan çıkmamışken usta, "Bitti: Hedefe ulaşıldı" der. Herrigel artık eğleniyordu, ciddi değildi, hedefe odaklı değildi.

Fark budur. Eğlence hedef odaklı değildir; hedefi yoktur. Eğlence kendi başına hedeftir, gerçek değerdir, başka bir şey değil. Keyfini çıkarırsın, hepsi bu. Bunda bir amaç yoktur; oyun oynadın, hepsi bu.

Bir okçu eğlenmek için atarken okunu becerisi tamdır. Eğlenmek için ok atarken çatışma içinde değilsindir. İki yoktur, gerilim yoktur; zihnin hiçbir yere gitmez. Zihnin aslında gitmiyor - o yüzden bütünsün. O zaman beceri vardır.

Bir Zen ressamından, bir Zen ustasından bahsedilir... Yeni bir pagoda, yeni bir tapınak için bir çizim, bir tasarım yapıyormuş. Baş öğrencisini yanına alma alışkanlığı varmış. Çizimi yapar, öğrenciye bakar ve "Ne düşünüyorsun?" diye sorarmış.

"Size layık değil" dermiş mürit. O da yaptığı çizimi atarmış.

Bu olay doksan dokuz kez tekrarlanmış. Üç ay geçmiş ve kral sürekli tasarımın ne zaman tamamlanacağını, çalışmanın ne zaman başlayacağını soruyormuş. Bir gün olay gerçekleşmiş: Usta tasarımı yapıyormuş ve mürekkep kurumuş, o da öğrenciye gidip mürekkep hazırlamasını söylemiş.

Öğrenci gitmiş ve geri döndüğünde, "Ne? Yapmışsınız! iyi de neden üç aydır yapamadınız?" demiş.

"Senin yüzünden" demiş usta. "Yanımda oturuyordun ve ben bölünüyordum. Bana bakıyordun ve ben de hedefe odaklıydım, eğlence değildi. Sen buradan gidince rahatladım. Kimsenin olmadığını hissettim, bütün oldum. Bu tasarımı ben yapmadım, o kendiliğinden geldi. Yapan ben olduğum için üç aydır gelemiyordu."

Bir okçu eğlenmek için atarken okunu becerisi tamdır... çünkü bütün varlığı hazırdır. Ve bütün varlık hazır bulunduğunda bir güzelliğe, bir zarafete, tümüyle farklı bir varlık özelliğine sahip olursun. Bölündüğün, ciddi ve gergin olduğun zaman çirkinsin. Başarılı olabilirsin ama başarın çirkin olacak. Birisine önemli birisi olduğunu kanıtlayabilirsin ama hiçbir şey kanıtlamıyorsun, sadece sahte bir imaj yaratıyorsun. Fakat tam, gevşemiş, bütün olduğunda kimse seni bilmeyebilir ama sen var olursun.

Ve bu bütünlük méditatif bir zihinde meydana gelen, meditasyonda meydana gelen

berekettir, kutluluktur, kutsamadır.

Meditasyon bütünlük demektir.

Bu nedenle meditasyonun iş değil eğlence olması gerektiğini hatırla. Onu dindar biri gibi yapmamalısın, bir kumarbaz gibi yapmalısın. Eğlenmek için oyna. İşadamı değil sporcu gibi olmalısın. Eğlenceli olmalı, o zaman bütün beceri kullanılabilir olacak, o zaman kendiliğinden çiçek açacak. Sana ihtiyaç olmayacak. Hiç çaba gerekmez. O zaman çiçek kendiliğinden gelir.

Pirinç bir kemer tokası için atarsa okunu
sinirleri çoktan gerilmiştir.

Eğer pirinç bir kemer tokası için rekabet içindeyse, eğer başarılacak bir şey varsa, orada bir sonuç var, çoktan gerildi, korktu. Korku içeri girer: "Başaracak mıyım?" Bölündü. Zihnin bir parçası, "Belki başaracaksın", başka bir parçası, "Belki başaramayacaksın", der. Bu durumda bütün becerisi kullanılabilir durumda değil, bu durumda kendisi yarı yarıya. Ve bölündüğün zaman bütün varlığın çirkin ve hasta olur. Hastalıklı olursun.

Altından bir ödül için atıyorsa okunu
gözleri kör olur yahut iki hedef görür - aklı yerinde değildir!

Çarşıya git ve altın peşindeki insanları gör. Körler. Altın insanları başka hiçbir şeyin yapmadığı kadar kör eder, altın gözleri tamamen kaplar. Çok fazla başarıyla meşgul olduğunda, çok fazla sonuçla meşgul olduğunda, çok hırslı olduğunda, çok fazla altın madalyanın peşinde olduğunda, kör olursun ve iki hedef görmeye başlarsın. O kadar sarhoşsundur ki çift görmeye başlarsın.

Nasrettin Hoca bir meyhanede oğluna ders veriyormuş: "Ne zaman duracağını daima hatırla. Alkol iyidir ama insanın nerede duracağını bilmesi gerekir. Tecrübeyle söylüyorum. Şu köşeye bak - masada oturan şu dört kişi sekiz görünmeye başladığında, dur."

"Ama baba, ben orada sadece iki kişi görüyorum" demiş oğlan.

Zihin sarhoşken, görüntü çift olur. Altın seni bilinçsiz yapar, sarhoş eder. Artık iki hedef vardır ve sen onlara ulaşmak için öyle bir telaş içindesindir ki gerilir, içten içe titrersin.

Chuang Tzu'nun bahsettiği hal budur:

... aklı yerinde değildir.

Kimsenin aklı yerinde değil. Aklı yerinde olmayanlar yalnızca deliler değil, senin de aklın yerinde değil. Yalnızca derece farkı var, nitelik farkı değil; biraz daha fazlası olduğunda her an sınırı geçebilirsin. Sanki doksan dokuz derecedeymişsin gibi. Yüz derecede kaynarsın; sınırı geçtin. Tımarhanedekilerle dışarıdakiler arasındaki fark yalnızca nicelikseldir, niteliksel değil. Herkes aklını kaçırmış durumda, çünkü herkes sonuçların, hedeflerin, amaçların peşinde. Bir şeye ulaşılmak zorunda. O zaman sinir, içten içe titreme gelir; o zaman içte sakin olamazsın. Ve içinde titrediğinde, hedef iki olur ya da hatta dört veya sekiz - ve o zaman okçu olmak imkânsızdır.

Mükemmel bir okçu daima eğlenen okçudur.

Kusursuz insan hayatı eğlence olarak, oyun olarak yaşar.

Krişna'nın hayatına bak. Chuang Tzu onu tanısaydı, güzel olurdu. Krişna'nın hayatı eğlencedir. Buddha, Mahavira, İsa, bir biçimde biraz ciddi duruyorlar, ulaşılması gereken bir şey varmış gibi - mokşa, nirvana, arzusuzluk. Fakat Krişna kesinlikle amaçsızdır - sadece eğlence için yaşayan, kızlarla dans eden, keyif çatan, şarkı söyleyen flütçü. Gidecek hiçbir yer yok, hepsi burada, o yüzden sonuç için endişelenmeye gerek yok. Her şey şu anda elverişli, keyfini çıkarmamak neden?

Eğer eğlence kusursuz insanın göstergesiyse, Krişna kusursuz insandır. Hindistan'da biz onun yaşamına asla Krişna charitra, onun karakteri, demeyiz, bunu asla demeyiz. Biz ona Krişna lila, onun oyunu, deriz. Bir karakter değildir, bir amaca yönelik değildir; kesinlikle amaçsızdır.

Aynı küçük bir çocuk gibidir. "Ne yapıyorsun?" diye soramazsın. "Anlamı nedir?" diye soramazsın. Sadece kelebekleri kovalayarak hoşça vakit geçiriyor. Güneşte zıplayarak neye ulaşacak? Bu çaba onu hangi sonuca götürecek? Hiçbir yere! Hiçbir yere gitmiyor. Biz onun çocuk olduğunu söyleriz ve kendimizi olgun görürüz ama ben sana gerçekten olgun olduğunda yeniden çocuk gibi olacağını söylüyorum. O zaman yaşamın yeniden eğlenceli olacak. Keyfini süreceksin, her parçasının, ciddi olmayacaksın. İçten bir kahkaha bütün yaşamına yayılacak. Daha çok bir dans gibi olacak, iş gibi değil; daha çok şarkı söylemek, banyoda mırıldanmak gibi ve daha az ofiste hesap yapmak gibi. Matematik olmayacak, sadece sefa olacak.

Becerisi değişmedi. Ancak ödül böler onu. Dikkat eder.

Okunu atmaktan çok kazanmayı düşünür - ve kazanma ihtiyacı onu güçsüz düşürür.

Bu kadar aciz, hu kadar güçsüz, çaresiz görünmenin nedeni sensin. Başka kimse seni güçsüz bırakmıyor. Sınırsız, sonu gelmeyen güç kaynaklarına sahipsin ama kuvvetsizlikten her an düşüp kalacakmışsın gibi bitkin görünüyorsun.

Bütün bu enerjiler nereye gidiyor? Kendi içinde çatışma yaratıyorsun - becerin aynı.

Becerisi değişmedi. Ancak ödül böler onu. Dikkat eder.

Bir hikâye dinledim. Bir köyde geçiyor... Yoksul bir adam, bir dilencinin oğlu, genç ve sağlıklıymış - o kadar genç ve sağlıklıymış ki, kralın fili köyden geçerken fili kuyruğundan yakalarmış ve fil kıpırdayamazmış.

Bu bazen kral için çok utanç verici olurmuş, çünkü kendisi filin üzerinde otururken pazar yerindeki bütün insanlar toplanır ve gülermiş. Ve bütün bunlar bir dilencinin oğlu yüzünden oluyor.

Kral başvekiline, "Bir şey yapılması lazım. Bu küçük düşürücü bir durum. O köyden geçmeye korkar oldum ve o çocuk bazen başka köylere de gidiyor. Herhangi bir yerde filin kuyruğunu yakalayabilir ve fil de kımıldayamaz. O kadar güçlü ki, onun enerjisini tüketecek bir şey yap" demiş.

"Bir bilgeye danışmam gerekecek" demiş başvekil, "çünkü onun enerjisini nasıl tüketeceğimi bilmiyorum. Onun enerjisini tüketecek hiçbir şey yok, çünkü o bir dilenci. Bir dükkânı olsaydı, enerjisi boşaltılabilirdi. ilkokul müdürü olsaydı, enerjisi kurutulabilirdi. Fakat onun yapacak hiçbir şeyi yok. Eğlence için yaşıyor ve insanlar onu seviyor, ona yiyecek ve süt veriyor, o yüzden asla yiyeceksiz kalmıyor. Mutlu, yiyor ve uyuyor. O yüzden zor ama gideceğim."

Böylece başvekil bir bilgeye gitmiş. Ak sakallı dede, "Tek bir şey yap. Git ve çocuğa, küçük bir iş yaptığı takdirde ona her gün altın bir rupi vereceğini söyle - ve iş çok küçük. Köyün tapınağına gitsin ve lambayı yaksın. Tek yapması gereken lambayı yakmak, hepsi bu. Ve sen ona her gün altın bir rupi vereceksin" demiş.

"Fakat bunun ne faydası olacak?" demiş başvekil. "Bu onu daha da güçlü yapabilir. Bir rupi alacak ve daha çok enerji hissedecek. Dilenmekle bile uğraşmayacak."

"Endişelenme, sadece dediğimi yap" demiş dede.

Bu yapılmış ve ertesi hafta, kral geçerken çocuk denemiş ama başarısız olmuş, fili durduramamış. Yanında sürüklenmiş.

Ne oldu? Dikkat girdi, kaygı girdi. Günün yirmi dört saati akşam tapınağa gidip lambayı yakması gerektiğini hatırlamak zorundaydı. Bu iş bir kaygıya dönüştü, bütün varlığını böldü. Rüyasında bile akşam olduğunu görmeye başladı: "Ne yapıyorsun? Git ışığı yak ve bir rupi'ni al."

Sonra o altın rupileri biriktirmeye başladı - şimdi yedi, şimdi sekiz. Sonra, falan zamanda yüz altın rupisi olacağını hesaplamaya başladı - ve iki yüz rupiye çıkacaktı. Matematik işin içine girdi, eğlence kayboldu. Çok küçük bir şey yapması, ışığı yakması gerekiyordu. Bir dakikalık bir iş, bir dakika bile değil, anlık bir şey - ama bir endişeye dönüştü. Bütün enerjisini tüketti.

Tükendiğin zaman yaşamının eğlenceli olmaması şaşırtıcı değildir. Yaşamında bir sürü tapınak, yakılıp söndürülecek bir sürü lamba, pek çok hesap var; eğlenceli olamaz.

Becerisi değişmedi - beceri aynıdır ama okçu eğlence olsun diye ok atarken bütün becerisi kullanılabilir durumdadır. Becerisi değişmedi. Ancak ödül böler onu. Dikkat eder. Kaygı girer, asabiyet girer. Daha çok kazanmayı düşünür, artık oku atmakla ilgilenmez. Artık soru nasıl kazanacağıdır, nasıl ok atacağı değil. Başlangıçtan sona gitti. Artık araç önemli değil, sonuç önemlidir ve sonuç önemli olduğunda, enerjin bölünür, çünkü yapılabilecek her şey araçla yapılacak, sonuçla değil. Sonuçlar senin elinde değil.

Gita'da Krişna Arjuna'ya şöyle der: "Sonunu, sonucu düşünme. Sadece şimdi ve burada yapılması gerekeni yap ve sonucu bana, varoluşa bırak. Ne olacağını sorma, kimse bilemez. Sen sadece varoluşa, kadere bırak. Her ne olursa olsun, sen sadece yapılması gerekeni yapıyorsun. Araçla ilgilen ve sonucu düşünme. Sonuca odaklanma."

Bu durum güzel ve Chuang Tzu'nun cümleleriyle birlikte dikkate almaya değer, çünkü Arjuna okçuydu, Hindistan'dan çıkan en büyük okçuydu. Mükemmel okçuydu.

Fakat sonuç onun aklına girer. Daha önce hiç endişelenmemişti, bu daha önce hiç olmamıştı. Okçuluğu mükemmeldi; becerisi tamdı, kesindi ama o muazzam Kurukshetra kuşatmasına, karşı karşıya duran iki orduya bakınca, kaygılandı. Endişe neydi? İki tarafta da dostları vardı. Bu bir aile meselesiydi, kuzenler arasında bir savaştı, o yüzden herkes birbiriyle akrabaydı. Karşı tarafta olanlar da bu taraftakilerle akrabaydı.

Bütün bu aileler ve akrabalar bölünmüştü - az rastlanır bir savaş, bir aile savaşıydı.

Krişna, Arjuna'nın yanında savaşıyordu ama kendi ordusu öteki tarafta savaşıyordu. Krişna, "ikiniz de beni seviyorsunuz, o yüzden yarı yarıya bölünmek zorunda kalacaksınız.

Bir taraf beni alabilir, öteki taraf da ordularımı" demişti.

Duryodhana, karşı tarafın lideri aptaldı. "Tek başına Krişna'yı ne yapacağım - ordusu çok büyük" diye düşündü. Bunun üzerine, "Ben senin ordunu tercih ediyorum" dedi.

Yani Krişna, Arjuna'yla birlikteydi ve Arjuna mutluydu, çünkü bir Krişna bütün dünyadan daha fazladır. Ordular ne yapabilir - bilinçsiz, uykudaki insanlar? Uyanmış bir insan hepsine bedeldir.

Arjuna'nın kafası karıştığında ve zihni bölündüğünde Krişna gerçek yardım oldu. Gita'da bu iki orduya bakan Arjuna'nın kafasının karıştığı söylenir. Ve Krişna'ya şunları söyler: "Gücüm tükendi. Gergin hissediyorum, güçsüz hissediyorum, gücüm beni bıraktı" - ve kendisi kusursuz beceri sahibi bir insan, mükemmel bir okçuydu.

Onun yayı gandiva olarak bilinir. "Gandiva benim için çok ağırmış gibi geliyor. O kadar güçsüzleştim ki bedenim uyuşuk ve ben düşünemiyorum ve göremiyorum. Her şey karmakarışık oldu, çünkü bu insanların hepsi akraba ve ben onları öldürmek zorunda kalacağım. Sonuç ne olacak? Katliam, bunca insan ölecek ve ben bundan ne kazanacağım? Beş para etmez bir krallık mı? Savaşma beni ilgilendirmiyor, bedeli çok ağır geliyor. Kaçıp sannyasin olmak, ormana gidip meditasyon yapmak isterdim. Bu bana göre değil. Enerjim tükendi" der.

Krişna ona, "Sonucu düşünme. Bu senin elinde değil. Ve yapanın sen olduğunu düşünme, çünkü eğer yapan sen olursan, o zaman sonuç senin elindedir. Yapan daima ilahidir ve sen sadece bir araçsın. Sen burada ve şimdiyle, araçla ilgilen ve sonucu bana bırak. Sana söylüyorum Arjuna, bu insanlar zaten ölü, kaderlerinde ölmek var. Sen onları katletmeyeceksin. Sen onlara öldürüldükleri, çoktan öldükleri gerçeğini açıklayacak araçsın sadece. Ben onları ölü görüyorum. Ölümün gerçekleştiği noktaya eriştiler - sen yalnızca bir araçsın" der.

Sanskritçe'de güzel bir kelime vardır, İngilizce'de karşılığı yok: nimitta. Nimitta, yapan sen değilsin, neden sen değilsin, nedenlerden biri bile değilsin, sen sadece nimitta'sın demektir. Sebep ilahinin elinde demektir, ilahi yapandır, sen sadece onun aracısın. Aynı postacı gibisin - postacı nimitta"dır. Gelir ve sana bir mektup ulaştırır. Eğer mektup seni aşağılıyorsa, postacıya kızmazsın. "Bana bu mektubu neden getirdin?" demezsin. Postacıyı ilgilendirmez, o nimitta"dır. Mektubu o yazmadı, buna o neden olmadı, onun bununla ilgisi yok. O sadece sorumluluğunu yerine getirdi. Ona öfkelenmeyeceksin.

"Sen aynı bir postacı gibisin" der Krişna, Arjuna'ya. "Onlara ölümü ulaştırmak

zorundasın. Öldüren sen değilsin; ölüm ilahiden geliyor. Onlar bunu zaten hak ettiler, o yüzden endişelenme. Eğer sen onları öldürmezsen, o zaman bir başkası yapacak. Eğer bu postacı yapmazsa, o zaman mektubu başka biri ulaştıracak. Bu senin orada olup olmamanla ya da tatilde veya hasta olmanla ilgili bir şey değil, o zaman mektup ulaştırılmayacak değil. O yüzden dertlenme, gereksiz yere endişelenme; sen sadece nimitta"sın, bu işin ne nedenisin ne de onu yapansın, sadece bir araçsın. Sen araçla ilgilen, sonuçları düşünme, çünkü bir kez sonuçları düşündüğünde becerin kaybolur, bölünür.

"Bu yüzden tükendiğini hissediyorsun, Arjuna. Enerjin hiçbir yere gitmedi. Vicdan oldu - o zaman bölündün. Kendinle savaşıyorsun. Bir parça ilerlemeni söylüyor; öteki parça bunun iyi olmadığını söylüyor. Bütünlüğün kayboldu. Ve bütünlük kaybolduğunda insan güçsüz hisseder."

Arjuna gibi güçlü bir insan, "Bu gandiva'yı taşıyamıyorum, bu yay benim için çok ağır. Gerildim. İçimde korkunun, derin bir korkunun, bir kaygının yükseldiğini hissediyorum. Savaşamam" der.

Beceri aynı, hiçbir şey değişmedi ama zihin bölündü. Bölündüğün zaman güçsüzleşirsin; bölünmediğinde güçlüsündür. Arzular seni böler, meditasyon seni bütün yapar. Arzular seni geleceğe yöneltir, meditasyon seni bu âna geri getirir.

Bir sonuç olarak bunu hatırla: Geleceğe ilerleme. Zihninin geleceğe ilerlediğini hissettiğin anda hemen geriye, şimdiye atla. Onu tamamlamaya çalışma. Derhal, düşündüğün anda, zihnin geleceğe, arzuya gittiğini fark ettiğin anda şimdiki âna geri atla. Evde ol.

Onu tekrar tekrar kaybedeceksin. Tekrar tekrar kaçıracaksın, çünkü bu uzun bir alışkanlık oldu; fakat er ya da geç, giderek daha çok evde olacaksın. O zaman yaşam eğlencelidir, bir oyundur. O zaman o kadar enerji dolu olursun ki, taşarsın - bir enerji seli. O taşkın mutluluktur.

Güçsüz, tükenmiş bir haldeyken coşku içinde olamazsın. Nasıl dans edebilirsin? Dans etmek için sonsuz enerjiye ihtiyaç duyacaksın. Tükenmişken nasıl şarkı söyleyebilirsin? Şarkı söylemek daima bir taşkındır. Bu kadar ölüyken, nasıl dua edebilirsin? Ancak tamamen canlı olduğunda kalpten, bir minnettarlık, bir şükran yükselir. O şükran ibadettir.

Bugünlük yeter.

Bölüm 7 Üç Arkadaş

Üç arkadaş Hayatı tartışıyorlardı.
Biri şöyle dedi:
"insanlar birlikte yaşayabilir mi
Buna dair hiçbir şey bilmeden?
Birlikte çalışabilir mi
Hiçbir şey üretmeden?
Uzayda uçabilirler mi
Unutarak var olmayı,
Sonu olmayan dünyayı?"

Üç arkadaş birbirlerine baktılar
Ve kahkahalara boğuldular.
Açıklamaları yoktu.
Böylece eskisinden daha iyi arkadaş oldular.

Sonra arkadaşlardan biri öldü.
Konfüçyüs bir öğrenci gönderdi

Diğer ikisinin onun cenaze töreninde
İlahi söylemelerine yardım etmesi için.

Öğrenci bir arkadaşın
Şarkı bestelediğini gördü.
Öteki lavta çalarken Şarkı söylediler:

"Hey, Sung Hu!
Nereye gittin?
Hey, Sung Hu!
Nereye gittin?
Gerçekte olduğun
Yere gittin.
Ve biz buradayız –

Kahretsin, biz buradayız!”

O zaman Konfüçyüs’ün öğrencisi onları yarıda kesti ve Haykırdı:

“Sorabilir miyim nereden bulduğunuzu
Merhumun huzurunda bu ciddiyetten uzak ilahiyi
Cenaze töreni âdetlerinin içinde?”

İki arkadaş birbirlerine baktılar ve güldüler:
“Zavallı ” dediler, “yeni ayini bilmiyor! ”

Yaşamla ilgili birinci şey, açıklamasının olmamasıdır. Mutlak ihtişamı içinde oradadır ama açıklaması yoktur. Bir sır olarak oradadır ve eğer açıklamaya çalışırsan onu kaçıracaksın. Açıklığa kavuşmayacak ama sen açıklamalarınla kör olacaksın.

Felsefe hayatın düşmanıdır. Bir insanın başına gelebilecek en zararlı şey felsefi açıklamalara saplanıp kalmaktır. Açıklamaya sahip olduğun anda hayat seni terk etti, çoktan öldün.

Bu sana çelişkili gelecek. Ölüm açıklanabilir; yaşam açıklanamaz - çünkü ölüm bitmiş, tam bir şey. Yaşam daima devam eden bir mesele, yaşam daima yolculuk halinde, ölüm ulaştı. Bir şey ulaştığında ve bittiğinde onu açıklayabilir, tanımlayabilirsin. Bir şey devam ederken hâlâ görülecek bir bilinmeyen var demektir.

Geçmişi bilebilirsin ama geleceği bilemezsin. Geçmişi bir teoriye oturtabilirsin; geleceği nasıl bir teoriye sokacaksın? Gelecek daima bir açılma, sonsuz bir açılmadır; sürekli açılmaya devam eder. Bu nedenle açıkladığında, açıklama daima ölü olanı belirtir.

Felsefe açıklamalara sahiptir, o yüzden çok canlı olamaz ve felsefecilerden daha cansız insan bulamazsın. Yaşamları tükenip gitmiştir, yaşamları dışarı sızmıştır, kafaları cansız taşlar gibi küçülmüştür. Çok gürültü çıkarırlar ama içinde yaşamın müziğine dair hiçbir şey yoktur. Bir sürü açıklamaya sahiptirler ama ancak kendi ellerindeki açıklamalara sahip olduklarını tümüyle unutmuşlardır.

Açıklama kapalı bir yumruk gibidir. Yaşam açık bir el gibidir. Tamamen farklıdırlar. Yumruk tamamen kapalıyken içinde hiç gökyüzü, hiç hava, nefes alacak yer yoktur. Gökyüzünü kapalı yumruğunla yakalayamazsın; yumruk onu kaçıracaktır. Gökyüzü

oradadır, el açıktır, hazırdır. Açıklama yakalamak, kapamak, tanımlamaktır - yaşam sızar.

Kahkaha bile herhangi bir felsefeden daha büyüktür. Yaşam konusunda kahkaha atan birisi onu anlamıştır. O yüzden gerçekten bilenlerin hepsi güldü. Onların kahkahaları yüzyıllar sonra bile duyulabilir. Mahakashyapa, Buddha'ya bakarak güldü -Buddha elinde bir çiçek tutuyordu- ve Mahakashyapa güldü. Onun kahkahası şimdi bile duyulabilir. Duyacak kulağı olanlar, onun kahkahasını tıpkı sürekli yüzyılların içinden geçerek akan bir ırmak gibi duyacaklar.

Japonya'da Zen manastırlarında hâlâ sorarlar, müritler hâlâ ustaya sorar: "Söyle bize usta, Mahakashyapa neden güldü?" Daha uyanık olanlar, "Anlat bize usta, Mahakashyapa neden hâlâ gülüyor?" diye sorarlar. Daha uyanık olanlar şimdiki zamanı kullanır, geçmişi değil. Ve ustanın ancak Mahakashyapa'nın kahkahasını duyabildiğim hissettiğin zaman cevap verdiği söylenir. Duyamıyorsan, bu konuda sana hiçbir şey söylenemez.

Buddhalar hep gülmekte. Sen onları duymamış olabilirsin, çünkü kapıların kapalı. Buddha'ya bakmış ve onun ciddi olduğunu hissetmiş olabilirsin ama onun ciddiyeti yansıtılmıştır. Senin kendi ciddiyetindir - ekran olarak buddha'yı kullandın. Bu yüzden Hıristiyanlar İsa'nın hiç gülmediğini söylüyorlar. Bu kesinlikle aptalca geliyor. İsa gülmüş olmalı ve o kadar tam gülmüş olmalı ki bütün varlığı kahkahaya dönüşmüş olmalı - ama havariler bunu duyamadı, bu doğru. Kapalı kalmış, kendi ciddiyetleri yansımış olmalı.

İsa'yı haçın üzerinde görebiliyorlardı - çünkü sen hep öyle bir ıstırap içinde yaşıyorsun ki sadece acıyı görebiliyorsun. İsa'nın güldüğünü duymuş olsalar bile, atlamış olmaları gerek. Onların yaşamına çok aykırıydı, uymuyordu. Gülen bir İsa sana uymaz, bir yabancı haline gelir.

Doğu'da farklı oldu ve Zen'de, Tao'da, kahkaha en yüksek noktasına ulaştı. Felsefenin zıt kutbu oldu.

Bir felsefeci ciddidir, çünkü yaşamın bir bilmece olduğunu ve çözümünün bulunabileceğini düşünür. Yaşam üzerinde zihniyle çalışır ve giderek daha da ciddileşir. Hayatı kaçırdıkça ciddileşir ve cansızlaşır.

Taocular, Lao Tzu ve Chuang Tzu, eğer gülebiliyorsan; sadece yüzeyde değil, yapmacık değil, varlığının tam özünden gelen içten bir kahkaha atabiliyorsan -eğer varlığının en derindeki merkezinden geliyor, her tarafına yayılıyor, evrene taşıyorsa- o kahkaha sana yaşamın ne olduğuna dair ilk işareti verecektir. Bir sırdır. Chuang Tzu için böyle bir kahkaha ibadettir, çünkü bu sefer yaşamı kabul ediyorsun; açıklama peşinde

koşmuyorsun. İnsan nasıl açıklama bulabilir? Biz onun parçasıyız. Parça, bütünün açıklamasını nasıl bulabilir? Parça bütüne nasıl bakabilir? Parça bütünü nasıl bölüp ayırabilir? Bütün olmadan parça nasıl devam edebilir?

Açıklama, açıklamaya çalıştığın şeyi aşman gerektiği anlamına gelir - o var olmadan önce sen orada olmalısın, o var olmaktan vazgeçtiğinde sen orada olmalısın. Onun etrafında dolanmalısın ki onu tanımlayabilesin ve kalbine ulaşabilmek için onu parçalara ayırabilmelisin. Bir cerrah ölü bir beden açıklama bulabilir ama yaşam için değil. Yaşamla ilgili bütün tıbbi açıklamalar aptalcadır, çünkü cerrah parçalara ayırır ve öğrenme noktasına geldiğinde yaşam artık orada değildir, yalnızca bir cesettir. Bütün açıklamalar ölüm sonrası içindir, yaşam orada değildir.

Kanı incelerken, eğer kanı bedenin dışına alır ve o zaman incelersen, aynı olamayacağının artık bilimciler bile farkında. Bilimciler bunu şimdi söylüyor, çünkü hayattayken bedenin damarlarının içinde dolaşırken farklı bir niteliğe sahipti; şimdi test tüpünün içindeyken, kan cansızdır. Aynı kan değildir, çünkü temel niteliği -yaşam- artık içinde değildir. Bütün açıklamalar buna benzer.

Ağaçtaki bir çiçek farklıdır, çünkü yaşam, yaşamın şekli içinde akar. Onu ağaçtan koparıp aldığında, laboratuara götürüp incelediğinde farklı bir çiçektir. Görüntüye aldanma. Artık içinde yaşam akmıyor. Çiçeğin kimyasal bileşimini öğrenmiş olabilirsin ama bu açıklama değildir.

Bir şair farklı bir yaklaşıma sahiptir; parçalara ayırmak yoluyla değil sevgi yoluyla, çiçeği ağaçtan koparark değil çiçekle bütünleşerek, çiçekle derin bir aşk içinde kalarak, mistik katılım içinde. Şair dahil olur, o zaman bir şey öğrenir ve o şey de bir açıklama değildir. Şiir açıklama olamaz ama hakikatin anlık bir görüntüsüne sahiptir. Herhangi bir bilimden daha doğrudur.

İzle: Birisine âşıkken kalbin farklı atar. Sevgilin, sevdiğin kalbini dinleyecektir - farklı atar. Sevgilin elini tutacak - sıcaklık farklıdır. Kan farklı bir dansla kıpırdar, farklı şekilde atar.

Doktor senin elini tuttuğunda titreşim aynı değildir. Kalp atışını duyabilirsin ama bu atış farklıdır. Kalp bir sevgili için atarken kendine ait bir şarkısı vardı; ancak bir sevgili bilebilir kalp atışını; ancak bir sevgili titreşimi, kanı, yaşamın sıcaklığını bilebilir. Doktor bilemez.

Ne değişti? Doktor gözlemci oldu ve sen de gözlemlenen - bir değilsiniz. Doktor sana

nesne muamelesi yapar. Bir nesneye bakıyormuş gibi bakar sana - fark yaratan budur. Bir sevgili sana eşya gibi bakmaz - seninle bir olur, seninle bütünleşir ve erir. Varlığının en içteki çekirdeğini bilir ama hiçbir açıklamaya sahip değildir. Onu hisseder ama his farklıdır. Bu konuda düşünemez.

Düşünülebilen hiçbir şey canlı olmayacaktır. Düşünce ölümle ilgilenir, hep ölü nesnelerle uğraşır. Bu nedenle bilimde duyguya yer yoktur, çünkü duygu varoluşa farklı bir boyut, yaşayanın boyutunu verir.

Bu güzel hikâyenin sana anlattığı çok şey var. Adım adım içine gir ve eğer bir sonuca ulaşırsan, o zaman kavrayamadığını anla. Kahkahaya ulaştığın takdirde anladın demektir.

Üç arkadaş
hayatı tartışıyorlardı.

Chuang Tzu son derece vecizdir. Hep olduğu gibi, bilenler gereksiz yere tek kelime etmezler. Onlar gerekli olanla yaşarlar.

Üç arkadaş hayatı tartışıyorlardı. Anlaşılması gereken ilk şey, yalnızca arkadaşların hayatı tartışabileceğidir. Ne zaman bir tartışma düşmanca olur, ne zaman bir tartışma çekişmeye dönüşür, o diyalog bozulur. Hayat o şekilde tartışılamaz.

Ancak arkadaşlar tartışabilir, çünkü o zaman tartışma bir çekişme değil bir diyalogdur.

Çekişmeyle diyalog arasındaki fark nedir? Çekişmede karşı taralı dinlemeye hazır değilsindir; dinlesen bile dinleyişin sahtedir. Dinlemiyorsun, sadece kendi iddianı hazırlıyorsun. Karşıdaki konuşurken sen karşı çıkmaya hazırlanıyorsun. Diğeri konuşurken sen sadece itiraz etmek için fırsat kolluyorsun. içinde zaten bir önyargıya sahipsin, bir teorin var. Arayış içinde değilsin, cahil değilsin, masum değilsin; zaten dolusun, kayığın boş değil. Belli teorileri beraberinde taşıyorsun ve onların doğruluklarını kanıtlamaya çalışıyorsun.

Hakikati arayan biri beraberinde hiçbir teori taşımaz. Daima açıktır, korunmasızdır. Dinleyebilir. Bir Hindu dinleyemez. Nasıl dinlesin? Hakikati zaten biliyor, dinlemeye gerek yok. Senin onu dinlemeni sağlayacak ama o dinleyemez. Sen dinlemesi için uğraşırsın ama dinleyemez; zihni zaten o kadar dolu ki hiçbir şey nüfuz edemez. Bir Hıristiyan dinleyemez, hakikati zaten biliyor. Ona ulaşacak yeni esintilere karşı kapılarını kapadı, gözlerini doğacak yeni Güneş'e kapadı; erdi, ulaştı.

Ulaştığını hisseden herkes fikir çatışmasına girebilir ama diyaloğa giremezler.

Çarpışabilirler, o zaman çatışma doğar, birbirlerine ters düşerler. Böyle bir tartışmada sen bir şeyi kanıtlayabilirsin ama hiçbir şey kanıtlanmaz. Diğer kişiyi susturabilirsin ama öteki asla inancını değiştirmez. İkna edemezsin, çünkü bu bir nevi savaştır, medeni bir savaş - silahlarla savaşmıyorsun, kelimelerle savaşıyorsun.

Chuang Tzu şöyle der: Üç arkadaş hayatı tartışıyorlardı - bu nedenle kahkahaya varabildiler; aksi takdirde bir sonuç olacaktı. Bir teori öteki teorilerin hakkından gelmiş olabilirdi, bir felsefe öteki felsefeleri susturmuş olabilirdi, o zaman bir sonuç olurdu - ve sonuç ölüdür.

Yaşam hiçbir sonuca sahip değildir. Yaşam kendine dair hiçbir aptal düşünceye sahip değildir. Bitmek tükenmek bilmeden devam eder; daima, ebediyen, ileriye doğru bir maceradır. Onunla ilgili herhangi bir sonuca nasıl varabilirsin? Sonuca vardığın anda onun dışına çıkarsın. Hayat devam eder ve yoldan çıktın. Kendi sonucuna tutunabilirsin ama yaşam seni beklemez.

Arkadaşlar tartışabilir. Neden mi? Çünkü bir insanı sevebilirsin, bir felsefeyi sevemezsin. Felsefeciler arkadaş olamazlar. Onların ya öğrencisi olursun ya da düşmanı, ama arkadaşı olamazsın. Onlara inanırsın ya da inanmazsın, peşlerinden gidersin ya da gitmezsin, ama arkadaş olamazsın. Arkadaşlık ancak iki boş kayık arasında mümkündür. O zaman diğerine açıksındır, diğerine karşı davetkârsındır; o zaman sürekli bir davetsindir: "Bana gel, içime gir, benimle ol."

Teorileri ve felsefeleri kaldırıp atabilirsin ama dostluğu kaldırıp atamazsın. Diyalog arkadaşken mümkündür. Diyalog içindeyken dinlersin ve eğer konuşman gerekiyorsa, diğerine karşı gelmek için konuşmazsın; sadece öğrenmek, sormak için konuşursun. Çoktan varılmış bir sonuçla değil, bir sorguyla, devam eden bir sorguyla konuşursun. Bir şey kanıtlamaya çalışmıyorsun; felsefeye değil masumiyete dayanarak konuşursun. Felsefe asla masum değildir, daima kurnazdır, zihnin bir aracıdır.

Üç arkadaş hayatı tartışıyordu - çünkü arkadaşlar arasında diyalog mümkündür. Bu nedenle Doğuda gelenek haline geldi; dostluk, sevgi, saygı, güven bulmadıkça hiçbir soruşturma mümkün değildir. Bir üstada gidersen ve kayığın fikirlerle doluysa, ilişki kurulamaz, diyalog olamaz. Önce boş olmalısın ki arkadaşlık mümkün olsun, gözlerinde gezinen fikirler olmadan bakabilesin, sonuçlar olmadan bakabilesin.

Ve sonuçlar olmadan bakabildiğin zaman bakış açın engindir, sınırlı değildir.

Bir Hindu Incil'i okuyabilir ama onu asla anlamaz. Aslında onu asla okumaz,

dinleyemez. Bir Hıristiyan Gita'yı okuyabilir ama yabancı kalır. Asla onun en içteki varlığına nüfuz edemez, asla içsel âlemine ulaşamaz, etrafında dolaşır durur. Gerçekten kitapları okuyamaz, zihindeki sonuçlar yüzünden imkânsızdır. Önceden yalnız İsa'nın haklı olduğunu biliyor, önceden kurtuluşun ancak İsa yoluyla geleceğini biliyor; önceden İsa'nın Tanrı'nın tek oğlu olduğunu biliyor. Krişna'yı nasıl dinleyebilir? Sadece İsa hakikattir. O zaman Krişna'nın yanlış olması kaçınılmazdır; en fazla güzel bir yalan olabilir ama asla doğru değildir. Çok fazla ödün verirse, aşağı yukarı doğru olduğunu söyleyecektir.

Aşağı yukarı doğru derken ne kastediyorsun? Yanlış olduğunu. Hakikat vardır ya da yoktur. Hiçbir şey aşağı yukarı gerçek olamaz. Hakikat vardır veya yoktur. Daima tamdır. Onu bölemezsin. Bir dereceye kadar gerçek olduğunu söyleyemezsin. Hayır, hakikat derece bilmez. Vardır ya da yoktur.

O yüzden zihin İsa'nın tek hakikat olduğu sonucuna vardığında, o zaman Krişna'yı dinlemek imkânsızdır. Yolda karşına çıksa bile onu dinleyemeyeceksin. Buddha'yla karşılaşsan bile, onunla tanışmayacaksın.

Bütün dünya sonuçlarla dolu. Biri Hıristiyan'dır, biri Hindu'dur, biri Cayna'dır, biri Budist'tir - bu yüzden hakikat kayıp. Dindar biri Hıristiyan, Hindu veya Budist olamaz; dindar bir insan ancak içten soru soran biri olabilir. Soruşturur ve hiçbir sonuç olmadan açık kalır. Kayığı boştur.

Hayatı tartışan üç arkadaş... Ancak arkadaşlar tartışabilir çünkü o zaman diyalog olur, o zaman ilişki ben ve sen'dir. Çekişirken ilişki ben ve o'dur. Diğer kişi inancı değiştirilmesi, ikna edilmesi gereken bir şeydir; diğer kişi bir sen değildir; ötekinin önemi yoktur, öteki sadece bir sayıdır.

Arkadaşlıkta diğer kişi önemlidir, öteki içsel bir değere sahiptir, öteki kendi içinde bir sonuçtur, onu inancından döndürmeye çalışmazsın. Bir insanın inancını nasıl değiştirebilirsin? Ne aptallık! Bir insanın inancını değiştirme çabasının kendisi aptalcadır. İnsan bir eşya değildir. İnsan o kadar büyük ve engindir ki hiçbir teori bir insandan daha önemli olamaz. Hiçbir İncil, hiçbir Gita, bir insandan daha önemli değildir, insan, yaşamın ihtişamının ta kendisi demektir. Bir insanı sevebilirsin ama onu asla değiştiremezsin. Eğer değiştirmeye çalışıyorsan, yönetmeye çalışıyorsundur. O zaman o kişi bir araca dönüştü ve sen onu istismar ediyorsun.

Diyalog senin ben'in sen dediği zaman, diğer kişi sevildiği zaman, arkasında hiçbir ideoloji olmadığı zaman mümkündür. Diğer kişi sadece sevilir, Hıristiyan veya Hindu

olması fark etmez. Arkadaşlığın anlamı budur - ve diyalog mümkün olduğu için arkadaşlar hayatı tartışabilir.

Biri şöyle dedi:

"insanlar birlikte yaşayabilir mi buna dair hiçbir şey bilmeden?
Birlikte çalışabilir mi hiçbir şey üretmeden?
Uzayda uçabilirler mi unutarak var olmayı, sonu olmayan dünyayı?"

Bir teori öne sürmüyor, sadece bir soru ortaya atıyor. Ve hatırla, iki şekilde soru sorabilirsin. Bazen sadece bir cevap vermen gerektiği ve cevap zaten orada olduğu için soru sorarsın - soruyu sırf onu cevaplamak için sorarsın. O zaman soru gerçek değildir, sahtedir. Cevap zaten orada. Soru yalnızca numaradır, etki yaratmak için sorulmuştur; gerçek değildir, sahici değildir.

Soru, senin içinde cevap olmadığı zaman, soru sorduğun ama bir cevaptan yola çıkarak sormadığın, sadece bakmak için sorduğun zaman sahicidir; soru seni boş, sadece açık, davetkâr, merak içinde bırakır.

Biri şöyle dedi:
"İnsanlar birlikte yaşayabilir mi
buna dair hiçbir şey bilmeden?

Birlikte yaşarız ve birlikteliğin ne olduğuna dair asla hiçbir şey bilmeyiz. Birlikteliğin ne olduğunu bilmeden yıllarca beraber yaşayabilirsin. Bütün dünyaya bak - insanlar birlikte yaşıyor, kimse tek başına yaşamıyor: kocalar karılarıyla, karılar kocalarıyla, çocuklar ebeveynleriyle, ebeveynler çocuklarıyla, öğretmenler öğrencileriyle, arkadaşlar arkadaşlarla; herkes birlikte yaşıyor. Yaşam birliktelik içinde var ama beraberliğin ne olduğunu biliyor musun?

Kırk yıldır bir kadınla yaşarken, onunla tek bir dakika bile yaşamamış olabilirsin. Onunla sevişirken bile başka şeyleri düşünmüş olabilirsin. O zaman orada değildin, sevişme mekanikti.

Nasrettin Hoca karısıyla bir filme gitmiş. En az yirmi yıldır evliymişler. Film şu ateşli yabancı filmlerden biriymiş. Sinema salonundan çıkarken karısı Nasrettin'e, "Nasrettin, sen beni hiç o filmdeki oyuncuların yaptığı gibi sevmiyorsun. Neden?" demiş.

"Delirdin mi?" demiş Nasrettin. "Onların böyle şeyler yapmak için kaç para aldıklarını biliyor musun?"

İnsanlar birbiriyle hiç sevgi olmadan yaşamaya devam ediyor çünkü ancak bir şey kazandırıyorsa seversin. Ancak kazançlıysa seviyorsan, nasıl sevebilirsin? O zaman sevgi de pazarda bir mal haline geldi; o zaman bir ilişki değil, bir birliktelik değil, bir kutlama değil. Diğer kişiyle olmaktan mutlu değilsin, en fazla ona katlanıyorsun.

Nasrettin Hoca'nın karısı ölüm döşeğindeymiş ve doktor, "Nasrettin, açık konuşacağım, çünkü böyle zamanlarda dürüst olmak iyidir. Karının kurtulması zor. Hastalık çok ilerlemiş, hazır olmalısın. Kendini acıya bırakmamalısın. Bunu kader olarak kabul et. Karın ölecek" demiş.

"Bu konuda endişelenme" demiş Nasrettin. "Bunca yıldır onunla birlikte acı çekebildiysem, birkaç saat daha dayanabilirim.

En fazla katlanırız. Ve eğer katlanma açısından düşünüyorsan, acı çekiyorsun, birlikteliğin acı çekiyor. Bu yüzden Jean-Paul Sartre, "Öteki cehennemdir" der, çünkü ötekiyle sadece acı çekersin, öteki esaret olur, öteki baskı olur. Öteki sorun yaratmaya başlar, özgürlüğün gider, mutluluğun gider. O zaman katlanmaya, alışkanlığa dönüşür. Eğer diğer kişiye katlanıyorsan, birlikteliğin güzelliğini nasıl bilebilirsin? Gerçekte, hiç olmadı.

Evlilik neredeyse daima hiç gerçekleşmez, çünkü evlilik birlikteliğin kutlanması demektir. Bir evlenme cüzdanı değildir. Hiçbir nikâh dairesi sana evliliği veremez; hiçbir rahip onu sana armağan olarak veremez. Varlıkta muazzam bir devrimdir, yaşam biçiminde büyük bir dönüşümdür ve ancak sen birlikteliği kutladığın zaman, öteki artık öteki gibi hissedilmediği zaman, kendini artık ben olarak hissetmediğin zaman gerçekleşir. İki kişi gerçekte iki kişi olmadığı, bir köprü oluştuğu zaman bir anlamda tek olmuşlardır. İki beden olarak kalırlar ama en içteki varlık söz konusu olduğunda bir olmuşlardır. Bir varoluşun iki kutbu olabilirler ama iki kişi değildirler. Bir köprü vardır. O köprü sana birlikteliğin işaretlerini verir.

Bir evlilikle karşılaşmak en ender şeylerden biridir. İnsanlar birlikte yaşıyorlar çünkü tek başlarına yaşayamıyorlar. Bunu hatırla: Tek başlarına yaşayamadıkları için birlikte yaşıyorlar. Tek başına yaşamak rahatsız edici, tek başına yaşamak ekonomik değil, tek başına yaşamak zor, bu yüzden birlikte yaşıyorlar. Sebepler olumsuz.

Adamın biri evleniyormuş ve birisi ona, "Hep evliliğe karşı oldun, neden birden fikrini değiştirdin?" diye sormuş.

"Kış geliyor" demiş adam, "ve bu kışın çok soğuk geçeceğini söylüyorlar. Kalorifer beni

aşar, bir eş daha ucuza gelir.”

Mantık budur. Rahat, uygun, ekonomik, daha ucuz olduğu için birisiyle yaşarsın. Tek başına yaşamak çok zordur. Bir eş birden çok şey demektir; idareci, aşçı, uşak, hemşire, bir sürü şey - dünyadaki en ucuz işgücü, hiçbir şey ödenmeden bunca işi yapıyor. Bu, sömürüdür.

Evlilik bir sömürü kurumu olarak varlığını sürdürür, birliktelik değildir. Bu yüzden evlilikte mutluluk çiçek vermez. Mümkün değil. Sömürünün kaynağından nasıl vecd doğabilir?

Sonra senin bir ailede yaşadığın için, dünyada yaşadığın için mutsuz olduğunu söyleyip duran sözde ermişlerin var. “Her şeyi bırak, vazgeç!” diyorlar. Onların mantığı sana da doğru geliyor, doğru olduğu için değil, birlikteliği kavramadığın için. Yoksa o ermişlerin hepsi kesinlikle hatalı görünürdü. Birlikteliği öğrenmiş birisi, ilahiyi öğrenmiştir; gerçekten evli birisi ilahiyi öğrenmiştir, çünkü sevgi en büyük kapıdır.

Fakat birliktelik orada değildir ve birlikteliğin ne olduğunu bilmeden birlikte yaşarsın; yetmiş-seksen sene hayatın ne olduğunu bilmeden yaşarsın. Hayatta köklerin olmadan sürüklenirsin. Yaşamın sana verdiği şeyi tatmadan bir andan öteki ilerlersin sadece. Ve bu, doğumla verilmez. Yaşamı bilmek kalıtsal değildir.

Yaşam doğumla gelir ama bilgeliğin, deneyimin, vecdin öğrenilmesi gerekir - meditasyonun anlamı budur. Onu hak etmek zorundasın, ona doğru büyümek zorundasın, belli bir olgunluğa erişmek zorundasın; ancak o zaman onu öğrenebileceksin.

Yaşam sana ancak bellik bir olgunluk ânında açılabilir. Fakat insanlar çocuk gibi yaşar ve ölürler. Asla tam manasıyla büyümezler, asla olgunluğa erişmezler.

Olgunluk nedir? Sadece cinsel olarak olgunlaşmak mı? O zaman olgun değilsin. Psikologlara sor: Akıl yaşının on üç-on dört civarında kaldığını söylüyorlar. Fiziksel bedenin büyümeye devam ediyor ama aklın on üçte duruyor. Bu yüzden bu kadar aptalca davranmana, yaşamının sürekli bir aptallık olmasına şaşırmamak lazım. Büyümemiş bir aklın her an yanlış bir şey yapması kaçınılmazdır.

Olgunlaşmamış zihin daima sorumluluğu başkasının üzerine atar. Mutsuzsun, çünkü herkes hayatını cehenneme çeviriyor: “Öteki cehennemdir.” Sartre’ın bu iddiasının son derece çocukça olduğunu söylüyorum. Eğer sen olgunsan, öteki de cennet olabilir. Öteki, sen neysen odur, çünkü diğeri yalnızca bir aynadır, seni yansıtır.

Olgunluk dediğimde içsel bir bütünlüğü kastediyorum. Bu içsel bütünlük ancak sen sorumluluğu başkalarına yıkmayı bıraktığın zaman, acının nedeninin öteki olduğunu söylemekten vazgeçtiğin zaman, kendi acının yaratıcısının kendin olduğunu fark ettiğin zaman ortaya çıkar. Olgunluğa doğru ilk adım budur: Ben sorumluyum. Olan biten her şeyi ben yapıyorum.

Üzgünsün. Bunu sen mi yaptın? Çok rahatsız olacaksın ama eğer bu duyguyla kalabilirsen, er ya da geç birçok şeyi yapmayı bırakabileceksin. Karma teorisi bundan ibarettir. Sen sorumlusun. Toplumun sorumlu olduğunu söyleme, anne babanın sorumlu olduğunu söyleme, ekonomik koşulların sorumlu olduğunu söyleme. Sorumluluğu başkasına yıkma. Sen sorumlusun.

Bir kez bu yükü üstlendiğinde... Başlangıçta yük gibi görünür, çünkü artık sorumluluğu başka birine yıkamazsın.

Nasrettin Hoca üzüntülü bir şekilde oturuyormuş. "Nasrettin, neden bu kadar üzgün duruyorsun?" diye sormuş birisi.

"Karım kumarı, sigarayı, içkiyi ve kâğıt oynamayı bırakmam için ısrar etti. Hepsini bıraktım" demiş Nasrettin Hoca.

"Öyleyse karın çok memnun olmalı" demiş adam.

"Sorun burada" demiş Nasrettin. "Şimdi de şikâyet edecek hiçbir şey bulamadığı için çok mutsuz. Konuşmaya başlıyor ama konuşacak bir şey bulamıyor. Artık beni hiçbir şeyden sorumlu tutamaz ve o kadar mutsuz ki, onu hiç bu kadar mutsuz görmemiştim. Ben de bütün bunları bıraktığım zaman onun mutsuzluğunun da geçeceğini düşünmüştüm. Fakat daha da mutsuzlaştı."

Sorumluluğu başkalarının üzerine attığın ve onlar da senin yapmalarını söylediğin şeyi yaptıkları takdirde intihar edeceksin. Çünkü sorumluluklarını yıkabileceğin hiçbir yer kalmayacak.

O yüzden birkaç kusurun olması iyidir; diğerlerinin de mutlu olmasına yardım eder. Bir kadın gerçekten mükemmel bir kocayı terk edecektir, çünkü mükemmel bir adama nasıl hükmedebilirsin? O yüzden, istemesen bile yanlış bir şey yapmaya devam et ki karın sana hükmedebilsin ve mutlu olsun.

Mükemmel bir koca - boşanma kaçınılmaz. Mükemmel herhangi bir insana herkes karşı olacaktır, çünkü onu kınayamazsın, onun hakkında ters hiçbir şey söyleyemezsin.

Zihinlerimiz sorumluluğu başkasının üzerine atmayı sever, şikâyet etmek ister. Bu bize kendimizi iyi hissettirir, çünkü biz sorumlu değiliz, yükten kurtulduk. Fakat bu kurtuluşun bedeli ağırdır. Aslında kurtulmadın, giderek daha çok yükleniyorsun. Sadece uyanık değilsin.

İnsanlar yetmiş yıl yaşar. Aslında hayatın ne olduğunu bilmeden birçok hayat yaşadılar. Olgun değildiler, bütünleşmiş değildiler, merkezlenmiş değildiler. Dış yüzeyde yaşadılar.

Senin dış yüzeyin ötekinin dış yüzeyiyle karşılaştığında çarpışırlar ve eğer sen ötekinin hatalı olduğundan düşünmeye devam edersen, dış yüzeyde kalırsın. Bir kez fark ettiğinde, "Mevcudiyetimden ben sorumluyum; her ne olduysa, nedeni benim, ben yaptım" dediğinde, birden bilincin dış yüzeyden merkeze kayar. O zaman ilk kez, kendi dünyanın merkezi olursun.

Artık çok şey yapılabilir - çünkü hoşlanmadığın şeyi bırakabilirsin; hoşlandığın şeyi benimseyebilirsin; doğru olduğunu hissettiğin şeyin peşinden gidebilirsin ve doğru olmadığını hissettiğin şeyi takıp etmeye gerek yoktur, çünkü artık kendi içinde merkezlendin ve kök saldın.

Bir arkadaş sorar:

Biri şöyle dedi:

"İnsanlar birlikte yaşayabilir mi buna dair hiçbir şey bilmeden?
Birlikte çalışabilir mi hiçbir şey üretmeden?
Uzayda uçabilirler mi unutarak var olmayı, sonu olmayan dünyayı?"

Üç arkadaş birbirlerine baktılar...

Ancak arkadaşlar birbirine bakar. Düşmanlık hissettiğin birine asla bakmazsın. Gözlerini kaçırırsın. Bakmak zorunda olduğun zaman da bakışların ifadesizdir, gözlerinin onu içine çekmesine izin vermezsin; o kişi yabancı bir şeydir, dışlanır.

Gözler kapıdır. Bir insana ancak içine çekmek, onun senin içinde erimesine izin vermek istediğin zaman bakarsın.

Üç arkadaş birbirlerine baktılar... Bir arkadaş sorguladı, diğer ikisi cevap verme telaşında değildiler. Beklediler, sabırlıydılar. Akıllarından herhangi bir sonuç olsaydı, derhal karşı çıkarlardı. Fakat onlar birbirlerine baktılar. Durumu, sorguyu, soruyu soranın yüreğini, sorunun anlamını, sorunun derinliğini hissettiler. Hatırla, eğer bir sorunun derinliğini hissedebilirsen, cevap bulunmuş sayılır. Fakat kimse o kadar sabırlı değil, kimse

derinlemesine soruya girmeye hazır değil. Soruyorsun ama asla soruya girmiyorsun. Derhal cevap istiyorsun.

Üç arkadaş birbirlerine baktılar
ve kahkahalara boğuldular.

Olgu, soru, onun nüfuz etmesi, derinliği, gerçekliği, onun durumu - cevaba gerek yoktu. Her cevap aptalca olacaktı, her cevap yüzeysel olacaktı.

Buddha hakkında, insanlar milyonlarca kez sorular sorduğu ve onun cevaplamadığı söylenir. Eğer soru bütün cevapların yüzeysel kalacağı bir şeyse, cevap vermiyordu. Birisi, "Tanrı var mı?" diye sorarsa, sessiz kalıyordu. Fakat insanlar aptaldır. Onun ya ateist olduğunu ve Tanrı'ya inanmadığını ya da cahil olduğunu, bilmediğini düşünmeye başlıyorlardı. Yoksa neden evet veya hayır demesin.

Bilmiyorsun. Bunun gibi, "Tanrı var mı?" gibi bir soru sorduğunda, ne sorduğunu bilmiyorsun. Bu cevaplanacak bir soru mu? O zaman sen aptalsın. Böyle hayati sorular cevaplanabilir mi? O zaman sorunun derinliğini bilmiyorsun; bu meraktır, sorgulama değil.

Buddha'ya soran kişi gerçekten sorgulayan, gerçekten arayış içinde biri olsaydı, Buddha'nın sessizliğiyle kalırdı - sessizlik cevaptı. O sessizlikte soruyu hissederdi, o sessizlikte soru kendini açıklardı. Sessizlik zemini karşısında daha açık hale gelirdi. Soruyu sorana bir açıklık gelirdi.

Derin bir soru sorduğun zaman, hiçbir cevaba gerek yoktur. Gereken tek şey soruyla kalmaktır. Oraya buraya hareket etme, soruyla kal ve bekle. Sorunun kendisi cevap olacak. Gerçekten sorunun derinine inersen, cevabın da çiçek açtığı kaynağın kendisine götürecektir. Kaynak senin içindedir.

Buddha hiçbir gerçek soruyu cevaplamamış - bunu benim için de hatırla. Sorularını cevaplayıp duruyorum ama ben de gerçek sorularını cevaplayamam - ve sen de henüz öyle bir soru sormadın. Gerçek soruyu sorduğunda, cevap vermeyeceğim, çünkü gerçek hiçbir soru cevaplanamaz, düşünsel bir şey değildir. Ancak kalpten kalbe bir aktarım gerçekleşir, kafadan kafaya değil.

Üç arkadaş birbirlerine baktılar... O bakışta ne oldu? O bakışta arkadaşlar baş değildiler, kalp oldular. Birbirlerine baktılar, hissettiler, soruyu yaşadılar - o kadar gerçekti ki, cevabı yoktu.

Evet, hayatın ne olduğunu bilmeden yaşıyoruz. Evet, beraberliğin ne olduğunu

bilmeden birlikte yaşıyoruz. Evet, var olduğumuzu tamamen unutarak yaşıyoruz. Nereye ve neden gittiğimizi bilmeden gökyüzünde döne döne uçuyoruz.

Soru o kadar gerçekti ki, herhangi bir cevap verilseydi, o cevap aptalca olacaktı. Ancak bir aptal böyle bir soruyu cevaplardı. Birbirlerine baktılar; gerçekten birbirlerinin içine baktılar - ve kahkahalara boğuldular. Neden kahkahalara boğuldular? Olayın tamamı o kadar saçma ki. Gerçekten de hayatın ne olduğunu bilmeden yaşıyoruz; varoluşun farkında olmadan var oluyoruz; nereden veya neye ya da niçin olduğunu bilmeden oradan oraya gidip geliyoruz.

Yaşam bir sırdır. Ne zaman bir sırla karşı karşıya kalsan, kahkaha yükselecektir. Bir sırrı nasıl cevaplayabilirsin?

Senin içindeki en gizemli şey nedir? Kahkaha, senin içindeki en gizemli şeydir. Hiçbir hayvan gülemez, sadece insan. Kahkaha insanın en üstün güzelliğidir. Hayvanlar gülmez, ağaçlar gülmez - yalnızca insan güler. Kahkaha insanın içindeki en gizemli unsurdur.

Aristoteles insanı akıllı hayvan olarak tanımlar. Akıl başka hayvanlarda da olduğu için bu doğru değil. Derece farkı var ve o da o kadar fazla değil. İnsan ancak kahkaha atan ve ağlayan hayvan olarak tanımlanabilir, başka hiçbir tanım yeterli gelmeyecektir, çünkü başka hiçbir hayvan ağlayamaz ve gülemez. Bu kutupsallık sadece insanda mevcuttur. Bu, insanın içindeki gizemli, en gizemli şeydir.

Öfke her yerde vardır, önemli bir şey değil. Seks her yerde vardır, önemli değil, o kadar gizemli değil. Seksi anlamak istiyorsan, hayvanlarda sekse bakabilirsin, hayvanların yaptığı seks için geçerli olan her şey insan için de geçerlidir. Bu yönden insan daha fazlası değildir.

Öfke, şiddet, saldırganlık, sahip olma isteği, kıskançlık, her şey hayvanlarda var ve senin içinde olduğundan daha saf ve daha basit bir şekilde var. Senin içinde her şey karışık. Bu yüzden psikologların insanı araştırmak için sıçanları incelemesi gerekiyor. Sıçanlar basit, açık, daha az karmaşıklar ve sıçanlar konusunda ulaştıkları bütün sonuçlar senin için de geçerli. Bütün psikoloji laboratuarları sıçanlarla dolu. Sıçan psikologlar için en önemli hayvan oldu, çünkü insana çok benziyor. Birçok bakımdan insan gibiler.

Sıçan, nereye giderse gitsin insanı takip eden tek hayvandır. Her yerdedir. Sibirya'da bir insan bulursan, oralarda bir yerlerde bir sıçan da olacaktır. İnsan nereye gidersen gitsin, sıçan takip eder - sıçanların Ay'a gitmiş olmasından şüpheleniyorum. Başka hiçbir hayvan sıçan gibi her yerde var olamaz. Ve davranışı tamamen insancadır. Sıçanın

davranışını anlarsan, insanı da anlamış olursun.

Fakat sıçan gülemez, sıçan ağlayamaz. Kahkaha ve ağlama yalnızca insanda mevcut bir şeyin iki yönüdür. Kahkahayı ve ağlamayı anlaman gerekiyorsa, insanlığı incelemek zorundasın; ikisi başka hiçbir yerde araştırılamaz. Bu yüzden bunların insan zihninin en belirgin özellikleri olduğunu söylüyorum.

Sırrı hissettiğinde, ya ağlarsın ya da gülersin. Bu senin kişiliğine, tipine bağlıdır. Bu mümkün, eğer farklı kişilik tipinde olsalardı, bu üç arkadaş ağlamış olacaktı. Böyle bir sır etrafını kuşattığında, hiçbir açıklamanın mümkün olmadığı böyle bilinemez bir sırla karşılaştığın zaman, ne yapabilirsin? Nasıl tepki verebilirsin?

Kahkaha ağlamaktan daha iyidir, çünkü ağlama ölümün sırrı seni sardığı zaman gelir. O zaman ağlarsın. Ve soru yaşamla ilgili olduğu için gülmeye uygundu. Ne zaman ölümün sırrıyla karşılaşsan, ağlarsın; ne zaman ölüm orada olsa, ağlamanın uygunluğunu hissedersin.

Soru yaşamla ilgiliydi, ölümle değil. O nedenle birbirlerine, her birinin içindeki yaşama bakmaları anlamlı görünüyor - yaşam titreşiyor, yaşam her yerde ve hiçbir açıklama olmadan dans ediyor, kilit noktaları açığa çıkaracak hiçbir gizemli kitap yok: sınırsız gizemi içinde yaşam, sınırsız bilinemezliği içinde yaşam.

Orada yapacak ne vardı? Bu arkadaşlar felsefeci değildiler; içten insanlardı, mistiktiler. Güldüler, açıklamaları yoktu.

Böylece eskisinden daha iyi arkadaş oldular.

Bu güzeldir. Ne zaman bir açıklama olsa, düşmanlık doğar; ne zaman bir şeye inanırsan, bölünürsün. İnanç çatışma yaratır. Bütün dünya inanç yüzünden bölünmüştür. Sen Hindu'sun ve birisi Hıristiyan ve düşmansınız. Neden düşmansınız? İnancınız yüzünden, inanç çatışma yaratır; aptal açıklamalar, ideolojiler çatışma yaratır, savaş yaratır.

Şuna bak: Eğer açıklama yoksa kim Hindu, kim Hıristiyan? Ve nasıl savaşabilirsin? Ne için? İnsanlar hep felsefeler uğruna savaşıyor, kan döküyor, birbirini öldürüyor, sırf aptalca inançlar yüzünden. İnançlara baktığın zaman aptallığı görebilirsin - kendi inançlarının değil, başkalarının inançlarının. Senin inancın kutsal bir şeydir, fakat başka herkesin inancı aptalca gelir.

Bütün inançlar aptalcadır. Çok yakında olduğu için kendininkini göremezsin. Gerçekten

de açıklamalar aptalcadır.

Bir kuş sürüsü kış için güneye uçuyormuş. Gerideki kuşlardan biri yanındakine, "Nasıl oluyor da hep bu aptal lideri takip ediyoruz?" diye sormuş.

Öteki, "Her şeyden önce bütün liderler aptaldır" demiş. Yoksa kim liderlik etmek ister? Ancak aptallar hep öncülük etmeye hazırdır. Bilge insan tereddüt eder. Yaşam o kadar esrarengizdir ki - hazır bir yol değildir. Nasıl öncülük edebilirsin? Bilge insan tereddüt eder, bir ahmak daima liderlik etmeye hazırdır.

O yüzden kuş, "Her şeyden önce bütün liderler aptaldır, çünkü aptallar dışında kimse öncülük etmekle ilgilenmez ve ikinci olarak da, harita onda, o yüzden her yıl onu takip etmek zorundayız" demiş.

Yaşamın haritası yoktur ve bir harita yapmanın da olanağı yoktur. Yaşam yolu olmayan bir yoldur. Açıklamalar olmadığında nasıl bölünebilirsin? Eğer açıklama yoksa, dünya bir olacak. Fakat milyonlarca açıklama, milyonlarca parça var.

Chuang Tzu gerçekten çok etkili bir şey söylüyor:

Açıklamaları yoktu.
böylece eskisinden daha iyi arkadaş oldular.

Şimdi düşman olacak, uğruna kavga edilecek hiçbir şey yoktu.

Güldüler kahkaha onları birleştirdi. Güldüler ve kahkaha onları birlikteliğe götürdü. Açıkladığında bölünürsün, felsefe yaptığında başkalarından ayrılırsın; Hindu olursun, Budist olursun, o zaman başka herkes düşmandır.

Sırra bakıp güldüğünde insanlık bir'dir. Hıristiyanların Hinduların kardeşi olduğunu, Hinduların Müslümanların kardeşi olduğunu söylemeye gerek yok. Önce onları inançlarla böl, hasta et ve sonra onlara ilaç tedarik et - hepiniz kardeşsiniz. Kardeşleri gördün mü? Düşmanlardan daha fazla kavga ederler! O zaman onları kardeş yapmanın ne faydası var?

İnsan açıklamaları yüzünden savaşır. Bütün kavgalar aptalcadır. İnsan bayrakları için savaşır ve bayraklara bak. Dünyada nasıl bir aptallık, nasıl bir delilik var? Bayraklar için, semboller için, inançlar için, ideolojiler için mi?

Şöyle diyor Chuang Tzu: Açıklamaları yoktu - güldüler. O esrarengiz an içinde bir oldular, öncesine göre daha iyi arkadaş oldular.

Gerçekten bir arkadaş olmak istiyorsan, hiçbir açıklamaya ve sonuca sahip olma, hiçbir şeye inanma. O zaman bölünmezsin, o zaman insanlık bir olur, o zaman engel yoktur.

Ve sevgi zihin yoluyla var olmaz, duygu yoluyla var olur.

Güldüler. Kahkaha yürekten gelir, kahkaha karından gelir, kahkaha varoluşun bütününden gelir. Üç kişi güldükleri zaman arkadaş olurlar. Üç kişi ağladıkları zaman arkadaş olurlar. Üç kişi tartıştıkları zaman düşman olurlar.

Sonra arkadaşlardan biri öldü.
Konfüçyüs bir öğrenci gönderdi
diğer ikisinin onun cenaze töreninde
ilahi söylemelerine yardım etmesi için.

Konfüçyüs görgü bakımından en mükemmel insandı, fevkaladeydi. Kimse onu aşamaz. Bu yüzden de daima Chuang Tzu'nun ve Lao Tzu'nun hedefi olmuştur. Onun aptallığına gülmek için Konfüçyüs'ü hikâyelerine katarlar.

Konfüçyüs'ün aptallığı neydi? Bir sisteme göre yaşıyordu; bir formüle, teori ve inançlara göre yaşıyordu. Eksiksiz bir terbiyeye sahipti, dünyada bilinen en mükemmel beyefendiydi. Hareket ettiğinde kuralına göre hareket ederdi. Baktığında kuralına göre bakardı. Güldüğünde kuralına göre gülerdi. Asla sınırı aşmazdı, daima kendi yarattığı bir esaretin içinde yaşardı. O yüzden kahkahalarının hedefiydi ve Chuang Tzu ve Lao Tzu onu hikâyelerine katmaktan çok hoşlanırlardı.

Sonra arkadaşlardan biri öldü.
Konfüçyüs bir öğrenci gönderdi
diğer ikisinin onun cenaze töreninde
ilahi söylemelerine yardım etmesi için.

Konfüçyüs için ne yaşam sırdır ne de ölüm. Bir sisteme göredir. Bir üsluba uyulması gerekir. O yüzden ölen insanın kurallara göre, kitaplarda verildiği gibi doğru dua ve doğru ilahilerle ortadan kaldırılıp kaldırılmadığını görmek için öğrencisini gönderir. Ölüye saygı gösterilmesi gerekir.

Fark budur. Görgü kurallarına göre yaşayan bir insan daima saygıyı düşünür, asla sevgiyi değil. Sevgiyle karşılaştırıldığında saygı nedir? Sevgi canlı bir şeydir; saygı tümüyle ölüdür.

Öğrenci bir arkadaşın şarkı bestelediğini gördü, öteki lavta çalıyordu.

Bu inanılmazdı! Bu ölmüş bir insana büyük saygısızlıktı. Ceset orada yatıyordu ve bir arkadaş şarkı bestelemişti. Öteki adamı seviyorlardı ve bir insanı sevdiğin zaman ona son kez sevgin yoluyla veda etmek istersin, kitaplarla değil; hazır, ödünç alınmış, birçok kişinin söylediği, birçok kişinin kullandığı, çoktan çürümüş, çöp olmuş bir şarkıyla değil.

Kendi şarkılarını yapmışlardı, yeni, taze. Hiç şüphesiz şarkı ev yapımıydı, fabrikada üretilmemişti, seri üretim değildi. Sadece ev yapımı, fazla gösterişli değil elbette, çünkü onlar şair değildiler, arkadaştılar ve şiirin nasıl ortaya çıktığını bilmiyorlardı. Vezin yanlış olabilir ve gramer de hatalıydı ama sevgi gramere, ölçüye, ritme aldırmaz, çünkü sevginin kendine ait öyle hayat dolu bir ritmi vardır ki aldırmasına gerek yoktur.

Sevgi olmadığında, o zaman her şeye dikkat edilmesi gerekir, çünkü o zaman yerine bir şey koymak zorundasın.

Biri lavta çalıyordu - ve onun lavta çalgıcısı olmadığını biliyorum. Fakat bir dosta nasıl veda edersin? içinden gelmeli, doğal olmalı, hazır olamaz. Mesele bu.

Şarkı söylediler:
"Hey, Sung Hu!
nereye gittin?

Sır! "Cennete gidiyorsun" demiyorlardı. Bilmiyorlardı. Yoksa birisi öldüğünde sen onun cennete gittiğini söylüyorsun. O zaman kim cehenneme gidiyor? Kimse cehenneme gidiyormuş gibi görünmüyor.

Hindistan'da ölü için swargiya kelimesini kullanırlar. Cennete giden, demektir. O zaman kim cehenneme gidiyor?

Bilmiyorlardı, o yüzden gerçekdışı bir şey söylemenin ne anlamı vardı? Bu adamın, bu Sung Hu'nun cehenneme mi cennete mi, nereye gittiğini kim bilir? Cehennem ve cennetin olduğunu kim biliyor? Kimse bilmiyor; bu bir sır ve insan bir sırrı kötüye kullanmamalıdır, insan onu kirletmemelidir, yalanlar söylememelidir. Bu kadar kutsal bir şeydir, insan doğrudan bilinmeyen hiçbir şeyi söylememelidir.

"Hey, Sung Hu!
nereye gittin?
Bu bir soru işaretiydi.

"Hey, Sung Hu!
nereye gittin ?
Gerçekte olduğun yere gittin ve biz buradayız - kahretsin, biz buradayız!"

Geldiğin yere gittiğini söylerler. Bu, gizli bir kuraldır: Son ancak başlangıç olabilir. Çember döner ve kusursuz, tamamlanmış hale gelir. Başladığı noktaya geri döner. Son başlangıçtan başka bir şey olamaz, ölüm doğumdan başka bir şey olamaz. Son, kaynak, asıl olmalıdır, insan hiçlikten doğar ve sonra ölür ve hiçliğe gider. Doğduğunda kayık boştu ve öldüğünde kayık yeniden boş olacak. Sadece bir şimşek çakması - birkaç dakikalığına bedenin içindesindir ve sonra yok olursun. Nereden geldiğini kimse bilmez veya nereye gittiğini.

Kimse bilmiyor ve bir şey bildiklerini iddia etmiyorlar. "Bu kadarını hissediyoruz, Sung Hu: Geldiğin yere gittin ve kahretsin, biz hâlâ buradayız" diyorlar. Yani Hu için üzülmüyorlar, kendileri için üzülüyorlar: "Biz ortada asılı duruyoruz, senin çemberin tam."

Birisi öldüğü zaman bunu hissettin mi? Ölen için mi üzgünsün, yoksa kendin için mi? Herkes kendisi için üzülür, çünkü her ölüm senin de öleceğin haberini getirir. Fakat hayatın sırrına gülebilen bir insan onun ne olduğunu bilir, çünkü ancak bilgi, gerçek bilgelik gülebilir.

Gerçekte olduğun yere gittin...

" Ve biz buradayız - kahretsin, biz buradayız!"

Biz hâlâ ortadayız. Yolculuğumuz tamamlanmadı; senin çemberin tamamlandı. Bu yüzden kendileri için üzülüyorlar ve eğer ağlıyorlarsa, kendileri için ağlıyorlar. Ölen arkadaşları için bir şarkıdan başka bir şeyleri, kalpten bir kutlamadan başka bir şeyleri yok. Üzülüyorlarsa da, kendileri için üzülüyorlar.

Bu çok derinlemesine anlaşılması gereken bir şey. Yaşamı anlarsan, ona gülebilirsen, o zaman ölüm tamamlanmadır, son değildir. Hatırla, ölüm yaşamın sonu değildir, tamamlanmadır, doruktur, kreşendodur, dalganın yeniden esas kaynağına döndüğü tepe noktasıdır.

Kendileri için, dalgaları ortada sallandığı için üzülüyorlar. Kreşendoya, zirveye ulaşmadılar ve arkadaşları (inceden olduğu yere ulaştı. Eve ulaştı. Yaşamı anlayanlar, ancak onlar ölümü anlayabilir, çünkü yaşam ve ölüm iki ayrı şey değildir. Ölüm zirvedir, en son noktadır, son çiçeklenmedir, yaşamın rayihasıdır.

Ölüm sana çirkin görünüyor, çünkü yaşamı hiç bilmedin ve ölüm sende korku yaratıyor, çünkü yaşamdan korkuyorsun. Hatırla, hayata karşı tutumun neyse, ölüme karşı da aynı tutum içinde olacaksın. Ölümden korkuyorsan, yaşamdan da korkuyorsun; hayatı seviyorsan, ölümü de seveceksin, çünkü ölüm en yüksek zirveden, tamamlanmadan başka bir şey değildir. Şarkı sonuna ulaşır, nehir okyanusa dökülür. Nehir ilk olarak okyanustan geldi. Şimdi çember tamamlandı, nehir bütüne ulaştı.

O zaman Konfüçyüs'ün öğrencisi onları yarıda kesti ve haykırdı: "Sorabilir miyim nereden bulduğunuzu merhumun huzurunda bu ciddiyetten uzak ilahiyi cenaze töreni âdetlerinin içinde? "

Konfüçyüs'ün öğrencisi onları anlayamaz. Ciddiyetten uzak, saygısız görünüyorlar. Nasıl bir şarkı bu, nereden buldunuz? Onaylı değil, Vedalardan değil. O zaman Konfüçyüs'ün öğrencisi onları yarıda kesti ve haykırdı: "Sorabilir miyim bunu nereden bulduğunuzu?"

Her şey kitaplara göre, İncil'e göre, Vedalara göre olmalı. Fakat hayat kitaplara göre olamaz - hayat daima kitapları aşar, daima öteye geçer; yaşam kitapları kenara fırlatır, ilerler.

"Nereden buldunuz bunu, merhumun huzurunda bu ciddiyetten uzak ilahiyi? Saygılı olmak zorundasınız. Birisi vefat etti, birisi öldü ve sız ne yapıyorsunuz? Bu, dine aykırı!"

İki arkadaş birbirlerine baktılar ve güldüler:

"Zavallı" dediler; "yeni ayini bilmiyor!"

Yeni kitabı bilmiyor, yeni dini bilmiyor. Burada her gün olan bu - yeni ayin.

Birkaç gün önce burada bir tarih profesörü vardı, "Hangi geleneğe mensupsun?" diye sordu bana.

"Hiçbir geleneğe" dedim.

Amerika'dan buraya meditasyon teknikleri, kamp, konuşmalarım, burada olup biten üzerine bir film yapmaya gelmişti. Benim hiçbir geleneğe mensup olmadığımı duyduğu anda ortadan kayboldu. O zaman tarihe mensup değilim, bu açık.

"Zavallı, yeni ayini bilmiyor!"

Bugünlük yeter.

Bölüm 8 Yararsız

Hui Tzu şöyle dedi Chuang Tzu'ya:
"Senin öğretilerinin hepsi yararı olmayanın etrafında dönüyor.

Chuang cevap verdi:

"Yararı olmayanın değerini bilmiyorsan

Yararlı olan hakkında konuşmaya başlayamazsın.

Dünya, örneğin, çok büyük ve uçsuz bucaksızdır

Fakat insan bütün bu enginliğin sadece

Üzerinde durmakta olduğu birkaç santimini kullanır.

Şimdi birden aslında kullanmadığını

Her şeyi ortadan kaldırdığını farz et

O kadar ki ayaklarının dört tarafında bir uçurum açılıyor,

Ve Boşlukta duruyor

Tam her bir ayağının altında kalan dışında dayanacak hiçbir yer olmadan:
Yararlandığı şeyden daha ne kadar yararlanabilecek?"

Şöyle der Hui Tzu: "Herhangi bir amaca hizmet etmeyi bırakırdı."

Şöyle sonuca varır Chuang Tzu:
""Yararı olmayan'ın Mutlak gerekliliğini Gösterir bu."

Yaşam diyalektiktir, bu yüzden mantıklı değildir. Mantık, karşıtın gerçekten karşıt olması demektir ve yaşam karşıtı daima kendi içinde barındırır. Yaşamda karşıt gerçekten karşıt değildir, tamamlayıcıdır. Onsuz hiçbir şey mümkün değildir.

Örneğin, yaşam ölüm yüzünden vardır. Ölüm olmazsa, yaşam olamaz. Ölüm son değildir ve ölüm düşman da değildir - tersine, yaşam ölümle mümkün olur. O yüzden ölüm sonda bir yerde değildir, burada ve şimdiyle ilgilidir. Her ânın kendi yaşamı ve ölümü vardır; aksi takdirde varoluş imkânsızdır.

Işık vardır, karanlık vardır. Mantığa göre ikisi karşıttır ve mantık şöyle der: Eğer ışık varsa, karanlık olamaz; eğer karanlıksa, o zaman da ışık olamaz. Fakat yaşam tam tersini

söyler. Yaşam şöyle der: Eğer karanlık varsa, nedeni ışıktır; eğer ışık varsa, nedeni karanlıktır. Biz ötekini göremeyebiliriz ama şuracıkta gizlidir.

Sessizlik ses yüzünden vardır. Hiç ses olmasa, sessiz olabilir misin? Nasıl sessiz olabilirsin? Altyapı olarak tersi gerekir. Mantığı izleyenler daima yanlış yapar, çünkü hayatları orantısız olur. Işığı düşünürler, sonra karanlığı inkâr etmeye başlarlar; hayatı düşünürler, sonra ölümle savaşmaya başlarlar.

Bu yüzden dünyada Tanrı'nın hem ışık hem karanlık olduğunu söyleyen hiçbir gelenek yoktur. Tanrı'nın ışık olduğunu, karanlık olmadığını söyleyen bir gelenek var. Tanrı'nın ışık olduğuna inanan bu insanlar için Tanrı'nın içinde hiç karanlık yoktur. Başka bir gelenek Tanrı'nın karanlık olduğunu söyler - ama onlara göre ışık yoktur. İkisi de hatalı, çünkü ikisi de mantıklı, tersini reddediyorlar. Yaşam o kadar büyüktür ki, karşıtını kendi içinde taşır. Karşıt reddedilmez, kucaklanır.

Bir keresinde birisi dünyaya gelmiş en büyük şairlerden biri olan Walt Whitman'a, "Whitman, kendinle çelişip duruyorsun. Bir gün bir şey söylüyorsun, başka gün tam tersini söylüyorsun" der.

Whitman güler ve "Ben çok büyüğüm. Bütün çelişkileri barındırıyorum" der. Ancak küçük zihinler tutarlıdır; zihin ne kadar darsa o kadar tutarlıdır. Zihin çok genişse, içine her şey girer - ışık oradadır, karanlık oradadır, Tanrı oradadır ve Şeytan da, bütün ihtişamı içinde.

Hayatın karşıtlıklar vasıtasıyla hareket eden, diyalektik; karşıtın yardım ettiği, denge verdiği, ton verdiği, arka planı oluşturduğu gizemli süreci anlarsan, ancak o zaman Chuang Tzu'yu anlayabilirsin - çünkü bütün Taocu görüş zıtların tamamlayıcı özelliğine dayanır.

İki kelime kullanırlar, yırı ve yang. Bunlar zıtlar, dişi ve erkek. Tümüyle erkek veya tümüyle dişi bir dünya düşün. Cansız olacaktır. Doğduğu anda ölü olacaktır. Herhangi bir yaşam olamaz. Dişi bir dünya olsaydı; kadınlar ve kadınlar ve kadınlar ve hiç erkek yok - intihar ederlerdi. Karşıt gerekir, çünkü karşıt çekicidir. Karşıt mıknatıs olur, seni çeker; karşıt kendi dışına çıkarır, karşıt senin hapishaneni yıkar, karşıt seni uçsuz bucaksız yapar. Karşıt ne zaman reddedilse sorun çıkacaktır. Ve bizim yaptığımız bu, bu yüzden dünyada bu kadar dert var.

İnsan temelde erkek bir toplum yaratmaya çalıştı, bu yüzden bu kadar sorun var - kadın inkâr edildi, fırlatılıp atıldı. Geçen yüzyıllarda kadının hiçbir yerde asla görünmemesi

gerekiyordu. Evin arka odalarında gizlenirdi; misafir odalarına girmesi bile yasaktı. Sokakta kadına rastlayamazdın, dükkânlarda kadın göremezdin. Hayatın parçası değildi. Dünya çirkinleşti, çünkü karşıtı nasıl inkâr edebilirsin? Orantısız oldu, bütün denge kayboldu. Dünya çıldırdı.

Kadın hâlâ yasaklı; henüz gerçekten hayatın yaşamsal bölümüne dahil değil. Erkekler erkek odaklı gruplar halinde hareket ediyor - erkek çocukların buluştuğu sadece erkeklerden oluşan kulüp, pazar, politika, bilim grubu. Her yer orantısız. Erkek hükmettiği için bu kadar mutsuzluk var. Zıt kutuplardan biri hükmettiği zaman mutsuzluk olacak, çünkü öteki incinir ve intikam vardır.

Bütün kadınlar evde intikam alıyor. Elbette dışarı çıkamaz ve dünyaya girip insanlıktan, erkeklerden intikam alamaz. Kocasından intikam alır. Sürekli bir çatışma vardır.

Nasrettin Hoca oğluna, "Seni ilgilendirmez, böyle sorular sorma. Sen kim oluyorsun da bana annenle nasıl tanıştığımı soruyorsun? Fakat sana bir şey söyleyeceğim: Islık çalmamı tedavi ettiği kesin" demiş.

Sonra, "Hikâyeden alınacak ders bu: Benim gibi mutsuz olmak istemiyorsan, asla bir kıza ıslık çalma!" demiş.

Kadın neden hep çatışma halindedir? İnsanla ilgisi yok, şahsi bir şey değil. Bu olay kadınların, dişinin, reddedilen karşıtın intikamıdır. Ve evdeki bu adam, bu koca, bütün erkek dünyasının, erkek egemen dünyanın temsilcisidir. Kadın savaşıyor.

Aile yaşamı çok berbattır, çünkü Chuang Tzu'nun söylediği şeyi duymadık. Bunca savaş var, çünkü dinlemedik - karşıtla birleşmek şarttır. Onu yadsıdığında, sorunu davet edersin ve her yolda, her düzeyde, her boyutta, olay aynıdır.

Chuang Tzu, yararsız olanı yadsıdığın takdirde dünyada hiçbir yarar olmayacağını söyler. Yararsız olanı, oyunu, eğlenceyi reddettiğin takdirde herhangi bir çalışma, herhangi bir görev mevcut olamaz. Bu çok zor ve bütün vurgu faydalı olanın üzerinde.

Bir kapıya baktığında duvarları göreceksin. Birisi bir evin nelerden oluştuğunu sorduğunda, duvarları göreceksin. Fakat Chuang Ezu, ustası Lao Tzu gibi, bir evin duvarlardan değil kapı ve pencerelerden oluştuğunu söylerdi. Onların üzerinde durduğu öteki bölümdedir. Duvarların faydalı olduğunu söylerler ama duvarların faydası gerisindeki yararsız alana bağlıdır.

Bir oda boşluktur, duvar değil. Elbette boşluk bedavadır ve duvarların satın alınması

gerekir. Bir ev satın aldığında, ne satın alıyorsun? Duvarları, maddeyi, görüneni. Fakat maddenin içinde yaşayabilir misin? Duvarların içinde yaşayabilir misin? Odada, sahipsiz boşlukta yaşamak zorundasın. Kayığı satın alırsın ama boşluğun içinde yaşamak zorundasın.

Öyleyse gerçekten, bir ev nedir? Duvarlarla çevrelenmiş boşluk. Kapı nedir? Hiçbir şey yok. Kapı, hiçbir şey yok, duvar yok, boşluk demektir. Fakat eğer kapı olmazsa, eve giremezsin. Eğer pencere yoksa, hiç güneş girmez, hiç rüzgâr esmez. Cansız olacaksın ve evin de mezar olacak.

Chuang Tzu şöyle der: Evin iki şeyden oluştuğunu hatırla: duvarlar, madde -çarşıdan, faydalı- ve duvarlarla çevrili boşluk; satın alınamayan, satılamayan, ekonomik değeri olmayan, faydasız şey.

Boşluğu nasıl satabilirsin? Boşluğun içinde yaşamak zorundasın - bir insan sadece duvarların içinde yaşadığı takdirde çıldıracaktır. Bunu yapmak imkânsızdır - fakat biz imkânsızı yapmaya çalışırız. Yaşamda faydacı olanı seçtik.

Örneğin, bir çocuk oyun oynuyorsa, "Dur! Ne yapıyorsun? Bunun faydası yok. Faydalı bir şey yap. Oku, öğren, en azından ödevini yap, faydalı bir şey. Serseri gibi ortada dolaşma" dersin. Bir çocuğa bu şekilde ısrar etmeyi sürdürdüğün takdirde, yavaş yavaş faydası olmayanı öldüreceksin. O zaman çocuk sadece faydalı olacak ve bir insan sadece faydalı olduğunda, ölüdür. Onu kullanabilirsin; artık mekanik bir şeydir, bir araçtır, kendi başına bir sonuç değil.

Yararsız bir şey yaptığın zaman gerçekten kendinsin - resim yapmak, satmak için değil, sırf keyif için; bahçecilik, sırf keyif için; sahilde uzanmak, hiçbir şey yapmamak, sırf keyif için, faydasız eğlence için; bir arkadaşın yanında sessizce oturmak.

Bu anlarda çok şey yapılabilirdi. Bakkala, alışverişe gidebilirdin; bir şey kazanabilirdin. Zamanı paraya çevirebilirdin. Daha yüklü bir banka hesabın olabilirdi, çünkü bu anlar geri gelmeyecek. Aptal insanlar vaktin nakit olduğunu söylerler -çünkü zamanın tek bir faydasını biliyorlar- onu daha daha çok paraya çevirmek. Sonunda büyük bir banka hesabıyla ölürsün ama içinde tamamen yoksulsundur, çünkü içsel zenginlik ancak faydasız olandan keyif alabildiğin zaman ortaya çıkar.

Meditasyon nedir? insanlar bana gelir ve "Ne faydası var? Ne kazanacağız?" derler.

Meditasyon... ve sen faydasını mı soruyorsun? Bunu anlayamazsın, çünkü meditasyon tam anlamıyla yararsızdır. Yararsız olduğunu söylediğim anda rahatsız oluyorsun, çünkü

zihin tamamen o kadar faydacı oldu, o kadar madde odaklı oldu ki bir sonuç istiyorsun. Bir şeyin kendi başına bir zevk olabileceğini kabul edemiyorsun.

Yararsız, ondan keyif aldığın ama bir faydasının olmadığı anlamına gelir; onun derinlemesine içine girdiğinde sana mutluluk verir. Fakat derinlemesine onun içindeyken o mutluluğu biriktiremezsin, ondan bir hazine meydana getiremezsin.

Dünyada iki tip insan var oldu: faydacılar - onlar bilimci, mühendis, doktor oldu. Bir de öteki yol var, tamamlayıcı -şairler, avareler, sannyasinler- yararsız, faydalı hiçbir şey yapmayan. Fakat onlar denge sağlıyorlar, dünyaya zarafet getiriyorlar. Bilimcilerle dolu bir dünya düşün, tek bir şair yok - çok çirkin olurdu, yaşamaya değmezdi. Herkesin dükkânlarda, ofislerde olduğu bir dünya düşün, başıboş tek bir insan yok. Cehennem olurdu. Avare güzellik verir.

İki serseri yakalanır... Hâkimler ve polis faydacıların koruyucusudurlar. Korurlar, çünkü bu işe yaramaz kısım tehlikelidir - yayılabilir. O yüzden serserilere, faydasız insanlara hiçbir yerde izin yoktur. Sokakta öylesine dikiliyorsan, birisi, "Ne yapıyorsun?" diye sorarsa ve sen de, "Hiçbir şey" diye cevap verirsen, polis seni derhal mahkemeye götürür - çünkü hiçbir şey yasaktır. Bir şey yapmalısın. "Neden burada duruyorsun?" diye sorulduğunda, "Dikiliyorum ve keyfime bakıyorum" diyecek olursan, tehlikeli bir insan, hippi olursun. Tutuklanabilirsin.

İki başıboş yakalanır. Hâkim birincisine, "Nerede yaşıyorsun?" diye sorar.

"Bütün dünya benim evim, gökyüzü sığınağım; her yere gidiyorum, engel yok. Ben özgür bir insanım" der adam.

O zaman hâkim ikinci adama sorar: "Sen nerede yaşıyorsun?"

"Onun kapı komşusuyum" der adam.

Bu insanlar dünyaya güzellik verir, parfümdürler. Bir Buddha aylaktır, bir Mahavira aylaktır. Bu adam, bu aylak gökyüzünün onun tek sığınağı olduğunu söylüyor. Digambar kelimesiyle kastedilen budur. Mahavira, Caynaların son tirtankarası bir digambar olarak bilinir. Digambar çıplak, giysi olarak gökyüzünden başka bir şey yok demektir. Gökyüzü sığınaktır, evdir.

Dünya çok faydacı olduğu zaman çok fazla şey meydana getirirsin, çok fazla şeye sahip olursun, eşyalara saplantılı olursun - fakat içteki kaybolur, çünkü iç dünya ancak dış gerilim olmadığı zaman, sen hiçbir yere gitmediğin, sadece dinlendiğin zaman çiçek

açabilir. İçerideki o zaman çiçeklenir.

Din tümüyle yararsızdır. Tapınağın ne yararı var? Kilisenin ne yararı var? Sovyet Rusya'da bütün tapınakları, camileri ve kiliseleri hastane ve okullara, faydalı bir şeye çevirdiler. Bu tapınak neden hiçbir faydası olmadan duruyor? Komünistler faydacıdırlar. Bu yüzden dine karşılar. Olmak zorundalar, çünkü din yararsız olana, hiçbir şekilde sömürülemeyecek olana, başka bir şeye araç edilemeyecek olana izin verir. Ona sahip olabilirsin, onun içinde mutlu olabilirsin, mümkün olan en yüksek coşkuyu hissedebilirsin ama onu yönetemezsin. Doğaldır. Sen hiçbir şey yapmadığında gerçekleşir. Ve en büyük daima sen hiçbir şey yapmadığında gerçekleşmiştir. Sen bir şey yaparken yalnızca ıvır zıvır gerçekleşir.

Danimarkalı felsefeci Søren Kierkegaard çok etkili bir şey yazmış. "Dua etmeye başladığım zaman, kiliseye gider ve Tanrı'yla konuşurdum" demiş. Bütün dünyada Hıristiyanlar bunu yapıyor - çok yüksek sesle Tanrı'yla konuşuyorlar, Tanrı sağırmış gibi. Ona neyi yapıp neyi yapmaması gerektiğini tavsiye ediyorlar, Tanrı aptal bir varlıkmış gibi. Yahut Tanrı aptal bir hükümdarmış gibi - onu ikna ediyor, içlerindeki arzuları yerine getirmesi için onu ayartıyorlar.

Fakat Kierkegaard, "Konuşmaya başladım, sonra birden bunun faydasız olduğunu fark ettim" der. "Nasıl konuşabilirsin? İnsanın Tanrı'nın karşısında sessiz olması gerekir. Söylenecek ne var? Ve ben Tanrı'nın daha çok bilmesine yardım edecek ne söyleyebilirim? O kadir-i mutlaktır, âlim-i mutlaktır, her şeyi bilir, benim ona bir şey söylememin ne anlamı var?

"Yani ilk başta yıllardır onunla konuşuyordum. Sonra birden bunun aptalca olduğunu fark ettim; böylece konuşmayı bıraktım, sessiz oldum. Sonra seneler sonra sessizliğin bile işe yaramadığını fark ettim. O zaman üçüncü adım atıldı ve o da dinlemekti. Önce konuşuyordum, sonra konuşmuyordum ve sonra dinliyordum."

Dinlemek sadece sessiz olmaktan farklıdır, çünkü sadece sessiz olmak olumsuz bir şeydir - dinlemek olumlu bir şeydir. Sadece sessiz olmak edilgendir, dinlemek uyanık bir edilgenliktir; bir şeyi beklemek, hiçbir şey söylememek ama bütün varlığınla beklemek. Bir yoğunluğu vardır. Kierkegaard, "Bu dinleme gerçekleştiğinde, o zaman ilk kez dua gerçekleşti" der.

Fakat dinleme tümüyle yararsızdır ve bilinmeyeni dinlemek mi? Nerede olduğunu bilmiyorsun. Sessizlik yararsızdır, konuşmak faydalı gibi görünür. Konuşarak bir şey

yapılabilir, eğer dünyada bir sürü şey yapıyorsan. O zaman dindar olacaksan, başka bir şey yapmak zorunda olduğunu düşünürsün ama yapmak zorunda kalacaksın!

Chuang Tzu şöyle der: Din ancak sen her türlü yapmanın faydasızlığını anladığın zaman başlar; o zaman yapmama, etkisizlik, edilgen olma, yararsız olma karşı kutbuna geçtin demektir.

Şimdi Yararsız sutrasına gireceğiz.

Hui Tzu şöyle dedi Chuang Tzu'ya:
"Senin öğretilerinin hepsi yararı olmayanın etrafında dönüyor.

Bu öğreti fazla değerli görünmüyor ama Chuang Tzu ve ustası hep yararsız konusunda konuşuyor, hatta yararsız insanları övüyorlardı.

Chuang Tzu bir adamdan, bir kamburdan bahseder. Kasabanın bütün gençleri zorla askere gitmişti, çünkü faydalıydılar. Yalnızca bir adam, işe yaramaz bir kambur geride kalmıştı. "Kambur gibi ol, o kadar işe yaramaz ol ki savaşta katliama kurban gitmeyesin" der Chuang Tzu.

Yararsız olanı övmeye devam ederler, çünkü faydalı olanın daima zorluk içinde olacağını söylerler. Dünya seni kullanacak; herkes seni kullanmaya, seni yönlendirmeye, seni kontrol etmeye hazır. İşe yaramazsan kimse sana bakmayacak, insanlar seni unutacak, seni sessizlik içinde bırakacaklar, seni dert etmeyecekler. Senin var olduğundan tamamen habersiz olacaklar.

Bu benim başıma geldi. Ben işe yaramaz bir insanım. Çocukken ben otururken annem tam önümde durur, etrafa bakınır ve "Kimseyi göremiyorum. Birisini çarşıya sebze almaya göndermek istiyorum" derdi. Ben tam önünde oturuyor olurdum. "Burada kimseyi göremiyorum!" derdi. İçimden gülerdim - beni çarşıya gönderemezdi, o kadar işe yaramazdım ki, orada olduğumun farkında değildi.

Bir keresinde teyzem gelmişti ve o benim yararsızlığımın farkında değildi. Annem, "Çarşıya gidecek kimse yok. Çocukların hepsi dışarı çıktı ve hizmetçi de hasta, ne yapacağız? Birisinin gitmesi lazım" diyordu.

"Neden Rajneesh'i göndermiyorsun? Orada oturuyor, hiçbir şey yapmıyor" dedi teyzem.

Böylece gönderildim. Satıcıya, "Bana elindeki en iyi sebzeleri, en iyi muzları, en iyi mangoları ver" dedim. Satıcı bana ve konuşma tarzıma bakıp, "Aptalın teki" diye

düşünmüş olmalı, çünkü kimse en iyisini istemez. Böylece benden iki katı para aldı ve elinde ne kadar çürük varsa hepsini verdi. Çok mutlu bir şekilde eve geldim.

Annem hepsini attı ve "Bak! Bu yüzden burada kimsenin olmadığını söylüyorum" dedi.

Chuang Tzu çok ısrar eder: Uyanık ol ve çok faydalı olma; yoksa insanlar seni sömürür. O zaman seni idare etmeye başlarlar, başın belaya girer. Eğer bir şeyler üretebiliyorsan, seni hayatın boyunca üretmeye zorlayacaklar. Belli bir şeyi yapabiliyorsan, eğer becerikliysen, o zaman boşa harcanmazsın.

Chuang Tzu faydasızlığın kendi içsel faydasına sahip olduğunu söyler. Başkaları için faydalı olabiliyorsan, o zaman başkaları için yaşamak zorundasın. Yararsızsan, kimse sana bakmaz, kimse sana dikkat etmez, kimse varlığınla ilgilenmez. Tek başına kalırsın. Pazar yerinde Himalayalar'da yaşıyormuş gibi yaşarsın. O tek başınalıkta büyürsün. Bütün enerjin içe döner.

Hui Tzu şöyle dedi Chuang Tzu'ya:

"Senin öğretilerinin hepsi yararı olmayanın etrafında dönüyor.

Chuang cevap verdi:

" Yararı olmayanın değerini bilmiyorsan

yararlı olan hakkında konuşmaya başlayamazsın.

Yararsız olanın faydalının diğer yönü olduğunu söylüyor. Yararlıdan ancak yararsız olandan dolayı bahsedebilirsin. Hayati önem taşıyan bir yandır. Onu tümüyle bıraktığın zaman hiçbir şey faydalı olmayacak. Yararsız şeyler olduğu için yararlı şeyler vardır.

Dünyanın başına bu geldi. O zaman bütün enerjinin çalışmaya kayacağını düşünerek bütün eğlence faaliyetlerini bıraktık. Fakat bu sefer de iş sıkıntı haline geldi. Karşı kutba gidilmesi gerek - insan ancak o zaman yenilenir.

Bütün gün uyanıksın, gece uyuyorsun -zaman kaybı- ve az bir zaman da değil. Doksan yıl yaşadığında, otuz yıl uyumuş olacaksın; üçte bir, her gün sekiz saat. Bunun ne faydası var?

Rusya'da bilimciler bunun işgücü, enerji kaybı olduğunu düşünmekteler. Bu hiç ekonomik değil. O yüzden bir şey yapılmalı. Bazı kimyasal değişikliklere veya hormon değişikliklerine ihtiyaç var ya da genlerde, hücrenin kendisinde bir şey değiştirilmesi gerekiyorsa bile, bunu yapmak zorundayız. Yirmi dört saat uyanık, tetikte, dikkatli bir

insan yapmak zorundayız.

Bir düşün... eğer başarıya ulaşırlarsa, öldürecekler! Seni sürekli çalışan bir robot, mekanik bir cihaz haline getirecekler; gece yok, gündüz yok, dinlenme yok. Herlenecek ve unutulacak bir karşıt yok.

Ve bir sürü şey başlattılar. Küçük çocuklarda uykuda eğitimi başlattılar. Şimdi Sovyet Rusya'da binlerce çocuk kulaklarına kulaklıkları takılı kayıt cihazlarıyla uyuyor. Uyurken cihaz onlara öğretiyor. Kayıt cihazı bürün gece herhangi bir şeyi tekrarlıyor. Onu dinleyip duruyorlar ve hafızalarının parçası haline geliyor - uykuda eğitim, hipnopedi. Er ya da geç okullarda yaptığımız her şeyin çocuk uykudayken yapılabileceğini ve o zaman günün başka bir şekilde kullanılabileceğini söylüyorlar.

Uykunun bile sömürülmesi gerekiyor. Uykunda bile kendi başına kalmana izin verilemez. Rüya görme özgürlüğüne bile sahip olamazsın. O zaman nesin sen? O zaman çarkın bir dişlisi oldun. O zaman çarkın, mekanizmanın verimli bir parçasısın sadece. Verimliysen, sorun yok; yoksa bir köşeye, hurdalığa atılabilirsin ve daha verimli başka biri senin yerini alır.

Bütün gün çalışmanın sonunda ne olur? Uyuyakalırsın. Ne olur? Yararlı olandan yararsıza geçersin. Ve bu yüzden sabah bu kadar canlı, diri, yüklerden kurtulmuş hissedersin. Bacakların dans eder gibidir, zihnin şarkı söyleyebilir, kalbin yeniden hissedebilir - çalışmanın bütün tozu temizlenir, ayna yeniden berraktır. Sabahları berraklığa sahipsindir. Nereden gelir o berraklık? Yararsız olan vasıtasıyla gelir.

Bu yüzden meditasyon sana en büyük işaretleri verebilir, çünkü dünyadaki en yararsız şeydir. Sen sadece hiçbir şey yapmazsın, sadece sessizliğe girersin. Uykudan daha iyidir, çünkü uykuda bilinçsizsin; o yüzden olan her şey bilinçsiz gerçekleşir. Cennette ilerliyor olabilirsin ama bunu bilmezsin.

Meditasyonda bilerek hareket edersin. O zaman yolun farkında olursun: dışarının faydalı dünyasından içerinin yararsız dünyasına geçmenin yolunun. Yolu bildiğin zaman, herhangi bir anda içeriye doğru hareket edebilirsin. Otobüste otururken bir şey yapmana gerek yok, sadece oturuyorsun; bir arabada, trende veya uçakta yolculuk ederken hiçbir şey yapmıyorsun, her şey başkaları tarafından yapılıyor; sen gözlerini kapatabilir ve yararsıza, içsel olana geçebilirsin. Birden her şey sessizleşir ve birden her şey güzeldir ve birden bütün yaşamın kaynağındasındır.

Fakat bunun çarşıda değeri yok. Gidip bunu satamazsın, "Harika meditasyonum var.

Almak isteyen var mı?" diyemezsin. Kimse almaya hazır olmayacak. Bir eşya değil, işe yaramaz.

Chuang cevap verdi:

" Yararı olmayanın değerini bilmiyorsan yararlı olan hakkında konuşmaya başlayamazsın.

Dünya, örneğin, çok büyük ve uçsuz bucaksızdır

fakat insan bütün bu enginliğin sadece
üzerinde durmakta olduğu birkaç santimini kullanır.

"Şimdi birden aslında kullanmadığı her şeyi ortadan kaldırdığını farz et
o kadar ki ayaklarının dört tarafında bir uçurum açılıyor; ve boşlukla duruyor

tam her bir ayağının altında kalan dışında dayanacak hiçbir yer olmadan:
yararlandığı şeyden daha ne kadar yararlanabilecek?"

Bu güzel bir benzetme. Ana fikri veriyor. Burada oturuyorsun, ikiye ikilik küçük bir alanı kullanıyorsun. Bütün dünyayı kullanmıyorsun, bütün dünya yararsızdır; sadece ikiye ikilik küçük bir bölümünü kullanıyorsun. Chuang Tzu şöyle der: Bütün yerin alındığını ve sana sadece bu ikiye ikilik alanın bırakıldığını farz et; her bir ayağınla birkaç santimlik bir yeri kullanarak ayakta duruyorsun. Sadece bu kadarının kaldığını ve bütün yerin çekilip alındığını farz et - kullandığın bu küçük bölümü kullanarak daha ne kadar kullanabileceksin?

Etrafında bir boşluk, dipsiz bir uçurum açılır - hemen başın dönecek, uçuruma düşeceksin. Yararsız yer, yararlı olanı destekler ve yararsız o kadar büyüktür ki, faydalı çok küçüktür. Ve bu durum varlığın bütün seviyeleri için geçerlidir: Yararsız çok büyük, yararlı çok küçüktür. Faydalı olanı korumaya çalışır ve yararsız olanı unutursan, er ya da geç başın dönecek. Ve bu oldu, başın döndü bile ve uçuruma düşüyorsun.

Bütün dünyada düşünen insanların bir problemi var: Hayatın hiçbir anlamı yok, yaşam anlamsız görünüyor. Sartre'a, Marcel'e, Jaspers'a, Heidegger'e sor - hayatın anlamsız olduğunu söylerler. Hayat neden bu kadar anlamsız oldu? Daha önce hiç böyle değildi. Buddha bunu asla söylemedi; Krişna dans edip şarkı söyleyebiliyor, keyif yapabiliyordu; Muhammed üzerine yağdırdığı yaşam nimeti için Tanrı'ya dua edip şükredebiliyordu. Chuang Tzu mutludur, olabildiğince mutlu, bir insanın olabileceği kadar mutlu. Onlar hayatın anlamsız olduğunu asla söylemediler. Modern zihne ne oldu? Neden hayat bu

kadar anlamsız görünüyor?

Bütün yer alındı ve sana yalnızca oturduğun veya durduğun kısım kaldı. Başın dönüyor. Her tarafta uçurum ve tehlike görüyorsun; ve şu anda üzerinde durduğun yeri kullanamazsın, çünkü onu ancak yararsız olanla birleşikken kullanabilirdin.

Yararsız olan orada olmalı. Bu ne demek? Yaşamın sadece iş oldu, oyun yok. Oyun yararsız, çok büyük olan; çalışma yararlı, önemsiz, küçük olan. Hayatını tümüyle çalışmayla doldurdun. Ne zaman bir şey yapmaya başlasan akla gelen ilk şey, "Ne faydası var?" Eğer bir faydası varsa, onu yapıyorsun.

Sartre'ın hikâyelerinden birinde bir karakter vardır: Yirmi birinci yüzyılda çok zengin bir adam, "Aşk bana göre değil, sadece yoksullar için. Bana kalırsa hizmetkârlarım bunu yapabilir" der.

Elbette, Ford neden gidip vaktini bir kadını sevmekle harcasın? Ucuz bir hizmetçi bu işi yapabilir. Ford'un zamanı daha değerli. Onu daha faydalı bir şey için kullanmalı.

Bu mümkün! İnsan zihnine olduğu gibi baktığında, gelecekte sadece hizmetçilerin aşk yapması olası. Bir hizmetçiye yetki verebiliyorsan, kendini neden yorasın? Her şey ekonomi yönünden düşünülüyorsa; bir Ford, bir Rockefeller vakitlerini bu kadar değerlendirebiliyorlarsa, neden gidip zamanlarını bir kadınla harcasınlar? Hizmetçi gönderebilirler, böylesi daha az dert olacaktır.

Bize saçma geliyor ama bu, hayatın birçok boyutunda zaten oldu. Sen asla oynamıyorsun, hizmetkârların bunu yapıyor. Hiçbir eğlencede asla aktif bir katılımcı değilsin, bunu senin adına başkaları yapıyor. Futbol maçı izlemeye gidiyorsun: Başkaları bunu yapıyor, sen de izliyorsun - pasif bir seyircisin, dahil olmuyorsun. Film seyretmek için sinemaya gidiyorsun; başkaları sevişiyor, savaşıyor, dehşet saçıyor -her şey- sen koltukta seyircisin. O kadar yararsız ki onu kendin yapmak için uğraşmıyorsun. Başkası yapabilir, sen sadece izleyebilirsin. Sen çalışıyorsun, başkaları senin yerine eğleniyor. O zaman sevgi neden olmasın? Aynı mantık, o işi başka biri yapar.

Hayat anlamsız geliyor, çünkü anlam faydalıyla faydasızın dengesinden ibarettir. Sen yararsız olanı tamamen reddettin. Kapıyı kapadın. Artık sadece yararlı olan var. Yararlı olan yüke dönüştü, onu çok fazla yüklendin.

Kırk yaş civarında ülserinin olması başarının işaretidir, senin başarılı olduğunu gösterir. Kırk veya elli yaşını geçmene rağmen hâlâ ülser baş göstermediyse, başarısız birisin.

Hayatın boyunca ne yaptın? Zamanı boşa harcamış olmalısın.

Elli civarında gerçekten ilk kalp krizini geçirmiş olmalısın. Şimdi bilimciler başarılı bir insanın kırk yaş civarında ülsere yakalanması, elli yaş civarında ilk kalp krizini geçirmiş olması gerektiğini hesaplamışlar. Altmışında sizlere ömür - ve hiç yaşamadı. Yaşayacak zaman yoktu. Yapacak çok daha önemli işleri vardı, yaşamaya vakit yoktu.

Etrafına bak, başarılı insanlara bak; politikacılar, zenginler, büyük sanayiciler - başlarına ne geliyor? Sahip olduklarına bakma, dosdoğru onlara bak, çünkü nesnelere bakarsan yanılacaksın. Nesneler ülsere yakalanmaz, arabalar kalp krizi geçirmez, evler hastaneye kaldırılmaz. Bütün sahip olduklarından yoksun insana bak, doğruca ona bak, o zaman yoksulluğu hissedeceksin. O zaman bir dilenci bile zengin bir insan olabilir. O zaman, yaşam söz konusu olduğunda, bir yoksul bile daha zengin olabilir.

Başarı başarısız olur ve hiçbir şey başarı kadar başarısız olmaz, çünkü başarıya ulaşan insan hayat üzerindeki -her şey üzerindeki- kontrolünü kaybediyor demektir. Başarılı insan gerçekten de pazarlık yapıyor, gerçek olmayana karşılık gerçeği atıyor, sahildeki renkli çakıl taşlarına karşılık ruhundaki elmasları atıyor; çakılları topluyor, elmasları yitiriyor.

Zengin insan kaybetmiştir, başarılı insan başarısızdır. Fakat sen hırs dolu gözlerle baktığın için onun sahip olduklarını görüyorsun. Asla politikacıya bakmazsın; makama, başbakanlığa bakarsın. Güce bakarsın. Orada oturan, tümüyle güçsüz, mutluluğun ne olduğuna dair en ufak bir işaret bile olmadan her şeyi kaçıran insanı asla görmezsin. Gücü satın aldı ama onu satın alırken kendini kaybetti. Bunların hepsi pazarlıktır.

Bir gösteri yürüyüşünden sonra bir lider yöneticisine bağırıyormuş. Yönetici bunu anlayamamış. "Aldatıldım" demiş lider.

"Anlayamadım" demiş yönetici, "gösteri çok başarılıydı. Binlerce insan geldi ve çelenklerine bak. Seni çiçeklerle kapladılar."

"Say" demiş lider. "Sadece on bir tane, ben on iki tane için para ödedim."

Sonunda her başarılı insan kandırıldığını hissedecektir. Bu olmak zorunda, bunun olması kaçınılmaz, çünkü ne veriyorsun ve ne alıyorsun? Sahip olunan yararlı şeylere karşılık içsel benlik kaybediliyor. Başkalarını kandırabilirsin ama kendini nasıl kandıracaksın? Sonunda hayatına bakacak ve faydalı olan yüzünden onu kaçırdığını göreceksin.

Yararsız var olmalı. Yararlı, bir bahçe gibidir, düzgün, temiz; yararsız çok büyük bir

orman gibidir, doğal, o kadar düzenli ve temiz olamaz. Doğanın kendi güzelliği vardır; her şey düzgün ve temiz olduğunda doğa çoktan ölmüştür. Bir bahçe o kadar canlı olamaz, çünkü sen onu buduyor, kesiyor, çekip çeviriyorsun. Uçsuz bucaksız bir orman canlılığa, çok güçlü bir ruha sahiptir. Bir ormana girdiğinde etkisini hissedersin; bir ormanda kaybolursan, o zaman onun gücünü göreceksin. Bir bahçede o gücü hissedemezsin; orada yoktur, bahçe insan yapımıdır. Ona bakabilirsin - işlenmiştir, biçim verilmiş ve yönlendirilmiştir.

Gerçekten de bahçe yapma bir şeydir - asıl olan ormandır. Yararsız olan büyük bir orman gibidir ve yararlı olan evinin etrafında oluşturduğun bir bahçe gibidir. Ormanı kesip durma.

Tamam, senin bahçende sorun yok; ama bırak senin bahçen değil, Tanrı'nın bahçesi olan büyük ormanın parçası olsun.

Tanrı'dan daha yararsız bir şey düşünebiliyor musun? Onu herhangi bir biçimde kullanabilir misin? Sorun burada; bu yüzden Tanrı'da herhangi bir anlam bulamıyoruz. Ve son derece manaya odaklı olanlar ateist oluyorlar. Tanrı olmadığını, olamayacağını söylüyorlar. Tanrı bu kadar yararsız görünürken, nasıl bir Tanrı olabilir? Onu bırakmak en iyisi, o zaman dünyayı yönetmek ve kontrol etmek bize kalır. O zaman bütün dünyayı bir pazar haline getirebilir; tapınakları hastanelere, ilkokullara dönüştürebiliriz. Fakat Tanrı'nın yararsızlığı sürüp giden bütün yararlılığın asıl kaynağıdır.

Eğer oynayabilirsen, çalışman zevke dönüşür. Basit eğlencenin keyfini çıkarabilirsen, oyun oynayan çocuklar gibi olabilirsen, çalışman üzerinde bir yük olmayacak. Fakat bu zordur. Zihnin para yönünden düşünmeye devam eder.

Nasrettin Hoca eve gelir ve karısını en yakın arkadaşıyla yatakta yakalar. Arkadaşı çok utanır ve korkar. "Dinle" der, "elimden bir şey gelmiyor, karma âşığım ve o da bana âşık. Sen mantıklı bir insansın, bir anlaşmaya varmamız lazım. Bu konuda kavga etmenin anlamı yok."

"Nasıl bir anlaşma öneriyorsun?" der Nasrettin.

"Kâğıt oyunu oynayalım ve ortada para yerine karın olsun. Ben kazanırsam, sen gidersin; sen kazanırsan, karının yüzünü bir daha görmeyeceğim" der adam.

"Tamam, anlaştık" der Nasrettin. "Biraz para koy, her puan için bir rupi, yoksa olayın hiçbir faydası yok. Sırf bir kadın için bütün bunlar boşuna. Benim vaktimi harcama, ortaya biraz para da koy" diye ekler sonra.

O zaman olay faydalı hale gelir. Para, faydalı tek şeymiş gibi görünüyor. Faydacıların hepsi para delisi olacak, çünkü para satın alabilir. Para, bütün yararlılığın esasıdır. Dolayısıyla Buddha ve Buddha gibi insanların feragat etmelerinin nedeni paraya karşı olmaları değildi; nedeni işe yararlığa, yararlı olana karşı olmalarıydı. O yüzden, "Paran senin olsun. Ben ormana gidiyorum. Bu bahçe artık bana göre değil. Ben uçsuz bucaksız olanın, insanın kaybolabileceği bilinmeyenin içine giriyorum. Her şeyin bilindiği, planlandığı bu düzgün, temiz çakıl taşlı yol bana göre değil" dediler.

Yararsızlığın enginliğine daldığın zaman, ruhun da genişler. Harita olmadan denize girdiğin zaman, sen de okyanus gibi olursun. O zaman bilinmeyene meydan okumak senin ruhunu yaratır.

Güvendeyken, sorun yokken, her şey matematiksel olarak planlanmışken, ruhun büzüşür. Onun için meydan okuma yoktur. Yararsız olan meydan okur.

"Şimdi birden aslında kullanmadığı her şeyi ortadan kaldırdığını farz et o kadar ki ayaklarının dört tarafında bir uçurum açılıyor, ve

Boşlukta duruyor

tam her bir ayağının altında kalan dışında dayanacak hiçbir yer olmadan:

yararlandığı şeyden daha ne kadar yararlanabilecek?"

Tanrı olmadan dünya artık devam edemez. Nietzsche yüz yıl önce Tanrı'nın öldüğünü ilan etti. Bunu yaptığı gün aynı zamanda artık yaşayamayacağımızı da ilan ediyordu. O bunu hiç düşünmemiş, tam tersini düşünmüştü. "Tanrı öldü ve insan artık yaşamak için özgür" dedi. Fakat ben sana, eğer Tanrı öldüyse, insanın da çoktan öldüğünü söylüyorum. Haber ona henüz ulaşmamış olabilir ama insan öldü - çünkü Tanrı o muazzam yararsızlıktır.

İnsanın dünyası faydacı, yararlı dünyadır; yararsız olmadan yararlı var olamaz. Tanrı eğlence, insan çalışmadır; Tanrı olmadan çalışma anlamsız, bir biçimde taşınması gereken bir yük olacaktır. Tanrı eğlencedir, insan ciddidir; eğlence olmadan ciddiyet çok fazla gelecek, hastalık gibi olacaktır. Tapınakları yıkma, camileri yıkma, onları hastane yapma. Başka hastane yapabilirsin, okul için başka bina yapabilirsin, bırak yararsız olan hayatın tam merkezinde kalsın. Bu yüzden tapınağı tam çarşının ortasına, kasabanın tam göbeğine inşa ediyoruz; sırf yararsız olanın tam merkezde kalması gerektiğini göstermek için, yoksa bütün yararlılık kaybolur. Tersi hesaba katılmalıdır ve tersi daha büyüktür.

Hayatın amacı nedir? İnsanlar bana sorup duruyorlar. Amacı yok, hiçbir amacı olamaz. Amaçsızdır, eğlencedir. Tadını çıkarmalısın, ancak keyfini sürebilirsin, bu konuda başka hiçbir şey yapamazsın. Alınıp satılabilir değildir. Ve eğer bir ânı kaçırırsan, kaçırdın demektir; geri dönemezsin.

Din bir semboldür yalnızca. Adamın biri bana geldi ve "Hindistan'da beş yüz bin sannyasin var. Bu durum ekonomi için hiç iyi değil. Bu insanlar ne yapıyor? Başkalarının sırtından geçiniyorlar. Bunlara izin verilmemesi lazım" dedi.

Rusya'da yasak, tek bir sannyasin yok. Bütün ülke hapishaneye döndü. Yararsız olmak yasak. Çin'de Budist rahipleri ve bhikku'ları öldürüyorlar, binlerce öldürdüler ve bütün manastırları yıkıyorlar. Bütün ülkeyi fabrikaya çeviriyorlar, insan sadece mideden ibaretmiş gibi, insan sadece ekmekle yaşayabilirmiş gibi.

İnsanın kalbi de var ve insan aynı zamanda hiçbir şekilde amaç odaklı olmayan bir varlığa da sahip. İnsan nedeni ve mantığı olmadan keyif almak ister. İnsan mutlu olmak ister, sebepsiz yere.

Aynı adam, "Hindistan'da bu sannyasinleri ne zaman durduracaksın?" diye sordu. Bana çok karşıydı. "Sayılarının artmasına neden oluyorsun. Bunu engelle. Bu sannyasinlerin ne faydası var?" dedi.

Sorusu anlamlı görünüyor. Başka bir yere gitmiş olsaydı, başka bir dinin yöneticisine sormuş olsaydı, bir faydalarının olduğu cevabını verirlerdi. Fakat ben hiçbir faydalarının olmadığını söyleyince çok rahatsızlık duydu.

İyi de, hayatın kendisi yararsızdır. Hayatın ne amacı var? Sen nereye gidiyorsun? Sonuç nedir? Amaç yok, sonuç yok, hedef yok - yaşam sürekli bir coşkudur, her an. Keyfini çıkarabilirsin ama sonuçları düşünmeye başladığın takdirde zevk alamazsın, köklerin sökülür, artık içinde değilsindir, yabancı olursun. O zaman anlamını, amacını sorarsın.

Mutlu olduğun zamanlarda asla "Mutluluğun amacı nedir?" diye sormadığını hiç fark ettin mi? Âşıkken hiç, "Bütün bunların ne amacı var?" diye sordun mu? Sabah güneşin doğuşunu ve gökyüzünde ok gibi bir kuş sürüsünü gördüğün zaman, "Bunun ne amacı var?" diye sordun mu? Gece tek başına açan, bütün geceyi rayihasıyla dolduran bir çiçek; "Ne amacı var?" diye sordun mu?

Amaç yoktur. Amaç zihinle ilgilidir ve yaşam akılsız var olur; yararsız üzerinde bu kadar durmanın nedeni bu. Çünkü eğer yararlı olanla çok fazla meşgulsen, zihni bırakamazsın.

Bir fayda, bir sonuç arıyorsan zihni nasıl bırakabilirsin? Ancak bir amaç olmadığını ve akıl gerekmediğini fark ettiğin zaman zihni bırakabilirsin. Onu kenara koyabilirsin. Gereksiz bir şeydir. Elbette pazara gittiğinde onu da yanında götür. Dükkânda otururken onu kullan; mekanik bir araçtır, aynı bilgisayar gibi.

Şimdi bilimciler er ya da geç her çocuğa cebinde taşıyabileceği bir bilgisayar tedarik edebileceklerini söylüyorlar. Matematiği aklında tutmasına fazla gerek yok, düğmeye basabilir ve bilgisayar halleder. Zihnin doğal bir bilgisayardır. Neden sürekli onun yükünü taşıyorsun? Gerekmediğinde kenara koy. Fakat sen onun gerekli olduğunu, çünkü yararlı bir şey yapman gerektiğini düşünüyorsun. Neyin yararlı, neyin yararsız olduğunu sana kim söyleyecek? Akıl sürekli sınıflandırıyor: Bu yararlı, bunu yap; bu yararsız, bunu yapma. Zihin senin yöneticin. Zihin yararı temsil eder. Meditasyon yararsızı temsil eder.

Yararlı olandan yararsıza geç ve bu hareketi o kadar düşünmeden ve doğal yap ki mücadele, çatışma olmasın. Eve girip çıkmak kadar doğal yap. Zihin gerektiğinde onu mekanik bir araç olarak kullan; kullanmadığın zaman, ona gerek olmadığı zaman kenara koy ve unut. O zaman yararsız ol ve yararsız bir şey yap ve yaşamın zenginleşecek ve hayatın faydayla faydasızlık arasında bir denge olacak. O denge ikisini de aşar. O denge aşkındır - ne faydalıdır ne de faydasız.

" Yararlandığı şeyden daha ne kadar yararlanabilecek ?"

Şöyle der Hui Tzu:
"Herhangi bir amaca hizmet etmeyi bırakırdı. "

Şöyle sonuca varır Chuang Tzu:
Yararı olmayanın mutlak gerekliliğini gösterir bu. "

Yararlı olan bile yararsız olmadan var olamaz. Yararsız temeldir. Zihnin meditasyon olmadan var olamaz ve eğer imkânsız olanı yapmaya çalışırsan, delireceksin. Birçok insanın başına gelen bu. Deliriyorlar. Delilik nedir? Delilik meditasyon olmadan yapma, sadece zihinle, meditasyonsuz yaşama çabasıdır. Meditasyon temeldir, zihin bile onsuz var olamaz. Eğer uğraşırsan, o zaman zihin delirir, çıldırır. Çok fazladır. Dayanılmazdır. Bir deli kusursuz bir faydacıdır. İmkânsızı denemiştir, meditasyon olmadan yaşamayı denemiştir ve bu yüzden delirir.

Psikologlar üç hafta boyunca uyumana olanak verilmezse delireceğini söylüyorlar. Neden? Uyku yararsızdır. Neden delireceksin? İnsan yiyeceksiz yaşayabilir ama uyku

olmadan üç hafta yaşayamaz. Ve üç hafta en son sınır, sana göre değil. Uyumana olanak verilmezse sen üç günde delirirsin. Yararsız olan kesilirse, delirirsin.

Delilik her gün artıyor, çünkü meditasyonun değerli olduğu düşünülmüyor. Sadece fiyatlandırılan şeylerin değerli olduğunu mu sanıyorsun? Sadece satın alınabilen ve satılabilen şeyler mi değerli? O zaman yanılıyorsun. Fiyatı olmayan da değerlidir. Satılıp alınamayan satılıp alınabilen her şeyden çok daha değerlidir.

Sevgi, seksin temelidir. Sevgiden tümüyle yoksunsan, seks yanlış yola sapar. Meditasyon zihnin temelidir. Meditasyonu yadsırsan, zihin delirir. Eğlence, oyun çalışmanın temelidir. Eğlenceyi ve oyunu reddedersen, çalışma bir yüke, ölü bir ağırlığa dönüşür.

Yararsız gökyüzüne bak. Evin faydalı olabilir ama bu uçsuz bucaksız gökyüzünün yararsızlığı içinde var olur. İkisini de hissedebilirsen ve hiç sorun yaşamadan birinden ötekine geçebilirsen, o zaman ilk kez içindeki kusursuz insan doğar.

Kusursuz insan neyin içerisi neyin dışarısı olduğunu bilmez - ikisi de onundur. Kusursuz insan neyin faydalı ve neyin faydasız olduğunu dert etmez - ikisi de onun kanatlarıdır.

Kusursuz insan yararsızdan yararlanır. Kusursuz insan hem zihnin hem meditasyonun, hem maddenin hem bilincin, hem bu dünyanın hem ötekinin, hem Tanrı'nın hem Tanrısızlığın kanatlarıyla gökyüzünde uçar. Zıtların yüksek bir uyumudur.

Chuang Tzu yararsızlığın, işe yaramazlığın üzerinde çok fazla durmuş, çünkü sen yararlı olanın çok fazla üzerinde durdun. Yoksa bu vurgulamaya gerek yok. Sadece sana denge kazandırmak için. Çok fazla sola gittin, sağa çekilmen gerek.

Hatırla, bu aşırı vurgulama yüzünden yine öteki uca gidebilirsin. Bu, Chuang Tzu'nun pek çok takipçisinin başına geldi. Yararsız olana bağımlı hale geldiler, yararsız olanla delirdiler. Yararsıza doğru çok fazla ilerlediler ve asıl mesele bu değildi - anlamadılar.

Chuang Tzu bunu sadece sen faydaya aşırı derecede bağımlı hale geldiğin için vurguladı. Bu yüzden yararsızın üzerinde durdu. Fakat asıl meselenin aşkınlık olduğunu sana hatırlatmam gerek - çünkü zihin ters tarafa gidebilir ve aynı kalabilir. Faydalı ve faydasız olanı, amaçlı ve amaçsız olanı kullanabildiğin bir noktaya gelmek zorundasın. O zaman her ikisinin de ötesine geçersin, onlar sana hizmet ederler.

Zihinlerinden kurtulamayan insanlar var, meditasyonlarından kurtulamayan insanlar var. Hastalığın aynı olduğunu hatırla, bir şeyden kurtulamıyorsun. Önce akıldan

kurtulamıyordun, bir şekilde becerdin. Şimdi de meditasyondan kurtulamıyorsun. Yine bir hapishaneden ötekine geçtin.

Gerçek, kusursuz bir insanın, Tao insanının bağımlılıkları yoktur. Bir uçtan ötekine kolayca geçebilir, çünkü ortada kalır. Her iki kanadı da kullanır.

Chuang Tzu yanlış anlaşılmamalı, bu yüzden söylüyorum bunu. Yanlış anlaşılabilir. Chuang Tzu gibi insanlar tehlikelidir, onları yanlış anlayabilirsin. Ve yanlış anlama ihtimali, anlama ihtimalinden daha yüksektir. Zihin, "Tamam, hu dükkândan usandım, bu aileden usandım; artık avare olacağım" der. Bu yanlış anlamadır. Aynı zihni taşıyacaksın, avareliğine bağımlı hale geleceksin. O zaman dükkâna, pazara, aileye geri dönemeyeceksin. O zaman bundan korkacaksın.

O yüzden meditasyon, ilaç gibi, bağımlı hale gelirsen yeni bir hastalığa dönüşebilir. O yüzden doktor hastalıktan kurtulduğunu ama ilaca bağımlılık geliştirmediğini görmek zorundadır - yoksa iyi bir doktor değildir. Önce hastalıktan kurtulmalısın, sonra ilaçtan kurtulmalısın, yoksa ilaç hastalığın yerini alacak ve hep ona tutunacaksın.

Nasrettin Hoca yedi yaşındaki oğluna bir kıza nasıl yaklaşacağını, onu nasıl dansa davet edeceğini, ne söyleyip ne söylemeyeceğini, onu nasıl ikna edeceğini öğretiyormuş.

Yarım saat sonra çocuk gelmiş ve "Şimdi bana ondan nasıl kurtulacağımı anlat" demiş.

Bunun da öğrenilmesi gerekir ve işin zor kısmı budur. Davet etmek çok kolaydır ama kurtulmak çok zordur. Kendi tecrübelerinden bir kızı davet etmenin, ikna etmenin kolay olduğunu gayet iyi biliyorsun ama ondan nasıl kurtulacaksın? O zaman sorun çıkar. O zaman hiçbir yere gidemezsin, o zaman ıslık çalmayı tamamen unutursun.

Hatırla, yararsız olanın da cazibesi vardır. Yararlı olanla başın çok dertteyse, öteki uca çok fazla gidebilirsin. Dengeni kaybedebilirsin.

Bana göre bir sannyasin derin bir dengedir; bütün karşıtlıklardan uzak, ortada durur. Faydalıyı ve faydalı olmayanı kullanabilir, amaçlı olandan ve amaçlı olmayandan yararlanabilir ve buna rağmen her ikisinin de dışında kalır. Onlar tarafından kullanılmaz. Efendi olmuştur.

Bugünlük bu kadar.

Bölüm 9 Araçlar ve Sonuçlar

Balık ağının amacı balık yakalamaktır,
Ve balık yakalandığında,
Ağ unutulur.

Kelimelerin amacı
Fikirleri iletmektir.
Fikirler kavrandığında,
Kelimeler unutulur.

Nerede bulabilirim
Kelimeleri unutmuş bir insanı?
O insanla Konuşmak isterim.

Kelimeleri unutmak zordur. Zihne tutunurlar. Yalnız balık değil balıkçı da yakalandığı için ağı kaldırıp atmak zordur. Bu en büyük problemlerden biridir. Kelimelerle iş görmek ateşle oynamaktır, çünkü kelimeler o kadar önemli olur ki anlam anlamını kaybeder. Sembol o kadar ağırlaşır ki, içerik tamamen kaybolur; yüzey seni hipnotize eder ve merkezi unutursun.

Bu, bütün dünyada oldu. İsa içeriktir, Hıristiyanlık sadece bir kelime; Buddha içeriktir, Dhammapada sadece bir kelime; Krişna içeriktir, Gita bir tuzaktan başka bir şey değildir. Fakat Gita hatırlanır, Krişna unutulur - ya da Krişna'yı hatırlasan bile, sadece Gita nedeniyle hatırlarsın. Kiliseler, teoloji, İncil, kelimeler yüzünden İsa hakkında konuşursun. İnsanlar onun sadece bir ağ, bir tuzak olduğunu fark etmeden, sürekli bir merdiven taşıyormuş gibi o ağı pek çok hayat boyunca taşırlar.

Buddha şöyle dermiş:

Birkaç adam nehri geçiyorlarmış. Nehir tehlikeliymiş, azgınmış -yağmur mevsimi olmalı- ve kayık hayatlarını kurtarmış. Bunun üzerine düşünmüşler -çok ama çok zeki olsalar gerek- "Bu kayık bizi kurtardı, şimdi onu nasıl bırakabiliriz? Bu bizim kurtarıcımız ve onu bırakmak nankörlük olur!" diye düşünmüşler. Böylece kayığı başlarının üzerinde kasabaya taşımışlar.

"Ne yapıyorsunuz? Bugüne kadar hiç kayık taşıyan kimse görmedik" diye sormuş birisi.

"Bu kayığı hayatımız boyunca taşımak zorundayız, çünkü hayatımızı kurtardı, nankörlük edemeyiz" demişler.

Bu zeki görünüşlü insanlar aptal olmalılar. Kayığa şükran duy ama onu orada bırak. Taşıma. Başının üzerinde -belki başının üzerinde değil ama başının içinde- değişik tipte kayıklar taşımaktasın. İçe bak. Merdivenler, kayıklar, yollar, kelimeler - başının, zihninin içindekiler bunlar.

Kap çok fazla önem kazanır, araç çok fazla önem kazanır, beden çok fazla önem kazanır - ve sen körsün. Araç sadece sana mesaj vermek içindi - mesajı al ve aracı unut. Elçi sadece sana mesaj vermek içindi - mesajı al ve elçiyi unut. Ona teşekkür et ama onu başının üstünde taşıma.

Muhammed neredeyse hayatı boyunca her gün tekrar tekrar ısrarla, "Ben sadece bir elçiyim, bir peygamberim. Bana tapmayın, ben sadece ilahiden gelen bir mesajı taşıdım. Bana bakmayın, size mesajı gönderen ilahiye bakın" dedi. Fakat Müslümanların bir kısmı kaynağı unuttular.

Şöyle der Chuang Tzu:

Nerede bulabilirim
kelimeleri unutmuş bir insanı?
O insanla
konuşmak isterim.

Kelimeleri unutmuş bir insan, odur konuşmaya değer olan, çünkü o en içteki gerçekliğe, kendi içinde varlığın merkezine sahiptir. Mesaja sahiptir. Onun sessizliği gebedir. Senin konuşman yetersizdir. Konuşurken ne yapıyorsun? Özel olarak hiçbir şey söylemiyorsun. Hiçbir mesajın yok, ulaştırılacak hiçbir şey yok. Kelimelerin boş, hiçbir şey içermiyorlar, hiçbir şey taşımıyorlar. Kelimelerin sembolden ibaret. Ve sen konuştuğun zaman sadece kendi süprüntünü atıyorsun. Senin için güzel bir boşalma olabilir ama başkası için tehlikeli olabilir. Kelimelerle dolu bir insanla nasıl konuşabilirsin? İmkânsız. Kelimeler alan vermez, kelimeler herhangi bir açılış vermez. Kelimeler çok fazladır, nüfuz edemezsin.

Kelimelerle dolu bir insanla konuşmak neredeyse imkânsızdır. Dinleyemez, çünkü dinlemek için sessiz olmak gerekir, dinlemek için almaya açık olmak gerekir. Kelimeler buna imkân vermez - kelimeler saldırgandır, asla alıcı değildir. Konuşabilirsin ama

dinleyemezsin ve eğer dinleyemezsen, konuşman bir delinin konuşmasıdır. Konuşuyorsun ve nedenini bilmiyorsun, konuşuyorsun ve ne olduğunu bilmiyorsun. Konuşmaya devam ediyorsun çünkü sana bir tür rahatlama sağlıyor.

Güzel bir muhabbetten sonra iyi hissedersin. İyi hissedersin çünkü rahatlarsın; konuşman gerilimlerinin parçasıdır. Senden gelmiyor, sadece bir rahatsızlık; bir şarkı değil, kendine has bir güzelliği yok. Bu yüzden ne zaman konuşsan karşı tarafı sıkmaktan öteye gitmez. Fakat o niye dinliyor? Dinlemiyor, o da seni sıkmak için bekliyor, dizginleri eline alabilmek için doğru zamanı bekliyor.

Bir gün büyük bir lider, büyük bir politikacı konuşuyormuş ve neredeyse gece yarısına kadar konuşmuş da konuşmuş. Dinleyiciler salonda sadece bir kişi kalıncaya kadar yavaş yavaş orayı terk etmişler. Lider ona teşekkür etmiş ve "Görünüşe bakılırsa tek gerçek takipçi, tek hayran sizsiniz. Size minnettarım. Herkes gitti ve siz hâlâ buradasınız" demiş.

"Yanılmayın, ben bir sonraki konuşmacıyım" demiş adam.

Dinlediğin zaman, sonraki konuşmacı sen olduğun için dinliyorsun. Adama katlanabilirsin - bu bir pazarlıktır. Eğer başkalarını sıkmak istiyorsan, onların seni sıkmalarına izin vermek zorundasın. Gerçekten, birisinin sıkıcı olduğunu söylediğinde, sana bir sonraki konuşmacı olma fırsatını vermeyecek olan o insandır. Konuşmaya devam eder ve sen lafa girip sıkmaya başlamak için bir boşluk bulamazsın. O insan sıkıcı görünür ama kelimelerle dolu her zihin sıkıcıdır.

Bunu ne zaman fark edeceksin? İnsan neden sıkılır? Çünkü sadece kelimeler vardır, içlerinde balık bulunmayan tuzaklar yalnızca - faydasız, anlamsız, içerik yoktur. Bir şeyin takırdaması gibi, bir ses; hiçbir anlam taşınmaz. Anlam olduğunda, güzeldir; anlam olduğu zaman, seni geliştirir; anlam olduğu zaman, anlamlı bir insanla tanıştığın zaman, enerjinin artmasına yol açar. İsraf değildir, öğretidir, deneyimdir. Sessiz bir insan bulmak ender ve zordur.

Sessiz bir insan bulabilirsen ve onu seninle konuşmaya ikna edebilirsen, çok şey kazanacaksın - çünkü zihin kelimelerle dolu olmadığında, yürek yürekle konuşur. Her şey sessizlikten geldiğinde, bir kelime sessizlikten doğduğunda, güzeldir, canlıdır, seninle bir şey paylaşır. Bir kelime sadece kelime kalabalığından geldiğinde, delidir, seni delirtebilir.

Beş yaşında küçük bir erkek çocuğuna öğretmeni, "Küçük kardeşin konuşmayı öğrendi mi?" diye sorar.

"Evet, konuşmayı öğrendi - ve şimdi biz ona sessiz olmayı öğretiyoruz" der çocuk.

Mutsuzluk budur. Kelimeleri öğretmek zorundasın, yaşamın bir parçasıdır bu ve sonra insanın sessiz olmayı, kelimesiz olmayı öğrenmesi gerekir. Üniversiteler, ebeveynler, öğretmenler, sana kelimeleri öğretirler ve sonra sen sana sessiz kalmayı öğretebilecek bir usta bulmak zorunda kalırsın.

Okumuş bir Alman Ramana Maharshi'ye gelir ve "Senden bir şey öğrenmek için çok uzaktan geldim" der.

Ramana güler ve "O zaman yanlış yere gelmişsin. Bir üniversiteye git, bir âlime git, büyük bir bilgeye git; orada öğrenebilirsin. Bana geldiysen, burada öğrenmenin mümkün olmadığının farkına var, biz yalnızca öğrenmemeyi öğretiriz. Ben sana öğrendiklerinden nasıl kurtulacağını, kelimeleri nasıl atacağını, kendi içinde boşluk yaratacağını öğretebilirim. Ve o boşluk ilahidir, o boşluk tanrısaldır" der.

Nerede arıyorsun - kelimelerde mi, kitaplarda mı? O zaman bugün yarın ateist olursun. Hintli bir bilge, bir âlim Tanrı'ya inancını uzun süre koruyamaz. Hatırla, İncil, Gita ve Kuran hakkında ne kadar bilirse bilsin, ne bilirse bilsin, okumuş birisinin er ya da geç ateist olması kaçınılmazdır, çünkü kelimeleri toplamanın mantıklı sonucu budur. Sonunda soracak: "Tanrı nerede?" Cevabı ne İncil verebilir ne de Gita. Tersine zihninde çok fazla İncil ve Gita olduğunda, ilahiyi kaçırırsın - çünkü içindeki bütün boşluk çok fazla mobilyayla doludur. Tanrı hareket edemez, zihin çok kelimeliyse seninle bağlantı kuramayabilir. O zaman dinlemek imkânsızdır ve eğer dinleyemezsen, nasıl dua edebilirsin? Beklemek imkânsızdır, kelimeler çok sabırsızdır, dışarı çıkmak için içerden vururlar.

Bir gece sabahın üçünde Nasrettin Hoca meyhaneciyi aramış ve "Meyhane kaçta açılıyor?" diye sormuş.

"Bunun sormanın zamanı değil. Sen sürekli müşterisin Nasrettin ve sabah dokuzdan önce açmadığımızı iyi biliyorsun. Git yat ve dokuza kadar bekle" demiş meyhaneci.

On dakika sonra telefon tekrar çalmış ve "Bu acil. Bana meyhanenin kaçta açılacağını söyle" demiş Nasrettin.

Meyhaneci bu sefer sinirlenmiş. "Sen ne yapıyorsun? Sana söyledim, dokuzdan bir dakika önce değil. Beni sürekli arayıp durma" demiş.

Fakat Nasrettin on dakika sonra tekrar aramış. "Gerçekten inanılmazsın. Delirdin mi? Dokuza kadar beklemek zorundasın" demiş meyhaneci.

“Anlamıyorsun” demiş Nasrettin. “Meyhanede mahsur kaldım ve çıkmak istiyorum!”

Zihnin kelimelerle, teorilerle, kitaplarla çok fazla yüklü olduğunda, çalmaya devam edecekler: “Yolu aç, çıkmak istiyoruz!” Sen çıkmak isterken, Tanrı içeri giremez. Zihin dışarı çıkmak isterken, içeri gelen hiçbir şeye açık değildir. Kapalıdır, tek yönlü trafiktir - çift yönlü trafik mümkün değildir.

Dışarı çıkan kelimeler vasıtasıyla saldırgan olduğunda, sana hiçbir şey nüfuz edemez; ne sevgi, ne meditasyon, ne varoluş. Ve güzel olan her şey içeri girme süreci olarak gerçekleşir. Sessizken, içeride dışarı çıkmak için vuran kelimeler yoktur; beklerken... O bekleme ânında güzellik meydana gelir, sevgi meydana gelir, tanrısallık meydana gelir, dindarlık meydana gelir. Fakat eğer bir insan kelimelere fazla bağımlıysa, bunların hepsini kaçıracaktır. Sonunda geniş bir kelimeler ve teoriler, mantık vs. koleksiyonuna sahip olacak - ama içerik eksik olduğu için hiçbir şey değerli değil.

Ağın, tuzağın var ama içinde hiç balık yok. Balığı gerçekten yakalamış olsaydın, ağı derhal fırlatır atardın. Kimin umurunda? Merdiveni gerçekten kullandıysan, onu unutursun. Onu kim düşünür? Onun ötesine geçtin, o kullanıldı.

Bu nedenle ne zaman bir insan gerçekten bilir, bilgi unutulur. Bilgelik dediğimiz budur. Bilge insan bilgiyi unutabilendir. Gereksiz her şeyi tamamen bırakır.

Şöyle der Chuang Tzu:

> Nerede bulabilirim kelimeleri unutmuş bir insanı?
> O insanla konuşmak isterim.

O insan konuşmaya değerdir. Onu konuşmaya ikna etmek çok kolay olmayabilir ama sadece yakınından olmak, sadece yanında oturmak bir paylaşım, mümkün olan en derin iletişim olacaktır. İki kalp birbirinin içinde eriyecektir.

Kelimelere bu bağımlılık neden? Çünkü asıl olan sembolmüş gibi görünür. Ve bu tekrar tekrar yinelendiğinde, tekrar yoluyla kendi kendine hipnotize olursun. Herhangi bir şeyi tekrarladığında yavaş yavaş bilmediğini unutacaksın. Tekrar sana bildiğin duygusunu verecek.

İlk kez tapınağa gidiyorsan, bilmeden gidersin. Kuramsaldır. Bu tapınağın gerçekten bir şey içerip içermediğini, Tanrı’nın orada olup olmadığını bilmezsin. Fakat her gün git, tekrar tekrar ve ayinleri, duaları tekrarlamaya devam et ve rahip ne diyorsa her gün, her yıl yapmaya devam et. Başlangıçta mevcut olan kuramsal ruh halini unutacaksın. Sürekli

tekrarla olay akla girer ve sen bunun tapınak olduğunu, Tanrı'nın burada yaşadığını, Tanrı'nın mekânının bu olduğunu hissetmeye başlarsın. Artık görüntü dünyasına girdin.

Bu yüzden dinler çocukları mümkün olduğunca çabuk eğitmek konusunda ısrarcıdır, çünkü çocukluğu bir kez kaçırdın mı, insanları aptal şeylere dönüştürmek zordur, çok zordur. Psikologlar herkesin yedi yaşından önce yakalanması gerektiğini söyler. Bir Hindu'ya, bir Hıristiyan'a ya da herhangi bir şeye, bir komünist, teist veya ateist, fark etmez, herhangi bir şeye dönüştürülmelidir - yeter ki çocuğu yedi yaşından önce yakala, tut. Yedi yaşına kadar çocuk hayatı boyunca öğreneceği her şeyin neredeyse yüzde ellisini öğrenir. Geriye sadece yüzde elli kalır.

Ve bu yüzde elli çok anlamlıdır, çünkü temel olur. Çocuk bir sürü şey öğrenecek, büyük bir bilgi yapısı oluşturacak ama o yapının tamamı çocukken aldığı bilgiye dayanacak. Ve bu çağda, yedi yaşından önce, çocuk mantığa, eleştiriciliğe sahip değil. Güveniyor, keşfediyor; inanıyor. Kuşkulanmaz, çünkü inancın ne olduğunu, inançsızlığın ne olduğunu bilmez.

Çocuk doğduğu zaman tartışma fikrine sahip değildir. Tartışmanın ne olduğunu bilmez. Sen ne söylersen doğrudur, doğru görünür ve eğer sen o şeyi tekrarlarsan, çocuk hipnotize olur. Dinler insanlığı bu şekilde sömürdü. Çocuk bir kalıba uymaya zorlanır ve kalıp bir kez derinlere kök saldığında, hiçbir şey yapılamaz. Daha sonra çocuk dinini değiştirse bile, fazla bir şey değişmez. Hıristiyan olmuş bir Hindu'ya bak - hiçbir şey değişmedi. Tersine, temel yüzünden onun Hıristiyanlığı aynı Hinduizm gibi olacak.

Bu oldu: Bir zamanlar Amazon yakınında bir yamyam kabilesi vardı. Yavaş yavaş kendilerini öldürmüşlerdi ve adeta ortadan kayboldular, şimdiye kadar sadece iki yüz kişi falan kaldı. Birbirlerini öldürüp yemişlerdi. Bir misyoner çalışmak için oraya gitti. Kabile şefi onunla mükemmel İngilizce konuşmuş. Misyoner şaşırmış, "Ne! Mükemmel İngilizce konuşuyorsun; sadece mükemmel İngilizce de değil Oxford aksanıyla konuşuyorsun. Ve hâlâ yamyam mısın?" demiş.

Adam, "Evet, Oxford'a gittim ve çok şey öğrendim. Evet, hâlâ insan eti yiyoruz ama artık çatal bıçak kullanıyorum. Bunu Oxford'da öğrendim" demiş.

Bu kadar değişiklik olur - fazla bir şey olamaz. Bir Hindu'yu Hıristiyanlığa döndür, onun Hıristiyanlığı aynı Hinduizm gibi olacaktır. Bir Hıristiyan'ı Hinduizm'e döndür; derinlerde Hıristiyan olarak kalacak, çünkü temeli değiştiremezsin. Onu yeniden çocuk yapamazsın, masum yapamazsın. O an kayboldu.

Eğer bu yeryüzü bir gün gerçekten dindar olacaksa, o zaman Hıristiyanlık, Hinduizm, Budizm öğretmeyeceğiz. Bu, en büyük suçlardan biridir. Tanrısallığı öğreteceğiz, meditasyonu öğreteceğiz, mezhepleri değil. Kelimeleri ve inançları öğretmeyeceğiz, bir yaşam tarzını öğreteceğiz, mutluluğu öğreteceğiz, coşkuyu öğreteceğiz.

Ağaçlara bakmayı, ağaçlarla dans etmeyi, daha duyarlı olmayı, daha canlı olmayı ve varoluşun verdiği nimetlerin tadını çıkarmayı öğreneceğiz - ama kelimeleri değil, inançları değil, felsefeleri değil, teolojileri değil. Hayır, onları bir kiliseye veya tapınağa yönlendirmeyeceğiz, çünkü bu yerler yozlaşmanın kaynaklarıdır. Zihni yozlaştırdılar. Çocukları doğaya terk edeceğiz; tapınak, gerçek kilise budur.

Çocuklara süzülen bulutlara, doğan Güneş'e, gece Ay'a bakmayı öğreteceğiz. Onlara sevmeyi öğreteceğiz ve onlara sevmek, meditasyon ve tanrısallığa engeller koymamayı öğreteceğiz. Onlara açık ve korunmasız olmayı öğreteceğiz, zihinlerini kapatmayacağız. Elbette kelimeleri öğreteceğiz ama aynı zamanda sessizliği de öğreteceğiz, çünkü kelimeler bir kez temele indiğinde, sessizlik zorlaşır.

Bana geliyorsun, problemin şu: Temelde kelimeler var ve şimdi sen meditasyon yapmaya ve sessiz olmaya çalışıyorsun - ve temel hep orada. Ne zaman sessiz olsan temel çalışmaya başlar. O yüzden meditasyon yaparken çok fazla düşünce olduğunu fark edersin - normalde hissettiğinden daha da fazla. Neden? Ne oluyor? Sessizken içe dönersin ve sürekli devam eden içsel saçmalığa daha duyarlı hale gelirsin. Meditasyonda değilken dışa dönüksün; dünyayla ilgilisin ve devam eden iç sesi dinleyemezsin.

Ses sürekli oradadır ama sen onu duyamazsın, meşgulsün. Fakat ne zaman gözlerini kapatacak ve içe bakacak olsan tımarhane açılır. Görebilir, hissedebilir ve duyabilirsin ve o zaman korkarsın. Neler oluyor? Ve sen meditasyonla daha sessiz olacağını sanıyordun. Ve bu oluyor, tam tersi.

Başlangıçta bunun olması kaçınılmaz, çünkü sana yanlış bir temel verildi. Bütün toplum, ebeveynler, öğretmenler, üniversiteler, kültürün sana yanlış bir temel verdi. Evvelce bozuldun, kaynağın zehirlendi. Sorun budur - seni zehirden arındırmak. Zaman alır ve en zor şeylerden biri bildiğin her şeyden kurtulmak, unutmaktır.

Şöyle der Chuang Tzu:

> Nerede bulabilirim kelimeleri unutmuş bir insanı?
> O insanla konuşmak isterim.

Ancak bir bilge konuşmaya değerdir. Ancak bir bilge dinlemeye değerdir. Ancak bir bilge birlikte yaşamaya değerdir.

Bilge nedir? Boş bir kayık - içinde kelimeler yok, bulutların olmadığı boş bir gökyüzü; ses yok, gürültü yok, kimse deli değil, içeride karmaşa yok, sürekli bir uyum, eşitlik, denge. Mevcut değilmiş gibi yaşar. Âdeta yokmuş gibidir. Hareket eder ama içinde hiçbir şey kıpırdamaz. Konuşur ama iç sessizliği oradadır. Asla altüst olmaz; kelimeleri kullanır ama o kelimeler yalnızca araçtır - o kelimeler yoluyla sana kelimelerin ötesinde bir şey gönderir. Eğer sen kelimeleri yakalar ve tutarsan, kaçıracaksın.

Bir bilgeyi dinlerken onun kelimelerini dinleme; onlar ikinci plandadır, yüzeyseldir, ancak dış kenardadırlar. Onu dinle, kelimelerini dinleme. Kelimeler sana ulaştığında, onlara kenara koy, denizi geçen gezginin yapacağı gibi - kayığı bırakır ve devam eder. Kayığı orada bırak ve devam et. Kayığı taşıyorsan, delisin. O zaman bütün hayatın bir yük olacak, kayığın altında ezileceksin. Kayık başın üstünde taşımak için değildir. Minnettarlık duy, sorun yok ama kayığı başının üstünde taşımak, bu çok gereksiz.

Başının üstünde kaç tane kayık taşıyorsun? Ağırlık yüzünden bütün hayatın hareketsiz geçti. Uçamazsın, yüzemezsin, çünkü bunca ölü yükü taşıyorsun; tek bir yaşamdan, bu yaşamdan gelen değil, pek çok yaşamdan. Yararsız, boş her şeyi taşımaya devam ediyorsun. Bu neden oluyor? Derin bir nedeni olmalı, yoksa herkes bunu yapıyor olmazdı.

Bu neden olur? Her şeyden önce kelimenin hakikat olduğunu -Tanrı kelimesi Tanrı, sevgi kelimesi sevgi- kelimenin asıl olduğunu düşünüyorsun. Kelime gerçek olan değildir. Kelime sadece temsil eder, işaret eder ama gerçek değildir. Bu tuzağa bir kez düştün mü -kelimenin gerçek olduğuna inanma tuzağına- ve birisi, "Seni seviyorum" derse, seni sevdiğini söylediği için seni sevdiğini hissedersin. O zaman hayal kırıklığı yaşayacaksın.

Kelimesiz gerçekliği göremediğin takdirde, yaşamındaki bütün yollarda hayal kırıklığına uğrayacaksın, her yerde hayal kırıklığı yaşayacaksın çünkü kelimeyi gerçek olarak alacaksın.

Pek çok insan bana gelir ve "Bu kız beni seviyordu, bunu kendi söyledi" der. "Bu adam beni seviyordu ve şimdi sevgi kayboldu." ikisi de kelimelere kanarlar.

Dale Carnegie, yirmi yıldır evli olsan bile, karınla flört ederken kullandığın kelimelerin aynılarını kullanmayı unutmamak gerektiğini söyler - devam et. Her sabah flört ederken söylediklerinin aynılarını söyle. O kelimeleri bırakma. Her gün, "Senin gibisi yok. Sen en güzel insansın ve ben sensiz ölürüm" de. Dale Carnegie, hissetmesen bile bunları

söylemeye devam etmeni, çünkü kelimelerin hakikat olduğunu söyler. Kadın aldanacak, koca aldanacak, çünkü yalnızca kelimelerle yaşıyoruz.

Başka hiçbir şey bilmiyorsun, gerçek hiçbir şey bilmiyorsun. Hakikatle nasıl bağlantı içinde olabilirsin? Birisi, "Seni seviyorum" dediğinde - bitti! Birisi, "Senden nefret ediyorum" dediğinde- bitti! Kelimeleri kenara koy ve insana bak. Birisi, "Seni seviyorum" dediği zaman kelimelere gömülme, onları kenara koy. Kişiye bak, onun bütünlüğüne bak. O zaman seni kimse kandıramaz. Sevgi öyle bir yangındır ki onu görebileceksin, ona dokunabileceksin, var mı yok mu anlayabileceksin.

Sevgi gizlenemez. Eğer gerçekten varsa, kelimelere gerek yoktur. Birisi seni gerçekten sevdiğinde, "Seni seviyorum" demez. Gerek yoktur. Sevgi kendi başına yeterlidir, tezgâhtarlık gerektirmez. Kimsenin ikna etmesine, inandırmasına gerek yoktur; yeterlidir, bir yangındır. Hiçbir şey aşktan daha ateşli değildir, aşk bir alevdir. Reklama, propagandaya gerek yoktur.

Kelimeleri gerçeklikten ayırmaya çalış. Gündelik yaşamında birisi, "Senden nefret ediyorum" dediğinde, kelimelere inanma. Bu sadece anlık bir şey olabilir. Sadece bir evre olabilir. Kelimeden etkilenme, yoksa ömür boyu bir düşman edineceksin. Kelimelere göre arkadaş olduğunuza göre, kelimelere göre de düşman oldunuz demektir. Kelimelerden etkilenme, insana bak, gözlerine bak, bütünü hisset - sadece anlık bir tepki olabilir. Yüz seferden doksan dokuzunda sadece anlık bir olay olacaktır. Bir şeye gücenmiştir, tepki verir ve "Senden nefret ediyorum" der. Bekle, karar verme, "Bu bir düşman" deme. Eğer bunu söylersen, sadece başkalarının kelimelerine kanmakla kalmaz, kendi kelimelerine de kanarsın. "Bu bir düşman" dersen, artık bu kelime yapışacak. Ve o insan yarın değişse bile, sen değişmeye o kadar hazır veya istekli olmayacaksın, onu içinde taşıyacaksın. O zaman ısrarının sonucu olarak bir düşman edineceksin. Düşmanların yalandandır, arkadaşların yalandandır, çünkü kelimeler gerçek değildir.

Kelimeler tek bir şey yapabilir: Onları tekrarlamaya devam ettiğinde, sana gerçeklik görüntüsü verirler. Adolf Hitler otobiyografisi Kavgam'da şöyle der: "Hakikatle yalan arasında tek bir fark biliyorum - bir yalan pek çok kez tekrarlandığında hakikat olur." Bunu tecrübeyle biliyor, bunu yaptığını söylüyor - yalanları sürekli tekrarladı ve tekrarlamaya devam etti.

Başlangıçta aptalca görünüyorlardı. Birinci dünya savaşında Almanya'nın Yahudiler yüzünden yenildiğini söylemeye başladı. Bu kesinlikle saçmaydı ama o bunu o kadar çok tekrarladı ki insanlar kelimelerin farkına vardılar ve onlara bağımlı hale geldiler.

Anlatıldığına göre bir keresinde bir toplantıda konuşurken, "Almanya'nın yenilgisinden kim sorumlu?" diye sormuş.

Adamın biri ayağa kalkmış ve "Bisiklet kullananlar" demiş.

Hitler şaşırmış. "Ne? Neden?" demiş.

"O zaman neden Yahudiler?" demiş adam. Yahudi'ymiş. "Neden Yahudiler?"

Hitler ölürken ve Almanya tekrar yenilirken ve tamamen yerle bir olurken bile sebebin Stalin, Churchill ve Roosevelt olduğuna inanmadı. Düşmanları üstün olduğu, kendisinden daha güçlü olduğu için yenildiğine inanmadı. Son yargısı hâlâ aynıydı: Olay bir Yahudi komplosuydu, perde arkasında çalışıyorlardı ve onlar yüzünden yenilmişti. Ve bütün Almanya ona inandı - dünya üzerindeki en zeki insanlardan biri.

Fakat zeki insanlar aptal olabilir, çünkü daima kelimelere inanırlar. Sorun budur. Almanlar, oldukça zeki, okumuş insanlar, en büyük profesörleri, felsefecileri yetiştirdiler; ülkenin tamamı zeki. Adolf Hitler kadar aptal bir insan onları nasıl ikna edebildi?

Fakat bu mantık dışı bir şey değil, bu mantıktır. Profesörlerin, aydınların, sözde entelektüellerin ülkesi daima kelimeye bağımlıdır. Bir kelimeyi sürekli tekrarlamaya, kafalara vurmaya devam ettiğinde, insanlar tekrar tekrar dinlediğinde, bunun doğru olduğunu hissetmeye başlarlar. Hakikat, tekrarlamaya devam ettiğin takdirde yalanlardan doğar. Tekrar, bir yalanı hakikate dönüştürme tekniğidir, iyi de bir yalanı hakikat yapabilir misin? Sadece görünüşte yapabilirsin. Bunu dene. Bir şeyi tekrarlamaya devam et, ona inanmaya başlayacaksın. Göründüğün kadar sefil durumda olmayabilirsin. Çünkü "Sefalet içindeyim, sefalet içindeyim, sefalet içindeyim" diye tekrarlıyorsun ve bunu o kadar çok tekrarladın ki artık sefil görünüyorsun.

Sadece kendi sefaletine bak. Gerçekten mutsuz musun, gerçekten yüzünle gösterdiğin kadar cehennemin içinde misin? Bir daha düşün. Derhal o kadar mutsuz hissetmeyeceksin, çünkü kimse senin göründüğün kadar mutsuz olamaz. Bu imkânsız. Tanrı buna izin vermez. Bu tekrardır, kendi kendini hipnozdur.

Fransız psikolog Emile Coue insanları tedavi ediyordu. Yöntemi sadece tekrar, telkin, kendi kendini hipnozdu. Ona gidip, "Baş ağrım var, sürekli bir baş ağrısı ve hiçbir ilaç geçirmiyor. Bütün 'pati'leri denedim, naturopatiyi bile; hiçbir şey fayda etmiyor" diyebilirsin.

Sana tedaviye gerek olmadığını söylerdi, çünkü baş ağrısı yoktu. Sen sadece buna

inandın. Şu ya da bu doktora gittiğinde, hepsi bir baş ağrısının olduğuna inanmanı sağladı - çünkü eğer senin baş ağrına inanmazlarsa, yaşayamazlar. O yüzden baş ağrının olmadığını söyleyemezler. Bir doktora gittiğinde, hiçbir şeyin olmasa bile, bir şey bulacaktır. Bir doktor bununla var olur.

Coué'yle konuşmanın derhal faydası oluyordu, baş ağrısının neredeyse yüzde ellisi sadece onunla konuşmak suretiyle geçiyordu - ilaçsız. Başının üzerine gelen gevşemeyi hissediyor ve o zaman konuşmanın iş göreceğini biliyordu. O zaman sana gece gündüz, hatırladıkça sürekli tekrarlayacağın bir formül veriyordu - baş ağrısı yoktu. Her sabah kalktığında tekrarlaman gerekiyordu: "Her gün giderek daha iyiye gidiyorum." İki-üç hafta içinde baş ağrısı yok oluyordu.

Gerçek bir baş ağrısı bu şekilde yok olamaz. Her şeyden önce baş ağrısı kelimelerle yaratılmıştı; her şeyden önce sen kendini baş ağrın olduğuna hipnotize etmiştin ve sonra da kendin hipnozdan çıkmıştın. Gerçek bir hastalık yok olmaz. Fakat senin hastalığın - yüzde doksan dokuzu- gerçek değil. Onu kelimelerle sen yarattın. Coué, Mesmer, sadece hasta olmadığın duygusunu yaratarak binlerce insana yardım ettiler. Bu, otohipnozun hastalığı iyi ettiğini göstermiyor; bu sadece senin hastalıkları kendin yaratacak kadar muhteşem bir otohipnoz ustası olduğunu gösteriyor. Onlara inanıyorsun.

Doktorlar senin hastalıklarının zihinsel olduğunu söyleyemez. Birisi hastalığının zihinsel olduğunu söylediğinde iyi hissetmezsin, kötü hissedersin ve derhal doktoru değiştirirsin. Ne zaman doktorun biri çok büyük, çok ciddi bir hastalığın olduğun söyler, çok iyi hissedersin - çünkü senin gibi bir insanın; bu kadar büyük, önemli birinin büyük bir hastalığı olmalıdır. Küçük hastalıklar küçük insanlar içindir, sıradan hastalıklar sıradan insanlar için. Kanserin, tüberkülozun veya tehlikeli bir hastalığın varsa üstün hissedersin, sen önemli birisin. En azından hastalık söz konusu olduğunda sıradan değilsin.

Bir adam fakülteyi bitirir, doktor olur ve eve gelir. Babası çalışmaktan çok yorulduğu için -o da doktormuş- tatile gider. "En az üç hafta dinlenmek için tepelere gidiyorum, şimdi sen çalışmaya başla" der.

Üç hafta sonra baba geri döner. "Sana bir sürprizim var" der oğul. "Yıllardır tedavi ettiğin ve iyileşmeyen hanımı ben üç gün içinde iyileştirdim."

Baba oğlunun kafasına vurur ve "Seni aptal, o hanım senin okul paranı ödüyordu ve onun sayesinde bütün çocuklarımın okula gideceğini umuyordum. Mide ağrısı gerçek değildi. Tatildeyken endişelendim. Sana o kadına dokunmamanı söylemeyi unuttum.

Zengin ve bir mide ağrısına ihtiyacı var ve ben de ona yardım ediyordum. Yıllardır geçim kaynağımızdı" der.

Bütün hastalıkların yüzde doksanı psikolojiktir. Mantrayla, telkinle, Satya Sai Baba'yla tedavi edilebilirler, çünkü her şeyden önce asıl mucizeyi sen onları yaratarak gerçekleştirdin. Şimdi o hastalıkları herhangi bir insan iyileştirebilir.

Bir kelimeyi sürekli tekrarlamak gerçekliği yaratır ama bu gerçeklik sanrı özelliği taşır. Yanılsamadır ve bütün kelimeler zihninden çıkmadıkça gerçeğe ulaşamazsın. Tek bir kelime bile yanılsama yaratabilir. Kelimelerin gücü büyüktür. Zihinde tek bir kelime bile varsa, zihnin boş değildir. Gördüğün, hissettiğin her şey kelime yoluyla olur ve o kelime gerçekliği değiştirir.

Tamamen kelimesiz, düşüncesiz olmak zorundasın. Sadece bilinç olmak zorundasın.

Sadece bilinç olduğunda, o zaman kayık boştur, gerçeklik sana açıklanır. Hiçbir şeyi tekrarlamadığın, hiçbir şey hayal etmediğin için, kendi kendini hipnotize etmezsin. Ancak o zaman gerçek ortaya çıkar, açıklanır.

Chuang Tzu haklı. Şöyle diyor:

> Nerede bulabilirim kelimeleri unutmuş bir insanı?
>
> O insanla konuşmak isterim.

Balık ağının amacı balık yakalamaktır...

Sen amacı tümüyle unuttun. Bir sürü balık ağı topladın, sürekli ağlar için endişelendin - birisi çalabilir, delinebilirler veya çürüyebilirler diye-, sürekli tuzaklar için endişelendin ve balığı tamamen unuttun!

> Balık ağının amacı balık yakalamaktır, ve balık yakalandığında, ağ unutulur.

Ağı unutamıyorsan, balık henüz yakalanmadı demektir. Hatırla, sürekli ağı saplantı haline getirmen balığın henüz yakalanmadığını gösterir. Balıkları tamamen unuttun ve balık ağlarına o kadar dolaştın ki, onlara âşık oldun.

Bir kez profesör bir komşum oldu, kelime insanıydı. Bir araba satın aldı. Her sabah arabanın üzerinde çalışır, onu temizlerdi. Araba hep galeriden çıktığı gibi kaldı ve hiç yola çıkmadı. Yıllarca onu izledim. Her sabah onu temizler, cilalar, uğraşırdı. Fakat araba orada kaldı.

Bir gün aynı trende yolculuk ederken, "Arabada bir sorun mu var?" diye sordum ona. "Hiç dışarı çıkarmıyorsun. Hep garajda." "Hayır" dedi. "Ona âşık oldum. O kadar seviyorum ki, hep dışarı çıkarırsam bir şey olacak diye korkuyorum - bir kaza, bir çizik, herhangi bir terslik olabilir. Bunu düşünmeye bile dayanamıyorum. "

Bir araba, bir kelime, bir tuzak; bunlar araçtır sonuç değil. Onlara âşık olabilirsin ve o zaman asla kullanmazsın.

Bir evde kalırdım. Evin hanımının üç yüz sarisi vardı ama hep iki tanesini kullanırdı - diğerlerini özel bir zaman için saklıyordu. O özel zaman ne zaman gelecek? Bildiğim kadarıyla ve onu on beş yıldır tanırım, o özel zaman hâlâ gelmedi. Gelmeyecek de, çünkü giderek yaşlanıyor; er ya da geç ölecek ve o üç yüz sari kalacak.

Ne oldu? Sarilere âşık mı oldu? Nesnelere âşık olabilirsin, insanlara âşık olmak zordur, nesnelere âşık olmak çok kolaydır, çünkü nesneler cansızdır, onları idare edebilirsin. Sariler asla, "Bizi giy! Dışarı çıkmak ve etrafa bakmak istiyoruz" demezler. Araba asla, "Beni kullan, sıkılıyorum" demeyecek.

İnsanlarla zordur. Talepte bulunacaklar, soracaklar, dışarı çıkmak isteyecekler, doyurulması gereken arzuları olacak. Bir insana âşık olduğunda daima çatışma vardır, o yüzden aklı olanlar asla insanlara âşık olmaz, onlar daima nesnelere âşık olurlar: bir ev, bir araba, giysiler. Bunlar daima kolaydır, idare edilebilirdir ve sen her zaman efendi olarak kalırsın ve öteki asla sorun çıkarmaz. Bir insana âşık olduğunda, onu derhal bir nesneye, cansız bir nesneye dönüştürmeye çalışırsın. Karın olan kadın carisiz bir nesnedir, bir koca cansız bir nesnedir ve birbirlerine işkence ederler. Neden birbirlerine işkence ederler? Bunun ne anlamı vardır? İşkence yoluyla diğerini cansız yaparlar, böylece öteki yönlendirilebilir bir nesne haline gelir.

O zaman endişelenmezler.

Evli iki kadın bir kitapçının vitrinine bakıyorlarmış. Biri diğerine, "Bak, Kocanıza işkence Etmenin Yolları adında bir kitap var" demiş.

Öteki kadın heyecanlanmamış. Kitaba bakmamış bile - "İhtiyacım yok, benim kendi yöntemim var" demiş.

Ötekine işkence etme konusunda herkesin kendi sistemi vardır, çünkü ancak eziyet ve yıkım yoluyla bir insan nesneye dönüştürülebilir.

Bir gün Nasrettin Hoca kahveye girmiş. Çok öfkeli, çok kavgacı ve tehlikeli bir hali

varmış. “Birisinin karıma çirkin yaşlı cadaloz dediğini duydum. Kim o herif?” demiş.

Çok uzun boylu, kuvvetli, dev gibi bir adam ayağa kalkmış. “Karma bunu ben söyledim, ne olmuş?” demiş.

Adama bakan Nasrettin hemen yatışmış. Adam tehlikeliymiş. Yaklaşmış ve “Teşekkür ederim, ben de böyle hissediyorum ama bunu söyleyecek cesareti bulamıyordum. Sen bunu yapmışsın, çok cesur bir adamsın” demiş.

Bir ilişkide ne oluyor? Neden hep çirkinleşiyor? Sevmek neden bu kadar imkânsız? Neden her şeye zehir bulaşıyor? Çünkü zihin daima nesneleri idare etmeyi sever, çünkü nesneler asla başkaldırmaz; daima sadıktırlar, asla itaatsizlik etmezler. Bir insan canlıdır, ne yapacağını kestiremezsin. Ve yönetemezsin - diğer insanın özgürlüğü sorun olur.

Sevgi büyük bir problem çünkü diğer insana var olma özgürlüğünü veremezsin. Bunu hatırla: Gerçekten seversen, gerçek sevgi ancak diğer kişiye kendisi olması için tam özgürlük verdiğin zaman mümkündür. Fakat o zaman sahip olamazsın, o zaman kestiremezsin, o zaman güvende olamazsın, o zaman her şey an be an değişmek zorundadır. Zihin plan yapmak, güvende olmak ister.

Zihin hayatın bir çizgide devam etmesini ister, çünkü zihin senin içindeki en cansız şeydir. Sanki sen bir nehirmişsin ve nehrin bir kısmı buz tutmuş gibidir. Zihnin aynı buz gibidir -donuk tarafın- ve zihin seni tümüyle dondurmak ister, bu şekilde korku yoktur. Çünkü ne zaman yeni bir şey olsa, korku vardır - eskiyle korku yoktur. Zihin daima eskiyle mutludur.

Bu yüzden zihin hep gelenekçidir, asla devrimci değildir. Devrimci denebilecek bir zihin asla olmadı. Zihin devrimci olamaz. Buddha devrimcidir, Chuang Tzu devrimcidir - çünkü onların zihni yoktur. Lenin devrimci değildir, Stalin kesinlikle değildir. Olamazlar. Zihinle, nasıl devrimci olabilirsin? Zihin daima gelenekçidir, zihin daima konformisttir, çünkü zihin senin içindeki ölü kısımdır. Bunun anlaşılması gerek.

İçinde pek çok ölü kısım var ve beden onları dışarı atmak zorundadır. Saçların cansızdır, bu yüzden kolayca kesebilirsin ve acı duymazsın. Tırnakların cansızdır, bu yüzden kolayca kesebilirsin ve acı duymazsın. Beden dışarı atmaya devam eder. Bilincin de pek çok şeyi dışarı atması gerekir, yoksa birikirler. Zihin de saç gibi cansız kısımdır. Bu semboliktir: Buddha öğrencilerine sembolik olarak başlarını tıraş etmelerini söylemiş. Saçını tamamen tıraş ettiğinde, içsel bilincini de tıraş et; zihni tümüyle kazı.

İkisi de cansızdır, onları taşıma. Bu güzel. Cansız kısmın birikmesine izin verme. Zihin

nedir? Senin geçmişin, tecrübelerin, eğitimin, olan her şey. Zihin asla şimdiki zaman değildir - nasıl olabilir? Şimdi ve burada, zihin var olamaz.

Bana baktığında, zihin nerede? Burada oturup beni dinlerken, zihin nerede? Tartışmaya başladığında, zihin içeri girer; yargılamaya başladığında, zihin içeri girer. Nasıl yargılarsın? Geçmişi bugüne getirirsin, geçmiş şimdiki zamanın yargıcı olur. Nasıl tartışırsın? Savunma olarak geçmişten bahsedersin ve geçmişten bahsettiğinde, zihin devreye girer.

Zihin senin cansız kısmındır, dışkıdır. Ve aynı çok sıkıntı çeken kabız insanlar gibi zihin kabızlığı da vardır, dışkı birikir. Onu asla dışarı atmazsın. Zihnin düşünür: Sadece içeri al, asla dışarı atma.

Meditasyon yükten kurtulmak, zihni dışarı atmaktır. Dışkı taşınmamalıdır, aksi takdirde gittikçe donuklaşacaksın. Bu yüzden çocuk taze bir zihne sahiptir - çünkü birikim yoktur. Çocuklar bazen senin felsefecilerinin söyleyemediği şeyler söyleyebilir. Bazen bakarlar ve senin bilgili insanının atladığı gerçeklere nüfuz ederler. Çocuklar çok ama çok anlayışlıdır. Açıklığa sahiptirler, bakışları canlıdır, gözleri dolu değildir. Bir bilge de çocuktur. Kayığını boşaltmıştır, kendini bütün yüklerden arındırmıştır. Dışkı dışarı atılmıştır, kabız değildir. Bilinci bir akıştır, donuk kısımları yoktur.

Balık ağının amacı balık yakalamaktır,
ve balık yakalandığında, ağ unutulur.

Kelimelerin amacı fikirleri iletmektir.
Fikirler kavrandığında, kelimeler unutulur.

Beni gerçekten anlarsan, söylediğim şeyi hatırlayamayacaksın. Balığı yakalayacak ama ağı bırakacaksın. Söylediğim şey olacaksın ama söylediğim şeyi hatırlamayacaksın. Onun vasıtasıyla dönüşeceksin ama onun vasıtasıyla daha bilgili bir insan olmayacaksın. Onun sayesinde daha boş, daha az dolu olacaksın; benden yenilenmiş, yüksüz ayrılacaksın.

Söylediğim şeyi biriktirmeye çalışma çünkü topladığın her şey yanlış olacak. Toplamak yanlıştır: Biriktirme, hazine sandığını kelimelerimle doldurma. Kelimeler dışkıdır, değersizdirler. Onları dışarı at, o zaman mana orada olacak ve mana hatırlanmak için değildir. Asla hafızanın parçası olmaz, senin bütünlüğünün parçası olur. Bir şeyi hafızanın parçası, zekâyla ilgili olduğu zaman hatırlamak zorundasın. Başından geçen gerçek bir şeyi asla hatırlaman gerekmez. Başına gelmişse, oradadır - hatırlamaya ne gerek var?

Tekrarlama, çünkü tekrar sana sahte bir fikir verecek.

Dinle, ama kelimeleri değil - hemen kelimelerin yanında sana kelimesiz olan veriliyor. Kelimelere çok fazla odaklanma, biraz yana bak, çünkü asıl olan orada veriliyor. Benim söylediğim şeyi dinleme, beni dinle! Ben de buradayım, sadece kelimeler değil. Bir kez beni dinlediğinde, o zaman bütün kelimeler unutulacak.

Bu oldu... Buddha öldüğünde bhikku'lar, öğrenciler çok huzursuz olur çünkü Buddha hayattayken sözlerinin hiçbiri bir araya getirilmemiştir. Bunu tamamen unutmuşlardı. Bu kadar çabuk, bu kadar ani öleceğini düşünmemişlerdi. Öğrenciler bunu asla düşünmez- ustanın birden kaybolabileceğini.

Bir gün Buddha birden, "Ben gidiyorum" der. Vakit yoktur ve kırk yıldır konuşuyor. Öldüğünde kelimeleri nasıl toparlanacak? Bir hazine kaybolacaktı ama yapacak ne vardı?

Mahakashyapa'nın hiçbir şeyi tekrarlayamamış olması güzel. "Onu duydum ama ne dediğini hatırlamıyorum. O kadar içindeydim ki, asla hafızamın parçası olmadı, bilmiyorum" der. Ve aydınlanmıştı.

Sariputta, Moggalyan, aydınlanmışların hepsi omuz silktiler: "Zor, çok şey söyledi ama hatırlamıyoruz." Bunlar ermiş öğrencilerdi.

O zaman Ananda'ya yaklaşıldı. Buddha hayattayken aydınlanmamıştı; Buddha öldükten sonra aydınlandı. Her şeyi hatırlamıştı. Kırk yıl boyunca sürekli Buddha'yla birlikteydi ve her şeyi kelime kelime yazdırdı - aydınlanmamış bir insan! Çelişkili görünüyor. Ermiş olanların hatırlaması gerekiyordu, öteki kıyıya henüz ulaşmamış bu adamın değil. Fakat öteki kıyıya ulaşıldığında, bu kıyı unutulur ve kişi kendisi bir buddha olduğunda, Buddha'nın ne söylediğini hatırlamayı kim dert eder?

Balık ağının amacı balık yakalamaktır,
ve balık yakalandığında, ağ unutulur.

Buddha'nın kelimeleri ağdı, Mahakashyapa balık yakaladı. Şimdi ağ kimin umurunda? Kayığın nereye gittiğinden kime ne? Kendisi nehri geçti. Mahakashyapa, "Bu insanın ne dediğini hatırlamıyorum. Bana güvenemezsiniz, çünkü benimle onun söylediğiyle benim söylediğimi ayırt etmek zor" der.

Elbette öyle olacak. Mahakashyapa kendi buddha olduğunda, nasıl ayırt edilebilirler? İkisi iki ayrı insan değildir. Fakat Ananda, "Ben onun kelimelerini aktaracağım" der ve son derece güvenilir bir şekilde aktarır. İnsanlık hâlâ cahil olan Ananda adındaki bu insana çok

şey borçludur. Balık yakalamamıştı, o yüzden ağı hatırlıyordu. Hâlâ balık yakalamayı düşündüğü için ağı taşımak zorundaydı.

Kelimelerin amacı fikirleri iletmektir.
Fikirler kavrandığında, kelimeler unutulur.

Bunun temel hayat kuralı olduğunu hatırla - yararsız, anlamsız, dış yüzeye ait olan çok önemli görünür çünkü sen merkezin farkında değilsin. Sen Tanrı'nın farkında olmadığın için bu dünya çok önemli görünür. Tanrı bilindiğinde, dünya unutulur. Asla tersi olmaz.

İnsanlar Tanrı'yı bilebilmek için dünyayı unutmaya çalıştılar - bu asla olmadı ve asla da olmayacak. Dünyayı unutmak için çabalayıp durabilirsin ama bunu yapamazsın. Unutmak için gösterdiğin her çaba sürekli bir hatırlamaya dönüşecek. Ancak Tanrı bilindiği zaman dünya unutulur. Düşünmeyi bırakmak için mücadele etmeyi sürdürebilirsin, ancak bilince ulaşılmadığı sürece düşünmeyi bırakamazsın. Düşünme bir ikamedir - balık henüz yakalanmadıysa, ağı nasıl bırakabilirsin? Zihin, "Aptal olma. Balık nerede?" diyecek.

Manayı fark etmediysen, kelimeleri nasıl bırakabilirsin? Kelimelerle savaşmaya çalışma, anlama ulaşmaya çalış. Düşüncelerle savaşmaya çalışma. Bu yüzden sana tekrar tekrar, eğer düşünceler seni rahatsız ediyorsa, onlarla mücadeleye girmeni, onlarla güreşmemeni söylüyorum. Eğer geliyorlarsa, bırak gelsinler. Gidiyorlarsa, bırak gitsinler. Sen hiçbir şey yapma, sadece ilgisiz ol, sadece gözlemci ol, izleyici ol, ilgilenme. Şu anda tek yapabileceğin bu - ilgisiz ol.

"Gelmeyin" deme. Davet etme, geri çevirme, kınama ve takdir etme. Sadece ilgisiz kal. Onlara bak, bulutlar gibi gelirler ve sonra giderler, bulutların kaybolduğu gibi. Bırak gelip gitsinler, yollarını kesme, onlara dikkat verme. Çünkü karşı olduğunda, onlara dikkat etmeye başlarsın ve o zaman da derhal rahatsız olursun: "Meditasyonum kayboldu." Hiçbir şey kaybolmaz. Meditasyon senin gerçek tabiatındır. Hiçbir şey kaybolmaz. Bulutlar geldiğinde gökyüzü kayboluyor mu? İlgisiz ol, düşüncelerden rahatsız olma, şu ya da bu şekilde.

Er ya da geç gelip gidişlerinin yavaşladığını hissedecek ve fark edeceksin. Er ya da geç eskisi kadar çok gelmediklerini görmeye başlayacaksın; bazen trafik durur, yol boştur. Bir düşünce geçti, başka bir tanesi henüz gelmedi; bir aralık var. O aralıkta kendi içsel göğünü mutlak ihtişamı içinde bileceksin. Fakat eğer bir düşünce girerse, bırak girsin; rahatsız olma.

Bu kadarını yapabilirsen ve ancak bu kadarı yapılabilir; başka bir şey mümkün değildir. Dikkatsiz ol, ilgisiz ol. Gözlemleyerek, araya girmeyerek, sadece tanık olarak kal ve zihin gidecek, çünkü sen ilgisizsen içeride hiçbir şey tutulamaz.

İlgisizlik kökleri, tam kökleri kesmektir. Düşman olma, çünkü bu da yine beslemektir. Arkadaşları hatırlaman gerekiyorsa, düşmanları da hatırlamak zorundasın, daha da fazla. Arkadaşları unutabilirsin, düşmanları nasıl unutabilirsin? Korktuğun için onları sürekli hatırlamak zorundasın.

İnsanlar düşüncelerden rahatsızlık duyar, sıradan insanlar. Dindar insanlar daha çok rahatsız olurlar çünkü sürekli savaşıyorlar. Fakat savaştığın zaman dikkat verirsin - ve dikkat besindir. Dikkat verdiğinde her şey büyür, hızlı büyür, daha canlı olur. İlgisiz olmalısın.

Buddha upeksha kelimesini kullanmış; mutlak ilgisizlik demektir, ne bu ne o -tam ortada- ne dostça ne düşmanca, ne lehinde ne aleyhinde, tam ortada, ilgilenmiyormuşsun gibi bakmak, bu düşünceler sana ait değilmiş gibi, büyük dünyanın parçasıymışlar gibi. Bırak orada olsunlar. Sonra bir gün birden, ilgisizlik tam olduğunda, bilinç dış yüzeyden merkeze kayar.

Fakat bu öngörülemez ve planlanamaz; kişi çalışmaya ve beklemeye devam etmek zorundadır. Bu olduğunda, gülebilirsin. O düşünceler sen orada olmalarını istediğin için oradaydılar, o düşünceler sen onları sürekli beslediğin için oradaydılar ve o düşünceler balık henüz yakalanmadığı için oradaydılar. Ağı nasıl atabilirsin? Onu taşımak zorundaydın.

Nasrettin Hoca'nın ülkesinde kral bir bilge arıyormuş. Kendi yaşlı bilgesi ölmüş ve ölürken de, "Benim yerime birini koyarken, krallıktaki en alçakgönüllü adamı bul, çünkü ego bilgeliğe karşıdır. Alçakgönüllülük bilgeliktir" demiş.

Krallığın her yerine casusluk yapmaları ve en mütevazı adamı bulmaları için gizli ajanlar gönderilmiş. Nasrettin'in köyüne ulaşmışlar. Nasrettin yaşlı dedenin öldüğünü duymuş, dolayısıyla onun bilge bir insanın göstergesi olarak neyi öne sürmüş olabileceğini düşünmüştü. Okumuştu, eski zaman bilgilerine göre en mütevazı olanın en bilge olduğunu biliyormuş. Böylece mantıklı bir çıkarım yapmış, yaşlı adamın en alçakgönüllü insanın bulunmasını söylemiş olması gerektiği sonuca varmış. En alçakgönüllü adam olmuş.

Kralın adamları aramaya başlamışlar. Nasrettin Hoca çok zenginmiş ama onu gördükleri sırada kasabanın en zengin adamı bir balık ağıyla, köydeki en mütevazı işten

geliyormuş gibi nehirden geliyormuş. "Bu adam çok mütevazı görünüyor" diye düşünmüşler ve Nasrettin'e, "Bu balık ağını neden taşıyorsun? O kadar zenginsin ki, balık tutmaya gitmene gerek yok" demişler.

"Balık tutarak bu kadar zengin oldum" demiş Nasrettin. "Hayata balıkçılık yaparak başladım. Zengin oldum ama sırf bana bu kadar çok şey veren asıl mesleğime saygı göstermek için bu balık ağını daima omzumda taşırım." Gerçekten alçakgönüllü bir insan...

Yoksa yoksul biri zengin olduğunda bütün geçmişini temizlemeye başlar ki bir zamanlar yoksul olduğunu kimse bilmesin. Bir zamanlar fakir olduğunu gösteren bütün tanıdıkları bırakır. Akrabalarını görmek istemez, geçmişinin hatırlatılmasından hoşlanmaz. Geçmişi tamamen bırakır.

Aristokrat doğmuş gibi yeni bir geçmiş yaratır. Fakat bu adam alçakgönüllüydü. O yüzden krala Nasrettin Hoca'nın o güne kadar gördükleri en mütevazı insan olduğunu bildirmişler ve bilge olarak atanmış.

Göreve getirildiği gün ağı atmış. Onu tavsiye eden adamlar, "Nasrettin, ağın nerede?" diye sormuşlar.

"Balık yakalandıktan sonra ağ atılır" demiş.

Daha önce atamazsın - imkânsızdır, taşımak zorundasın. Fakat kayıtsız taşı. Bağlanma, ona âşık olma, çünkü bir gün atılması gerek. Ağa sevdalanırsan, balığı yakalarsan ağı atmak zorunda kalmaktan korktuğun için balığı asla yakalayamayabilirsin.

Zihne sevdalanma. Kullanılması gerek ve sen zihinsizliğin ne olduğunu henüz bilmediğin için orada, varlığının en içteki çekirdeğini bilmiyorsun. Dış yüzey var ve sen onu taşıma zorundasın, ama kayıtsız taşı. Onun kurbanı olma.

Bir hikâye:

Bu olmuş... Adamın biri her sene doğum gününde hipodroma gidermiş. Bütün sene sadece doğum gününde bir bahis için para biriktirirmiş. Yıllardır da kaybediyormuş ama umut onu hep tekrar tekrar canlandırıyormuş. Her seferinde bir daha gitmemeye karar veriyormuş ama bir sene uzun bir zaman. Birkaç gün hatırlıyormuş, sonra umut yine geri dönüyormuş: "Kim bilir? Bu yıl zengin olabilirim, neden bir deneme daha olmasın?"

Doğum günü geldiğinde, bir kez daha hipodroma gitmeye hazır oluyormuş. Ellinci doğum gününde, "Bütün kalbimle denemeliyim" diye düşünmüş.

Sahip olduğu her şeyi satmış, küçük bir servet toplamış, hayatı boyunca kazandığı, sahip olduğu her şeyi ve "Şimdi bir şekilde karar vermek zorundayım. Ya dilenci olacağım ya da imparator; artık ortası yok, yeter!" demiş.

Oraya gitmiş, atların isimlerine bakmış: "Adolf Hitler adında bir at var. Bu kazanır. Çok büyük bir adam, büyük zafer kazanmış bir adam, bütün dünyayı tehdit etti. Bu at yavuz ve kuvvetli olmalı." Bütün parasını yatırmış ve kaybetmiş - Hitler'e para koyan herkesin kaybedeceği gibi. Artık gidecek yeri yokmuş, evini bile kaybetmişmiş. Öyleyse ne yapacak? İntihar etmekten başka çare yokmuş.

Bir kayalığa gitmiş, atlayıp bu işi bitirmek için. Tam atlamak üzereyken bir ses duymuş, içeriden mi dışarıdan mı geldiğini anlayamamış. "Dur! Bir daha sefere sana kazanan atın adını vereceğim - bir deneme daha. Kendini öldürme" demiş ses.

Umut yeniden canlanmış. O sene çok çalışmış, çünkü hayatı boyunca beklediği zafer gerçekleşecekmiş. Hayali gerçek olacakmış. Gece gündüz çalışmış, çok para kazanmış. Sonra kalbi titreyerek pencereye gitmiş ve beklemiş. "Tamam, bu Churchill atını seç" demiş ses. Hiç tartışmadan, hiç düşünmeden, aklı araya girmeden her şeyi yatırmış ve kazanmış. Churchill birinci gelmiş.

Pencereye geri dönmüş ve beklemiş. "Şimdi Stalin" demiş ses. Bütün parasını koymuş. Stalin birinci gelmiş. Artık büyük bir servete sahipmiş.

Üçüncü kez beklemiş ve ses, "Başka yok" demiş.

"Sessiz ol, kazanıyorum, yıldızlarım yüksek ve beni artık kimse yenemez" demiş adam. Böyle diyerek Nixon'ı seçmiş ve kaybetmiş.

Bütün serveti gitmiş, yeniden dilenciymiş. Orada dikilirken kendi kendine mırıldanmış: "Şimdi ne yapacağım?"

"Şimdi kayalığa gidip atlayabilirsin!" demiş iç ses.

Öleceğin zamanlarda akıl durur, çünkü üzerinde çalışacağı hiçbir şey yoktur. Zihin yaşamın parçasıdır, ölümün parçası değildir. Önünde yaşam yoksa, zihin durur; iş yoktur, derhal işine son verilir. Ve zihin durduğunda, iç ses devreye girer. İç ses hep orada ama o kadar çok gürültü var ki, cılız bir sesin duyulması imkânsız.

Ses öteki taraftan gelmemişti, öteki tarafta kimse yok, her şey içeride. Tanrı göklerde değil, senin içinde. Adam ölecekti - zihin tarafından alınan son karar. Fakat sonra zihin emekliye ayrıldı, artık iş yoktu ve birden sesi duydu. Bu ses en içteki özünden geliyordu

ve bu ses daima haklıdır.

Sonra ne oldu? Ses iki kere işe yaradı ama sonra zihin tekrar devreye girdi ve "Bu saçmalığı dinleme, yıldızlar yüksek ve sen kazanıyorsun" dedi.

Bunu hatırla: Ne zaman kazansan, iç sesin yüzünden kazanırsın. Fakat zihin daima işin içine girer ve idareyi ele geçirir. Ne zaman mutlu olsan, daima içeridendir. O zaman zihin derhal atlar, kontrolü ele geçirir ve "Benim yüzümden" der. Aşık olduğunda, ölüm gibidir, mutlu hissedersin. Zihin derhal gelir ve "Tamam, bu benim, bu benim yüzümden" der.

Ne zaman meditasyon yapsan, anlık görüntüler vardır. O zaman zihin devreye girer ve "Mutlu ol! Bak, bunu ben yaptım" der. Ve bağlantı derhal kaybolur.

Bunu hatırla: Zihinle, daima kaybeden olacaksın. Başarılı olsan bile zaferlerin sadece yenilgi olacak. Zihinle, zafer yoktur; zihinsizlikle yenilgi yoktur.

Bütün bilincini zihinden zihinsizliğe kaydırmak zorundasın. Bir kez zihinsizlik gerçekleştiğinde, her şey başarılıdır. Bir kez zihinsizlik gerçekleştiğinde, hiçbir şey ters gitmez, hiçbir şey ters gidemez. Zihinsizlikle her şey mutlak şekilde olması gerektiği gibidir. İnsan memnundur, memnuniyetsizliğin kırıntısı bile kalmaz, insan kesin olarak evdedir. Zihin yüzünden dışarıdasın.

Bu geçiş ancak sen kayıtsız olduğunda mümkündür; yoksa asla gerçekleşmez. Belli belirsiz işaretler olsa bile, onları kaybedeceksin. Daha önce de işaretler aldın - işaretler sadece ibadet ve meditasyonda ortaya çıkmaz. İşaretler gündelik yaşamda da meydana gelir. Bir kadınla sevişirken zihin durur. Seks bu yüzden bu kadar çekicidir; doğal bir vecddir. Bir an için birden zihin yok olur, mutlu ve memnun hissedersin - fakat sadece bir an için. Zihin derhal devreye girer ve başlar - daha fazlasını nasıl elde edilir, nasıl daha uzun kalınır? Planlama, kontrol, yönetme işin içine girer ve kaçırırsın.

Bezen, herhangi bir anlamı olmadan, sokakta ağaçların altında yürürken birden bir Güneş ışını gelir üzerine düşer, bir esinti yüzüne dokunur. Birden bütün dünya değişmiş gibidir, bir an vecd içindesindir. Ne oluyordu? Yürüyordun, kaygısız, bir yere gitmiyorsun, sadece yürüyüş yapıyorsun, bir sabah veya akşam yürüyüşü. O rahat anda, birden, sen farkında olmadan bilinç zihinden zihinsizliğe kaydı. Derhal bir güzellik vardır. Fakat zihin gelir ve "Bunun gibi anlardan daha fazlasına sahip olmalıyım" der. Ondan sonra orada yıllarca, yaşamlar boyunca durabilirsin ama bir daha asla bir şey olmayacaktır - zihin yüzünden.

Sıradan, gündelik hayatta, sadece tapınaklarda değil, dükkânlarda ve ofislerde de, öyle

anlar gelir - bilinç dış yüzeyden merkeze kayar. Fakat zihin derhal yemden kontrol eder. Zihin büyük kontrolcüdür. Sen efendi olabilirsin ama o yöneticidir ve yönetici o kadar çok kontrol ve güç emdi ki, yönetici efendi olduğunu düşünür. Ve efendi tamamen unutulur.

Zihne karşı kayıtsız ol. Kelimesiz, sessiz anlar geldiğinde, eğer zihin işin içine giriyorsa, ona yardım etme ve onunla işbirliği yapma. Sadece bak. Ne söylüyorsa söylesin, fazla dikkat verme. Geri çekilecektir.

Meditasyonda bu her gün başına geliyor. Çok insan bana gelir ve "ilk gün oldu ama o günden beri olmuyor" derler.

Neden ilk gün oldu? Şimdi daha hazırlıklısın, ilk gün hazırlıksızdın. Neden ilk gün oldu? Çünkü yönetici olacaklardan habersizdi. Plan yapamadı. Ertesi gün yönetici ne yapılması gerektiğini çok iyi biliyordu: hızlı nefes alıp vermek, sonra ağlamak ve çığlık atmak, sonra Yaşasın, Yaşasın! Şimdi yönetici biliyor ve yönetici bunu yapıyor. O zaman olmayacak, yönetici idareyi ele aldı.

Bunu hatırla: Ne zaman mutlu bir gerçekleşse, onu tekrar isteme. Tekrarlanmasını isteme, çünkü her tekrar zihinle ilgilidir. Onu bir daha isteme. Eğer istersen, o zaman zihin, "Oyunu biliyorum. Bunu senin için yapacağım" diyecek.

Gerçekleştiği zaman mutlu ol ve minnettarlık duy ve unut. Balık yakalandı, ağı unut. Mana yakalandı, kelimeyi unut.

Son şey: Meditasyon tamamlandığı zaman, meditasyonu unutacaksın. Ve meditasyon ancak o zaman, meditasyonu unuttuğun zaman, gerçekleşmiş, doruğa ulaşılmış demektir. Şimdi günün yirmi dört saati meditatif bir haldesin. Bu yapılacak bir şey değil; o orada, o sensin, o senin varlığın.

Eğer bunu yapabilirsen, o zaman meditasyon senin tarafından sürekli bir gayret değil sürekli bir akış haline gelir - çünkü her çaba zihinle ilgilidir.

Meditasyon doğal yaşamın, kendiliğinden yaşamın, Tao'n haline geldiği takdirde, sana söylüyorum o zaman bir gün Chuang Tzu seni yakalar. Çünkü onun istediği bu:

> Nerede bulabilirim kelimeleri unutmuş bir insanı?
> O insanla konuşmak isterim.

Arıyor. Onu burada birçok kez senin etrafında dolanırken, beklerken gördüm. Kelimeleri unutursan seninle konuşacak. Sadece Chuang Tzu da değil - Krişna, İsa, Lao Tzu, Buddha, hepsi seni arıyorlar; bütün aydınlanmış insanlar bilgisiz insan arayışında. Fakat

konuşamıyorlar çünkü onlar sessizliğin dilini bilirler ve sen deliliğin dilini biliyorsun. Bu hiçbir yere götüremez. Arıyorlar. Bugüne kadar var olmuş buddha'ların hepsi arayış içinde. Sen sessiz olduğun zaman daima senin etrafında olduklarını hissedeceksin.

Öğrenci hazır olduğu zaman ustanın ortaya çıktığı söylenir. Sen hazır olduğun zaman hakikat sana verilecek. Tek bir anlık boşluk bile yoktur. Sen hazır olduğun zaman, bu derhal gerçekleşir. Zaman aralığı yoktur.

Chuang Tzu'yu hatırla. Her an seninle konuşmaya başlayabilir ama o konuşmaya başlamadan önce, senin konuşman bitmeli.

Bugünlük yeter.

Bölüm 10 Bütünlük

"Gerçek Tao insanı
Nasıl geçer duvarlardan engellenmeden,
Ateşte durur yanmadan?"

Kurnaz veya cesur olduğu için değil;
Bilgili olduğu için değil,
Bilgisiz olduğu için.

Doğası Bir'in içindeki köklerine iner
Canlılığı, gücü
Gizemli Tao'da gizlenir.

Tamamen bir olduğunda,,
İçinde hiç çatlak yoktur
Bir kamanın girebileceği.
Öyle ki yük arabasından düşen sarhoş bir adam.
Berelenir ama harap olmaz.
Kemikleri başka insanların kemikleri gibidir,
Ama düşüşü farklıdır.
Ruhu bütündür.
Bir yük arabasına bindiğinin farkında değildir

Yahut ondan düştüğünün.

Yaşam ve ölüm onun için önemsizdir.
Tehlike bilmez, engellerle karşılaşır
Düşünmeden, dikkat etmeden,
Orada olduklarını bilmeden dayanır onlara.
Eğer şarapta böyle bir güvenlik varsa,
Tao'da daha ne kadar fazlası vardır.
Tao'da gizlenir bilge insan.
Hiçbir şey dokunamaz ona.

Bu, en temel ve gizli öğretilerden biridir. Genelde biz kurnazlıkla, akıllılık ve stratejiyle yaşarız; küçük çocuklar gibi masum yaşamayız. Plan yaparız, korunuruz, mümkün olan her türlü korunmayı sağlarız - ama bunun sonucu nedir? En sonunda ne olur? Bütün koruyucular yıkılır, bütün kurnazlıkların aptallık olduğu ortaya çıkar - eninde sonunda ölüm bizi götürür.

Tao, kurnazlıklarının sana faydasının olmayacağını söyler, çünkü senin kurnazlığın bütüne karşı bir savaştan başka nedir? Kime karşı kurnazsın - doğaya mı, Tao'ya mı, varoluşa mı? Kimi kandırdığını zannediyorsun - içinden doğduğun ve en sonunda döneceğin kaynağı mı? Dalga okyanusu, yaprak ağacı, bulut gökyüzünü mü kandırmaya çalışıyor? Kimi kandırmaya çalıştığını zannediyorsun? Kiminle oynuyorsun?

Bu bir kez anlaşıldığında, bir insan masum olur; kurnazlığını, bütün stratejileri bırakır ve kabul eder. Doğayı olduğu gibi kabul etmek ve onunla birlikte akmaktan başka bir yol yoktur. O zaman direnç yoktur, o zaman insan aynı derin bir güven içinde babasıyla birlikte giden bir çocuk gibidir.

Bir keresinde Nasrettin Hoca'nın oğlu eve gelir ve arkadaşı olduğuna inandığı bir çocuğa oynaması için oyuncağını verdiğini söyler. Şimdi çocuk oyuncağı geri vermiyormuş. "Ne yapmalıyım?" diye sorar.

Nasrettin Hoca ona bakar ve "Bu merdivene tırman" der. Çocuk babasına güvendiği için onun söylediğini yapar. Çocuk üç metre yukarıdayken Nasrettin, "Şimdi kollarıma atla" der.

Çocuk biraz tereddüt eder ve "Düşeceğim, canım yanacak" der.

"Ben buradayım, endişelenmene gerek yok. Atla" der. Çocuk atlar ve Nasrettin kenara çekilir. Çocuk düşer ve ağlayıp sızlanmaya başlar.

O zaman Nasrettin, "Şimdi biliyorsun. Asla kimseye inanma, babanın söylediği bir şeye bile, babana bile, kimseye inanma. Yoksa hayatın boyunca aldanırsın" der.

Her baba, her ebeveyn, her okul, her öğretmen sana bunu öğretiyor. Bu senin öğrenimin. Kimseye inanma, kimseye güvenme, yoksa aldanırsın. Kurnaz olursun. Akıllılık adı altında kurnaz, güvensiz oldun. Ve bir insan bir kez güvensiz oldu mu, kaynakla bağını kaybetmiştir.

O zaman bütün hayatın harcanır; yenilginin kaçınılmaz olduğu çekilmez bir savaş verirsin. Güven tek köprüdür ve bunu kısa sürede fark etmek iyidir, çünkü ölüm vakti

geldiğinde herkes bunun bir yenilgi olduğunu fark eder. Fakat o zaman da hiçbir şey yapılamaz.

Gerçek zekâ kurnazlık değildir, tamamen farklıdır. Gerçek zekâ olaylara bakmak demektir. Olaylara derinlemesine baktığın zaman, sadece bir dalga olduğunu, bu bütünün okyanus olduğunu ve endişelenmeye gerek olmadığını fark edeceksin. Bütün seni meydana getirdi, sana bakacaktır. Bütünden doğdun, bütün senin düşmanın değil. Endişelenmene gerek yok, plan yapmana gerek yok. Endişelenmediğinde, plan yapmadığında, ilk kez hayat başlar. İlk kez kaygılardan bağımsız hissedersin ve yaşam başına gelir.

Bu zekâ dindir. Bu zekâ sana daha fazla güven ve sonunda tam güven verir. Bu zekâ seni nihai doğaya, kabullenmeye götürür - Buddha'nın tathata dediği şeye. Buddha şöyle der: Ne olacaksa, olur. Başka hiçbir şey yapılamaz, başka hiçbir şey mümkün değildir. Başka türlü olmasını isteme; bir bırakma hali içinde ol ve bütünün işlevini yerine getirmesine olanak ver. Sen bütünün işlemesine olanak verdiğin ve engel olmadığın, direnç göstermediğin zaman, yenilgiye uğramazsın.

Japonya'da Buddha, Lao Tzu ve Chuang Tz.u'dan yola çıkarak zendo dedikleri bir sanat geliştirdiler. Zendo Zen kılıcı, savaş sanatı demektir - ve onu kimse onların yaptığı gibi bilmez. Onu geliştirme biçimleri en üst seviyededir. Zendo öğrenmek yıllar alır, hayat boyu bile sürer çünkü öğrenme kabullenmeden ibarettir. Normal yaşamda kabul edemezsin - bir savaşçı seni öldürmek için karşında dururken nasıl kabul edebilirsin? Kılıcın sana karşı havaya kalkmasını ve ölümün her an yakın olmasını nasıl kabul edebilirsin?

Zendo sanatı kılıcı, düşmanı, seni öldürecek olanı kabul edebilirsen ve güvensizlik yoksa; eğer düşman bile dostsa ve korkmuyorsan, titremiyorsan, o zaman yıkılmaz bir enerji sütunu haline geldiğini söyler. Kılıç üzerine inecek ama seni yıkamayacak. Yok edilebilmen hiçbir şekilde mümkün olmayacak.

Bir zamanlar seksen yaşında büyük bir zendo ustası varmış ve geleneğe göre onu yenebilen öğrenci onun yerini alacakmış. Bu nedenle bütün öğrenciler onun bir gün kendisine meydan okumalarını kabul edeceği umudu içindeymiş ve artık yaşlanıyormuş.

İçlerinde en akıllı, strateji konusunda en becerikli, en güçlü olan bir öğrenci varmış ama bu öğrenci bir zendo ustası değilmiş, sadece sanata yeteneği varmış. İyi bir savaşçıymış, kılıç kullanma konusunda her şeyi biliyormuş ama henüz bir enerji sütunu

değilmiş. Dövüşmekten hâlâ korkuyormuş. Tatbata henüz başına gelmemişmiş.

"Artık zaman geldi ve sen yaşlanıyorsun. Meydan okunamayacak kadar yaşlı, hatta ölmüş olabilirsin. O yüzden ben sana meydan okuyorum. Davetimi kabul et usta ve bana senden öğrendiklerimi gösterme fırsatı ver" diyerek tekrar tekrar ustasına gitmiş öğrenci. Usta gülmüş ve ondan uzak durmuş.

Öğrenci ustanın çok yaşlandığı ve çok güçsüz olduğu için korktuğunu, davetten kurtulmaya çalıştığını düşünmeye başlamış. Böylece bir gece çok ısrar etmiş ve "Yarın sabah için davetimi kabul edinceye kadar seni bırakmayacağım. Kabul etmek zorundasın, sana meydan okuyorum" demiş. Öfkelenmiş, "Yaşlanıyorsun ve yakında senden öğrendiklerimi göstermem için hiç şansım kalmayacak. Gelenek hep böyle olmuştur" demiş.

"Eğer ısrar ediyorsan, ısrarın hazır ve hazırlıklı olmadığını gösterir" demiş usta. "Çok fazla heyecan var, ego meydan okuyor. Henüz ehil olmadın; ama ısrar ediyorsan, tamam. Bir şey yap. Yakındaki manastıra git; orada bir keşiş var, on yıl önce benim öğrencimdi. Zendo"da o kadar iyi oldu ki, kılıcını attı ve sannyasin oldu. O benim gerçek halefimdi. Bana asla meydan okumadı ve meydan okuyabilecek ve beni yenebilecek tek insandı. O yüzden önce ona git ve o keşişe meydan oku. Onu yenebilirsen, o zaman bana gel. Onu yenemezsen, o zaman bu düşünceden vazgeç."

Öğrenci derhal manastıra doğru yola çıkmış. Sabah oradaymış. Keşişe meydan okumuş. Bu keşişin bir zendo ustası olabileceğine inanamamış - yağsız ve zayıf, sürekli meditasyon yapıyor, günde bir kez yiyor. Keşiş dinlemiş ve gülmüş ve "Bana meydan okumak için mi geldin? Senin ustan bile bana meydan okuyamaz, o bile benden korkar" demiş.

Bunu duyan öğrenci iyice çıldırmış! "Bu aşağılayıcı bir durum, dinlemeyeceğim! Derhal ayağa kalk! İşte keşiş olduğun için bir kılıcının olmayacağını düşündüğüm için yanımda getirdiğim kılıç. Bahçeye gel" demiş.

Keşiş kesinlikle rahatsız olmamış görünüyormuş. "Sen daha çocuksun, savaşçı değilsin. Derhal öleceksin. Neden gereksiz yere ölümü istiyorsun?" demiş.

Bu, öğrenciyi daha da kızdırmış ve birlikte dışarı çıkmışlar. "Kılıca ihtiyacım yok" demiş keşiş, "çünkü gerçek bir ustanın ona asla ihtiyacı yoktur. Sana hamle yapmayacağım, sadece kılıcının kırılması için sana bana hücum etme fırsatı vereceğim. Sen benim dengim değilsin. Çocuksun ve eğer sana karşı kılıç kullanırsam insanlar bana güler."

Bu kadarı çok fazlaydı! Genç adam atlamış - ama o zaman keşişin ayakta durduğunu görmüş. O zamana kadar keşiş oturuyordu; şimdi ayağa kalkmış, gözlerini kapamış ve bir o yana bir bu yana sallanmaya başlamış - ve genç adam birden keşişin yok olduğunu görmüş. Yalnızca bir enerji sütunu varmış - yüz artık orada değilmiş, yalnızca kunt bir enerji sütunu, sallanıyor. Korkmuş ve geri çekilmeye başlamış ve enerji sütunu sallanarak üstüne doğru gelmeye başlamış. Öğrenci kılıcını atmış ve "Beni bağışla" diye çığlık atmış.

Keşiş yeniden oturmuş ve gülmeye başlamış. Yüzü geri gelmiş, enerji kaybolmuş ve "Sana daha önce söyledim: Senin ustan bile benim dengim değil. Git ona söyle" demiş.

Öğrenci terler dökerek, titreyerek, sinir içinde ustasına gitmiş ve "Bana gösterdiğin merhamet için minnettarım. Ben senin dengin değilim. O keşiş bile beni kolayca yıktı. Fakat bir şeye tahammül edemedim, o yüzden bu işe girdim. 'Senin ustan bile benim dengim değil' dedi" demiş.

Usta gülmeye başlamış ve "O kerata sana da mı oyun yaptı? Kızdın mı? O zaman senin içini görebildi, çünkü öfke varlığın içinde bir deliktir. Ve bu onun temel hilesi oldu. Ne zaman ona birini göndersem, benim aleyhimde konuşmaya başlar ve benim öğrencilerim tabii ki öfkelenir. Öfkelendiklerinde açık kapılarının olduğunu anlar, deliklerin varsa dövüşemezsin" demiş.

Öfkelendiğin zamanlar varlığında sızıntılar olur. Arzu ettiğin zamanlar varlığında delikler vardır. Kıskandığın, nefretle, cinsellikle dolduğun zamanlar bir enerji sütunu değilsindir. Bu nedenle buddha'lar bize arzusuzluğu öğretti, çünkü arzusuz olduğun zaman enerji dışarı doğru hareket etmez, içe doğru hareket eder. İçsel bir döngü olur; bir elektrik alanı, biyoelektrik bir alan olur. Bu alan varken, hiçbir sızıntı olmadığında, bir sütunsun; yenilmezsin. Fakat hatırla, zaferi düşünmüyorsun, çünkü eğer zaferi düşünürsen enerji sütunu olamazsın. O zaman arzu bir sızıntıya dönüşür.

Zayıfsın -başkaları kuvvetli olduğu için değil- bunca arzuyla dolu olduğun için zayıfsın. Yenildin, başkaları daha kurnaz ve akıllı olduğu için değil - yenildin çünkü pek çok sızıntın var.

Tathata - kabullenme, tam kabullenme, arzu yok demektir. Arzu kabullenmemekten doğar. Belli bir durumu kabul edemediğinde arzu doğar. Bir kulübede yaşarsın ve bunu kabul edemezsin; bu, ego için çok fazladır, bir saray istersin. Yoksulsun ama kulübede yaşadığın için değil, imparatorlar kulübelerde yaşadılar. Buddha bir ağacın altında yaşadı ve yoksul bir adam değildi. Ondan zenginini hiçbir yerde bulamazdın.

Hayır, seni yoksul yapan kulüben değil. Saray arzuladığın anda yoksul bir insansın. Ve başkaları saraylarda yaşadığı için yoksul değilsin, sarayda yaşama arzusu kulübeyle bir kıyaslama doğurduğu için yoksulsun. Gıpta ediyorsun. Fakirsin.

Ne zaman bir memnuniyetsizlik olsa, yoksulluk vardır; ne zaman ki memnuniyetsizlik yoktur, zenginsindir. Öyle zenginliklere sahipsin ki onları hiçbir hırsız çalamaz; öyle zenginliklere sahipsin ki onları vergi olarak hiçbir hükümet alamaz; senden hiçbir şekilde alınamayacak zenginliklere sahipsin. Kale gibi bir varlığa sahipsin, yıkılmaz, nüfuz edilemez.

Arzu bir kez harekete geçtiğinde ve enerjin düşmeye başladığında, arzu yoluyla zayıf düşersin, özlem yoluyla zayıf düşersin. Özlem duymadığın ve hoşnut olduğun zamanlar, hiçbir şey kımıldamadığı zamanlar, bütün varlığın hareketsizken, o zaman nüfuz edilemeyen bir kale olduğunu söyler Chuang Tzu. Ateş seni yakamaz, ölüm imkânsızdır - anlamı budur. Ateş seni yakamaz; ölüm imkânsızdır, ölemezsin. Sonsuz yaşamın gizli anahtarına sahipsindir.

Bazen bu sıradan durumlarda da gerçekleşir. Bir ev alevler içindedir - herkes ölür ama küçük bir çocuk kurtulur. Bir kaza olur - yaşlılar ölür ve küçük çocuklar kurtulur, insanlar bunun bir mucize, Tanrı'nın bir lütfu olduğunu söylerler. Hayır, öyle bir şey değil, çocuk o durumu da kabul ettiği için böyle olur. Kurnaz olanlar, koşmaya ve kendilerini kurtarmaya çalışanlar; başlarını derde soktular. Çocuk hareketsiz kaldı. Bir şey olduğunun, öleceğinin farkında bile değildi. Çocuğu masumiyeti kurtardı.

Bu her gün olur. Gece bir bara, meyhaneye git; sarhoşlar sokaklara yığılıyor, kanalda yatıyorlar, kesinlikle mutlular. Sabah kalkacaklar. Biraz sağları solları berelenmiş olabilir ama bedenlerine bir zarar gelmedi. Kemikleri sağlam. Kırık yok.

Sen sokakta bir sarhoş gibi düşmeyi dene - hemen bir yerin kırılır. Ve sarhoş her gün, her gece, sayısız kereler böyle düşüyor ama ona hiçbir şey olmuyor. Mesele nedir, sır nedir? Sarhoşken arzu yoktur. İnsan kesinlikle rahattır, şimdi ve buradadır. Sarhoşken korkmaz, korku yoktur ve korku olmadığında, kurnazlık da yoktur.

Kurnazlık korkudan kaynaklanır. O yüzden insan ne kadar korku içinde olursa, o kadar kurnaz olduğunu göreceksin. Cesur bir insan kurnaz değildir, cesaretine dayanabilir ama korkan bir insan ancak kurnazlığa bel bağlayabilir. İnsan ne kadar aşağıysa, o kadar kurnazdır - ne kadar üstünse o kadar masumdur. Kurnazlık bir ikamedir, insan sarhoş olduğunda, tamamen sarhoş, geçmiş ve gelecek kaybolur.

Nasrettin Hoca karısıyla birlikte yürüyormuş, tamamen sarhoşmuş. Karısı onu sokakta yatarken bulmuş ve eve getiriyormuş. Tabii ki münakaşa ediyor ve bütün tartışmaları kazanıyormuş, çünkü tek başınaymış. Nasrettin Hoca orada değilmiş; sadece onun yanında geliyormuş.

Sonra birden azgın bir boğanın yaklaştığını görmüş. Nasrettin'i uyarmaya vakit olmadığı için bir çalılığın içine atlamış. Boğa gelmiş ve Nasrettin'i neredeyse on beş metre uzağa fırlatmış. Nasrettin bir sulama kanalına düşmüş ve kanaldan sürünerek çıkarken karısına bakmış ve "Bunu bana bir daha yaparsan, gerçekten gözüm kararacak. Bu kadarı fazla!" demiş.

İnsan sarhoşken alelade şarap bu kadar güç verir; bir de Tao'yu, mutlak sarhoşluğu düşün. Krişna'ya veya Buddha'ya, en büyük sarhoşlara ne demeli - ilahiyle öyle sarhoşturlar ki, egonun izi bile kalmaz? Onların canına yakamazsın, çünkü orada değildirler, onları aşağılayamazsın, çünkü horlamaya direnecek ve bir yara oluşturacak kimse yoktur. Senin horlaman onların içinden geçip gidecek, boş bir evin içinden geçiyormuş gibi. Onların kayıkları boştur. Bir esinti gelir ve hiçbir engelle karşılaşmadan geçip gider. Esinti gittikten sonra ev orada bir esintinin olduğundan haberdar bile değildir.

Şarabın cazibesi gerçekte çok egoist olmanla ilgili. Bu öyle ağır bir yük ki bazen onu unutmak istiyorsun. Dünya alkolün ya da Tao'nun peşinden gitmek durumunda kalacak - seçenekler bunlar. Ancak dindar bir insan, gerçekten dindar bir insan alkol, marihuana, LSD ve benzeri uyuşturucuların ötesinde olabilir. Ancak dindar bir insan bunların ötesinde olabilir; aksi takdirde nasıl bunların dışında kalabilirsin? Ego çok fazla, yük çok fazla, sürekli başının üzerinde. Kendini unutmak zorundasın.

Eğer şarap bu kadarını yapabiliyorsa, ilahi şarabın neler yapabileceğini aklın almaz. Şarap ne yapıyor? Belli zamanlarda, beyinde, bedende kimyasal değişimler yoluyla kendini unutuyorsun. Bu durum anlıktır. Derinde sen oradasın ve birkaç saat sonra kimyasal değişim gider, bedenin şarabı atar ve ego kendini yeniden ortaya koyar.

Fakat bir şarap var, sana söyleyeyim - Tanrı o şaraptır, Tao veya ne isim verirsen ver. Onu bir kez tattığında, ego sonsuza dek gider. Kimse o sarhoşluktan bir daha geriye dönmez.

Sufiler bu nedenle hep şaraptan bahsederler, hep kadınlardan bahsederler. Onların kadını senin bildiğin kadın değildir - Tanrı kadındır. Ve onların şarabı senin bildiğin şarap değildir - Tanrı şaraptır. Ömer Hayyam yanlış anlaşıldı, çok yanlış anlaşıldı; Fitzgerald

yüzünden bütün dünyada yanlış anlaşıldı. Ömer Hayyam'ın Rubaileri şarabı ve kadınları övmek için yazılmış gibi durur, hiç de değil. Ömer Hayyam bir Sufi, bir mistiktir. Tao aracılığıyla gelen şaraptan bahseder; içinde sonsuza dek kaybolduğun bu şaraptan bahseder. Bu içki, bu ilahi içki geçici değildir, dünyevi değildir, anlık değildir - sonsuzdur.

Sufiler Tanrı'dan kadın olarak bahsederler. O zaman kucaklaşma sonsuzdur, en üst düzeydedir; o zaman ayrılık yoktur. Bunu anlayabildiğin takdirde zekisindir ama senin stratejilerin, kurnazlığın, hesabın, mantığınla değil.

Eğer yapabilirsen, varoluşun derinliklerine bak. Nereden geldin? Nereye gidiyorsun? Kiminle savaşıyorsun ve niçin? Savaşmakla harcadığın bu dakikalar sevinç dolu olabilir.

Şimdi sutraya bak: Bütünlük.

Kendini birey olarak düşünüyorsun. Yanılıyorsun. Sadece bütün var. Bu görüntü, ben olduğumu düşünmem, yanlış. Bu, dünyadaki en yanlış şey. Ve savaş bu Ben varım yüzünden çıkıyor. Eğer ben varsam, o zaman bu bütün düşman gelir; o zaman her şey bana karşı görünür.

Herhangi bir şey sana karşı olduğundan değil - olamaz! Bu ağaçlar sana yardım etti, bu gökyüzü sana yardım etti, bu su yardım etti, bu toprak seni yarattı. O zaman doğa senin annendir. Anne sana nasıl karşı olabilir? Sen ondan doğdun. Fakat sen Ben'i bir birey olarak düşünüyorsun ve o zaman savaş başlıyor. Bu tek taraflı bir durum. Savaşı sen başlatıyorsun ve doğa gülmeye devam ediyor, varoluş tadını çıkarmaya devam ediyor. Küçük bir çocuk söz konusu olduğunda bile, Ben'i hissetmeye başladığı anda savaş başlar.

Bir markette küçük bir çocuk ısrarla bir oyuncağı istiyordu. Annesi emin bir şekilde, "Hayır, onu almayacağım. Yeterince oyuncağın var" der.

Çocuk öfkelenir ve "Anne, senden daha cimri bir kız görmedim, en cimrisi sensin" der.

Anne çocuğa bakar, onun yüzüne, öfkeye ve "Bekle, gerçekten cimri bir kızla mutlaka tanışacaksın. Bekle!" der.

Evin birinde anne ödevini yapması için çocuğuna ısrar ediyordu. Çocuk dinlemeyip oyuncaklarıyla oynamaya devam edince, anne, "Beni dinliyor musun?" der.

Çocuk başını kaldırır ve "Benim kim olduğumu zannediyorsun - Baba mı?" der.

Daha küçük bir çocuk ve savaş başlar - ego ortaya çıktı. Kendisinin değil, babanın susturulabileceğini biliyor. Çocuk kendini ayrı hissettiği anda, doğal birlik bozulur ve o

zaman bütün yaşamı bir mücadele ve savaş haline gelir.

Batı psikolojisi egonun güçlendirilmesi gerektiğinde ısrar eder. Doğulu düşünceyle Batılı arasındaki fark budur. Batı psikolojisi egonun güçlendirilmesi gerektiğinde ısrar eder; çocuk kuvvetli bir egoya sahip olmalı, savaşmalı, mücadele etmelidir; ancak o zaman olgunlaşacaktır.

Çocuk ana rahmindedir, anneyle birdir, var olduğunun farkında bile değildir - vardır ama bilinç olmadan. Daha derin bir manada bütün bilinç hastalıktır. Çocuk bilinçsiz olduğundan değil - çocuk farkındadır. Varlığı oradadır ama bireysel farkındalık olmadan. Varım oradadır ama Ben henüz doğmamıştır. Çocuk hisseder, yaşar, tam manasıyla hayattadır ama asla ayrı olduğunu hissetmez. Anne ve çocuk birdir.

Sonra çocuk doğar. İlk ayrılık gerçekleşir ve ilk çığlık. Artık çocuk hareket ediyor, dalga okyanustan uzaklaşıyor. Batılı psikologlar şöyle der: Çocuğu bağımsız olması, birey olması için eğiteceğiz. Jung psikolojisi bireyselleşme yolu olarak bilinir. Çocuk bir birey, mutlaka ayrı olmalı. Savaşmalı. Bu yüzden Batı'da yeni kuşakta bu kadar başkaldırı var; bu isyan Freud, Jung, Adler ve beraberindekiler tarafından yaratıldı. Temeli onlar oluşturdular.

Mücadele sana daha kuvvetli bir ego sağlayacak. Sana şekil verecek. O yüzden anneyle mücadele et, babayla mücadele et, öğretmenle mücadele et, toplumla savaş. Yaşam bir mücadeledir. Ve en uygun olanın hayatta kaldığını söylediğinde bütün eğilimi Darwin başlattı; en uygun olanın hayatta kalması. Egon ne kadar güçlüyse, hayatta kalma ihtimalin o kadar yüksektir.

Batı politikayla yaşar, Doğu tamamen farklı bir tavır içindedir - ve Tao çekirdektir, Doğu bilincinin esasıdır. Şöyle der: Bireysellik yok, ego yok, savaş yok; anneyle bir ol; düşman yoktur, fethetmek söz konusu değildir.

Bertrand Russell gibi çok bilgili, çok anlayışlı, mantıklı bir insan bile fetih yönünden düşünür - doğayı fethetmek, doğayı ele geçirmek. Bilim, doğayla bir mücadele, savaş gibidir: kilidi kırmak, sırları açığa çıkarmak, doğanın sırlarını ele geçirmek.

Doğu bilinci tümüyle farklıdır. Doğu bilinci şöyle der: Ego sorundur, onu kuvvetlendirme, savaş çıkarma. Ve en uygun olan değil, en alçakgönüllü olan hayatta kalır.

Bu nedenle ısrarla İsa'nın Doğulu olduğunu tekrarlayıp duruyorum; bu nedenle Batı'da anlaşılamadı. Batı onu yanlış anladı. Doğu onu anlayabilirdi, çünkü Doğu Lao Tzu'yu, Chuang Tzu'yu, Buddha'yı biliyor ve İsa da onlara dahil. "Sonuncu olanlar benim Tanrımın

krallığında birinci olacaklar" diyor. En alçakgönüllü, en yumuşak başlı olanlar Tanrı'nın krallığına sahip olacak. Ruhen yoksul olmak hedeftir. Kim ruhen yoksuldur? Boş kayık, hiçbir suretle var olmayan - hiçbir şeyde iddiası olmayan, hiçbir şeyi sahiplenmeyen, benliksiz. Bir yokluk olarak yaşar.

Doğa sırlarını verir. Yakalamaya, öldürmeye, kilidi kırmaya gerek yoktur. Doğayı sevdiğinde doğa sırlarını verir. Sevgi anahtardır. Fetih saçmadır.

Batı'da ne oldu? Bu fethetme bütün doğayı yok etti. Şimdi ekolojiye ihtiyaç var, dengelemeye. Doğayı tamamen yok etti, çünkü bütün kilitleri kırdık ve bütün dengeyi yok ettik. Şimdi bu dengesizlik yüzünden insanlık er ya da geç ölecek.

Chuang Tzu şimdi anlaşılabilir, çünkü şöyle der: Doğayla savaşma. Öyle derin bir aşk içinde ol ki, o kadar bir ol ki, sevgi yoluyla, kalpten kalbe, sır verilsin. Ve sır, senin birey olmadığın, bütün olduğundur. Neden sadece parça olmakla yetinesin? Neden bütün olmayasın? Neden bütün evrene sahip olmayasın? Neden küçük şeylere sahip olasın?

Ramateertha, "Gözlerimi kapadığım zaman, yıldızların içimde dolaştığını görüyorum, Güneş içimde doğuyor, Ay içimde yükseliyor. Okyanusları ve gökleri görüyorum. Ben uçsuz bucaksızım, ben bütün evrenim" derdi.

İlk kez Batı'ya gittiğinde ve bunları söylemeye başladığında insanlar onun delirdiğini düşündüler. Birisi ona, "Dünyayı kim yarattı?" diye sormuş.

"Ben, dünya benim içimde" demiş.

Bu Ben ego değildir, birey değildir; bu Ben evrendir, varoluştur.

Deliye benziyor. Bu iddia biraz fazla geliyor. Fakat gözlerindeki bakış: Ego yok. Hiçbir şey iddia etmiyor, sadece bir gerçeği dile getiriyor.

Sen dünyasın. Bütün olabilecekken neden parçası, küçük bir parçası olasın ve neden gereksiz yere sorun yaratasın?

Bu sutra bütünlükle ilgili. Birey olma, bütün ol. Ego olma, ilahi olabiliyorken, neden bu kadar küçük, çirkin bir şeyle yetinesin?

Gerçek Tao insanı
nasıl geçer duvarlardan engellenmeden,
ateşte durur yanmadan?

Birisi Chuang Tzu'ya, "bir Tao insanının engellenmeden duvarlardan geçebildiğini

duyduk. Neden?" diye sorar. Senin içinde engel yoksa, hiçbir engel seni engelleyemez. Kural budur. Senin içinde, yüreğinde direnç yoksa, bütün dünya sana açıktır. Direnç yoktur. Dünya bir yansıma, büyük bir aynadır sadece; eğer direnç taşıyorsan, o zaman bütün dünya direnir.

Bir kral bir saray, milyonlarca aynanın kullanıldığı bir saray yaptırır - bütün duvarlar aynalarla kaplıdır. Bir köpek saraya girer ve etrafta milyonlarca köpek görür. Çok zeki bir köpek olduğu için kendini etrafındaki milyonlarca köpekten korumak için havlamaya başlar. Hayatı tehlikededir. Gerilmiş olmalı, havlamaya başlar. Ve o havlamaya başlayınca, o milyonlarca köpek de havlamaya başlar.

Sabah köpek ölü bulunur. Orada, tek başınaydı, sadece aynalar vardı. Kimse onunla kavga etmiyordu, kavga edecek kimse yoktu ama o aynada kendine baktı ve korktu. Kavga etmeye başlayınca, aynadaki yansıma da kavga etmeye başladı. Etrafında milyonlarca köpekle, tek başınaydı. O gece yaşadığı cehennemi hayal edebiliyor musun?

Sen şu anda o cehennemde yaşıyorsun; etrafında milyonlarca köpek havlıyor. Her aynada, her ilişkide düşman görüyorsun. Bir Tao insanı duvarlardan geçebilir, çünkü kalbinde duvar yoktur. Bir Tao insanı hiçbir yerde düşman görmez, çünkü içeride kendisi düşman değildir. Bir Tao insanı bütün aynaları boş, bütün kayıkları boş görür, çünkü kendi kayığı boştur. Yansıtır, kendi yüzü yoktur, o zaman bir Tao insanına nasıl ayna tutabilir, onu nasıl yansıtabilirsin? Bütün aynalar sessiz kalır. Bir Tao insanı geçer - arkada hiç ayak izi, hiçbir iz kalmaz. Bütün aynalar sessiz kalır. Hiçbir şey onu yansıtmaz, çünkü orada değildir, yoktur.

Ego kaybolduğu zaman sen yoksun ve o zaman bütünsün. Ego varken sen de varsın ve sadece küçük bir parça, çok küçük bir parçasın ve onda da çok çirkinsin. Parça daima çirkin olacak. Bu yüzden onu pek çok bakımdan güzelleştirmeye çalışmak zorunda kalıyoruz. Fakat ego sahibi bir insan güzel olamaz. Güzellik ancak egoları olmayanlarda gerçekleşir. O zaman güzellik içinde bilinmeyenden bir şey, ölçülemez bir şey barındırır.

Bunu hatırla: Çirkinlik ölçülebilir. Sınırları vardır. Güzellik, sözde güzellik ölçülebilir. Sınırları vardır. Ancak gerçek güzellik ölçülemez - sınırları yoktur. Gizemlidir - devam eder de eder. Bir buddha'yı bitiremezsin. Ona girebilirsin ve asla çıkmayacaksın. Sonsuz! Onun güzelliği asla bitmez.

Fakat ego güzel olmaya çalışır durur. Bir şekilde bütünün güzelliğini hatırlarsın; bir şekilde rahmin sessizliğini hatırlarsın; bir şekilde derinde bir olmanın, birlikte olmanın,

varoluşla birliğin mutluluğunu bilirsin. Birçok arzu bu sebeple ortaya çıkar. Bir tanrı olmanın güzelliğini ve dilenci gibi yaşamak zorunda olduğunu bilirsin. Öyleyse sen ne yaparsın? Çehreler yaratırsın, kendini boyarsın. Fakat derinde çirkinlik kalır, çünkü boyaların hepsi sadece boyadır.

Bir kadın sahilde yürürken bir şişe bulmuş. Şişenin kapağını açınca dışarı bir cin çıkmış. Bütün iyi cinler gibi bu cin de, "Beni tutsaklıktan kurtardın, bana özgürlüğümü verdin. O zaman şimdi bir şey isteyebilirsin, en derin arzunu veya dileğini yerine getireceğim" demiş.

Her gün, her sahilde, her şişede bir cine rastlanmaz; böyle bir şey ender olur, üstelik sadece hikâyelerde. Fakat kadın bir an bile düşünmemiş. "Güzel bir insan olmak istiyorum - saçlar Elizabeth Taylor, gözler Brigitte Bardot, vücut Sophia Loren" demiş.

Cin bir daha bakmış ve "Tatlım, beni yeniden şişeye sok!" demiş.

Sen bunu istiyorsun -herkes bunu istiyor- bu yüzden dünyada cin kalmadı. Senden çok korkuyorlar, imkânsızı istiyorsun. Bu olamaz, çünkü parça asla güzel olamaz.

Bir düşün: Elim kesilebilir - o el güzel olabilir mi? Giderek daha çirkinleşecek, çürüyecek, kokmaya başlayacak. Elim benden ayrıyken nasıl güzel olabilir? Ayrılık ölüm getirir; birlik yaşam getirir. Bütünün içinde canlısın; tek başına ve ayrı, çoktan öldün veya ölüyorsun.

Gözlerimi çıkar, o zaman gözlerim ne? Taşlar, renkli taşlar bile onlardan daha güzel olacak, çünkü hâlâ bütünle birlikteler. Bir çiçeği yerinden kopardığın zaman güzelliği gider, ihtişamı gider. Daha bir dakika önce, kökleriyle, toprakla bağlantılıyken, güzeldi. Köklerinden kopmuş bir halde, egolar gibi yüzüyorsun. Hastasın ve hasta kalacaksın, hiçbir şeyin faydası olmaz. Ne kadar akıllıca olursa olsun bütün çabaların başarısızlığa uğrayacak.

Ancak bütünün içinde güzelsin. Ancak bütünün içinde hoşsun. Zarafet ancak bütünün içinde mümkün.

Tao insanı duvarları engellenmeden kurnazlık sayesinde geçmez, ateşte yanmadan kurnazlık sayesinde yürümez.

Kurnaz veya cesur olduğu için değil;
Bilgili olduğu için değil,
Bilgisiz olduğu için.

Bilgi egoya girer; bilgi egoyu kuvvetlendirir. Bu yüzden Hintli bilgeler, brahminler, okumuş insanlar en gizli egolara sahiptir. Bilgi onlara olanak verir, bilgi onlara alan verir. Tümöre, egoya dönüşürler. O zaman bütün varlıkları ego tarafından kullanılır.

Daha bilgili bir insanla yaşamak daha zordur, ilişki kurmak daha zordur, onun tapınağa ulaşması daha zordur. Tanrı'yı bilmesi neredeyse imkânsızdır, çünkü kendisi artık bir tümör gibi yaşamaktadır ve tümörün kendi yaşamı vardır - artık ego tümörüdür. Ve sömürür. Ne kadar çok bilirsen, tanrısallığın gerçekleşmesi imkânı o kadar azdır.

O yüzden Chuang Tzu sebebin kurnazlık olmadığını, hesap yapmadığını, kurnaz veya cesur olmadığını söylüyor; çünkü kurnaz, cesur, hesapçı, bunların hepsi egonun parçasıdır. Tao insanı ne korkaktır ne de cesur. Cesaretin ne olduğunu, korkaklığın ne olduğunu bilmez. Tao insanı yaşar. Kendisiyle ilgili bilgi sahibi değildir; öğrendiğinden değil, öğrendiğini unuttuğundan böyledir. Dinin bütünü öğrendiğini unutma sürecidir. Öğrenme egonun sürecidir, öğrendiğini unutma egosuzluğun sürecidir. Bilgiliyken kayığın doludur, seninle doludur.

Nasrettin Hoca'nın bir teknesi varmış. İşler iyi gitmediğinde bir kıyıdan ötekine yolcu taşırmış.

Bir gün büyük bir âlim, bir gramerci, bir Hintli bilge teknesinde karşı kıyıya geçiyormuş. Hintli bilge, âlim, Nasrettin'e sormuş: "Kuran'ı biliyor musun? Kutsal kitapları öğrendin mi?"

"Hayır, vakit olmadı" demiş Nasrettin.

"Hayatının yarısı boşa gitti" demiş âlim.

Sonra birden bir fırtına kopmuş ve küçük tekne dalgalara yakalanmış, batmaları an meselesiymiş. "Müdür, yüzmeyi biliyor musun?" diye sormuş Nasrettin.

Adam korku içindeymiş, terler döküyormuş. "Hayır" demiş.

"O zaman bütün hayatın boşa gitti. Ben gidiyorum" demiş Nasrettin.

Şimdi, bu tekne karşı kıyıya geçemez. Ancak insanlar öğrenimin bir kayık olabileceğini veya öğrenmenin yüzmenin yerine geçebileceğini düşünür. Hayır! Kitaplar kayık olabilir mi? Hayır, çok ağırlar. Onlarla batabilirsin ama nehri geçemezsin. Öğrendiğini unutmak seni hafifletecek; öğrendiğini unutmak seni yeniden masum yapar.

Bilmediğin zaman, o bilmemede ne meydana gelir? Bilmediğin zaman en güzel olay,

en büyük vecd meydana gelir - bilmediğin zaman bir sessizlik vardır. Birisi bir soru sorar ve sen bilmezsin. Hayat bir bilmecedir ve sen bilmezsin. Sır her yerdedir ve sen orada bilmeden, merak içinde durursun. Bilmediğin zaman merak vardır ve merak en dinsel özelliktir. Dine özgü en derin nitelik meraktır. Ancak bir çocuk merak duyabilir. Bilen bir insan merak duyamaz ve merak olmadan ilahiye ulaşan yoktur. Merak duyan yürek için her şey bir sırdır - bir kelebek sırdır, filizlenen bir tohum sırdır.

Ve hatırla, hiçbir şey çözülmedi; senin bilimin hiçbir şey yapmadı. Tohumun filizlenmesi hâlâ bir sır ve sır olarak da kalacak. Bir çocuk doğar; doğan bir sırdır. Çocuk bir test tüpünde üretilebilse bile, fark etmez. Sır aynı kalır.

Sen buradasın. Bu büyük bir sır. Onu hak etmedin, evrene "Buradayım çünkü bunu hak ettim" diyemezsin. Bu düpedüz bir armağandır, hiçbir sebep olmadan buradasın. Burada olmasaydın, ne değişecekti? Sen burada olmasaydın, hangi toplantıyı takip edebilirdin?

Bu katıksız varoluş, alınan ve verilen bu nefes; burada olduğun, beni, rüzgârı, kuşları dinlediğin bu an; hayatta olduğun bu an büyük bir sırdır. Onunla hiçbir bilgi olmadan bakabilirsen, onun içine girersin. Eğer ona bilgiyle bakarsan, "Biliyorum, cevabı biliyorum" dersen, kapılar kapanır - sır yüzünden değil, kapılar senin bilgin, teorilerin, felsefen, teolojin, Hıristiyanlığın, Hinduluğun yüzünden kapanır - kapıyı onlar kapatır.

Bildiğini zanneden bir insan, bilmez. Upanişadlar bilmediğini düşünen bir insanın bildiğini söyler durur. Şöyle der Sokrates: Bir insan gerçekten bildiğinde, tek bir şeyi bilir, bilmediğini. Chuang Tzu bunun nedeninin öğrendiğini unutması olduğunu söyler. Dünyanın, toplumun, ebeveynlerin ve faydacıların ona öğrettiği her şeyi bırakmıştır. Yeniden küçük bir çocuk olmuştur. Gözleri yeniden merakla doludur. Her tarafa bakar ve her yer sırdır.

Ego sırrı öldürür. İster bilimcinin egosu olsun ister bir âlim veya felsefecinin egosu, fark etmez. Ego, "Ben biliyorum" der ve ego, "Şimdi bilmiyor olsam da, er ya da geç öğreneceğim" der. Ego, bilinemeyecek hiçbir şey olmadığını söyler.

Ego için iki açı vardır: bilinen ve bilinmeyen. Bilinen, egonun önceden kat ettiği kısımdır ve bilinmeyen de egonun kat edeceği kısımdır. Yol almak mümkündür, bilinemeyecek hiçbir şey yoktur.

Ego dünyada sır bırakmaz. Etrafında sır olmadığında, içinde de sır olamaz. Sır yok olduğunda, bütün şarkılar yok olur; sır yok olduğunda, şiir ölüdür; sır yok olduğunda, Tanrı tapınakta değildir, o zaman yalnızca cansız bir heykel vardır. Sır yok olduğunda, aşk

imkânsızdır, çünkü ancak iki sır birbirine âşık olur. Eğer biliyorsan, aşk mümkün değildir - bilgi aşka karşıdır. Ve aşk daima öğrendiğini unutmak içindir.

Doğası bir'in içindeki köklerine iner
canlılığı, gücü
gizemli Tao'da gizlenir.

Doğası köklerine iner... Ego başta var olur, hatırla ve sen başını çok yüksekte taşırsın. Kök, varlığının tam ters kutbundadır.

Chuang Tzu ve Lao Tzu şöyle derdi: Ayak başparmağına konsantre ol. Gözlerini kapa ve parmağın içine gir ve orada kal. Bu sana bir denge verecek. Baş sende büyük dengesizliğe yol açtı. Ayak başparmağı mı...? Şaka yapıyorlarmış gibi geliyor. Ciddiler, şaka yapmıyorlar. Haklılar. Baştan uzaklaş, orası kök değil, ama biz çok fazla baştayız.

Doğası köklerine iner, gerçek kaynağa. Dalga okyanusun, bir'in derinliklerine iner. Ve hatırla, kaynak tektir. Milyonlarca dalga olabilir ama okyanus tektir. Sen orada ayrısın, ben burada ayrıyım ama birazcık daha derine, köklere baktığında hepimiz biriz; aynı ağacın dalları gibiyiz. Dallara bak, onlar ayrılar, ama derinde birler.

Ne kadar derine inersen, giderek o kadar az çeşitlilik, o kadar çok birlik bulacaksın. En derinde bir'dir. Hindular bu yüzden ikiliğin olmadığından, bir'den, advait' tan bahseder.

Canlılığı, gücü gizemli Tao'da gizlenir.

Tao insanına gelen hiçbir enerji ayarlanmış değildir, onun tarafından yaratılmamıştır, kökler tarafından verilir. Canlıdır çünkü köklüdür; canlıdır, çünkü okyanusla, bir'le yeniden geri dönmüştür. Kaynağa geri dönmüş, anaya gelmiştir.

Tamamen bir olduğunda, içinde hiç çatlak yoktur bir kamanın girebileceği.

Ve bir insan varlığının, bir'in, en derindeki çekirdeğine kök saldığı zaman, o zaman çatlak yoktur. Böyle bir insana nüfuz edemezsin. Kılıçlar onu delemez, ateş onu yakamaz. Temeli nasıl yok edebilirsin? Geçici olanı yok edebilirsin, esası nasıl yok edebilirsin? Dalgayı yok edebilirsin, okyanusu nasıl yok edebilirsin? Bireyi yok edebilirsin ama ruhu yok edemezsin. Biçim öldürülebilir ama biçimi olmayan...? Biçimi olmayanı nasıl öldüreceksin? Biçimi olmayanı öldürecek kılıcı nasıl bulacaksın?

Krişna Gita'da, "Nainam chhedanti sashtrani - onu hiçbir kılıç öldüremez, onu hiçbir ateş yakamaz" der. Bu, Chuang Tzu'yu öldüremeyeceğin anlamına gelmiyor. Biçimi

öldürebilirsin ama biçim Chuang Tzu değildir - ve kendisi gülecek.

İskender Hindistan'dan dönerken birden öğretmeni, en büyük mantıkçılardan biri Aristoteles'i hatırlamış.

Aristoteles bütün Batı aptallığının esas kaynağıdır, babasıdır. Mantıklı düşünceyi o ortaya çıkardı. Analizi ortaya çıkardı, teşrih yöntemini (parçalara ayırarak inceleme) o ortaya çıkardı, egoyu ve bireyi o çıkardı ve İskender'in öğretmeniydi.

İskender'e geri dönerken bir Hindu mistik, bir sannyasin getirmesini söylemişti, çünkü zıt kutuplar daima ilgi çekicidir. Aristoteles derin bir ilgi duymuş olmalı - bu Hindu mistik nedir? Mantığın ötesinde yaşayan, iki değil bir var diyen, bütün çelişki ve paradoksları birleştiren, bütün yaklaşımı analiz değil sentez olan nasıl bir insandır? Parçaya asla inanmaz, bütüne inanır, bu nasıl bir insan olabilir?

O yüzden İskender'e, "Geri dönerken, beraberinde bir Hindu mistik, bir sannyasin getir. Bir tane görmek isterim. Aklın ötesinde yaşayan ve aklın ötesinde bir şey var diyen bir insan, ender bir olaydır" der. Aristoteles zihnin ötesinde bir şey olabileceğine asla inanmıyordu; ona göre zihin her şeydi.

İskender dönerken birden aklına gelir. Askerlerine gidip büyük bir Hindu mistiği, bir bilge, bir ermiş, büyük bir sannyasin bulmalarını söyler. Şehirde araştırırlar. "Evet, nehir kıyısında çıplak bir adam var. Yıllardır orada duruyormuş, onun bir mistik olduğunu zannediyoruz. Emin olamayız, çünkü asla fazla konuşmuyor, emin olamayız, çünkü onu fazla anlamıyoruz. Söylediği her şey son derece mantığa aykırı görünüyor. Belki doğru, belki değil" derler.

"Bu doğru insan" der İskender. "Mantığı ortaya atan öğretmenim bu mantığa aykırı adamı görmek isterdi. Gidip ona İskender'in kendisini davet ettiğini söyleyin."

Askerler giderler ve bu çıplak adama Büyük İskender'in kendisini davet ettiğini söylerler; kendisi kraliyet konuğu olacak, her türlü rahatlık ve kolaylık sağlanacaktır, o yüzden endişelenmesine gerek yoktur.

Adam gülmeye başlar ve "Kendine Büyük diyen insan aptaldır. Gidin ve ona aptallarla gezmediğimi söyleyin. Bu yüzden yıllardır tek başıma buradayım. Aptallarla arkadaşlık etmek isteseydim, Hindistan'da onun ülkesindekinden daha az olduğunu mu zannediyorsunuz? Kasaba onlarla dolu" der.

Askerler çok rahatsız olurlar ama bunu bildirmekten başka çareleri yoktur. İskender

adamın ne söylediğini sorar - bu adamın adı Dandami'ydi. İskender raporlarında Dandamas adını kullanmış. İskender sinirlenir ama burası sınırdaki son köydü, artık Hindistan'dan çıkıyorlardı. O yüzden, "Bunun nasıl bir adam olduğunu gidip kendim görsem daha iyi olacak" der.

Diogenes'i hatırlamış olabilir - belki aynı tipte bir insandı, nehir kıyısında çıplak. Diogenes'le de aynı şey olmuştu. O da gülmüş ve İskender'in aptal olduğunu düşünmüştü.

Böylece kılıcıyla gider ve "Beni takip et yoksa şuracıkta kafanı keserim. Ben tartışmaya inanmam, emirlere inanırım" der.

Adam güler ve "Kes - bekleme! Keseceğin başı ben uzun zaman önce kestim. Bu yeni bir şey değil, ben zaten başsızım. Kes ve sana söyleyeyim, baş yere düştüğünde sen düştüğünü göreceksin ve ben de düştüğünü göreceğim, çünkü ben baş değilim" der.

Tao insanı yanabilir ama buna rağmen Tao insanı yanmaz. Biçim hep ateşin içindedir. Zaten yanıyor. Biçimsiz olana hiçbir ateş asla dokunmaz. Bu güç nereden gelir, bu canlılık nereden gelir? Bunlar gizemli Tao'da gizlenirler. Tao büyük doğa demektir, Tao büyük okyanus demektir, Tao büyük kaynak demektir.

Öyle ki yük arabasından düşen sarhoş bir adam, berelenir ama harap olmaz.
Kemikleri başka insanların kemikleri gibidir, ama düşüşü farklıdır.

Ego orada değildir, ruhu bütündür.

Bir yük arabasına bindiğinin farkında değildir yahut ondan düştüğünün.

Yaşam ve ölüm onun için önemsizdir.
Tehlike bilmez, engellerle karşılaşır
düşünmeden, dikkat etmeden,
orada olduklarını bilmeden dayanır onlara.

Eğer şarapta böyle bir güvenlik varsa,
Tao'da daha ne kadar fazlası vardır?
Tao 'da gizlenir bilge insan, hiçbir şey dokunamaz ona.

Bir sarhoşu izle, çünkü Tao insanı pek çok bakımdan ona benzer. Yürür ama yürüyen yoktur; bu yüzden dengesi bozuk görünür, sallanır. Yürür ama yön yoktur, hiçbir yere gitmez. Yürür ama kayık boştur, geçici olarak, ama boştur.

Bir sarhoşu izle. Onu takip et ve neler olduğunu gör. Birisi ona vurursa, sinirlenmez. Düşerse, düşmeyi kabul eder, karşı koymaz, ölü gibi düşer. İnsanlar güler, onunla dalga geçerse, dert etmez. Kendisi de onlarla dalga geçebilir, onlara gülmeye başlayabilir, kendine gülmeye başlayabilir. Ne oldu? Geçici olarak, kimyasallar yoluyla, egosu orada değildir.

Ego bir kurgudur; onu kimyasallar yoluyla da bırakabilirsin. Bir kurgudur; bir gerçeklik değildir, senin içinde bir mevcudiyet değildir. Onu toplum vasıtasıyla öğrendin. Alkol seni toplumdan ayırır. Bu yüzden toplum alkole daima karşıdır, hükümet alkole daima karşıdır, üniversiteler alkole daima karşıdır, bütün ahlakçılar daima alkole karşıdır - çünkü alkol tehlikelidir, sana toplumun dışına dair bir işaret verir. Bu nedenle Amerika'da ve Batılı ülkelerde uyuşturuculara karşı bunca propaganda var.

Hükümetler, politikacılar, kilise, papa, hepsi korktular, çünkü yeni nesil uyuşturuculara çok meraklı. Toplum için çok tehlikeliler, çünkü bir kez toplumun ötesine dair fikirler edindin mi, onun gerçekten uyumlu bir parçası asla olamazsın. Hep dışarıda kalacaksın. Bir kez egosuzluğun anlık bir görüntüsünü yakaladın mı, toplum sana çok kolay hükmedemez. Ve insan uyuşturucuya çok fazla saplandığında, o zaman egonun tümüyle parçalanması muhtemeldir. O zaman sadece deli olacaksın.

Bir uyuşturucu bir veya iki kez sana fikir verecek, tıpkı bir pencerenin açılması ve kapanması gibi. Devam edersen ve ona bağımlı hale gelirsen, ego aniden ölebilir. Sorun burada: Ego gidecek ama egosuzluk doğmayacak. Delireceksin, şizofren olacaksın, kişilik bölünmesi yaşayacaksın.

Din öteki köşeden, öteki uçtan çalışır; önce egosuzluğu büyütmeye çalışır. Egosuzluk ne kadar ortaya çıkarsa, bütün de o kadar öne çıkar, ego o kadar kendiliğinden düşer, yavaş yavaş. Ego gitmeden önce bütün sahip çıkmıştır. Delirmeyeceksin, anormal olmayacaksın, sadece doğal olacaksın. Toplumdan çıkıp doğaya gireceksin.

Uyuşturucular yoluyla da toplumun dışına çıkabilirsin ama deliliğe girersin. Bu yüzden dinler de uyuşturuculara karşıdır. Toplum sana ego için bir çalışma düzeni verdi. Onunla bir şekilde çekip çeviriyor, yaşamını bir biçimde idare ediyorsun. Fakat bütün sahip çıktığında, o zaman sorun yoktur - Tao insanına dönüşürsün. O zaman bu egoya ihtiyaç yoktur, onu köpeklere atabilirsin.

Fakat tersini de yapabilirsin. Bu egoyu kimyasallarla da yok edebilirsin. Bu da yapılabilir. O zaman sorunlar olacak, sadece anormal olacaksın. Belli bir güç hissedeceksin

ama bütün sana sahip çıkmadığı için o güç sahte olacak.

Pek çok insan, birçok vaka bildirildi. New York'ta bir kız LSD'nin etkisi altındayken uçabileceğini zannettiği için on üçüncü katın penceresinden atlamış. Ve uyuşturucunun etkisi altındayken uçabileceğin düşüncesi geldiği takdirde, şüphe yoktur. Buna bütünüyle inanırsın, çünkü şüphe eden, ego, orada değildir. Şüphe edecek kim var? Buna inanırsın. Fakat bütün kendini ortaya çıkarmadı.

Chuang Tzu uçmuş olabilirdi. Chuang Tzu kuş gibi kanatlanıp pencereden çıkabilirdi ama LSD aldığında bunu yapamazsın. Ego orada olmadığı için şüphe etmezsin ama bütün sana sahip çıkmadığı için güçlü değilsindir. Güç orada değildir, yalnızca güç yanılsaması vardır. Bu sorun yaratır.

Alkollüyken belli şeyleri yapabilirsin. Bir gün bir sirkte bir kafes kırılmış. Sirk özel bir trende bir yerden başka bir yere gidiyormuş; kırılan kafesten bir aslan kaçmış. Yönetici bütün güçlü adamlarını toplamış ve "Geceye dalmadan, ormana girmeden önce size biraz şarap vereceğim. Size cesaret verir" demiş.

Yirmi adam büyücek kadehlerle şarap içmişler. Gece soğuk ve tehlikeliymiş ve cesaret gerekiyormuş - fakat Nasrettin Hoca reddetmiş. "Ben sadece soda içeceğim" demiş.

"Fakat cesarete ihtiyacın olacak" demiş yönetici.

"Böyle zamanlarda cesarete ihtiyaç duymam" demiş Nasrettin. "Böyle zamanlar tehlikelidir - gece vakti ve aslan, cesaret tehlikeli olabilir. Korkak ve dikkatli olmayı tercih ederim."

Gücün yokken bir uyuşturucunun sana cesaret vermesi tehlikeli olabilir. Belli bir yolda deli gibi ilerleyebilirsin - uyuşturucuların tehlikesi budur.

Fakat toplum bu yüzden korkmaz; toplum eğer toplumun dışında bir fikir sahibi olursan, ona asla uyum sağlayamamandan korkar. Ve toplum öyle bir tımarhanedir ki - ona uyman için dışarıdan bir fikre sahip olmana imkân verilmemesi gerekir.

Dinler uyuşturuculara farklı bir nedenle karşıdır. Şöyle derler: Sarhoş ol, ilahi şarapla sarhoş ol, çünkü o zaman kök salar, merkezlenirsin. O zaman güçlüsündür.

Eğer şarapta böyle bir güvenlik varsa,
Tao'da daha ne kadar fazlası vardır?
Tao'da gizlenir bilge insan.
hiçbir şey dokunamaz ona.

Ona kesinlikle hiçbir şey dokunamaz. Neden? Beni doğrulukla izlersen, sadece egoya dokunulabilir. Ego çok hassastır. Birisi sana belli bir şekilde baksın, etkilenir. O insan hiçbir şey yapmadı. Birisi biraz gülümsese, etkilenir; birisi sadece başını çevirse ve sana bakmasa, etkilenir. Çok alıngandır. Bir yara gibidir, daima yeşil, taze. Ona dokunursun ve acı yükselir. Tek bir kelime, tek bir hareket - öteki sana ne yaptığının farkında bile olmayabilir ama ona dokunmuştur.

Sen daima ötekinin sorumlu olduğunu, seni yaraladığını düşünürsün. Hayır, sen bir yara taşıyorsun. Egoyla bütün varlığın bir yaradır. Ve onu her yere taşırsın. Kimse seni incitmeye uğraşmıyor, kimse seni incitmek için hazır beklemiyor; herkes kendi yarasını korumakla meşgul. Kimde enerji var? Fakat bu yine de olur, çünkü sen yaralanmaya o kadar hazırsın ki, hemen eşiğindesin, bir şey bekliyorsun.

Tao insanına dokunamazsın. Neden? Çünkü dokunulacak kimse yoktur. Yara yoktur. Sağlıklıdır, iyileşmiştir, bütündür. Bu bütün (whole) kelimesi güzel. İyileşme (heal) kelimesi de bütünden geliyor ve kutsal (holy) kelimesi de öyle. Tao insanı bütündür, iyileşmiştir, kutsaldır.

Yaranın farkında ol. Büyümesine izin verme, bırak iyileşsin; ve o yara ancak sen köklere indiğinde iyileşecek. Ne kadar az başta olursan, yara o kadar iyileşecek - baş yok, yara yok. Başsız bir hayat yaşa. Bütün bir varlık olarak hareket et ve olayları kabul et. Yirmi dört saat bunu dene - tam kabullenme, her ne oluyorsa. Birisi seni aşağılıyor, kabul et, tepki verme ve ne olduğunu gör. Birden içinde daha önce hissetmediğin bir enerjinin aktığını hissedeceksin. Birisi sana hakaret ediyor: Zayıf hissedersin, rahatsız olursun, nasıl intikam alacağını düşünmeye başlarsın. O adam seni yakaladı ve şimdi dönüp duracaksın. Günler, geceler, aylar, hatta yıllarca uyuyamayacak veya rüya göremeyeceksin, insanlar küçük bir şey uğruna hayatlarını boşa harcayabilirler, sırf birisi hakaret etti diye.

Geçmişine bir bak, birkaç şey hatırlayacaksın. Küçük bir çocuktun ve öğretmen sınıfta sana aptal dedi; bunu hâlâ hatırlıyor ve içerliyorsun. Baban bir şey söyledi. Onlar unuttular ve sen onlara hatırlatsan bile, hatırlayamayacaklar. Annen sana belli bir şekilde baktı ve yara o zamandan beri duruyor. Ve hâlâ taze; birisi dokunacak olursa, patlayacaksın. Bu yaranın büyümesine yardım etme. Bu yarayı ruhun haline getirme. Köklere git, bütünle birlikte ol. Bunu yirmi dört saat dene, sadece yirmi dört saat, tepki vermemeyi dene, reddetmemeyi, her ne olursa.

Birisi seni iterse ve yere düşersen - düş! Sonra ayağa kalk ve eve git. Bununla ilgili hiçbir şey yapma. Birisi sana vurursa, başını eğ, minnettarlıkla kabul et. Eve git, hiçbir şey

yapma, sadece yirmi dört saat boyunca ve daha önce bilmediğin bir enerji dalgasının, yeni bir canlılığın köklerden yükseldiğini bileceksin. Bunu bir kez bildiğinde, bir kez tattığında, hayatın farklı olacak. O zaman yapmakta olduğun aptalca şeylerin hepsine, bütün içerlemelere, tepkilere, kendini yok etmene neden olan intikam hırsına güleceksin.

Seni, senin dışında kimse yok edemez; seni, senin dışında kimse kurtaramaz. Yahuda sensin, İsa sensin.

Bugünlük bu kadar.

Bölüm 11 Chuang Tzu'nun Cenaze Töreni

Chuang Tzu ölüm döşeğindeyken öğrencileri görkemli bir cenaze töreni planlamaya başlarlar.

Fakat o şöyle der:
"Gökyüzü ve toprak tabutum olacak;
Güneş ve Ay yeşim taşından semboller olacak
Yanımda asılı;
Gezegenler ve takımyıldızlar
Dört tarafımda mücevherler gibi parlayacak,
Ve bütün varlıklar hazır bulunacak
Ölünün başında bekleyen ağıtçılar olarak.
Daha fazlasına ne gerek var?
Her şeyle fazlasıyla ilgileniliyor! "

Fakat onlar der ki;
"Kargaların ve çaylakların
Ustamızı yemesinden korkarız."

"Güzel" der Chuang Tzu, "yerin üstünde kargalar ve çaylaklar tarafından yeneceğim, altında karıncalar ve solucanlar tarafından.
Her iki durumda da yeneceğim. Neden kuşlardan yanasınız?"

Zihin her şeyi sorun haline getirir; yoksa hayat basittir, ölüm basittir, hiçbir sorun yoktur. Fakat zihin her ânın bir sorun olduğu ve çözümlenmesi gerektiği hilesini yapar. Bir kez her şeyin bir sorun olduğuna inanmanın ilk adımını attığında, o zaman hiçbir şey çözümlenemez, çünkü ilk adım tamamen yanlıştır.

Zihin sana hiçbir çözüm veremez, zihin sana sorunlar veren bir mekanizmadır. Bir sorunu çözdüğünü düşünsen bile, o çözümden binlerce yeni sorun doğacaktır. Felsefenin sürekli yaptığı budur. Felsefe zihnin mesleğidir. Zihin herhangi bir şeye baktığı anda, bir soru işaretiyle bakar, şüphenin gözleriyle bakar.

Hayat çok basittir ve ölüm çok basittir - ama ancak zihin olmadan görebilirsen. Bir kez zihni işin içine soktuğun zaman, o zaman her şey karmaşıklaşır, o zaman her şey bir bilmecedir, o zaman her şey bir kafa karışıklığıdır. Ve bütün kafa karışıklıklarının asıl kaynağı kendisiyken, zihin kafa karışıklığını çözmeye çalışır ve daha fazla kafa karışıklığı yaratır. Tepelerden akan küçük bir dere gibidir. Birkaç at arabası geçti ve dere bulandı, sen temizlemek için içine atlıyorsun. Yaptığın daha da bulandırmaktan başka bir işe yaramayacak. Kenarda beklemek daha iyidir. Derenin kendi kendine yeniden sakinleşmesine, ölü yapraklar gidinceye kadar durulmasına, çamurun yatışmasına ve derenin yeniden kristal berraklığına kavuşmasına izin vermek daha iyidir. Senin yardımına ihtiyaç yoktur. Sen sadece daha fazla karıştıracaksın.

O yüzden eğer bir sorun olduğunu hissediyorsan, lütfen burnunu sokma. Kenarda otur. Zihnin karışmasına izin verme, zihne beklemesini söyle. Zihin için beklemek çok zordur - vücut bulmuş sabırsızlıktır.

Zihne beklemesini söylediğinde, meditasyon gerçekleşir. Zihni beklemeye ikna edebilirsen, ibadetkâr olacaksın - çünkü beklemek düşünmek yok demektir, dereye hiçbir şey yapmadan kenarda oturmak demektir. Ne yapabilirsin? Ne yaparsan yap dere daha çok bulanacak; senin dereye girmen daha çok sorun doğuracak. O yüzden bekle.

Bütün meditasyon beklemektir. Bütün ibadetkârlık sınırsız sabırdır. Dinin bütünü zihnin sana daha fazla sorun çıkarmasına izin vermemekten ibarettir. Hayvanların bile zevk aldığı, ağaçların bile zevk aldığı her basit şeyden insan zevk alamaz - çünkü derhal soruna dönüşür ve bir sorundan nasıl zevk alabilirsin?

Âşık olursun ve zihin hemen, "Aşk nedir? Bu aşk mı yoksa seks mi? Gerçek mi yoksa yalan mı? Nereye gidiyorsun? Aşk sonsuz olabilir mi, yoksa geçici midir?" der. Önce her şeye karar ver, sonra adım at. Fakat zihinde asla hiçbir karar yoktur, kararsız kalır; kararsızlık doğasında vardır. "Atlama" der. Zihin sana böyle şeyler söylediğinde, çok akıllıca görünür, çok zekice görünür, çünkü yanlış yapabilirsin. O yüzden atlama, kıpırdama, sabit kal.

Fakat hayat devinimdir ve yaşam güvendir. Aşk meydana gelir - kişi onun içine girmek zorundadır. Konu nereye götürdüğü değildir. Konu hedef değildir. Bilincinin aşk içinde deviniminin kendisi vahiydir. Diğeri önemli değildir; seven veya sevilen önemli değildir. Mesele senin sevebilmen, bunun senin başına gelebilmesi; varlığının güven içinde, hiçbir şüphe olmadan, hiçbir sorgulama olmadan açılmasıdır. Bu açılmanın kendisi bir doyumdur.

Fakat zihin, “Bekle, düşüneyim ve karar vereyim; insan hiçbir adımı acele atmamalı” diyecektir. O zaman sen bekler de beklersin. Hayatı bu şekilde kaçırmaktasın.

Yaşam her an kapını çalar ama sen düşünüyorsun. Yaşama, “Bekle, kapıyı açacağım ama önce karar vereyim” dersin. Bu asla gerçekleşmez. Bütün hayatın gelecek ve gidecek ve sen sadece sürüklüyor olacaksın, ne canlı ne ölü; ve her ikisi de iyidir çünkü ölümün de kendine ait bir yaşamı vardır.

O yüzden hatırla, birinci şey: Zihnin araya girmesine izin verme. O zaman ağaçlar gibi olabilirsin, hatta daha da yeşil. O zaman uçan kuşlar gibi olabilirsin ve senin dokunabileceğin yüksekliklere hiçbir kuş ulaşamaz. O zaman denizin en dibine kadar inen balık gibi olabilirsin - sen de okyanusun en dibine inebilirsin. Hiçbir şey sana benzemez. İnsan bilinci en gelişmiş fenomendir ama sen kaçırıyorsun.

Zihnin bir yüke dönüştü. Onu kullanmıyorsun; tersine o seni kullanıyor. Zihnin yaşamına karışmasına izin verme, o zaman bir akış olacaktır. O zaman engelsizsin, o zaman geçirgensin, o zaman sen onu dert etmediğin için her an mutluluktur.

Bir adama psikanalisti dağlara gitmesini tavsiye etmiş. Adam hep şundan bundan sürekli şikâyet ediyormuş, sürekli şunu bunu istiyormuş. Asla hiçbir şeyle huzur bulmuyormuş, asla rahat değilmiş. Tatile gitmesi tavsiye edilmiş.

Ertesi gün psikanalist bir telgraf almış. “Burada çok mutluyum. Neden?” diye yazmış adam mektupta.

Mutluluğu bile nedenini sormadan kabul edemiyorsun. Zihnin herhangi bir şeyi kabul etmesi imkânsız - neden derhal orada ve o neden her şeyi yok ediyor. Bütün dinlerin iman üzerinde bu kadar durmasının nedeni budur. İmanın anlamı budur - zihnin nedeni sormasına izin vermemek.

İman, inanç değildir, belli bir teoriye inanmakla ilgili değildir - iman yaşamın kendisine inanmaktır. İman İncil’e veya Gita’ya inanmakla ilgili değildir. İman inanç değildir - iman bir güven, şüphe etmeyen bir güvendir. Ve ancak iman sahibi olanlar, güvenebilenler yaşamın ve ölümün ne olduğunu bilecek.

Bizim için hayat bir sorun olduğu için ölümün de sorun olması kaçınılmazdır. Onu sürekli çözmeye çalışıyoruz ve bu işi yaparken zaman ve enerji harcıyoruz. Zaten çözülmüş. Hiçbir zaman sorun olmadı. Sorunu yaratan sensin. Yıldızlara bak, sorun yok; ağaçlara bak, sorun yok. Etrafa bak... İnsan olmasaydı, her şey çoktan çözülmüş olacaktı.

Sorun nerede? Ağaçlar asla dünyayı kimin yarattığını sormaz - sadece keyfini çıkarırlar. Dünyayı kimin yarattığını sormak ne aptallık! Ayrıca dünyayı kimin yarattığı ne fark eder; a, b, c ya da d ne fark eder? Yaratılmış veya yaratılmamış, ne fark eder? Dünyayı a yaratmışsa veya b yaratmışsa ya da kimse yaratmamışsa, bu durum seni nasıl etkileyecek? Sen aynı kalacaksın, yaşam aynı kalacak. Neden gereksiz, alakasız bir soru soruyor ve ona dolanıyorsun?

Nehirler nereye gittiklerini asla sormadan akmaya devam eder. Denize ulaşırlar. Sormaya başladıkları takdirde ulaşamayabilirler; enerjileri yolda kaybolabilir. Çok korkabilirler - nereye gidiyorlar, hedef neresi, amaç ne? Sorunu öyle bir saplantı haline getirebilirler ki, delirebilirler. Fakat nehirler akmaya devam eder, nereye gittiklerini dert etmeden ve daima denize ulaşırlar.

Ağaçlar ve nehirler bu mucizeyi gerçekleştirebiliyorsa, sen neden yapamayasın? Chuang Tzu'nun bütün felsefesi, bütün yaşam tarzı budur: Her şey meydana geliyorken, sen neden endişeleniyorsun? Meydana gelmesine izin ver. Eğer nehirler ulaşabiliyorsa, insan da ulaşacak. Eğer ağaçlar ulaşıyorsa, insan da ulaşacak. Bütün bu varoluş devinirken, sen onun parçasısın. Bir düşünce girdabına dönüşme, aksi takdirde döner durursun ve akış kaybolur. O zaman en sonunda okyanus deneyimi yoktur.

Yaşam senin için bir bilmecedir, çünkü zihinle bakarsın; zihin olmadan bakarsan, yaşam bir sırdır. Zihinle baktığında yaşam çoktan ölmüştür; zihin olmadan bakarsan yaşam asla ölmez. Zihin canlı olanı hissedemez. Zihin ancak ölüye, maddeye dokunabilir. Yaşam o kadar incelikli ve zihin o kadar kabadır ki - yaşam kadar ince olmayan bir araç. O araçla dokunduğunda, yaşamın kalp atışlarını yakalayamaz. Kaçırır. Nabız son derece hafiftir - nabız sensin.

Chuang Tzu ölüm döşeğindedir ve Chuang Tzu gibi bir insan ölüm döşeğindeyken, öğrenciler kesinlikle sessiz olmalı. Bu ânın kaçırılmaması gerek, çünkü ölüm doruktur. Chaung Tzu ölürken, dorukta ölür. Bilincin mutlak doyuma ulaşması ender meydana gelir. Öğrenciler sessiz olmalı; meydana geleni izlemeleri gerek; Chuang Tzu'nun içine derinlemesine bakmaları gerek. Zihinleriyle müdahale etmemeleri, aptalca sorular sormaya başlamamaları gerekir. Fakat zihin daima sormaya başlar. Cenaze töreni için endişeleniyorlardı ve Chuang Tzu hâlâ hayattaydı. Fakat zihin hayat dolu değildir, asla canlı değildir; zihin daima ölüm yönünden düşünür. Öğrenciler için usta çoktan öldü. Cenaze törenini düşünüyorlar - ne yapılmalı, ne yapılmamalı. Hiçbir şekilde var olmayan bir sorun yaratıyorlar, çünkü Chuang Tzu hâlâ hayatta.

Üç yaşlı adam bir parkta oturmuşlar kaçınılmaz olanı, ölümü tartışıyorlarmış. Yetmiş üç yaşındaki bir tanesi, "Ben öldüğüm zaman en büyük insan, herkesin sevgilisi Abraham Lincoln'le birlikte gömülmek isterim" demiş.

Diğeri, "Ben en büyük bilim adamı, insancıl, felsefeci, barışsever Albert Einstein'la birlikte gömülmek isterim" demiş.

Sonra ikisi doksan üç yaşındaki üçüncü adama bakmışlar. "Ben Sophia Loren'le birlikte gömülmek isterim" demiş üçüncü.

İki adam sinirlenmişler ve "Ama o hâlâ hayatta" demişler.

"Ben de öyle!" demiş yaşlı adam.

Bu yaşlı adam az bulunur bir şey olmalı. Doksan üç yaşında ve "Ben de!" diyor. Yaşam neden ölümü dert etmeli? Yaşam neden ölümü düşünmeli? Sen hayattayken, sorun nerede? Fakat zihin sorun yaratır. O zaman kafan karışır.

Sokrates ölürken Chuang Tzu'nun başına gelenin aynısı onun başına da gelmiş. Öğrenciler cenaze töreni için endişelenmişler. "Ne yapmalıyız?" diye sormuşlar ona.

Sokrates'in, "Düşmanlarım beni öldürmek için zehir veriyor ve siz beni nasıl gömeceğinizi mi planlıyorsunuz - öyleyse kim dostum kim düşmanım? İki taraf da ölümümle ilgileniyor, kimse yaşamımla ilgili görünmüyor" dediği söylenir.

Zihin bir şekilde ölüme saplantılıdır. Chuang Tzu'nun öğrencileri ne yapacaklarını düşünüyorlardı - ve usta ölüyordu, tam o sırada büyük bir olay meydana geliyordu.

Bir buddha, Chuang Tzu orada en yüksek doruğa ulaşıyordu. Bu, ender olur, milyon yılda bir ya da iki kez. Alev yanıyordu. Yaşamı, insani değil ilahi olduğu, kısmi değil tam olduğu, başlangıcın ve sonun buluştuğu, bütün sırların ve bütün kapıların açık olduğu, her şeyin kilidinin açıldığı mutlak bir saflık noktasına gelmişti. Bütün sır oradaydı... Ve öğrenciler cenaze törenini düşünüyordu - kör, tümüyle kördüler; neyin meydana geldiğini görmüyorlar. Gözleri kapalıydı.

Bu neden olur? Bu öğrencilerin Chuang Tzu'yu tanıdığını mı zannediyorsun? Nasıl tanıyabilirler? Eğer Chuang Tzu'yu en büyük mutluluğunda kaçırıyorlarsa, onlarla çalışırken, onlar üzerinde çalışırken, onlarla birlikte hareket ederken, bahçede çukur kazarken, tohum ekerken, onlarla konuşurken, sadece onlarla birlikte mevcut olurken onu kaçırmadıklarına nasıl inanabiliriz?

Bu Chuang Tzu'nun kim olduğunu bildiklerini nasıl düşünebiliriz? Onun tam ihtişamı kaçırılıyorsa, onu hep kaçırmış olduklarını düşünmemek imkânsız. Onu kaçırmış olmalılar.

O konuşurken, "Neden bahsediyor? Ne demek istiyor?" diye düşünmüş olmalılar.

Aydınlanmış bir insan konuştuğunda, mananın senin tarafından keşfedilmesi gerekmez; mana oradadır, senin sadece onu dinlemen gerekir. Keşfedilmesi gerekmez, gizli değildir, yorumlanacak bir şey değildir. Teorilerle konuşmuyor, sana basit gerçekler veriyor. Eğer gözlerin açıksa, onları göreceksin; eğer kulakların duyabiliyorsa, onları duyacaksın. Daha fazlası gerekmez.

Bu yüzden İsa sürekli, "Eğer duyabiliyorsan, duy beni" der durur. Eğer görebiliyorsan, gör. Daha fazlası beklenmez - sadece gözlerini aç, kulaklarını aç.

Buddha, Chuang Tzu veya İsa, Hegel veya Kant gibi felsefeci değildir. Hegel'i okursan, mananın keşfedilmesi gerekir. Çok çetindir; sanki Hegel daha da zorlaştırmak için her çabayı sarf ediyormuş, kelimeleri kelimelere doluyormuş, her şeyi bilmece haline getiriyormuş gibi. O yüzden Hegel'le ilk karşılaştığında harika, çok yüksek bir doruk gibi gelecek ama nüfuz ettikçe ve daha çok anladıkça, insan olarak giderek önemsizleşir. Onu anladığın gün, işe yaramazdır.

Bütün hile onu anlayamamandır, bu yüzden o kadar harika olduğunu hissedersin. Anlayamadığın, aklın karıştığı için; anlayamadığın, aklın kavrayamadığı, olay çok gizemli, anlaşılmaz göründüğü için. Bir şey söylemiyor, saklamaya çalışıyor. Daha çok içeriği olmayan bir sürü kelime söylüyor.

Hegel gibi insanlara hemen değer verilir ama zaman geçtikçe bu değer kaybolur. Buddha gibi insanlar hemen takdir edilmez ama zaman geçtikçe onlara daha çok değer verirsin. Daima çağlarının ilerisindedirler. Yüzyıllar geçer ve o zaman onları büyüklüğü ortaya çıkmaya başlar, o zaman büyüklükleri belli olmaya başlar, o zaman hissedebilirsin. Onların hakikati çok yalın olduğu için, etrafında boş laf, süprüntü yoktur. Gerçeklere dayandığı için eğer onun hakkında düşünürsen kaçırabilirsin.

Bir Chuang Tzu'yu dinlerken, yalnızca dinle. Senin tarafında edilgen bir alıcılıktan, bir karşılamadan başka bir şey gerekli değildir. Her şey açıktır ama sen onu darmadağın edebilirsin ve o zaman kendi yarattığın şeyden kafan karışabilir. Bu öğrenciler Chuang Tzu'yu kaçırmış olmalı - yine kaçırıyorlar. Yapılması gerekenleri dert ediyorlar.

Bu noktanın anlaşılması gerekir: Bilge insan daima varlıkla ilgilidir ve cahil insan daima

işin sorunlarıyla, yapılması gerekenle ilgilidir. Varlık onun için bir sorun değildir.

Chuang Tzu varlıkla ilgilenir; öğrenciler yapmakla ilgilidir. Eğer ölüm geliyorsa, ne yapılması gerekiyor? Ne yapmalıyız? Usta ölecek, o zaman cenaze töreni nasıl olacak? Onu planlamalıyız.

Planlama delisiyiz. Hayatı planlarız, ölümü planlarız ve planlama yoluyla kendiliğindenlik yok edilir, güzellik yok edilir, bütün coşku yok edilir.

Bir ateist ölüyormuş. Ateist olduğu için cennete veya cehenneme inanmıyormuş ama yine de ölmeden önce düzgün giyinmenin en iyisi olduğunu düşünmüş. Nereye gittiğini bilmiyormuş, çünkü hiçbir şeye inanmıyormuş ama yine de bir yere gidiyormuş, o yüzden gitmeden önce düzgün giyinmek istiyormuş.

Görgü kurallarına, ahlak kurallarına meraklı bir insan olduğu için akşama uygun bir şekilde giyinmiş, kravat falan, her şey - ve sonra ölmüş. Onu kutsaması için rabbi çağrılmış. "Bu adam hiçbir zaman inanmadı ama nasıl plan yaptığına bakın! İnanmıyordu, gidecek bir yeri yoktu ama nasıl güzel giyinmiş ve hazır!" demiş.

Hiçbir yere gitmediğini hissetsen bile plan yaparsın, çünkü zihin daima gelecekle oynamak ister. Geleceği planlarken çok mutludur, şimdiki zamanı yaşarken çok mutsuzdur. Fakat gelecek için plan yapmak güzel görünür. Ne zaman vakit bulsan gelecek için, ister bu dünyayla ilgili olsun ister öteki ama gelecekle ilgili plan yapmaya başlarsın. Zihin plan yapmaktan keyif alır. Planlamak sadece fantezidir, hayal kurmak, düşlemektir.

Chuang Tzu gibi insanlar varlıkla ilgilidir, olmakla değil. Onlar yapmakla ilgilenmezler, gelecekle ilgilenmezler. Plan yapmaya gerek yoktur. Varoluş kendine bakar.

İsa havarilerine, "Şu çiçeklere, şu zambaklara bakın, kendi görkemleri içinde o kadar güzeller ki, Süleyman bile bu kadar güzel değildi" der. Ve zambaklar plan yapmazlar, geleceği düşünmezler ve bir sonraki an için kaygılanmazlar.

Zambaklar neden bu kadar güzel? Güzellikleri nereden geliyor? Nerede gizli? Zambaklar şimdi ve burada var olurlar. İnsan yüzü neden bu kadar üzgün ve çirkindir? Çünkü asla şimdi ve burada değildir, daima gelecektedir. Hayalet gibi bir şeydir. Şimdi ve burada değilsen nasıl gerçek olabilirsin? Ancak ya geçmişi ziyaret eden veya geleceğe ilerleyen bir hayalet olabilirsin.

Chuang Tzu ölüyordu. Chuang Tzu'nun ölüm ânında öğrenciler sessiz olmalıydı. Yapılması gereken en hürmetkâr şey, yapılacak en müşfik şey bu olurdu. Usta ölüyordu.

Hayatını hiç dinlememişlerdi, en azından ölümünü dinleyebilirlerdi. Hayatı boyunca onlarla konuşurken sessiz olamamışlardı; şimdi de ölümüyle son vaazını verecekti.

Bilge biri ölürken dikkatli olmak gerekir, çünkü farklı bir şekilde ölür. Cahil bir insan o şekilde ölemez. Yaşamın var ve ölümün var. Yaşamında aptal olduysan, ölümünde nasıl bilge olabilirsin? Ölüm sonuçtur, toplam sonuç. Ölüm bütün yaşamını içerir, özü itibarıyla bütün yaşam oradadır, o yüzden aptal bir insan aptal bir şekilde ölür.

Yaşam benzersizdir, ölüm de benzersizdir. Senin dışında kimse senin hayatını yaşayamaz ve kimse senin ölümünü ölemez. Benzersizdir, bir daha asla gerçekleşmez. Tarzlar değişebilir, sadece yaşamda değil ölümde de. Chuang Tzu ölürken, onu kaçırmamak için kesinlikle sessiz olmak gerekir - çünkü kaçırabilirsin.

Yaşam yetmiş, seksen, yüz yıllık uzun bir maceradır. Ölüm bir andadır. Yoğunlaşmış, atomik bir olgudur. Yaşamdan daha hayati önem taşır çünkü yaşam yayılmıştır. Yaşam asla ölüm kadar yoğun olamaz ve yaşam asla ölüm kadar güzel olamaz, çünkü yayılmıştır. Daima gevşektir.

Ölüm ânında yaşamın bütünü bir kaynama noktasına geldi. Her şey bu dünyadan ötekine, bedenden bedensizliğe buharlaşır. Bu, meydana gelen en büyük dönüşümdür. Sessiz olmak gerekir, saygılı olmak gerekir, tereddüde düşmemek gerekir, çünkü olay tek bir anda gerçekleşecektir ve sen onu kaçırabilirsin.

Aptal öğrenciler cenaze töreni hakkında konuşuyor, bunu muhteşem bir olay haline getirmek istiyorlardı. Ve en muhteşem olay gerçekleşiyordu, en büyük olay gerçekleşiyordu ama onlar gösteriyi düşünüyorlardı. Zihin daima gösteriyi düşünür - teşhircidir.

Nasrettin Hoca ölmüş. Birisi öğleden sonra çayını içmekte olan karısına haber vermiş - fincanın yarısı duruyormuş. "Kocan öldü, bir otobüsün altına girdi" demiş adam. Fakat Nasrettin Hoca'nın karısı çayını yudumlamaya devam etmiş.

"Önce çayımı bitireyim, sonra - üf, bir çığlık atacağım! Bekle biraz" demiş kadın.

Zihin teşhircidir. Çığlık atacak, sadece ona ayarlaması, plan yapması için biraz fırsat ver.

Karısı ölen bir aktörden bahsedildiğini duydum. Hüngür hüngür ağlıyor, çığlıklar atıyormuş; gözyaşları süzülüyormuş.

Adamın biri, "Karını bu kadar sevdiğini hiç bilmiyordum" demiş.

Aktör adama bakmış ve "Bu bir şey değil. Sen beni ilk karım öldüğünde görecektin" demiş.

Kederini gösterirken bile başkalarına bakıyorsun: Onlar bu konuda ne düşünüyorlar? Neden muhteşem bir cenaze töreni? Neden muhteşem? Ölümü de bir gösteri haline getiriyorsun. Bu gerçekten saygı mı? Yoksa ölüm de pazardaki bir şey, bir eşya mı?

Ustamız öldü, dolayısıyla bir rekabet var ve ona en büyük cenaze töreninin yapıldığını kanıtlamalıyız - başka hiçbir ustanın cenazesi onunki gibi olmadı ve bir daha başka hiç kimseninki onunki gibi olmayacak.

Ölümde bile egoyu düşünüyorsun. Fakat öğrenciler böyledir, takip ederler. Fakat asla gerçekten takip etmezler, çünkü eğer Chuang Tzu'yu takip etmiş olsalardı, o zaman muhteşem bir cenaze töreni söz konusu olmayacaktı. O anda tevazu içinde olacaklardı. Fakat ego iddialıdır.

Ne zaman ki ustanın çok büyük olduğunu söylüyorsun, sadece içeri bak. "Ben çok büyüğüm, bu yüzden bu büyük insanı takip ediyorum, ben büyük bir takipçiyim" diyorsun. Her takipçi kendi ustasının en büyüğü olduğunu iddia eder - ama usta yüzünden değil. Usta büyük değilse sen nasıl büyük bir takipçi olacaksın? Ve eğer biri bunun böyle olmadığını söyleyecek olursa, canın sıkılır sinirlenirsin, tartışmaya ve kavga etmeye başlarsın. Egonun hayatta kalması söz konusudur.

Her yerde ego iddia eder. Kurnazdır ve sonra derece zekidir. Ölümde bile seni bırakmayacak; ölümde bile orada olacak.

Usta ölüyor ve öğrenciler cenaze törenini düşünüyorlar. Aslında ustayı takip etmemişler - bütün öğretisi hazırlıksız olmaya dayanan Chuang Tzu gibi bir ustayı.

Chuang Tzu ölüm döşeğindeyken öğrencileri görkemli bir cenaze töreni planlamaya başlarlar.

Henüz ölmemiş ama onlar plan yapmaya başlamışlar - çünkü mesele Chuang Tzu değil, mesele öğrencilerin egoları. Muhteşem bir şey yapmaları lazım ve herkes daha önce böyle bir şeyin hiç ama hiç olmadığını bilmeli.

Fakat Chuang Tzu'yu kandıramazsın. Ölürken bile seni rahat bırakmaz; onu ölürken bile kandıramazsın; giderken bile sana kalbini, bilgeliğini verecek; son anda bile bildiği ve anladığı ne varsa paylaşacak. Son ânı bile bir paylaşma olacak.

Fakat o şöyle der:

"Gökyüzü ve toprak tabutum olacak;

Güneş ve Ay yeşim taşından semboller olacak yanımda asılı;

gezegenler ve takımyıldızlar dört tarafımda mücevherler gibi parlayacak, ve bütün varlıklar hazır bulunacak ölünün başında bekleyen ağıtçılar olarak.

Daha fazlasına ne gerek var? Her şey basit, fazlasıyla ilgileniliyor. Başka ne lazım? Daha fazla ne yapabilirsin? Bir Chuang Tzu için, bir buddha için daha fazla ne yapabilirsin? Ne yaparsan yap önemsiz olacak, ne planlarsan planla, sıradan olacak. Muhteşem olamaz, çünkü bütün evren onu almaya hazır. Sen daha ne yapabilirsin?

Chuang Tzu şöyle der: "Güneş ve Ay ve yeryüzündeki ve gökyüzündeki bütün varlıklar beni almaya hazır. Ve bütün varlıklar, bütün varoluş ağıtçı olacak. O yüzden endişelenmenize gerek yok, ağıtçı tutmanıza gerek yok." Ağıtçı tutabilirsin - artık piyasada onlardan da var. İnsanlar var - parasını ödüyorsun, yas tutuyorlar. Nasıl bir insanlık oluşuyor? Bir eş ölüyor, bir anne ölüyor ve yas tutacak kimse yok, profesyonel ağıtçı tutmak zorundasın. Mumbai'de, Kalküta'da var; büyük şehirlerde mevcut ve o kadar iyi bir iş yapıyorlar ki onlarla rekabet edemezsin. Elbette daha etkililer, her gün uygulama yapıyorlar ama karşılığında para ödemen gerektiği zaman nasıl bir çirkinlik.

Bütün olay sahte oldu. Yaşam sahte, ölüm sahte, mutluluk sahte. Yas bile sahte. Ve öyle olmak zorunda; bunun mantıklı bir anlamı var. Bir insanlar asla gerçekten mutlu olmadıysan, öldüğü zaman nasıl gerçekten yas tutabilirsin ki? Bu imkânsız. Karınla mutlu olmadıysan, onunla asla tek bir mutlu an bilmiyorsan, öldüğü zaman gözlerine sahici yaşlar nasıl dolabilir? İçten içe mutlu olacaksın, özgür hissedeceksin: "Artık bağımsızım, artık kendi arzularıma göre hareket edebilirim." Karın esaret gibiydi.

Adamın biri ölüyormuş ve karısı da onu avutuyormuş, "Üzülme, er ya da geç yanına geleceğim" diyormuş.

"Ama bana sadakatsizlik etme" demiş adam. Korkmuş olmalı. Son anda bu korku neden? Bu korku hep var olsa gerek.

"Sana asla sadakatsizlik etmeyeceğim" diye söz vermiş kadın.

Bunun üzerine adam, "Bana karşı sadakatsiz tek bir hareket yaparsan, mezarımda döneceğim. Bu benim için çok acı verici olacak" demiş.

On yıl sonra kadın da ölmüş. Kapıda Aziz Peter ona, "Önce kimi görmek istersin?" diye

sormuş.

"Kocamı elbette" demiş kadın.

"Adı ne" diye sormuş Aziz Peter.

"Abraham" demiş kadın.

Fakat Aziz Peter, "Zor, çünkü milyonlarca Abraham var, o yüzden bana bir ipucu ver" demiş. Kadın düşünmüş. "Son ânında, eğer ona karşı sadakatsiz bir davranışım olursa mezarında döneceğini söylemişti" demiş.

"Başka bir şeye gerek yok" demiş Aziz Peter. "Mezarında sürekli dönen fırıldak Abraham'dan bahsediyorsun. On yıldır tek bir an dinlenmedi. Ve onu herkes tanıyor. Sorun yok, onu hemen çağıracağız."

Şimdiye kadar senin ilişkilerinden hiç iman, hiç güven, hiç sevgi, hiç mutluluk meydana gelmedi. Ölüm geldiğinde nasıl yas tutabilirsin? Senin yasın sahte olacak. Eğer yaşamın sahteyse, ölümün de sahte olacak. Ve bir tek senin sahte olduğunu sanma - etrafta seninle ilişkisi olan herkes sahte. Öyle sahte bir dünyada yaşıyoruz ki, devam edebilmemiz son derece şaşırtıcı.

Politikacının biri işsizmiş. Kendisi eski bir bakanmış. İş arayışı içindeymiş, çünkü politikacılar ofiste olmadıkları zaman daima sıkıntıya düşerler. Politikadan başka bir şey yapamazlar, politikadan başka bir şey bilmezler. Herhangi bir nitelikleri de yoktur. Önemsiz bir iş için bile bazı nitelikler gerekir - fakat bakanlık için hiçbir şey gerekmez. Bir başbakan için hiçbir nitelik gerekmez.

Bu nedenle bu bakanın başı dertteymiş. Bir sirk yöneticisiyle tanışmış, çünkü "Politika büyük bir sirktir ve ben de biraz bir şeyler öğrenmiş olmalıyım, sirkte bir işe yeter" diye düşünüyormuş. Bu yüzden sirk yöneticisine, "Bana bir iş bulabilir misin? İşsizim ve zor durumdayım" demiş.

"Doğru zamanda geldin" demiş yönetici. "Ayılardan biri öldü, sana bir ayı kostümü vereceğiz. Başka bir şey yapmana gerek yok, bütün gün ayı kostümüyle kafeste otur yeter. Sadece otur, kimse farkı anlamayacak. Sabahtan akşama kadar otur, insanlar ayının orada olduğunu bilsinler."

İş iyi görünüyormuş, politikacı kabul etmiş. Kafese girmiş, kostümü giymiş ve oturmuş. Orada öylece otururken, on beş dakika sonra başka bir ayı içeri girmiş. Korkuya kapılmış ve parmaklıklara koşmuş, demirleri sarsmaya ve "Yardım edin, beni buradan

çıkarın!” diye bağırmaya başlamış.

Sonra birden bir ses duymuş. Öteki ayı konuşuyormuş. “İşsiz tek politikacı sen misin sanıyorsun? Ben de eski bir bakanım. O kadar korkma” demiş.

Bütün hayat sahte oldu, tepeden tırnağa ve onun içinde nasıl var olduğun tam bir mucize - sahte bir yüzle konuşmak, sahte bir yüze konuşmak, sahte mutluluk, sahte mutsuzluk. Ve sonra hakikati bulmayı umuyorsun! Sahte yüzlerle hakikat asla bulunamaz. İnsanın kendi gerçek yüzünü fark etmesi ve bütün sahte maskeleri bırakması gerekir.

Şöyle der Chuang Tzu:

“Gökyüzü ve toprak tabutum olacak... ”

O yüzden neden endişeleniyorsunuz? Bundan daha harika bir tabut bulabilir misiniz? Gökyüzü ve toprak tabutum olsun - ve olacaklar da.

"... Güneş ve Ay yeşim taşından semboller olacak

yanımda asılı...”

Etrafımda mumlar yakmanıza gerek yok; onlar geçici olacak, er ya da geç orada olmayacaklar. Güneş ve Ay etrafımda yaşamın sembolleri olsun. Ve öyleler de.

“... Gezegenler ve takımyıldızlar

dört tarafımda mücevherler gibi parlayacak,
ve bütün varlıklar hazır bulunacak...

Bu anlaşılması gereken bir şey: Bütün varlıklar hazır bulunacak. Bu aynı zamanda Buddha ve Mahavira için de söylenir ama kimse inanmaz, çünkü inanmak imkânsız. Caynalar bile bunu okur ama inanmazlar. Budistler bunu okur ama akıllarına şüphe düşer.

Mahavira öldüğü zaman bütün varlıkların orada hazır bulunduğu söylenir. Sadece insanlar değil - hayvanlar, ağaçların ruhları, melekler, ilahi varlıklar, varoluşun bütün boyutlarından bütün varlıklar orada hazır bulunmuş. Ve bu böyle olmalı, çünkü bir Mahavira sana gösterilmez; öyle bir görkeme, öyle bir yüceliğe sahiptir ki varoluşun bütün boyutları onu tanır. Söylendiğine göre Mahavira meleklerle, ilahi varlıklarla, hayvanlarla, hayaletlerle konuştuğunda sadece insanların değil her türlü varlığın onu dinlemek için

orada bulunduğu söylenir. Bu bir hikâye gibi görünüyor ama ben sana bunun hakikat olduğunu söyleyeyim - çünkü ne kadar yükseğe ulaşırsan, varlığın o kadar büyür ve varoluşun başka boyutları sana ulaşılabilir hale gelir.

Birisi en yüksek noktaya ulaştığında -Caynalar buna arihanta noktası derler, Buddhistler arhat noktası; Chuang Tzu, Tao insanı buna kusursuz Tao noktası der-, o zaman bütün varoluş dinler.

Şöyle der Chuang Tzu:

"... ve bütün varlıklar hazır bulunacak
ölünün başında bekleyen ağıtçılar olarak. ”

Daha fazla ne lazım ve daha fazla ne yapabilirsin? Buna daha başka ne ekleyebilirsin? Hiçbir şey yapmana gerek yok ve endişelenmene gerek yok.

"Her şeyle fazlasıyla ilgileniliyor. ”

Sessiz olanın hissi budur: “Her şeyle fazlasıyla ilgileniliyor.” Yaşam ve ölüm, her şey, senin hiçbir şey yapmana gerek yok - her şey sensiz zaten gerçekleşiyor. Sen gereksiz yere işin içine giriyor ve karışıklık yaratıyorsun, kaos yaratıyorsun. Sen olmadan her şey mükemmel - olduğu gibi, kusursuz. Dindar bir insanın yaklaşımı budur: Her şey olduğu gibi mükemmeldir. Ona daha başka hiçbir şey yapılamaz.

Batı’da, Leibnitz’in bunun en mükemmel dünya olduğunu söylediği anlatılır. Bunun için eleştirildi, çünkü Batı’da böyle şeyleri iddia edemezsin. Bu dünya nasıl en mükemmel dünya olur? Bu, en kusurlu, en çirkin, hastalıklı olan gibi görünüyor; eşitsizlik, ıstırap, yoksulluk, hastalık, ölüm, nefret, her şey var - ve bu Leibnitz bunun en mükemmel dünya olduğunu söylüyor.

Leibnitz ağır eleştiriler aldı ama Chuang Tzu onun ne demek istediğini anlardı. Ben anlıyorum. Leibnitz, “Bu, mümkün olan en mükemmel dünya” dediğinde, politik veya ekonomik durumla ilgili bir yorum yapmıyordu. Eşitlik, eşitsizlik, sosyalizm, komünizm, savaşlar üzerine bir yorumda bulunmuyordu. Yorum nesnel değil, yorum dışarısıyla ilgili değil; yorum içsel bir duyguyla ilgili - mutlak varlıktan geliyor.

Her şeyin mükemmel olması, endişelenmeye gerek yok anlamına gelir.

“Her şeyle fazlasıyla ilgileniliyor. ”

Ve sen durumu daha iyi hale getiremezsin, sen bunu yapamazsın. Çabalarsan daha kötüye götürebilirsin ama daha iyi yapamazsın. Daha iyi hale getiremeyeceğini anlamak bilimsel zihin için çok zordur, çünkü bilimsel akıl bu fikre dayanır - işlerin daha iyi olabileceği fikrine. Fakat sen ne yaptın?

Aristoteles'ten bu yana iki bin yıldır Batı'da dünyayı daha iyi bir yer haline getirmeye çalışıyoruz. Herhangi bir yönden daha iyi oldu mu? İnsan birazcık bile olsun daha mutlu mu? Birazcık bile olsun daha keyifli mi? Hiç de değil. İşler daha kötüleşti. Biz hastayı tedavi etmeye çalıştıkça, hasta ölüme daha da yaklaşıyor. Hiçbir şeyin faydası olmadı. İnsan hiçbir şekilde daha mutlu değil.

Mutlu olmak için daha fazla şeye sahip olabiliriz ama mutlu olabilecek yürek kayboldu. Saraylara sahip olabilirsin ama imparator olabilecek insan artık yok, o yüzden saraylar mezar oldu. Kentlerin daha güzel, daha zengin ama aynı mezarlıklara benziyorlar, orada yaşayan insanların hiçbiri canlı değil. Dünyayı daha iyi bir yer haline getirmeye çalışırken bir hata yaptık. Daha iyi değil, daha kötü olabilir.

Geriye bak: İnsan tamamen farklıydı, daha yoksul ama daha zengindi. Çelişkili geliyor; daha yoksuldu, yeterince yiyecek yoktu, yeterince giysi yoktu, yeterli barınak yoktu ama yaşam daha zengindi. Dans edebiliyor, şarkı söyleyebiliyordu.

Şarkın kayboldu, boğazın nesnelerle tıkandı; yürekten hiçbir şarkı yükselmiyor. Dans edemiyorsun. En fazla bazı hareketler yapabiliyorsun ama o hareketler dans değil, çünkü dans etmek sadece bir devinim değildir. Bir devinim vecd haline geldiğinde danstır. Devinim o kadar tam olduğunda ego yoktur, o zaman danstır.

Ve dansın dünyaya bir meditasyon tekniği olarak geldiğini bilmelisin. Dans etmenin başlangıcı dans amaçlı değildi, dansçının kaybolduğu, yalnızca dansın kaldığı bir vecde ulaşmak içindi - ego yok, kimse yönlendirmiyor, beden kendiliğinden akıyor.

Dans edebilirsin ama yalnızca ölü hareketlerle. Bedeni idare edebilirsin; iyi bir egzersiz olabilir ama vecd değildir. Hâlâ birbirinizi kucaklıyor, öpüşüyor, sevişmenin bütün hareketlerini yapıyorsunuz ama sevgi yok, sadece hareketler var. Bu hareketleri yapıyorsun ve hayal kırıklığına uğruyorsun. Yapıyorsun ve hiçbir şey olmadığını biliyorsun. Her şeyi yapıyorsun ve buna rağmen sürekli bir hüsran duygusu gölge gibi peşinden geliyor.

Leibnitz bunun en mükemmel dünya olduğunu söylediğinde, onun söylediği şey, Chuang Tzu'nun söylediği şeydir:

"Her şeyle fazlasıyla ilgileniliyor."

Yaşam için endişelenmene gerek yok, ölüm için endişelenmene gerek yok - yaşamı gözeten kaynak ölümü de gözetecektir. Senin büyük bir cenaze törenini düşünmene gerek yok. Beni dünyaya getiren aynı kaynak beni içine çekecek ve aynı kaynak yeterli, ona başka bir şey eklememize gerek yok.

Öğrenciler dinlediler ama anlayamadılar, yoksa başka bir şey söylemeye gerek kalmazdı. Fakat onlar hâlâ konuşuyorlardı:

"Kargaların ve çaylakların
ustamızı yemesinden korkarız."

Hazırlık yapmazsak, plan yapmazsak, kargalar ve çaylaklar ustamızı yiyecek.

Chuang Tzu karşılık verir:
"Güzel, yerin üstünde
kargalar ve çaylaklar tarafından yeneceğim,
altında karıncalar ve solucanlar tarafından.
Her iki durumda da yeneceğim –
öyleyse neden kuşları kayırıyorsunuz? "

Öyleyse neden tercih yapıyorsun? Her halükârda yeneceğim, o zaman tercih yapmak neden? Chuang Tzu şöyle der: Tercihsiz yaşa ve tercihsiz öl. Seçim yapmak neden?

Hayatı yönetmeye çalışıyorsun ve sonra ölümü de yönetmeye çalışıyorsun. O yüzden insanlar vasiyetler ve resmi evraklar düzenliyorlar, öldükleri zaman yönetebilsinler diye. Öldüler ama hâlâ yönlendirecekler. Yönetmek o kadar etkileyici görünüyor ki, insanlar ölümden sonra bile yönetmeye devam ediyorlar. Bir baba ölür ve vasiyetnamesine oğlunun mirası ancak bir koşulu yerine getirirse alabilmesi, yoksa paranın bir hayır kurumuna gitmesi için şartlar koyar. Fakat bu koşulların yerine getirilmesi zorunludur - ölü adam hâlâ hükmediyor.

Londra'da bir üniversite var. Onu yapan adamın bir vasiyeti var. Üniversite vakfının başkanıydı. Vasiyeti şöyle: "Öldüğümde, bedenim yok edilmeyecek. Korunacak ve başkan koltuğunda oturmaya devam edeceğim." Ve hâlâ orada oturuyor. Vakıf toplandığında, ölü bedeni başkan koltuğunda oturuyor. Hâlâ masanın başında oturuyor, hâlâ hükmediyor.

Senin yaşamın başkalarını yönetmektir, ölümünün bile bir yönetim olmasını istersin.

Chuang Tzu seçim olmadığını söyler. Bedenimi yerde bırakırsanız, iyi, yenecek; derine gömerseniz yenecek. O yüzden kuşlardan ya da solucanlardan yana olmak neden? Nasıl olacaksa öyle olmasına izin ver. Bırak kaynak karar versin.

Karar sana ego verir: Ben karar vereceğim. Bırak kaynak karar versin, bırak bu bedeni nasıl yok etmek istediğine nihai karar versin. Kaynağın bu bedeni nasıl yapılandırmak istediği asla bana sorulmadı, nasıl yok edileceğine neden benim karar vermem gerekiyor? Yenmesinden korkmak neden? İyi bir şey.

Yenmekten korkuyoruz - neden? Bu, anlaşılması gereken bir şey. Yenmekten neden bu kadar korkuyoruz? Hayatımız boyunca yiyoruz ve yeme yoluyla yaşamı yok ediyoruz. Ne yersen ye, öldürüyorsun. Öldürmek zorundasın, çünkü yaşam ancak yaşamı yiyebilir. Başka yolu yok. O yüzden kimse gerçekten vejetaryen olamaz - kimse. Kimse vejetaryen değil, çünkü yediğin her şey yaşamdır. Meyve yersin, yaşamdır; sebze yersin, sebze yaşama sahiptir; buğday, pirinç yersin, bunlar daha fazla yaşamın filizlenmesi için tohumlardır. Tabi olduğun her şeyin yaşamı vardır.

Her şey, başka bir şeyin gıdasıdır; o yüzden neden kendini yenmekten korumaya çalışıyorsun? Tamamen aptallık! Hayatın boyunca yedin, şimdi seni yemeleri için fırsat ver, yaşamın seni yemesine izin ver.

Bu yüzden Parsilerin ölü bir bedeni yok etmek için en bilimsel yönteme sahip olduğunu söylerim. Hindular yakıyorlar. Bu kötü, çünkü yiyeceği yakıyorsun. Her ağaç meyvesini yaksaydı ve her hayvan öldüğünde diğer hayvanlar onu yaksaydı, ne olurdu? Hepsi Hindu olurlardı ama burada kimse olmazdı. Neden yakıyorsun? Sen yiyordun, şimdi müsaade et, hayata seni yeme fırsatı ver. Ve bundan mutluluk duy, çünkü yiyecek emildiğin anlamına gelir. Yanlış bir şey yok. Varoluş geri aldı, nehir okyanusa geri döndü demektir.

Ve bu emilmenin -yenmenin- en iyi yoludur, böylece sendeki faydalı her şey bir yerde birisinin içinde canlıdır. Senin yaşamın yoluyla bir ağaç, bir kuş, bir hayvan hayatta olacak. Mutlu ol, yaşamın paylaşıldı. Bunu yanlış bir şey olarak görmek neden?

Hıristiyanlar ölülerini, onları korumak için kutuların, tabutların içinde toprağa gömerler. Bu kötü, bu tamamen aptallık, çünkü yaşamı koruyamayız, ölümü nasıl koruyabiliriz? Hiçbir şeyi koruyamayız, hiçbir şey korunamaz. Yaşam korunmasızdır ve sen ölümü bile ele geçirilmez yapmaya çalışıyorsun. Korumaya çalışıyorsun.

Parsilerin yöntemi en iyisi - bedeni duvarların üzerinde bırakıyorlar, akbabalar ve başka kuşlar gelip yiyor. Herkes Parsilere karşı, Parsiler bile, çünkü bütün olay çirkin görünüyor.

Çirkin değil. Sen yerken çirkin mi? Akbaba yerken neden çirkin oluyor? Sen yerken, akşam yemeği ve bir akbaba seni yerken de akşam yemeği. Sen başkalarını yedin durdun, bırak başkaları da seni yesin; seni emsinler.

Böyle der Chuang Tzu: "Seçim yok, neden şundan veya bundan yanasın? Bırak hayat yapmayı tercih ettiğini yapsın, ben karar vermeyeceğim." Gerçekten de Chuang Tzu tercihsiz bir hayat sürdüğü için tercihsiz bir ölümle ölmeye hazırdı. Tercihsiz olduğun zaman, ancak o zaman sen varsın. Bir tercihin olduğu zaman, zihin var. Zihin seçicidir; varlık daima seçimsizdir. Zihin bir şey yapmak ister; varlık basitçe işlerin meydana gelmesine olanak verir. Varlık bir bırakma halidir.

Tercih yapmazsan nasıl mutsuz olabilirsin? Belli bir sonucu istemezsen, nasıl mutsuz olabilirsin? Belli bir hedefe doğru ilerlemiyorsan, nasıl mutsuz olabilirsin? Seni hiçbir şey mutsuz edemez. Zihnin hedefler, tercihler, kararlar ister - o zaman mutsuzluk devreye girer.

Seçim yapmadan yaşarsan ve yaşamın meydana gelmesine izin verirsen, o zaman basitçe bir alan olursun. Yaşam senin içinde meydana gelir ama sen yönetici değilsindir. Onu idare etmezsin, kontrol etmezsin. Kontrol eden sen olmadığında, bütün gerginlikle çözülür; ancak o zaman gevşeme vardır, o zaman tamamen gevşersin. O gevşeme en yüksek nokta, alfa ve omega, başlangıç ve sondur.

İster yaşam olsun ister ölüm, herhangi bir görüş açısını seçmemelisin. Anlamı budur. Herhangi bir görüş seçmemelisin. Bu doğru ve bu yanlış demememelisin. Bölmemelisin. Bırak yaşam bölünmemiş bir bütün olsun.

Chuang Tzu şöyle der: Eğer bölersen, bir santimlik bir bölünmeyle bile, cennet ve cehennem ayrı düşer ve o zaman birleştirilemezler.

Genç bir adam tanıyorum. Bana gelirdi ve bir konuda hep endişeliydi. Evlenmek istiyordu ama eve hangi kızı getirse, annesi onaylamayacaktı. Neredeyse imkânsız hale gelmişti. Ona, "Annene çok benzeyen bir kız bulmaya çalış: yüz, vücut, yürüyüşü, giyimi. Annenin aynadaki görüntüsünü, bir yansımasını bul" dedim.

Aradı, aradı, sonunda bir kız buldu. Bana geldi ve "Haklıydın, annem ondan ânında hoşlandı. Aynı annem gibi; yalnız annem gibi giyinmekle kalmıyor, annem gibi yürüyor, onun gibi konuşuyor, hatta annem gibi yemek yapıyor" dedi.

"O zaman ne oldu?" diye sordum ona.

“Hiçbir şey, çünkü babam ondan nefret ediyor” dedi.

Kutupsallık - zihninin bir yanı bir şeyi seviyorsa, derhal başka bir parçasının ondan nefret ettiğini görebilirsin. Bir şeyi tercih edersen, hemen arkasına bak - nefret eden öteki taraf orada gizleniyor. Seçim yaptığında bölünen yalnızca dünya değildir, yaptığın tercihle sen de bölünürsün. Bütün değilsindir. Bütün olmadığında, hayatın meydana gelmesine olanak veremezsin. Ve hayatta bütün kutsama lütuf olarak, bir armağan olarak gelir; ona çabayla ulaşılmaz.

O yüzden dünyaya karşı dini seçme, kötülüğe karşı iyiliği seçme, günaha karşı erdemi seçme, Şeytan ve Tanrı arasında hiçbir ayırım yapma, Chuang Tzu’nun söylediği budur. Şöyle der: Yaşam ve ölüm arasında seçim yapma. Bu tip bir ölüm ve şu tip bir ölüm arasında seçim yapma. Tercih yapma, bütün kal ve bütün olduğun zaman, bütünle bir kavuşma vardır, çünkü ancak benzer benzerle buluşur.

Yüzyıllardan beri mistikler tarafından söylenmiş: Yukarısı neyse, aşağısı da odur. Ben buna bir şey daha eklemek istiyorum: içerisi neyse, dışarısı da odur. İçeride bütünsen, dışarıda bütün derhal başına gelir. İçeride bölünmüşsen, dışarıda bütün bölünür.

Sonsuz olan, bütün evren olan sensin; sen yansırsın, o sensin - ve seçtiğin zaman bölüneceksin. Tercih bölünme demektir, tercih çatışma demektir, bundan yana, buna karşı.

Tercih yapma. Tercihsiz bir tanık olarak kal, o zaman hiçbir şey eksik olmaz. O zaman bu varoluş mümkün olan en kusursuz varoluştur. Hiçbir şey daha güzel olamaz, hiçbir şey daha keyifli olamaz. Orada, her yanında, seni bekliyor. Sen onun farkına vardığın zaman, sana gösterilecek. Fakat eğer zihnin içeride çalışmaya, bölmeye, tercih yapmaya, çatışmalar yaratmaya devam ederse, senin başına asla gelmeyecek.

Yaşamlardır onu kaçırıyorsun. Artık kaçırma.

Bugünlük yeter.

Yazar Hakkında

Osho'nun öğretileri, bireysel anlam arayışından bugün toplumun yüzleştiği en önemli sosyal ve siyasi sorunlara kadar her şeyi ele alarak kategorilendirmeye karşı geliyor. Sadece kitaplarla kalmıyor, aynı zamanda 35 yılı aşkın bir süredir tüm dünyada uluslararası dinleyicilerle yaptığı doğaçlama konuşmalarının sesli ve görsel kayıtları hazırlanıyor. Osho, Londra'da Sunday Times tarafından "20. Yüzyılın 1000 Yaratıcı insani" arasında gösterildi ve Amerikalı yazar Tom Robbins tarafından, "İsa'dan beri en tehlikeli insan" olarak nitelendirildi.

Kendi çalışması hakkında Osho, yeni bir insanlık türünün doğumu için gerekli koşulların hazırlanmasına yardımcı olduğunu söylüyor. Bu yeni insanı "Zorba Buda" olarak tanımlıyor; hem Yunanlı Zorba'nın dünyevi zevklerinin tadını çıkarabilecek hem de bir Gautam Buda'nın sessiz dinginliğine sahip olabilecek. Osho'nun çalışmalarındaki tüm yönleri bir ip gibi işlemek, Doğu'nun ebedi bilgeliğini, Batı bilim ve teknolojisinin en yüksek potansiyeliyle buluşturan bir vizyondur.

Osho aynı zamanda, modern yaşamın hızlandırılmış temposunu anlayan meditasyona farklı yaklaşımı ve içsel dönüşüm bilimine yaptığı evrimsel katkılarıyla ünlüdür. Onun eşsiz "Aktif Meditasyonları," öncelikle beden ve zihinde biriken stresin serbest bırakılması için tasarlanmıştır, böylece düşünceden muaf, rahatlamış bir meditasyon halini deneyimlemek çok daha kolaydır. Yazarın iki otobiyografi çalışması mevcuttur:

Autobiography

Glimpses of a Golden Childhood

Osho Uluslararası Meditasyon Merkezi

OSHO Uluslararası Meditasyon Merkezi, tatiller için harika bir alan ve insanların daha uyanık, rahatlamış ve mutlu bir şekilde sürdürebileceği yeni bir yaşam tarzını kişisel olarak deneyimleyebilecekleri bir yerdir. Hindistan, Pune'de, Mumbai şehrinin 160 km. güneydoğusunda yer alan merkez, her yıl tüm dünyada en az 100 ülkeden gelen binlerce ziyaretçiye, çeşitli programlar sunar. İlk olarak Maharaja'lar ve zengin İngiliz kolonileri için yazlık bir bölge olarak planlanan Pune, şimdi pek çok üniversiteye ve yüksek teknoloji endüstrisine ev sahipliği yapan modern bir şehirdir. Meditasyon Merkezi, Koregaon Park olarak bilinen bir banliyöde 17 hektarlık alana yayılmıştır. Kampus, yeni "Guesthouse" ile sayısız misafire ev sahipliği yapmaktadır, aynı zamanda çevrede, birkaç gün ya da aylarca kalabileceğiniz pek çok otel ve özel daireler mevcuttur.

Meditasyon Merkezi programları, Osho'nun, hem günlük yaşama yaratıcı bir şekilde katılım gösterebilecek hem de sessizlik ve meditasyon ile rahatlayabilecek yeni bir insan türü vizyonuna dayanmaktadır.

Programların çoğu modern, havalandırmalı tesislerde yapılmakta ve yaratıcı sanatlardan holistik tedavilere, kişisel dönüşüm ve terapilerden ezoterik bilimlere, spor ve eğlenceye "Zen" yaklaşımından ilişki sorunlarına ve erkek ve kadınlar için önemli yaşam değişimlerine kadar her şeyi kapsayan bireysel seanslar, kurslar ve çalışmalar içermektedir. Bireysel seanslar ve grup çalışmaları, tam gün meditasyon programı ile birlikte yıl boyunca verilmektedir.

Merkez alanı içindeki cafe ve restoranlarda, hem Hint mutfağı, hem de uluslararası lezzetler sunulmakta, tüm yemekler, merkezin kendi çiftliğinde yetiştirilen organik sebzelerle hazırlanmaktadır. Kampusun kendine ait güvenli, filtre edilmiş özel su kaynağı mevcuttur.

www.osho.com/resort

{1} Hindu bilge, (ç.n.)